

ԼԻՆԵՏԻՔ

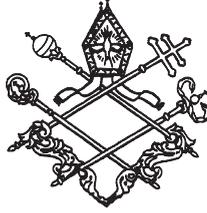
ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՊԱՏՐԻԱՐԲՈՒԹԵԱՆ

2011

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ - ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԹԻՒ 9-12

Ա Ի Ե Տ Ի Ք

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ

«ԱԻԵՏԻՔ» ՊԱՆՏՕՆԱԹԵՐԹ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԵԱՆ, ՀԻՄՆՈՒԱԾ՝ 1932-ին
"AVEDIK" REVUE DU PATRIARCAT ARMENIEN CATHOLIQUE, FONDÉE EN 1932
«أفيديك» مجلة بطريركية الأرمن الكاثوليك الرسمية، منذ ١٩٣٢
« AVEDIK » ARMENIAN CATHOLIC PATRIARCHATE PERIODICAL, SINCE 1932

Comité de rédaction (Editorial board):

P. Vartan Kazanjian
Vazken Nurpetlian
P. Sebouh Garabedian
Hampy Elmadjian

Adresse (Address):

Patriarcat Arménien Catholique
Rue de l'hôpital orthodoxe, Getawi 2078-5605
Beyrouth, Liban
www.armeniancatholic.org
e-mail : info@armeniancatholic.org

Edition (published by):

Patriarcat Arménien Catholique

Imprimerie (printed by):

Pomigravure (Beyrouth, Liban)

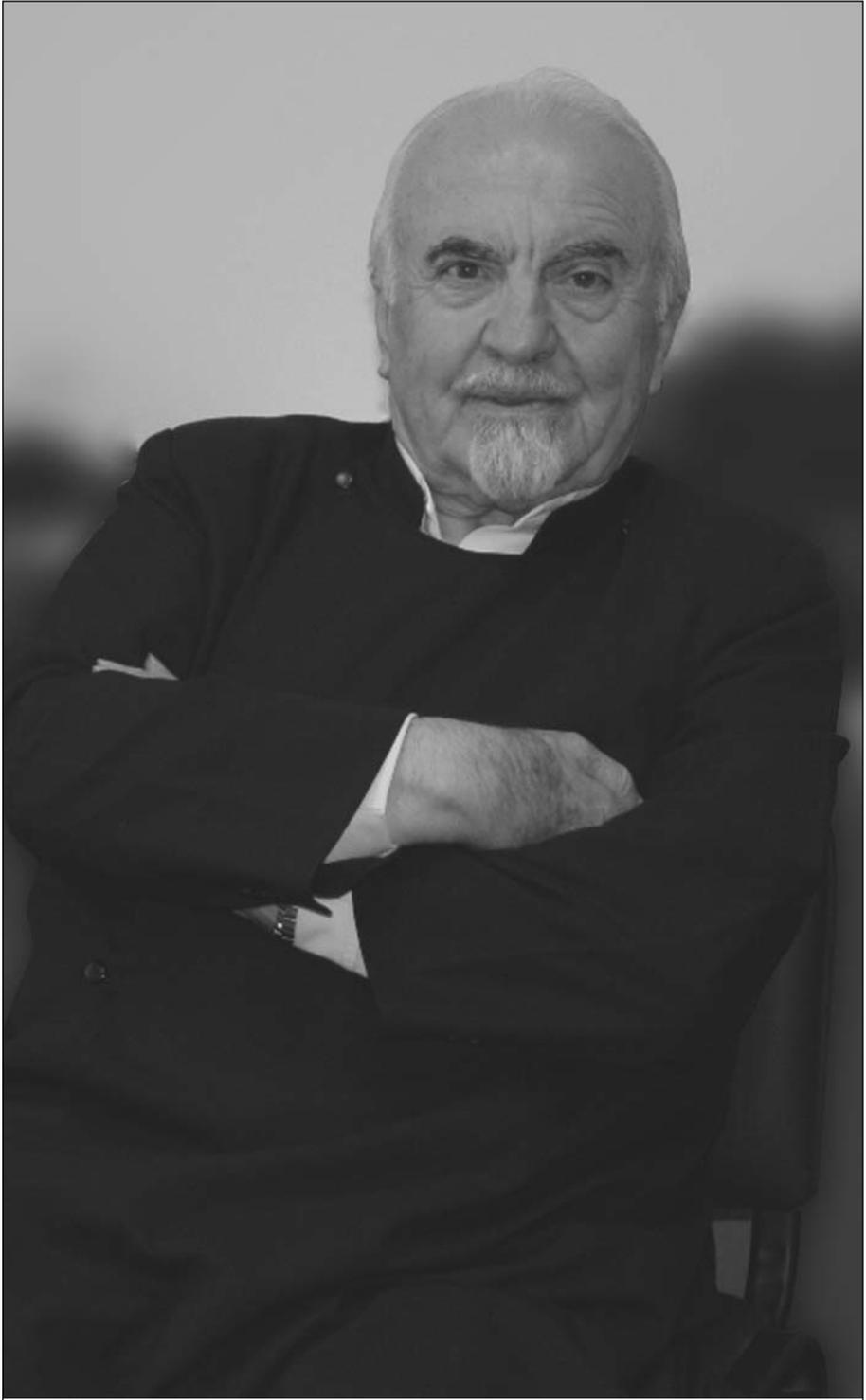
decembre 2011

Կողքի նկար՝
Ծննդեան Մանրանկար (Զմմառու Վանքի Մատենադարան)

Photo de couverture, cover picture:
La nativité Miniature (Bibliothèque du Couvent N. D. de Bzommar)

«Աւետիք»-ի
խմբագրական կազմը եւ աշխատակիցները
այս թիւը կը ձօնեն գերապայծառ հայր
Վարդան եպիսկոպոս Ազգարեանին,
երախտագիտութեան եւ
շնորհակալութեան զգացումներով:

ՀՈՒՍԿ ԲԱՆՔ . . .

Պարտականութիւն ունիմ ձեզի ըսելու ճշմարտութիւններ, ու ձեր ուշադրութեան յանձնելու այն ինչ որ կը սպասէ ձեզի:

Նայեցէ՛ք ձեր շուրջը, ու ամէն կողմ պիտի տեսնէք հարցեր, խոչոր հարցեր:

Նոր երեւոյթ մը չէ այս: Նոյն պատկերին դիմաց՝ ամէն սերունդ կեցած է, ու կուրծք տուած:

Ի՞նչ պիտի ըլլայ ձեր դիրքը, սակայն, կեանքի բազմապիսի հարցերուն դիմաց:

Ձեր ապրած երկրին, ձեր շրջապատին վրայ ի՞նչ է ձեր ազդեցութիւնը, մանաւանդ երբ տեսնէք խաբէութիւն, կեղծիք, ոճիր, չարաչահութիւն, անարդարութիւն, անբարոյութիւն:

Պիտի տարուի՞ք այդ հոսանքէն, թէ՛ պիտի ծառանաք այդ հոսանքին դէմ:

Պիտի կարենա՞ք ըսել չարին ձեր խոչոր ՈՉը, ու բարիին ձեր վճռական ԱՅՈՆ:

Պէտք ունինք ուղղամիտ մարդերու, որոնք չեն տարուիր սուտի շահամոլութենէն, որոնք համոզուած են, թէ սուտը արարք է տմարդի եւ տրուած խոստում մը դրժելը՝ վատութիւն:

Պէտք ունինք ո՛չ միայն ճշմարտութիւնը փնտռող մարդերու, այլ ճշմարտութիւնը արիաբար ըսողներու:

Պէտք ունինք իմաստուն մարդերու, որ գիտնան ի՛նչ կ'ուզեն եւ նախատեսեն ո՛ւր հասնիլ:

Պէտք ունինք քաջ ու խիզախ մարդերու, որոնք չեն գիտեր վհատիլ, չեն ընկրկիր դժուարութիւններու առջեւ, ու եթէ սայլթաքին, գիտեն կանգնիլ:

Պէտք ունինք մարդերու աշխատանքի սիրով խանդավառ, ո՛չ թէ միայն անուն շահելու, հարստութիւն դիզելու, խախտաւ ապագայ ապահովելու ձգտող մարդերու՝ որոնք ունին աշխատանքի սէրը, սէրը՝ պարտականութիւն մը լաւագոյնս կատարելու: Աւելին: Հաճոյքը զգալ ծառայելու՝ նախ իր Աստուծոյն, իր ընտանիքին, իր ազգին, ապա՝ մարդկութեան:

Պէտք ունինք մարդերու, ազգասէր՝ բառին իր լիբրաւ իմաստով, բայց ոչ ազգամոլ, քանզի ազգամոլութիւնը քանդիչ է, ու չի յարգեր ուրիշին բարեմասնութիւնները:

Պէտք ունինք մարդերու, որոնք համոզուած ըլլան, թէ հայրենասիրութիւնը մենաշնորհը չէ, ու չի կրնար ըլլալ այս կամ այն հատուածին, այլ ազգային միակ հարստութիւնը՝ ամէն մէկ հայ անհատի:

Հոգիով, սրտով այսպիսի ձիրքերով թրծուած սերունդ մը միայն կրնայ հայութեան վաղուան պարծանքը, հարստութիւնը դառնալ:

Օն, ուրեմն, դէպի առաջ, դէպի աշխատանք, դէպի գործի ասպարէզ...:

Վարդան Զօրենց

ԱՐՀԻԱՊԱՏԻԻ ՀԱՅՐ ՎԱՐԴԱՆ ԵՊՍ. ԱՇԳԱՐԵԱՆԻ ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Երեքշաբթի, 20 դեկտեմբեր 2011-ին, տեղի ունեցավ մեծարանքի հանդիսություն մը նուիրուած հայ կաթողիկէ պատրիարքական թեմի ընդհանուր փոխանորդ արհիպպատիւ հայր Վարդան եպօ. Աշգարեանին, Աչրաֆիէի ՀԿՄ-ի «Արարատեան» սրահին մէջ, երեկոյեան ժամը 8-ին:

Հանդիսութեան յայտագիրը սկսաւ Լիբանանի եւ Հայաստանի քայլերգներով, ապա բացման խօսքը կատարեց տիկին Զուարթ Նաճարեան որ ըսաւ.

«Մեծարանքի այս հանդիսութիւնը զիս պահ մը դրաւ հետեւեալ հարցականին առջեւ.

մեծարել զո՞վ. մա՞րդը թէ վաստակը:

Իր երեւոյթով՝ որքան ալ տպաւորիչ ըլլայ, իր պաշտօնով՝ որքան ալ բարձր ըլլայ, որքան ալ մեծագումար հարստութեան տէր ըլլայ, ի՞նչ կ'արժէ մարդը, եթէ ընկերութեանն անջատ՝ լուսանցքայնացած, նիւթապաշտ, եսակեդրոն ու եսապաշտ կեանք մը կը վարէ:

Շարցումիս պատասխանը կը թողում ձեզի:

Բայց վստահ եմ, որ ինծի հետ համաձայն պիտի ըլլաք որ մարդը կ'արժեւորուի իր գործով ու վաստակով: Կեանքը իմաստաւորող գործն ու վաստակն են, որ մարդը կը դարձնեն յարգանքի, գնահատանքի ու մեծարանքի արժանի:

Յանձին արհիպպատիւ հայր Վարդան եպիսկոպոս Աշգարեանի, ահա այդպիսի մարդ մըն է, որ մեծարելու եկած ենք: Մարդ մը՝

գլխատառ, հայ մը՝ զտարիւն, հոգեւորական մը՝ առաքինի, բայց նա-
եւ այս երեք կոչումներուն ներշնչումով առաջնորդուող մտաւորա-
կան մը, մշակոյթի գործիչ մը, գրող մը, բանաստեղծ մը եւ մանա-
ւանդ սերնդակերտող դաստիարակ մը:

Եւ վերջապէս, մարդ մը՝ որ Մխիթարեան Միաբանութեան յարկին
տակ մշակուած իր աստուածատուր շնորհները դրաւ Եկեղեցոյ եւ
Ազգի ծառայութեան մէջ եւ իր վարձատրութիւնը փնտռեց այդ ծառա-
յութեան պարգեւած հոգեկան բաւարարութեան մէջ: Անգերազանցե-
լի է այդ վարձատրութիւնը:

Ինչո՞ւ ուրեմն հանդիսատուր շուքով մեծարել ինքզինք արդէն վար-
ձատրուած նկատած մարդ մը:

Պատասխանը պարզ է:

Որպէսզի մենք՝ անոր գործունէութեան վկաներս եւս հոգեկան
բաւարարութիւնը ունենանք մեր երախտագիտական զգացումները
արտայայտելու եւ մեր որդիական խղճի պարտքը կատարելու՝ հրա-
պարակաւ եւ հաւաքաբար ըսելով «Վարձքդ կատա՛ր, Գերապայծառ
Տէր, Ըա՛յր Վարդան»:

Վստահ եմ որ այսօրուան մեծարեալին հանդէպ այս միեւնոյն
զգացումը հիմնաւորող վկայութիւններու փունջ մըն է որ մեր այսօր-
ուան բանաստեղծները պիտի մատուցանեն: Այս հանդիսութիւնը պիտի
ըլլայ Ըայր Վարդանին հանդէպ այդ զգացումը խորհրդանշող ծաղ-
կեփունջ մը»:

**Հանդիսութեան խօսք առաւ Մխիթարեան վարժարանի տնօրէն՝ գեր-
յարգելի Հայր Յովսէփ Ժ.Վ. Թոփալեան:**

«Ամենապատիւ եւ Գերերջանիկ Շոգեւոր Տէր,
Գերապայծառ Յոբելէար,
Արհիապատիւ ու Գերաշնորհ Ըայրեր,
Գերյարգելի ու Գերապատիւ Վարդապետներ,
Արժանապատիւ Քահանաներ,
Առաքինազարդ Քոյրեր,
Մեծայարգ նախարարներ ու պետական երեսփոխաններ,
Յարգարժան Քաղաքապետներ ու Թաղապետներ,
Կուսակցութիւններու, միութիւններու եւ մամուլի ներկայացուցիչներ,
Ազգակից հայորդիներ եւ յոբելէնական հանդիսականներ,

Ծանօթ էք մեծ հայու՛ն

Արհիապատիւ, Գերապայծառ,
Սրբազան

Շայր Վարդան Եպիսկոպոս Աշ-
գարեանին:

Իսկապէս հա՛յ է եւ մե՛ծ,
որովհետեւ իր կեանքը նուիրա-
գործեց հայո՛ւն համար,

ինքնուրոյն իմաստով եւ յարա-
ձուռն սպրումով

հայո՛ւն համար...:

Անոր պատանեկութիւն-պար-
մանութիւնը

դարձաւ պատրաստութիւն
ապագայի առաքելութեան ու
վսեմութեան:

Ան մեծերէն մին է Մխիթարեան
Տան...:

Ունկնդրած էք Շայր Աշգարեանը
իբր քարոզի՛չ հոգին յագեցնող,
իբր ձարտասա՛ն միտքը հրահրող
ու մանաւանդ իբր բանիբուն հռետոր
Մեծ Եղեռնի Շայասպանութեան վկաներուն:

Ո՛վ Շայեր,

Շայր Աշգարեանի շունչը, բառը, էութիւնը
դարձած բոց, կրակ, խանդ, ոգի եւ կորով՝
կը հրդեհէ ձեզ, ձեր հոգին ու միտքը:

Այո՛, Շայր Աշգարեանի խօսքը

ներշնչումի աղբիւրն է

մշտահո՛ւս եւ անցամաքելի՛:

Անոր ակնաղբիւրին հայազուլալ հոսքը
կ'ոռոզէ մեր անդաստանները հոգեմտաւոր...:

Անոր ակնաղբիւրին ազգավճիտ ջուրը
կը յագեցնէ մեր ինքնութիւնները ծարաւուտ...:

Ստուգիւ, ամէն բան, որ կ'անցնի Շայր Աշգարեանէն,
հայադրոջմ ամբողջութեամբ ու վաւերականութեամբ
կը վերածուի եւ կը վերածէ

առողջ ու առողջարար հայկականութեա՛ն

միշտ արժեքն'վ եւ արժանաւորութեամբ...:

Ո՛վ Հայեր,
Գերապայծառ Սրբազանը՝
Մխիթարեան Հայր Վարդան Եպիսկոպոս Աջգարեան,
Մա՛րդ՝ առինքնող ու ձգիչ,
Մա՛րդ՝ համեստ եւ առաքինի,
Մա՛րդ՝ մարդասէր ու հայասէր,
Մա՛րդ՝ ազգօգուտ եւ աստուածանուէր:
Վհաւասիկ որոշ դիմագիծեր Մեծ Մարդուն,
Վհաւասիկ որոշ լուսացոլքեր Մեծ Հայուն:

Ո՛վ Հայեր,
Հայր Աջգարեան իբր դաստիարակ
մնաց 50 տարիներու դիմաց անխախտ,
լուսաշող եւ յառաջադէմ դէպի ապագան՝
հազարաւոր սան-սանուհիներու մէջ
միշտ իրագործելով
մարդակերտումի,
հայակերտումի,
քրիստոսակերտումի
եւ ուսումնակերտումի
գաղափարականները՝
նորանոր սերունդներ դարձնելով
աւելի՛ մարդկայնական,
աւելի՛ հայկական,
աւելի՛ քրիստոնէական
եւ աւելի՛ ուսումնական...:

Ո՛վ Հայեր,
Հայր Աջգարեան հանդիսացաւ
խանդաղատանք ու երախտագիտութիւն
սուրբեր, հերոսներ ու տիտաններ ծնող այն Ազգիկն հանդէպ,
որ մեզի ու մարդկութեան պարգեւած է
պատմութիւն եւ գրականութիւն,
գեղարուեստ ու մշակոյթ:
Մյս Ազգիկն համար
եւ ա՛յս Ազգիկն մէջ

Շայր Ազգարեան ջանաց
ջամբել մեր սերունդներուն
նուիրական գաղափարներ,
վսեմական տեսիլքներ
ու երկնահույ նպատակներ,
որոնք Սեբաստացի Մխիթար Աբբահօր՝
մեր Միաբանութեան երանաշնորհ Շիմնադրին
գաղափարներն են նուիրականացնող,
տեսիլքներն են վսեմացուցիչ
ու նպատակներն են երկնատար:

Յոբելեար Շայր,
քահանայական եւ դաստիարակչական,
հովուական ու գրական առաքելութեան
Ձեր «Ոսկեայ Յոբելեան»-ին դիմաց
եւ Ձեր յիսուն տարիներուն
յոյժ ասոք ու բերքալից հունձքով ծանրաբեռն՝
Դուք կը լսէք քաջալեր
ու սփոփիչ ձայնն Անոր,
որ Աստուածային Իմաստունն է.
«Դուք երբ կատարէք
ինչ որ ձեզի հրամայուած է,
ըսէ՛ք»...,
եւ Դուք, Գերապայծառ Սրբազան Շայր,
ըսիք, կ'ըսէք ու կը կրկնէք,
«թէ ապիկար ծառաներ ենք,
եւ ինչ որ պարտական էինք ընել,
ըրինք» (Դկ 17,10):

Ով Շայեր,
այս վեհացնող իմաստութեան
հաւատարիմ գործադրումով՝
Շայր Ազգարեան
կերտեց իր ամենակները,
որոնց տարողութեան խորքը
եւ արժեւորումին որակը
կը թեւակոխեն մեր նահատակ բանաստեղծին՝
Դանիէլ Վարուժանի քանդակած «Յաւերժութեան սեմը»...:

Ձեզի՛, Յոբելեա՛ր,
շնորհակալութի՛ւն, ներկայ հանդիսականներուն գնահատանքով,
Գերապայծա՛ռ:
Շնորհակալութի՛ւն, սերունդներու կերտումով,
կարօտեալներու Շա՛յր:
Շնորհակալութի՛ւն, մուսալեռոյցի-այնձարոցիներուն հպարտանքով,
Գերաշնորհ Սրբազա՛մն:
Շնորհակալութի՛ւն, Շայութեան դափնիով,
Սրբազան Շա՛յր:
Շնորհակալութի՛ւն, Շայ Կաթողիկէ Պատրիարքութեան անունով,
Արհիապատիւ Տէ՛ր:
Շնորհակալութի՛ւն Մխիթարեանի փառքով,
«Վարդապե՛տ Ապաշխարութեան»:
Շնորհակալութի՛ւն, Տիրոջ անմահութեամբ,
«Որդեգի՛ր Կուսի»:
- Ոսկեզարդ դափնեպսակով Յոբելեա՛ր,
հունձքդ վարա՛ր,
վարձքդ կատա՛ր:
«Կեա՛ց ամս յամայր»...:

**Հայ կաթողիկէ Սրբոց Հռիփսիմեանց վարժարանի տնօրէն քոյր Արմի-
նէ Մակարոսեան խօսելով գերապայծառին վաստակին մասին՝ Անարատ
Յղութեան Հայ քոյրերու միաբանութեան կողմէ եղբայրական սիրոյ եւ
յարգանքի տուրք մատոյց եւ փոխանցեց հետեւեալ տողերը՝**

«Ամենապատիւ եւ Գերերջանիկ Տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Կաթո-
ղիկոս Պատրիարք Կաթողիկէ Շայոց,
Արհիապատիւ Յոբելեար Շայր Վարդան Եպս. Աշգարեան,
Արհիապատիւ Գերապայծառ Տեարք,
Յարգարժան Տիար Աշոտ Քոչարեան՝ Շայաստանի լիազոր դես-
պան Լիբանանի մօտ,
Մեծայարգ Նախարար,
Մեծայարգ Երեսփոխան,
Գերապատիւ Վարդապետներ, Արժանապատիւ Քահանաներ,
Յարգելի Հանդիսականներ,
Այս երեկոյ Շայ Կաթողիկէ նուիրապետութեան հետ, բերկրալիր
առիթոն ունիմ, իմ եւ միաբանակից քոյրերուս կողմէ եղբայրական

սիրոյ եւ յարգանքի տուրք ընծայելու մեծահոգի յոբելեար՝ Արհիապատիւ Շայր Վարդան եպս. Աջգարեանին:

Մինչ կը մտաբերեմ Գերապայծառ Տիրոջ քահանայական երկարամեայ կեանքին իւրայատուկ ոգին, ուղեգիծն ու ներշնչումը, ուրախութեամբ կը յիշեմ Յովհաննէս-Պօղոս Բ. Քահանայապետին այն պարզ բայց եւ խորիմաստ արտայայտութիւնը, թէ՛ «Մեր քահանայութեան մէջ հիանալի մօտեցում կայ Քրիստոսի Մօր՝ Մարիամի հետ»:

Որպէս Մեծն Մխիթարի արժանաւոր զաւակը, Դուք եւս, Գերապայծառ Տէ՛ր, յիսուն տարիներու քահանայական Ձեր բեղուն կեանքի ձանապարհին, նման Ձեր Շիմնադիր Ըօր, «Աստուածամօր եղիցիով» վառելալ ձրագըր Ձեր ձեռքին, Ձեր շուրջը սփռեցիք Քրիստոսի լոյսը եւ Մարիամի մայրական սէրը դրոշմեցիք յատկապէս երիտասարդութեան սրտին ու մտքին մէջ՝ անոր անջնջելիօրէն միացնելով երկրաւոր մայրերուն սիրոյ կնիքը:

Քահանայական եւ դաստիարակչական Ձեր կոչումով, բանաստեղծական գրչով հաղորդեցիք Քրիստոսը, գովերգեցիք Մարիամի առանձնաշնորհումները, մեծութիւնն ու առաքինութիւնները, Անոր աստուածադրոշմ գեղեցկութիւնը:

Մարիամի հրաշագեղ Մայրութեան մէջ, ամէն Շայ Մօր, մասնաւորապէս Մեծ Եղեռնի մրուրը ձաշակած Շայ մայրերուն մէջ տեսաք նոյնիւքն Մարիամի պատկերը: Աստուածամօր Մայրութիւնը Ձեզի համար է երկրորդ արարիչ-յախտենականութիւն, յաւերժական կեանք, աստուածային սրբութիւն:

Որպէս ուսուցիչ եւ դաստիարակ հարց կու տաք յաճախ, թէ ո՞ր շնորհը, ո՞ր սէրը բաւական են փոխարինելու մայրական գութը, գորովը, զոհաբերումը եւ համոզուած կ'աւելցնէք, թէ՛ «չկայ երկրի վրայ անելի անհրաժեշտ ու կարող դաստիարակ քան մայրը՝ համակ սէր ու գորով, համակ բարութիւն ու զոհաբերում մարմնաւորող հայ մայրը, որպէսզի երբե՛ք չմարի Շայ օձախներուն մէջ քրիստոնէական

կեանքին, հայկական սուրբ աւանդութիւններուն, մաքուր բարքերուն վառ կրակը»:

Արհիապատի Գերապայծառ Տէր, խօսքիս աւարտին պարտք կը զգամ երախտապարտ հոգիով յիշելու Ձեր հայրական նախանձախնդրութիւնը հանդէպ Անարատ Յղութեան հայ Քոյրերուս Միաբանութեան առաքելութեան: Մեզ կը նկատէք շառաւիղները Շոփ-սիմեանց կոյսերուն՝ «Անձինք նուիրեալք սիրոյն Քրիստոսի», կոչուած ջամբելու մայրական սէր ու խնամք, կրօնաբոյր տոհմային կրթութիւն, ճշմարիտ մարդակերտում նորահաս հայ սերունդներուն՝ Մայր հայրենիքի թէ սփիւռքի տարածքին:

Շնորհակալութիւն Ամենակալին Ձեր արգասաբեր կեանքին համար:

Ձեզի՛, Գերապայծառ Տէր, մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները եւ աղօթաբոյր մաղթանքները առաւել բարիքներով զեղուն երկա՛ր տարիներու»:

Հայ կաթողիկէ Մեսրոպեան բարձրագոյն վարժարանի տնօրէն Կրէկ-ուար Գալուստ անդրադառնալով գերապայծառ Աշգարեանի արժանիքներուն ըսաւ.

«Սիրելի Գերապայծառ Շայր,
Կամ, ինչպէս դուն կը փափաքիս՝
Սիրելի Շայր Վարդան,

Գիտեմ, որ պիտի յուզուիս եւ ես իմ կարգիս շատ յուզուած եմ: Յամենայնդէպս, կը խնդրեմ ներողամտութիւնդ, եթէ յաջորդող տողերուս ընդմէջէն պիտի յուզեմ քեզ:

ՇԱՅՆԻ ՇԱՐԱՋԱՏ,

Յաճախ այս զոյգ բառերով էր, որ դուն ամենուրեք՝ խորաններէն ու բեմերէն կը դիմէիր քու հարազատներուդ ու բարեկամներուդ՝ հայ զաւակներուն: Կան բաներ, որոնք չունենալը նոյնն է, ինչ որ կորսնցուցած ըլլալը: Կան բաներ, որոնք եթէ կը կորսնցնես, ապա երբեք այլեւս չես ունենար: Կան բաներ, որոնք եթէ երբեւէ չունենաս՝ հոգի-իդ մէջ դատարկ անկիւններ կը մնան, ուր կը սողոսկի տխրութիւնը, թախիծը, անսփոփ կարօտը, ցուրտը, ու մարդ կը խեղձանայ, կը կորսնցնէ բարձրաձայն, լիաթոք խնդալու, ամբողջ էութեամբ ուրախանալու ընդունակութիւնը՝ Անկախ կրօնական դաւանանքէն, անկախ Ժամանակի հրամայականէն՝ բանականութեան թռիչքներու եւ ընկերային ցնցումներու խաչմերուկին մարդը պէտք է մարդ մնայ,

մարդը պետք է սիրտ ունենայ, մարդը պետք է սէր ունենայ : Իւրաքանչիւր ոք, կեանքի ընթացքին կը հասնի ձամբաբաժանի մը, ուր պատրաստ պետք է ըլլայ պատասխանելու բոլոր ժամանակներուն իր արժէքը չկորսնցնող, յանրժական թուացող հարցումի մը. ո՞րն է մարդուն կոչումը, անոր կեանքին իմաստը եւ բովանդակութիւնը:

Կեանքին իմաստը կը կայանայ իր շրջապատին եւ իր նմանին նկատմամբ մարդուն վարուելակերպին մէջ, որուն համար մարդ նախեւառաջ ձիշդ պետք է որոշէ իր տեղը եւ դերը այս աշխարհին մէջ, հասու ըլլալու համար կեանքի իմաստին, իմանալու համար, թէ ինչն է բարին, ճշմարտութիւնը, գեղեցիկը: Արժէքներ, որոնցմով մարդ կ'առաջնորդուի իր ամէնօրեայ արարքներուն մէջ եւ իր կատարած ցանկացած գործ ու արարք պիտի ունենայ բարոյական հնչեղութիւն եւ նշանակութիւն:

Եւ քեզի համար, սիրելի Շայր Վարդան, կեանքի իմաստը եղաւ այս մէկը եւ դուն հասար բոլորին առանց խտրականութեան՝ թէ որ յարանուանութեան կը պատկանին քու հարազատներդ, կը բաւէր միայն, որ անոնք ՎՅՅ էին: Կը բաւէր ՎՅՅ ըլլալ եւ դառնալ քու հարազատդ, Շայուն Շարազատը:

Կեանքին իմաստը կը կայանայ նաեւ անոր մէջ, որ մարդ քաջ գիտնայ եւ տէր ըլլայ իր կեանքի երջանկութեան իր գաղափարին, մարդկային իր կոչումին, որպէսզի ատոր արդիւնքէն օգտուին ու շահաւոր ելլեն ոչ միայն ինք, այլ իր շրջապատն ու հասարակութիւնը, քանզի մարդուն կեանքին հիմքը փոխադարձ սէրն է: Եւ դուն միայն սէր բաժնեցիր քու չորս դիդ՝ հոն, ուր որ հայ մը կար: Ատիկա վարակիչ դարձաւ մեզի համար ալ: Եւ այսօր, որեւէ ժամանակէ աւելի, այդ անկեղծ վերաբերմունքիդ մէջ մենք կը տեսնենք հրամայականը՝ ՎՅՅՈՒ ՄԻԱՄՆԱԿԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ: Ահա թէ ինչու դուն յաճախ շեշտելով կը պնդէիր ՎՅՅՈՒ ՎՄՐԱԶԱՏ մնալ:

Սիրելի Գերապայծա՛ն,

Դուն որպէս մուսալերան դաւակ, քու յամառութեամբդ կարողա-

ՎՐԱՎՋԱՏ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ:

Այսպէս ոչ միայն յանրժայտուցիր այնքան սիրելի ծնողքիդ անունը, այլ նաև սփիւռքի մայրաքաղաք Պէյրութի, Պուրճ Շամուտի հաստիճ թաղերուն մէջ տեղակայուած Մեսրոպեան վարժարանի սիրտին վրայ, Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի՝ հայ լեզուի անմահութեան եւ հայ դպրոցի յանրժայտեան համար կանգնած յուշակոթողով, անգիտակցաբար անմահացուցիր քու անունդ:

Սիրելի Շայր Վարդան,

Ինձի համար դժուար, շատ դժուար պիտի ըլլայ, երբ պիտի փնտռեմ իմ ամէնօրեայ խօսակիցս, որուն հետ կը բաժնէի ցաւերս, մտահոգութիւններս, ուրախ ու լաւ պահերս, որուն հետ առօրեայ կը ծեծէիք ազգային, քաղաքական, կրթական, մարդկային, բարեսիրական, համայնքային հարցեր: Դժուար է հաշտուիլ այս կացութեան հետ, բայց ՎԱՅՈՒ ՎՐԱՎՋԱՏՈՒԹԵԱՄԲ, ամփոփելով զգացումներս եւ ապրումներս, պիտի ըսեմ.

Իմ Սիրելի Գերապայծառ Շայր,

Արտօնէ ինձի համբուրել քու օրհնեալ աջդ»:

Յայտագիրը ընդգրկեց նաև գեղարուեստական բաժին մը, որուն ընթացքին ելոյթ ունեցան «Բլբուլ» մանկապատանեկան երգչախումբը

Խմբավարու թեամբ Մանուէլ Քէշիշեանի, ասմունք, մեներգներ՝ Մարինէ Գրիգորեանի կատարողութեամբ, երաժշտական եռեակ մը, եւ պատրիարքական «Կռունկ» երգչախումբը խմբավարու թեամբ դոկտ. Եղուարդ Թորիկեանի:

Խօսքերէն եւ գեղարուեստական յայտագրէն ետք, արհիապատիւ հայր Վարդան եպս. Աշգարեան ստացաւ յուշանուէրներ Լիբանանի հայ կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու խորհուրդին, Պուրճ Համմուտի, Հազմիէի եւ Այնճարի քաղաքապետութիւններուն կողմէ:

Ապա մեծարեալը իր սրտին խօսքը փոխանցեց ներկաներուն, յայտնելով որ ինք հայ ազգին եւ Եկեղեցոյ ծառան է եւ կը կատարէ իրեն վստահուած առաքելութիւնը: Ան շեշտեց, որ իրեն համար հայ երեխան դարձած է կեանքի խորհրդանիշ եւ Մեսրոպեան վարժարանի աշակերտներուն ձայները մշտապէս ուրախացուցած են իր հոգին:

Հանդիսութեան աւարտին, Ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց կաթողիկոս պատրիարքը իր հայրապետական պատգամը ուղղեց այս առթիւ, յայտնելով որ գերապայծառ Աշգարեան Հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ, ինչպէս նաեւ Վիեննայի կազմաւորման օրրանը հանդիսացող Մխիթարեան միաբանութեան վերջին 5 տասնամեակներու պատմութեան վրայ ճառագայթող դրոշմ ձգած է: Ան նշեց, որ գերապայծառը հաւատարիմ խորհրդատու մը, խաղաղարար հոգի մը եւ առատասէր կրօնաւոր մըն էր, սակայն ոչ մէկ պարտականութիւն ու պաշտօն կրցած են իր ու-

շաղրութիւնը շեղել հայ նորահաս սերունդին վրայէն, որովհետեւ ազգի եւ համայնքին ապագան տեսած է իւրաքանչիւր հայ մանուկին մէջ:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը անդրադառնալով գերապայծառ Աշգարեանի մտաւորականի տիպարին ըսաւ. «Իր պարտականութիւններու բեռին ծանրութիւնը զինք իր մտաւորական մարդու նախասիրութենէն չեն հեռացուցած: Ան իմաստուն կերպով հաշտեցուցած է իր հոգեւորականի կոչումն ու մշակութային առաքելութիւնը եւ թուղթին յանձնած է իր մարդկային ապրումները»:

Հոգեւոր տէրը եզրափակեց ըսելով, թէ Աշգարեան գերապայծառի ծառայութեան մեծագոյն վարձատրութիւնը եղած է իր կեանքը ամբողջութեամբ Աստուծոյ նուիրելու հոգեկան բաւարարութիւնը, եւ զայն պատուեց յուշանուէրով:

ՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐԸ ՍԻՐՈՂ ԵՒ ՈՒՆԵՒՈՐՆԵՐՈՒ ՏՈՒՆՆ ԱՅՅԵԼՈՂ ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ

Առարկայօրէն կարելի է գրել եւ պերճօրէն կարելի է խօսիլ քահանայա-
կան, հովուական, դաստիարակչական, կրթական, համալսարանական,
հոեւորական ու գրական 50 տարիերու «Ոսկի Յոբելեան»-ով (1961-2011)
ծանրաբեռն Գերպօժ. Հայր Վարդան Եպս. Աշգարեան Վիեննական Մխի-
թարեանին մասին:

Կրնայի արժեւորել Գերպօժ. Յոբելեարին գրած 16-է աւելի գիրքերը՝
անոնց հոգեւոր, բարոյական, մարդկայնական, մշակութային, տոհմային
ու քերթողական-գրական բովանդակութիւններով:

Կրնայի վերհանել ու գնահատել Գերպօժ. Յոբելեարին անհաշուելի քա-
րոզներն ու ճառախօսութիւնները, որոնք լայն ժողովրդականութիւն
վաստկեցան իրենց կտրուկ պարունակներով, դիպուկ իմաստներով եւ հո-
գեշահ խոհերով:

Այո՛, կրնայի, բայց պիտի չընեմ, քանի անոնք ամենայն առարկայու-
թեամբ ու պարզութեամբ իւրովսանն կը կատարեն իրենց սեպհական ար-
ժեւորումը, եւ Մխիթարեան միաբանը կամ գրողը, իւրայատուկ գիտակ-
ցութեամբ հաւատացած իր կոչումին, երբեք չ'ակնկալեր այլուստ եկած
տարփողանքի...: Առաւել, հոս պարտադրաբար յարգելու եմ ինձմէ
իւնդրուած տողերու պայմանը:

Դեռ աւելի, կրնայի մատնանշել ուրիշ բարեմասնութիւններ եւ առա-
ւելութիւններ, որոնց առատ ու բազմաբնոյթ առկայութեան, սակայն,
Գերպօժ. Յոբելեարը եւ ամէն Մխիթարեան Վարդապետ պիտի կրկնեն
իրենց Աստուածային Վարդապետին հրահանգը. «Դուք, երբ կատարէք
ինչ որ ձեզի հրամայուած է, ըսէ՛ք. «Ապիկար ծառաներ ենք, ինչ որ պար-
տական էինք ընել, ըրինք» (Ղկ 17,10):

Այո՛, Գերպօժ. Յոբելեարը սիրեց հարուստները, որովհետեւ աւելի՛ սի-
րեց աղքատները: Այո՛, ունեւորներու տուններն այցելեց, որովհետեւ անոր
աղքատասէր սրտին սիրահաստորներն էին կարիքաւոր ընտանիքներն ու
յատկապէս չքաւոր աշակերտ-աշակերտուհիները:

Այս անշէջ սէրը, այս յարածուն գործովն ու գործօն խանդաղատանքը

ժառանգեց իր սիրապաշտած մուսայեուցի-քեսապցի ծնողքէն եւ իր սրբաշնորհ Հիմնադիրէն՝ Սեբաստացի Մխիթար Աբբահօրմէն, որոնց օրինակէն ու խօսքէն առաջնորդուելով՝ յա՛ր տուաւ ունեցածը եւ մի՛շտ բաժնեց ընդունածը, եւ այն՝ վարակիչ բերկրանքով:

Ստուգիւ, հայր Վարդան սիրեց հարուստները, բայց երբեք չդարպասեց զանոնք, քանի անոնց ընդմէջէն անոր իրական սէրը կ'երթար միայն կարօտեալներուն, մանաւանդ երբ անոնք անչափահասներ եւ աշակերտներ էին: Ունեւորներու ամերէն ստացած դրամը իր փխրուն սրտէն անցնելով՝ կը բաշխէր յատկապէս դպրոցականներուն համար:

Արդէն այսօր շահած է ոչ միայն չքաւորներու սէրը, այլ նաեւ հարուստներու ակնածանքը: Առաջիններուն կը փոխադարձէ իր հայրական ժպիտը, իսկ երկրորդներուն կը հատուցանէ իր քահանայական աղօթքով:

Եւ վաղը, «ամս յամա՛յր» ապրելէն յետոյ, պիտի ժառանգէ յաւիտենականութիւնը, որուն Տանտէրը, Յիսուս Քրիստոս՝ արդարասէ՛ր ու մարդասէ՛ր Դատաւորը պիտի դիմաւորէ իր ծառան՝ հարուստները սիրած եւ ունեւորներու տունն այցելած Վիեննական Մխիթարեան Եպիսկոպոսը. «Եկո՛ւր, Հօրս օրհնեալը, ա՛ռ իբրեւ ժառանգութիւն՝ Արքայութիւնը, որ աշխարհի սկիզբէն պատրաստուած է քեզի համար:

Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, ամէն անգամ, որ բարիք ըրիր այս փոքրիկներէն մէկուն, որոնք իմ եղբայրներս են, զայն ինծի ըրիր» (Մտթ 25,34 եւ 40):

Մեսրոպ Հայունի

Այնճար, 21 Նոյեմբեր 2011

ԱՐԻ ՈՒ ԿՈՐՈՎԻ ԿՐՕՆԱԻՈՐԸ

Գրել կամ խօսիլ Աչգարեան Գերապայծառի մասին առաջին հերթին լուրջ պատասխանատուութիւն կ'ենթադրէ եւ կը պահանջէ խոր ուսումնասիրութիւն, որովհետեւ Հայր Վարդան իր անձէն աւելի կը ներկայացնէ ժամանակահատուած մը, մտածողութիւն մը, վարքագիծ մը ու նոր հորիզոններու փնտռտուքի եւ գաղափարներու պեղումի պատուանդան մը:

Միօրեայ շուկայիկ մտածողութեան, աժան գովասանքի, վճարուած գովաբանութեան, սովորականն ու անցողականը արժէք ու մնայունն նկատելու անհորիզոն ախտին դիմաց, երբ առիթը կը ստեղծուի յիշելու հայր Վարդան Աչգարեանը, անշուշտ տակաւին յոյս եւ շունչ ունենալու հաւատքը կ'ապրի հայ մարդը:

Ծնած է օր մը, աստուածաբանական կրթութիւն ստացած է, քահանայագործած է, եղած է ուսուցիչ, տնօրէն, աշխատակցած է թերթերու, հեղինակ է գիրքերու եւ այսօր կ'արժանանայ պատիւի:

Վստահաբար շատեր ունին նոյնանման կենսագրական:

Բայց, հաւատացէ՛ք Հայր Վարդանը տարբեր է:

Տարբեր է, շատ ու շատ տարբեր ուրիշներէն:

Տարբեր է իբրեւ կղերական, իբրեւ մտաւորական, տարբեր է իբրեւ ուսուցիչ եւ տարբեր իբրեւ մարդ:

Հաւատացեալ կրօնականն է ան եւ ոչ թէ պարզ ու առանձնաբար կղերական: Աղօթքը իր շրթներէն պակաս չէ եւ միջնորդ մահկանացուին եւ Անմահին միջեւ: Կրօնաւոր է իր համեստութեամբ, ազնուութեամբ, ծառայասիրութեամբ: Դէպի ժողովուրդ գացող, դէպի մանուկը քալող եկեղեցականն է ան:

Ու առաւելապէ՛ս Մխիթարեան ուխտի Հայ եկեղեցականն է Հայր Վարդան, իր ամբողջ զգայարանքներով, իր միտով ու ոսկորով, իր նեարդներով, իր աչքերու պայծառութեամբ եւ բոցով, սպիտակ մազերով երիտասարդի իր քաջութեամբ, եւ իւրաքանչիւր հայ արժէքի ու հայու պանծացումով:

Արի ու կորովի մտաւորականն է անտարակոյս: Բանաստեղծութիւն

Թէ քարոզներ, գրական էջեր թէ լրագրական յօդուածներ, դասախօսութիւն, բանախօսութիւն թէ ճառեր, բոլորն ալ անխտիր, հայ մարդու եւ քրիստոնեայ հայու կեանքէն, սեւ ու մութ առօրեայէն պոկուած ու փոխուած մտքերու ծաղկեփունջ են որոնք Հայր Վարդան ամենայն քնքշութեամբ ու միաժամանակ ճիշդ կշռոյթով եւ ծանրախոհութեամբ հրապարակ կը բերէ ու իր գոհարներով կը հարստացնէ հայ միտքն ու գաղափարական մտածողութիւնը:

24 տարեկանէն մուտք գործած է հայ կրթութեան անդաստանէն ներս, դպրոցական թէ համալսարանական մակարդակներու վրայ: Ուսուցանած է գրականութիւն եւ բարոյագիտութիւն ու միաժամանակ ուզած է սորվիլ նաեւ իր ուսանողներէն: Մէկ ուղղութեամբ գիտութիւն չէ ջամբած միայն այլ ստեղծած է ուսուցիչ ու ուսանող այնպիսի փոխներգործութիւն մը որ տակաւին վառ կը մնայ իրեն աշակերտած անհատներուն եւ անոնց շրջապատին յիշողութեան մէջ իբրեւ դրոշմ անջնջելի:

Ուսուցիչ, տնօրէն, եկեղեցական եւ մտաւորական միասնութիւնը կրցած է լաւագոյնս արտայայտել ծնողներու եւ աշակերտներու հետ իր ստեղծած կենդանի, ապրող եւ ճառագայթող յարաբերութեամբ:

Այլոց նման չէ բազմած իր հանգստաւէտ բազկաթոռին վրայ ու ըսած «քովս եկէք», այլ ինք գացած է, փնտռած է, հարցուցած է, հասած է աղքատին, թշուառին, անկարողին, դպրոցագուրկին, ու իր ազնիւ հոգիով, անաղմուկ օժանդակութեան ձեռք երկարած է բոլոր կարիքաւորներուն, առանց նուազագոյն խտրութեան իսկ: Մերժած է զանազան առիթներով իրեն եղած նուէրները եւ զանոնք յատկացուցած է կրթական ու բարեսիրական նպատակներու: Կամովին երբեմն նախընտրած է խաբուել քան վիրաւորել դիմացիներ: Իսկական ծառան եղած է հայութեան:

Ու այս բոլորէն ետք, կրնանք միայն խոնարհիլ այս մեծ մարդուն դիմաց:

Եւ ինչդրել իրմէ, որ կանգ չառնէ իր երթին մէջ:

Դեռ կարիքը ունինք քեզի սիրելի Հայր Վարդան:

Յակոբ Բագրատունի

ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ՀԱՅՐ ՎԱՐԴԱՆ ԵՊՍ. ԱՇԳԱՐԵԱՆ՝ ՅՈՐԵԼԵԱՐ

Պատուախնդիր մոսալեռացիի, անշահախնդիր մարդու եւ անձնուէր հոգեւորականի տիպարը մնաց միշտ մեր Յորելեար Սրբազանը՝ Գերապայծառ Հայր Վարդան Եպս. Աշգարեան:

Մոսալեռան ժայռերուն նման ամուռ հաւատքով, իր պապերէն ժառանգած անխորտակ կամքով եւ միեւնոյն ատեն յաղթանակող ժողովուրդին հպարտանքը իր կուրծքին ներքեւ՝ իր ամբողջ կեանքը պայքար մը եղաւ անիրաւութեան ու չարութեան դէմ:

Իր կրած սքեմի աստուածային օրհնութիւնը ամէն տեղ տարածեց եւ բաշխեց բոլորին, անխտիր:

Վկայ՝ իր ազնիւ հոգեւորականի սրբազնասուրբ ուղեւորութիւնը յիսնամեայ...:

Վկայ՝ իր այնքան նպատակաուղղուած քարոզներն ու ճառերը՝ բազմաթիւ ու բազմաբնոյթ...:

Վկայ՝ իր հեղինակած գիրքերը խորախորհուրդ, եւ գրականութիւնը՝ ծաղկուն...:

Այնճարի՝ այս չքնաղ գիւղի հիմնադրութեան օրերուն իր մարմնին վրայ ուղղակիօրէն կրած դառն զրկանքներն ու չարչարանքները երբեք արգելք չեղան, որ մեր Հայաւանը իր բնութեամբ ու ժողովուրդով յատուկ տեղն ունենայ Սրբազան Հօր սրտին մէջ:

Իր ազգի ճակատագրական պատմութիւնը մղեց գինք, որ ազգային արժէքներն ու տոհմային արժանիքները գերակշռող ոյժ ըլլան իր մտքին մէջ:

Աստուծոյ հաւատքն ու Աստուածամօր ջերմեանդութիւնը մեծ սիրով եւ նուիրումով միաձուլեց իր խօսքին ու գործին՝ այսպէս իր կեանքի ուղեւորութիւնն որակ եւ վաստակ ստանալով աստուածային գործով եւ օրհնութեամբ:

Քահանայական, դաստիարակչական, հովուական եւ գրական 50-ամեայ Յորելեանին առիթով՝ Այնճարի հայութիւնն ու մոսալեռացիները իրենց խորին երախտագիտութիւնն ու շնորհաւորութիւնը կը յայտնեն

Գերապայծառ հայր Վարդան եպս. Աշգարեանին՝ մաղթելով քաջառողջութիւն եւ արեւշատութիւն:

Սրբազան Հայր, ժպիտը անպակաս ըլլայ երեսէդ:

Վարձքդ կատար:

Այնճարի Քաղաքապետ՝
Կարապետ Փամպուլեան
եւ Քաղաքապետական Խորհուրդի Անդամներ

Այնճար, 26 Նոյեմբեր 2011

ՅԱՐԳԱՆՔ ՎԱՍՏԱԿԻՆ

Գերապայծառ Աշգարեանի յոբելինական հանդիսութեան կազմակերպումը կը մղէ զինք ճանչցողներէն նկատառելի թիւ մը անդրադառնալու ամէնէն շատ կրթական գործիչի մը մասին, որ հոգեւոր իր առաքելութիւններուն մէջ գերադասեց հայկական դպրոցը, հայեցի դաստիարակութիւնը եւ ազգային կեանքին նոր ուժ հասցնելու պարտականութիւնը:

Ճիշդ է, որ վարչարարական գործունէութիւնն ու մտաւորական ոլորտը եւս՝ գիր, գրականութիւն եւ մամուլ մաս կազմեցին իր աշխատանքային դաշտին, սակայն անոր կերպարին մէջ ամէնէն պայծառ ձեւով պիտի մնայ կրթութեան մարզը:

Գերապայծառ Վարդան եպիսկոպոսը ժողովուրդին ներկայացաւ նաեւ մամուլի ճամբով. իր ստորագրած յօդուածները, պատգամները, բանաստեղծութիւնները կամ աշխատասիրութիւնները հետեւողականօրէն շօշափեցին հայու տաղնապը, համամարդկային այժմէական խնդիրները: Իմաստասիրական առանցքը մնայունօրէն իբրեւ կարմիր գիծ տիրապետող եղաւ իր գործունէութեան եւ գրութիւններուն մէջ: Ան հետեւողականօրէն շեշտեց ազնիւը, առաքինին:

Հոգեւոր բարձրաստիճան պաշտօնատարութիւնը պատճառ չեղաւ որ գերապայծառը հեռանայ ժողովուրդէն, կրթական ոլորտէն, հայ մանուկէն: Հոգեւոր գործունէութեան, ժողովական կեանքին եւ արարողակարգային ձեռնարկներու մնայուն մասնակցութեան առընթեր ան միշտ իր ծրագիրներով, գործունէութեամբ, կենդանի օրինակով եւ գործնական մասնակցութեամբ հանդիսացաւ ժողովրդային հոգեւոր գործիչ մը:

Վիեննայէն Պէյրութ եւ տակաւին սփիւռքեան տարբեր գաղութներ գերապայծառ Աշգարեանին թողած հետքերը հիմնովին ունին ազգային նկարագիր, մշակութային դիմագիծ եւ շեշտակիւրէն կրթական բնոյթ:

Այս բոլորի հանրագումարը կը ստիպէ յարգանքով կանգնիլ գերապայծառ Վարդան Աշգարեանի մեծ վաստակին առջեւ, համոզուած յայտարարելու համար՝ Պատիւ արժանաւորին:

Շահան Գանտահարեան
«Ազգակ» օրաթերթի տնօրէն

ԾԱՌԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԵՒ ԱԶԳԻՆ

*Բոլոր առաքելավայրերուն ու հանգամանքներուն մէջ, Իրեն վստահ-
ուած բոլոր պարտականութիւններուն ու պաշտօններուն վրայ, գլխա-
տառ Մառայուլթիւնը եղաւ Հայր Վարդան Ազգարեանին կեանքի նշանա-
բանը: Մառայել Եկեղեցւոյ, ծառայել Ազգին եւ ծառայել ուրիշին: Այդ ու-
րիշը ընդգրկեց առաջին հերթին նորահաս սերունդը, հայ մանուկն ու
աշակերտը, որովհետեւ Հայր Վարդան Ազգարեան անոնց հայեցի դաստիա-
րակութեան մէջ տեսաւ Ազգի յաւերժութեան երաշխիքը, իսկ հայեցի
դաստիարակութեան հիմնաքարը նկատեց Հայ Լեզուն: Ահա թէ ինչու Ան՝
իբրեւ հոգեւորական, մտաւորական, գրող կամ մշակոյթի գործիչ, իր հո-
գատար ուշադրութեան առարկան դարձուց միշտ հայ մանուկին հայեցի
կրթութիւնը՝ Հայ Դպրոցին ճամբով:*

*Այսպէս, Եկեղեցւոյ, Ազգին եւ ուրիշին ծառայութեան պարգեւած հո-
գեկան գոհունակութեան մէջ Ան գտաւ իր գերագոյն վարձատրութիւնը
եւ Մխիթարեան Միաբանութեան յարկին տակ իր ստացած կոչումին հան-
դէպ հաւատարմութիւնը:*

*Սարգիս Նաճարեան
«Մասիս» ամսաթերթի
պատասխանատու տնօրէն*

27 նոյեմբեր 2011

ՄՐՏԻ ԽՕՍՔ՝ ՀԱՅՐ ՎԱՐԴԱՆ ԵՊՍ. ԱՇԳԱՐԵԱՆ ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌԻ ՄԵԾԱՐՄԱՆ

Խօսիլ կամ գրել հայր Վարդան եպս. Աշգարեան գերապայծառի մասին՝ պիտի նշանակէր արտայայտուիլ մարդու, հայ մարդու,

հոգեւորականի, մտաւորականի, անձնուէր հովիւի, հայասէր ու հայրենասէր կարկառուն եկեղեցականի մը մասին, որուն կեանքը

եղաւ համակ նուիրում եկեղեցւոյ եւ ազգի, ամեակներ շարունակ, անխոտոր ու անսայթաք առաքելութեամբ:

Աշգարեան գերապայծառի անունը դրոշմուած է լիբանանահայ իրականութեան մէջ ընհանրապէս եւ Հայ Կաթողիկէ Համայնքէն ներս՝ մասնաւորապէս, երբ ան որպէս անձնուրաց ու տիպար եկեղեցական, տուաւ իր սիրտէն ու հոգիէն, պայծառացնելով

եկեղեցի եւ համայնք, իրապէս դառնալով «Մշակ առանց ամօթոյ», բանիւ եւ գործով:

Բառեր կը պակսին գնահատելու անոր տասնամեակներու վրայ երկարող ազնիւ ու բոլորանուէր ծառայութիւնը, անձնուէր առաքինութիւնը եւ անմնացորդ սէրը՝ մեր գաղութէն ներս:

Ողջունելով ու գնահատելով նախաձեռնուած միջոցառումը, կրնամ ուրախութեամբ յայտարարել, որ գերապայծառը իրապէս արժանի է ամէն յարգանքի, մեծարանքի եւ սիրոյ:

Համբիկ Մարտիրոսեան

ՊԱՇՏՊԱՆ ՀԱՅ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆ

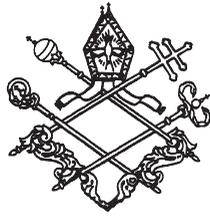
Իմացայ, որ Հայր Վարդան եպիսկոպոս Աշգարեան հանգստեան կոչուելու ընթացքի մէջ է: Սխալ ըլլալու է, որովհետեւ իր նման մարդիկ հանգիստ չեն կրնար մնալ: Մէկը, որ լիբանանեան ամբողջ տազնապի ընթացքին միշտ եւ ամենուրեք ներկայ եղած է, չի կրնար հանգստեան կոչուելու պերճանքին համակերպիլ: Մէկը, որ իր անձնական կեանքի ամէնէն դատան օրերուն իսկ իր հայրական ժպիտը բոլորին բաժնելով պատնէշի վրայ մնացած է, չի կրնար մէկ օրէն միւսը վարժուիլ անհոգ կեանքի ընթացքի մը:

Հանգստեան կոչուի՞լ. անիմաստ բառ: Հայր Վարդան իր ցարդ ապրած կեանքը անցուցած է պաշտպանելով հայկական ազգային արժէքները, յատկապէս՝ հայկական դպրութիւնն ու մշակոյթը: Լսեցի, որ հանգստանալու համար կը մեկնի Վիեննա: Կարելի՞ է Վիեննա գտնուիլ եւ չզբաղիլ այդտեղի Մխիթարեաններու սրահներուն մէջ տեղ գտած մշակութային արժէքներու պաշտպանութեամբ ու պահպանումով: Դժուար թէ: Հանգստավայրի ընտրութիւնն իսկ կը մատնէ անհանգիստ մտքի առկայութիւնը:

Յաջողութիւն կը մաղթեմ Հայր Վարդանին իր այս նոր առաքելութեան մէջ:

Մկրտիչ Մկրտիչեան

Պէյրուս, 30 նոյեմբեր 2011

«Եւ Բանը մարմին եղաւ եւ բնակեցաւ մեր մէջ»
(Յովհ Ա. 14)

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

(Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ - Սուրբ Եղիա աթոռանիստ եկեղեցի,
25 դեկտեմբեր 2011):

Յոյժ սիրելի եղբայրներ եւ քոյրեր,

Այսօր մեզի համար երկինքէն լոյս մը ծագեցաւ: Այսօր տօնն է Մննդեան մեր Տիրոջ եւ Փրկիչին Յիսուս Քրիստոսի: Եղբայրներ եւ քոյրեր, ցնծա՛նք եւ ուրախանա՛նք:

Որքան շահեկան դաս մը սորվեցուց մեզի խոնարհութիւնը Յիսուսի, որ Աստուծոյ Միածին Որդին ըլլալով հանդերձ՝ աղքատիկ մսուրի մը մէջ ծնաւ, բան մը՝ որուն իմաստը միայն հաւատացեալ քրիստոնեաները կրնան անոր հասկնալ, մինչ ամբարիչտները եւ անօրէնները դժբախտաբար չեն կրնար զայն հասկնալ եւ մեզի հետ ուրախանալ: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ «Աստուած ծածկեց այս ճշմարտութիւնները իմաստուններէն եւ գիտուններէն եւ զանոնք յայտնեց մանուկներուն», ինչպէս որ կը հաստատէ սուրբ Աւետարանը (Մտթ 11 25): Այո՛, անոնք կրնան իմաստուն եւ գիտուն ըլլալ ըստ աշխարհի չափանիշներուն, բայց ո՛չ ըստ Աւետարանի իմաստութեան: Ասոր համար, պարզ եւ հաւատացեալ մարդիկ միայն, նոյնիսկ մեծ զարգացում չունեցողները, կրնան հասկնալ Յիսուսի խոնարհութեան իմաստը եւ անկէ դաս քաղել իրենց կեանքին համար: Իսկ շատերուն համար, Յիսուսի ծնունդը ընթացիկ տօն մըն է, որ կը վերադառնայ ամէն տարի, առանց անկէ օգտուելու եւ ուրախանալու պատճառ ունենալու:

Հարցնող մը կրնայ ըսել. ուրախանալու համար պատճառ կա՞յ: Անշո՛ւշտ թէ կայ, որովհետեւ եթէ Յիսուս աշխարհ եկած չըլլար եւ մարդկութիւնը փրկած չըլլար իր մահուամբ եւ հրաշափառ յարութեամբ, բոլոր մարդիկ չարին եւ մեղքին ստրուկ պիտի մնային ու պիտի ենթարկուէին ամէն օր Սատանայի խաբէութիւններուն, իրարու վնաս պիտի հասցնէին եւ երջանկութիւնը բնաւ պիտի չլայելէին:

Իսկ մեզի համար, Մննդեան տօնը ամէն տարի կը նորոգէ մեր սրտին մէջ եւ քրիստոնեայ հասարակութեան համար ուրախ զգացումներ, որոնք կ'իրականանան ամէն անգամ, որ մեզմէ մէկը բարիք մը ընէ եւ կամ բարիք մը ընդունի, ամէն անգամ որ կը ներենք ուրիշներուն իրենց յանցանքները եւ կամ ուրախութիւն կը սփռենք մեր շուրջ: Եւ այս ուրախութիւնը փոխանցիկ կը դառնայ մեր միջավայրին մէջ եւ մեր ծանօթներուն մօտ:

Յիսուսին տուած ուրախութիւնը մարդկային ուրախութիւն մը չէ, որ անցողակի է՝ ինչպէս գուարճանալ, հագուել, պտրտիլ կամ դրամ շահիլ, այլ՝ Յիսուս մեզի կը շնորհէ մնայուն ուրախութիւն մը, որ նոյնիսկ առօրեայ նեղութիւնները չեն կրնար մեր սրտէն խլել: Որովհետեւ մեր ուրախութիւնը հիմնուած է հաւատքին վրայ, այսինքն այն իրողութեան վրայ, որ Յիսուս միշտ մեզի հետ է, մեզ կը սիրէ ու կը պահպանէ եւ մեզմով կ'ուզէ մարդոց բարիք հասցնել եւ ամբողջ մարդկութիւնը աւելի խաղաղ եւ երջանիկ դարձնել:

Այսպիսի ուրախութիւն մը մեզ կը մղէ նաեւ համերաշխութեան զգացումներ ունենալու մեր շուրջիներուն հետ, նոյնիսկ եթէ անոնք մեզի պէս չեն մտածեր եւ կամ մեր համոզումները չեն բաժնիր: Եւ ասիկա կը պարտինք Յիսուսի գալուստին: Առանց Յիսուսի բերած սիրոյ ոգիին, նոյն ընտանիքի անդամներն անգամ չեն կրնար հաշտ ապրիլ իրարու հետ, ինչպէս որ դուք լաւ գիտէք:

Ծննդեան ուրախութիւնը մեզի կը ներշնչէ նաեւ քրիստոնէական յոյսը: Արդարեւ, Յիսուս, յարութիւն առնելով, իսկապէս մեզի համար բացաւ երկնքի դռները: Ատով, Յիսուս փաստեց որ կեանքը իմաստ ունի եւ մահը վերջակէտ մը չէ, այլ մահուրնէ ետք յարութիւն կայ, յաւիտենական կեանք կայ, որուն ամէն մարդ կը ձգտի:

Ծննդեան ուրախութիւնը մեզի կ'ապահովցնէ, որ կրնանք վստահիլ Աստուծոյ անհուն ողորմութեան վրայ մեր տկարութիւններուն եւ մեր յանցանքներուն նկատմամբ: Այսպէս, կրնանք ամէն օր կրկին նորոգուել աստուածային շնորհքներով եւ բնաւ չյուսահատիլ մեր մեղքերուն պատճառով: Արդէն, հարազատ քրիստոնեան լաւատես է եւ յուսահատութիւն չի ճանչնար: Աս ալ Յիսուսի գալուստին կը պարտինք:

Սուրբ Ծնունդին բերած այս հոգեշահ եւ ուրախալիք տուրքերը չեն եղած մեզի համար միայն: Անձնասէր մարդը ճշմարիտ քրիստոնեայ չի կրնար ըլլալ: Մենք պարտաւոր ենք այս մխիթարական ճշմարտութիւնները տարածել մեր շրջանակէն ներս, քանի Եկեղեցին բոլոր քրիստոնեաներով մէկ ընտանիք կը կազմէ: Եւ նոյն ընտանիքի անդամները կը մասնակցին անոնցմէ ամէն մէկուն բարիքներուն:

Այս գաղափարէն մեկնելով եւ մարդկութեան մտահոգիչ վիճակը տեսնելով, Բենեդիկտոս ԺԶ. Սրբազան Քահանայապետը Նոր Աւետարանումի շրջան մը հուշակեց եւ յատուկ Եպիսկոպոսներու Միւնհոդոս մը կազմակերպեց գալիք հոկտեմբեր ամսոյն մէջ, աւետարանելու համար մարդիկ, որոնք Յիսուս չեն ճանչցած, եւ որոնց թիւը կը կազմէ շուրջ երկու երրորդը մարդկութեան, որոնք աւետարանելու համար, Եկեղեցին բազմաթիւ առաքեալներու կարիքը ունի: Եւ մենք գիտենք որ ամէն համոզուած քրիստոնեայ պարտի առաքեալ ըլլալ: Ուրեմն, մեզմէ ամէն մէկը կոչուած է առաքեալ ըլլալու:

Բայց վերոյիշեալ Միւնհոդոսը նպատակ ունի նաեւ արծարծելու հաւատքը հին քրիստոնեայ ժողովուրդներուն մօտ, ինչպէս է վիճակը հայ ժողովուրդին, որ չորրորդ դարուն սկիզբը առաջին քրիստոնեայ ազգը դարձաւ: Ո՞ր

են այսօր մեր հայորդիները լուսաւորչեան հաւատքին դիմաց: Դժբախտաբար, համայնավար վարչաձեւը անկրօնութիւնը քարոզեց մօտ եօթանասուն տարիներ Մայր Հայրենիքին եւ շրջակայ երկիրներուն մէջ, ուր բազմաթիւ հայեր կ'ապրին, գրկելով զանոնք քրիստոնեայ ճշմարտութիւններէ եւ հոգեւոր անուկէ:

Սիրելիներ, տարիէ մը ի վեր Միջին Արեւելքը խռովքի մէջ է: Ժողովուրդներ եւ մանաւանդ երիտասարդներ փողոց իջած են խնդրելու համար ազատութիւն, արդարութիւն եւ մարդկային իրաւունքներ, որոնց ի խնդիր հազարաւոր մեռեալներ եւ վիրաւորեալները զոհ գացին: Մենք կը դատապարտենք ամէն տեսակ բռնութիւն անձերու եւ պաշտամունքի վայրերու դէմ: Բռնարարքներ՝ որոնց ականատեսն են մանաւանդ Իրաքի եւ Եգիպտոսի մէջ: Ո՛չ միայն Յիսուսի բերած խաղաղութեան պատգամին ի նպաստ գլխաւոր եկեղեցականները ձայն կը բարձրացնեն խնդրելով վերջ տալ արինահեղութեան, այլ բոլոր կրօնքներուն հետեւորդները պարտին գործակցել ի խնդիր կայուն խաղաղութեան եւ ազատութեան միջնորդութիւնը ստեղծումին, արագ կերպով, քանի կրօնքները պարտին ըլլալ խաղաղութեան ազդակներ:

Մեր Սուրբ Ծննդեան պատգամը անխախտ կը մնայ՝ Հրեշտակներուն աւետած խաղաղութիւնը: Թո՛ղ այս խաղաղութիւնը բնակի նախ մեր սրտերուն եւ ընտանիքներուն մէջ, բայց նաեւ աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն մօտ, մանաւանդ Միջին Արեւելքի մէջ: Թո՛ղ Յիսուսի ծնունդին տօնը պահպանէ Լիբանանը եւ լիբանանցիները որեւէ պատերազմէ եւ հակամարտութենէ: Այս նպատակներուն հասնելու համար կոչ կ'ուղղենք ձեզի, որպէսզի աղօթէք եւ ձեր խաղաղարար ձայնը եւ բարի օրինակը հասցնէք ձեր շրջանակէն ներս:

Յոյժ սիրելիներ, աղօթենք որպէսզի Յիսուսի գալուստը ամօքէ ցաւերը տառապողներուն եւ մխիթարէ բոլոր անոնք՝ որոնք կարիք ունին սիրտփառքի եւ նոր յոյսի:

Տէ՛ր Յիսուս, շնորհակալութիւն կը յայտնենք քեզի մարդեղութեանդ համար: Կանգնէ՛ աշխարհին մէջ ճշմարտութեան եւ սիրոյ արժէքները, որպէսզի անոնք տիրեն բոլոր ժողովուրդներուն վրայ, որոնց համար դուն ծնած ես եւ քարոզած ես, մեռած ես եւ յարութիւն առած ես:

Թո՛ղ մեր օրերուն իրականանայ խոստումը Եսայի մարգարէին բերնով: «Մեզի մանուկ մը ծնաւ. իշխանութիւնը անոր ուսերուն վրայ է: Անոր անունը պիտի կոչուի Սքանչելի, Խորհրդակից, Հզօր Աստուած, Խաղաղութեան Իշխան: Անոր իշխանութիւնը մեծ պիտի ըլլայ եւ իր խաղաղութեան սահման չկայ» (Ես 9, 6-7): Ամէն:

Յիսուս ծնաւ եւ յայտնեցաւ, ձեզի մեզի մեծ աւետիս:

+ Ներսէս Պետրոս ԺԹ.

Կաթողիկոս Պատրիարք

Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց

ՈՂՋՈՅՆԻ ԽՕՍՔ

առ Հաուլըրտ Գարակէօզեան Յիշատակի Հիմնարկ

Սրտանց կ'ողջունենք Հաուլըրտ Գարակէօզեան Յիշատակի Հիմնարկի Նիւ Եորքի մէջ հիմնադրութեան 90 ամեակը եւ Լիբանանի մէջ հաստատման 70 ամեակը:

Գարակէօզեան Հիմնարկը կը հանդիսանայ հայ մանուկին եւ հայ ընտանիքին հաւատարիմ բարեկամը եւ զօրակիցը՝ ահաւասիկ ինը տասնամեակէ ի վեր: Անոր պատմութիւնը զուգահեռ կ'ընթանայ Մեծ Եղեռնէն ճողպրած հայ զանգուածներու վերապրումին եւ Սփիւռքի տարածքին հայ կեանքի վերածաղկումին՝ ամենադժուարին ժամանակներուն մէջ:

Արդարեւ, Գարակէօզեան Հիմնարկը վերապրումի փրկարար օղակ մը եղաւ օտար ափերու վրայ ինքնահաստատման տառապագին ճիգերու մէջ ապրող հայ ընտանիքներուն եւ մանաւանդ հայ մայրերուն: Գարակէօզեան Հիմնարկը ընտանիքներուն հանդիսացաւ սպեղանի՝ իրենց վէրքերուն, դեղ ու ճար՝ իրենց ցաւերուն եւ սփոփանք՝ իրենց խռովալի օրերուն:

Մանուկներու առողջութեան եւ դաստիարակութեան համար, ընտանիքներու բարօրութեան եւ լուսաւորութեան համար, Գարակէօզեան Հիմնարկի կատարած ընկերային եւ բարեսիրական աշխատանքները ակներեւ են Լիբանանի տարածքին՝ երկարած եօթ տասնամեակներու վրայ: Զկայ լիբանանահայ ընտանիք մը, որ այս կամ այն առիթով իր կեանքին մէջ զգացած չըլլայ այս օրհնեալ հաստատութեան զօրակցութիւնը դժուարութիւններուն մէջ եւ վայելած չըլլայ անոր հոգածութիւնը՝ հանդէպ բազմապիսի կարիքներու: Հաստատուած ըլլալով հայկական միջավայրի մէջ՝ Գարակէօզեան Հիմնարկը հասաւ բոլոր մանուկներուն եւ մայրերուն՝ առանց յարանուանական խտրութեան: Անոր իրարայայճորդ պատասխանատուներն ու անձնակազմի նուիրեալ անդամները միշտ ներկայ եղան ծառայութեան մէջ՝ անպատասխան չձգելով կարեկցութեան

որեւէ կանչ եւ օգնութեան որեւէ դիմում: Իրենց նուիրումին չափով՝ անոնք արժանացան մեր ժողովուրդի սիրոյն եւ երախտագիտութեան, պետական թէ՛ համայնքային պատասխանատուներու գնահատանքին:

Այս զոյգ առիթներով, կ'ոգեկոչենք արկածահար մահացած պատանի Հաուրրտը, որուն ի յիշատակ ծնունդ առաւ այս ազգանուէր Հիմնարկը: Կ'ոգեկոչենք անոր բարերար ծնողները՝ Միհրան եւ Զապէլ Գարակէօզեանները, որոնք գիտցան իրենց ցաւը սիրով յաղթահարել եւ իրենց վաղամեռիկ զաւակին յիշատակը աշխարհի մանուկներու հոգածութեան մէջ ամբօրէն հաստատել:

Զմմառու Հայ Կաթողիկէ Հայրապետական Աթոռէն կ'օրհնենք Գարակէօզեան Յիշատակի Հիմնարկը եւ անոր բոլոր աշխատակիցները՝ զոյգ յոբելեաններուն առիթով: Բոլորին համար Բարձրեալէն կը խնդրենք մշտանորոգ յանձնառութիւն եւ կորով՝ հայ ժողովուրդին, հայ մանուկին եւ հայ ընտանիքին ծառայութեան մէջ:

Հայրական օրհնութեամբ՝

+ Ներսէս Պետրոս ԺԹ.
Կաթողիկոս Պատրիարք
Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց

Տուեալ ի Կաթողիկոսական Աթոռոյս որ ի Զմմառ
Քսաներորդում առաջներորդում առուր յամսեանն Սեպտեմբերի յամի Տեառն 2011
Յերկոտասաներորդում ամի Հայրապետութեան Մերոյ

ՇՆՈՐՀԱԻՈՐԱԳԻՐ ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻՆ
Հայաստանի Հանրապետության Հոչակման
եւ Անկախութեան 20 Ամեակի Առիթով

Պէյրուք

Դիւան թիւ 201/11

Վսեմաշուք Տիրոջ Սարգսեան
Նախագահ Հայաստանի Հանրապետութեան
Երեւան

Վսեմաշուք Պարոն Նախագահ,

Հայաստանի Հանրապետութեան Հոչակման եւ անկախութեան 20 ամեակին առիթով, կը շնորհաւորենք Ձեզ, Ձեր գործակիցները եւ համայն Հայ ժողովուրդը: Մեր շնորհաւորութիւններուն կը միացնենք մեր աղօթքը առ Աստուած որպէսզի իր հովանին անպակաս ընէ Ձեր վրայէն եւ զօրացնէ Ձեզ՝ Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան անսասանութեան, հզօրացման եւ բարգաւաճման ու բարօրութեան համար:

Ուրախ ենք, որ Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան այս ժամանակաշրջանին մեծ յառաջդիմութիւն արձանագրուեցաւ բոլոր ոլորտներուն մէջ, մանաւանդ ձեր յանձնարարութեամբ եւ անձնական զգալի ներդրումով:

Վստահ եղէք որ Մենք՝ որպէս Հայ Կաթողիկէ Համայնքապետ, բոլոր մակարդակներու վրայ նեցուկ կը կանգնինք Հայաստանի պետականութեան հզօրացման ու բարգաւաճման, հայրենիք-սփիւռք սերտ գործակցութեան կամուրջները միշտ հաստատ պահելով:

Թող Ձմմառու հրաշագործ Տիրամօր բարեխնամ հայեացքը անպակաս ըլլայ Ձեր եւ Հայաստանի մեր ժողովուրդին վրայէն:

Հայրական օրհնութեամբ՝

+ Ներսէս Պետրոս ԺԹ.
Կաթողիկոս Պատրիարք
Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց

Պէյրուք, 16 Սեպտեմբեր 2011

Դիւան թիւ 205/11

Մ Ա Ղ Թ Ա Ն Ք Ի Գ Ի Ր
Առ Յոյժ Սիրելի Նորոծեալ
Գերապատիւ Տէր Միքայէլ Վարդապետ Քայալ

Մեծ ուրախութեամբ ստացանք Քահանայական Զեռնադրութեանդ ցնծալի լուրը:

Որպէս քահանայ՝ այլեւս չես պատկանիր աշխարհին եւ ոչ ալ ծնողքիդ, այլ պարտիս կեանքդ նուիրել յաւիտենական քահանային՝ Քրիստոսին, Հայ Կաթողիկէ Համայնքին ծիրէն ներս եւ առաւելաբար քեզի վստահ- ուած հաւատացեալներուն ծառայութեան եւ անոնց փրկութեան համար:

Որպէս քահանայ՝ պիտի դառնաս Յիսուս Քրիստոսին մտերիմը, բարե- կամը եւ սիրահարը: Բայց քաջ գիտցի՛ր որ մտերմութիւնը մտերմու- թեամբ կը փոխանակուի, բարեկամութիւնը՝ բարեկամութեամբ եւ սէրը՝ սիրով: Արդարեւ, Յիսուս պահանջկոտ Տէր մըն է:

Մեր աղօթքին հետ կը միացնենք մեր սրտագին հայրական մաղթանքնե- րը, որպէսզի դառնաս եռանդուն հովիւ մը, նման Բարի Հովիւին՝ Յիսու- սին, որ կատարեալ անձնուիրութեամբ Աստուծոյ կամքը կատարեց մինչեւ Խաչին մահը՝ իր կեանքը զոհելով բոլոր մարդոց փրկութեան համար:

Կը յիշեցնեմ քեզի Սուրբ Պօղոսին յորդորը իր սիրեցեալ աշակերտ Տի- մոթէոսին. «Պահէ՛ պատուիրանը անաղարտ եւ անբիծ մինչեւ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի Օրը» (1 Տիմ 6,14):

Սիրելի վարդապետ,

Մնացի՛ր միշտ տապանակին մօտ՝ այդ յաւերժական Սիրոյ Աղբիւրին, որպէսզի ապրիս ամուր եւ հաստատ քահանայական կոչումիդ մէջ:

Հայրական սիրով եւ օրհնութեամբ՝

*+ Ներսէս Պետրոս ԺԹ.
Կաթողիկոս Պատրիարք
Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց*

Պէյրուկ, 17 սեպտեմբեր 2011

Դիւան թիւ 189/11

Մ Ա Ղ Թ Ա Ն Ք Ի Գ Ի Ր Առ Սիրեցեալ Նորոծեալ Որդին Մեր Անտոն Վարդապետ Թահան

Սրտի մեծ ուրախութեամբ եւ հայրական ցնծութեամբ կ'ողջունենք մուտքդ քահանայական դասին մէջ, ուր կանչուած ես դառնալու յատուկ կերպով «այլ ոմն Քրիստոս»:

Այս օրուրնէ սկսեալ, ուսերուդ վրայ կը դրուի ծանր եւ լուրջ պարտաւորութիւն մը՝ նուիրուելու քեզի յանձնուած հոգիներուն փրկութեան համար: Գլխաւոր մտահոգութիւնդ պարտի ըլլալ քրիստոսանման կեանք ապրիլ, մարդոց մեկնաբանել Սուրբ Աւետարանը հրապուրիչ ձեւով, ամբողջական եռանդով հաւատացեալները առաջնորդել դէպի Քրիստոս, առնելով իբր օրինակ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչը եւ մեր Սուրբ Հայրապետները:

Ի մտի պիտի բերես Քրիստոսի սա քաջալերիչ ու մխիթարական խօսքը. «Առէ՛ք իմ լուծս ձեր վրայ եւ սորվեցէ՛ք ինձմէ, որ հեզ եմ եւ սրտով խոնարհ եւ հանգիստ պիտի գտնէք ձեր հոգիներուն: Որովհետեւ իմ լուծս քաղցր է եւ բեռս՝ թեթեւ» (Մտթ 11, 29-30):

Քահանայական ձեռնադրութեանդ պատճառած Մեր անհուն ուրախութիւնը կը փափաքինք բաժնել Արհիպպատիւ Տէր Պետրոս Արքեպիսկոպոս Միրիաթեանին, Հայէպի Առաջնորդին հետ, ներկայ կղերին, մայրապետներուն, բարեպաշտ հաւատացեալներուն եւ յատուկէն քու սիրեցեալ հարազատներուդ հետ:

Մեր ցնծութեան եւ գնահատանքին իբր գրաւական Մեր աղօթքներուն հետ, քեզի կ'առաքենք այս Հայրապետական Մաղթանքի Գիրը եւ կը բարձրացնենք Մեր աղօթքը առ Ամենակալն Աստուած, որ պէսպիսի քեզի զօրավիգ ըլլայ եւ քեզի պարգեւէ իր արատագեղ շնորհքները՝ կորով, լոյս եւ աստուածային իմաստութիւն:

+ Ներսէս Պետրոս ԺԹ.
Կաթողիկոս Պատրիարք
Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց

Տուեալ ի Կաթողիկոսական Աթոռոյս որ ի Զմմառ
Յերեսներորդում աւուր յամեսանն Օգոստոսի յամի Տեառն 2011
Յերկոտասաներորդում ամի Հայրապետութեան Մերոյ

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԾԱՆԻՐ ՈՒ ԶԱՐԹԻՐ, ՈՎ ՀՍԿԱՅ

Ա. ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՁ

Աշխարհականներու առաքելութեան աստուածաբանութիւնը երեւան կը հանէ Սուրբ Հոգիի եւ Տիրամօր գործօն ներկայութիւնը, շնորհիւ Քրիստոսի մշտական յարութեան՝ սուրբ Հոգիի զօրութեամբ (Հռոմ 1, 4): «Յիսուս Քրիստոս երէկ, այսօր եւ յաւիտեան» (Եբր 13, 8): Այս առաքելութիւնը կը հիմնուի մարմնացած Բանին մեծ խորհուրդին վրայ, իրականացած «Ժամանակներու լրումին» (Գաղ 4, 4), որպէս գազաթը սուրբ Երրորդութեան հաղորդութեան մարդկութեան հետ (երրորդ հազարամեակի գալուստը թ.44), «սուրբ Հոգիի մեծագոյն իրականացումը» (չրջաբերական Տէր եւ կենարար, թ.50, Եկեղեցին Ասիոյ մէջ, թ.16) Աստուածամօր կուսական ծոցին մէջ (երրորդ հազարամեակ թ. 40, 44):

Եկեղեցւոյ 2000 ամեակի մեծ Յոբելեանը, Յովհաննէս Պօղոս Բ. Քահանայապետի հաստատումով, իր մէջ կը կրէ սուրբ Հոգւոյ ներգործութեան ազդեցութիւնը (երրորդ հազարամեակ, թ.44): «Այն ինչ որ իրականացած է սուրբ Հոգւոյն միջոցաւ, միմիայն Ինքն է որ այսօր կրնայ երեւան հանել եկեղեցւոյ յիշողութեան մէջ» (երրորդ հազարամեակ, թ.44): Ինքն է որ «կ'այժմէականացնէ» մարդեղութեան եւ փրկչագործութեան խորհուրդները (երրորդ հազարամեակ, թ.44, Եկեղեցին Ասիոյ մէջ, թ.15-18):

Աւելին՝ սոյն Յոբելեանը կը պարփակէ Մարեմեան յատկանիշներ:

Սուրբ Մարիամ Աստուածածին իր մեծագոյն մասնակցութիւնը բերաւ Աստուածային Բանի մարմնացման (երրորդ հազարամեակ, թ.43): Ան ծնաւ Յիսուս Քրիստոսը ու Զայն մեծցուց մայրական խնամքով ու հոգատարութեամբ:

Արդ, առաքելութիւնը շարունակութիւնն ու կատարելագործումն է Մարդեղութեան «մարդկութիւն մը յաւելցած»: Ան կ'աշխատի ծնունդ տալ ու աճեցնել Քրիստոսը ամէն մարդու մէջ ու ամբողջ մարդուն մէջ. այլ ձեւով կարելի է ըսել, չկայ առաքելութիւն առանց սուրբ Հոգիի սրբացնող ուժին ու Աստուածամօր մայրական ազդեցիկ միջամտութեան:

Սուրբ Հոգին՝ աստուածային արուեստագէտը, որ պատրաստեց ու կենդանացուց Քրիստոս, գլուխը եկեղեցւոյ ու իր արուեստի գլուխ գործոցը, նոյնպէս ան կը պատրաստէ ու կը կենդանացնէ քրիստոնեաները, անդամները Քրիստոսի խորհրդաւոր մարմնին, որոնք Քրիստոսի կրկնօրինակներ են: Այս օրերուս կ'ապրինք սուրբ Հոգիի դարը եւ կը շօշափենք անոր հզօր վերադարձը: Նոր Հոգեգալուստ մը կը ծագի, «Քրիստոնէակական կեանքի նոր դարուն մը» (երրորդ հազարամեակ թ.18) կը ծանուցուի: Վատիկան Բ. 258 անգամ կը նշէ սուրբ Հոգին: Այս ժամանակներուն նշանն է: Սուրբ Հոգին է որ կը խթանէ աշխարհականները ու կը մղէ առաքելութեան (երրորդ հազարամեակ, թ.54, Քրիստոսի հաւատացեալ աշխարհականներ թ.13, Եկեղեցին Ասիոյ մէջ թ.17):

Մարեմական երեւոյթը ժամանակներու այլ նշան մըն է: 20-րդ դարը կոչուած էր «Մարեմական», իսկ երրորդ հազարամեակը պիտի ըլլայ աւելի Մարեմական :

Սուրբ Մարիամ Աստուածամայրը ունի հիմնական, ինքնուրոյն եւ անկրկնելի դեր մը առաքելութեան մէջ, (Վատիկան Բ., լոյս հեթանոսներու, թ.52,59, մարդուն փրկիչը, թ.22) քանի որ իր մայրութիւնը կը շարունակուի անդադար, շնորհքի տնօրէնութեան մէջ:

Մարիամ, մայր Աստուծոյ եւ Եկեղեցւոյ, մայրն է առաքելութեան ու մայրն է առաքելութեան միջոցաւ (մարդուն փրկիչը թ.22): Ան նոյնիսկ կարող է ըսել Ես եմ առաքելութիւնը: Պէտք չէ արդեօք բացազանչել եւ ըսել. «Ո՞վ է ասիկա որ կը յառաջանայ արշալոյսի նման, գեղեցիկ՝ լուսնի նման, փայլուն՝ արեգակի պէս ու սարսափելի՝ բանակի մը նման որ կը պատրաստուի պատերազմի»:

Աշխարհականներու առաքելութիւնը կ'ամբողջացնէ ու իր լրումին կը հասցնէ Բանին մարմնացումը: Այս մէկը Աստուածային ստեղծագործութեան կատարելագործումն է որ կ'արտայայտէ անոր անհուն ողորմութիւնը: Ուրեմն, աշխարհականներու առաքելութիւնը պէտք է արտացոլայ այս մարմնացած ողորմութիւնը (հարուստ ողորմութեամբ թ.14): Միեւնոյն գաղափարը կ'արտայայտուի անգամ մը եւս «Քրիստոսի հաւատացեալ աշխարհականներ թ.41» շրջաբերականի մէջ որպէս ենթավերնագիր ունենալով «Մէրը՝ հոգին ու թիկունքն է զօրակցութեան»:

Մի քանի տասնամեակներէ ի վեր վերագտնումը Աստուածային ողորմութեան պէտք է նկատել այլ նշան մը ժամանակներու: Այստեղ կ'ուզեմ նշել Յովհաննէս Պօղոս Բ. Քահանայապետի (հարուստ ողորմութեամբ) (1980) շրջաբերականի այն հատուածը ուր կ'ըսէ. «Եկեղեցին պարտականութիւնը ունի դիմելու ողորմած Աստուծոյ «մեծ աղաղակներով» (Եբր 5,7). եւ այս մեծ աղաղակները պէտք է բնորոշեն մեր ժամանակներու

եկեղեցին» (Թ.15):

Ուստի, սուրբ Հոգին որ «կը քննէ Աստուծոյ ամբողջ խորութիւնները» (1 Կոր 2, 10) մեզի կը բացայայտէ ոչ միայն աստուածային ողորմութիւնը այլեւ ինքն է Սէրը-անձնացած եւ անձնացումն աստուածային անհուն սիրոյն ու գորգորանքին: Մեր պատարագին մէջ կ'աղօթենք. «Որ աղբիւրդ ես կենաց եւ բոլորումն ողորմութեան, Հոգիդ Սուրբ ողորմեա ժողովրդեանս որք խոնարհեալ երկիր պագանեն Աստուածութեան քո...» եւ Տիրամայրը՝ տաճար եւ հայելի սուրբ Հոգւոյն, է մայրը գեղեցիկ սիրոյն եւ ողորմութեան:

Այսպէս յղացուած, առաքելութիւնը, պտուղը քրիստոնէական ամէն նուիրումի, իւրայատուկ եւ անկրկնելի (Մարդուն փրկիչը Թ.21), կը վերածուի Յովհաննէս Պօղոս Բ.-ի խօսքերով (Մարդուն փրկիչը Թ.21) «արքայական ծառայութեան» մասնակցելով Քրիստոս թագաւորի, մարգարէի, քահանայի եւ ծառայի առաքելութեան (Մատթ 20, 28), որպէսզի վերածուինք ժողովուրդի մը քահանայական եւ թագաւորական (1 Պետ 2, 9) ու վկաներ փրկչին:

Կը գտնուինք երրորդ հազարամեակի շեմին: Եկեղեցին, Մայր եւ վարդապետ ուսուցիչ, առաքելական հաղորդութիւն եւ ժողովուրդ Աստուծոյ, նպատակ մը ունի իրագործելիք, որ կը կայանայ զարթոնքներու եւ զօրաշարժերու այն մեծ հսկան, կաթողիկէ աշխարհական դասը որ գրեթէ խոր քունի մէջ է: Թիւր մարդկանց ամբոխին, այրեր եւ կիներ, որոնք չեն գործեր եւ որոնց ուղղուած է Յիսուս Քրիստոսի կոչը «Դուք ալ այգիս գացէք» (Մատթ 20, 1), կը հաշուուի միլիոններով: Այս անշրջանցելի հրամայական է ու հսկայական մարտահրաւէր:

Աշխարհականները կը կազմեն մեծամասնութիւն: Աշխարհականներու առաքելները պիտի ըլլան աշխարհականներ: Այս պիտի ըլլայ հիմնական հսկայական աշխատանքը սուրբ Հոգիին, տէր եւ կենարար, միշտ ներկայ գործիչը մարդկութեան ու աշխարհի քրիստոնէացման որ պիտի յարուցանէ երրորդ հազարամեակի Մարեմական լեգէոնը առաքեալներու: Ինքն է որ կը նախագահէ որոշումներուն որոնք կ'ուղղեն եկեղեցւոյ ապագան:

Մկրտութեան եւ Դրոշմի սուրբ խորհուրդները մեզի առիթը կ'ընծայեն խմելու առաքելութեան կենսատու ջուրի աղբիւրներէն (Յովհ 7, 37), որ կը բոլորի Քրիստոսի խոցուած ու ողորմութեամբ լի սրտէն, ըմպելու սուրբ Հոգին ու Յովհաննէս առաքեալի պէս ընդունելու Մարիամ Աստուածամայրը հոգեպէս մեր տուներէն, մեր գրասենեակներէն ներս ինչպէս նաեւ մեր սրտերուն մէջ (Յովհ 19, 27 եւ Մարդուն փրկիչը Թ.22):

**Բ. ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ
ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆՆԵՐԸ**

Այստեղ կը նշեմ եկեղեցական միջ-համայնքային ժողովներն ու հանդիպումները ու այդ ժողովներէն հրապարակուած հաղորդագրութիւններն ու փաստաթուղթերը:

- 1- Արեւելքի պատրիարքներու խորհուրդի 4րդ նամակը որ կը վերաբերի «Եկեղեցոյ խորհուրդին», ներկայացուած որպէս հաղորդութիւն (1996):
- 2- Սիւնհոդոսական հայրերու Լիբանանի համար յատուկ Սիւնհոդոսը եւ յետ Սիւնհոդոսի առաքելական յորդորը «Նոր յոյս մը Լիբանանի համար» (1997):
- 3- Միջին Արեւելքի պատրիարքներու եւ եպիսկոպոսներու առաջին խորհրդաժողովը գումարուած Լիբանանի մէջ 1997 մայիսին: Խորհրդաժողովին մասնակցեցան 260 եկեղեցական թէ՛ աշխարհական անձնաւորութիւններ ու ներկայացուցին 84 յանձնարարականներ, որոնցմէ 30-ը կը վերաբերին աշխարհականներուն:
- 4- Արեւելքի պատրիարքներու խորհուրդի 6րդ նամակը, որուն վերնագիրն է «Միասին դէպի ապագայ» (1999), լոյս տեսած վերոնշեալ առաջին խորհրդաժողովէն քիչ վերջ:
- 5- Միջին Արեւելքի մէջ քրիստոնէական դաստիարակութեան նուիրուած երկրորդ խորհրդաժողովը, որ տեղի ունեցաւ Լիբանանի մէջ (օգոստոս 2000/թ-) որպէս բնաբան ունենալով՝ նոր աւետարանչութիւնը երրորդ հազարամեակի լուսաբացին:
- 6- Ա.համագումար Հայ Կաթողիկէ եկեղեցոյ (8-12 հոկտ. 1997)
- 7- Բ. համագումար Հայ Կաթողիկէ եկեղեցոյ (25-29 օգոստոս 2003)
- 8- Հայրապետական պատգամ քրիստոնէական դաստիարակութեան եւ Հայ Կաթողիկէ վարժարանի առաքելութեան մասին (Պէյրուս, 2011) Տ. Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Կաթողիկոս Պատրիարք Տանն Կիլիկոյ Կաթողիկէ հայոց:
- 9- Միջին Արեւելքի եպիսկոպոսաց յատուկ Սիւնհոդոս (Հռոմ, 10-24 հոկտ. 2010):

* * *

Վատիկանեան Բ. ժողովէն ետք, ծաղկեցաւ աշխարհականներու առաքելութիւնը, հիմնուելով Սկրտութեան եւ Դրոշմի սուրբ խորհուրդներէն բխած աստուածային շնորհքին վրայ: Ժամանակ մը կը կարծուէր թէ աշ-

խարհականներու առաքելութիւնը բաղձալի է քահանաներու պակասը լրացնելու համար: Վերոյիշեալ ժողովը, կացութիւնը հիմնովին ուղիղ ճանապարհի վերադարձուց: Հարկ է նշել յատկապէս, թէ սուրբ Պօղոս մօտաւորապէս 100-ի չափ «Կարգէ՛՛ զայրս եւ կանայս» իբր օգնական ունէր եւ տեղ տեղ յանձնախումբեր կազմած էր: Սուրբ Պետրոս իր խօսքը ուղղելով առաջին Քրիստոնեաներուն կը գրէ, «Դուք, ընտրեալ ցեղ մըն էք, թագաւորական քահանայութիւն, սուրբ եւ սեփական ժողովուրդ մը, հռչակելու համար գովաբանութիւններն Անոր որ ձեզ կանչեց խաւարէ իր սքանչելի լոյսին» (1 Պետր 2, 9):

Ուստի, դուն, ո՛վ աշխարհական հաւատացեալ կամ յանձնախումբ, ծանի՛ր քու առաքելութեանդ վսեմութիւնը ու զարթի՛ր, Աստուծոյ փառքին ու սուրբ Եկեղեցոյ բարգաւաճումին համար:

**Յովսէփ եպս. Առնաուլթեան
Առաջնորդ Դամասկոսի Կաթողիկէ Հայոց**

**Դամասկոս 1 Սեպտեմբեր 2011
Ի տօնի Սորբոց Թարգմանչաց**

ԾՆՈՒՆԴԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ

**Արհի. Միքայել եպս. Մուրատեանի
Ծննդեան պատգամը**

*Գերյարգելի եւ Գերապատիւ Վարդապետներ,
Առաքինազարդ Քոյրեր,
Յոյժ սիրելի հաւատացեալներ,*

Ամէն տարուան պէս դեկտեմբեր ամսոյն աւարտին, ուրախութեամբ կը տօնենք Մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի շնորհաբեր Ծնունդը եւ ակնկալութիւններով կը դիմաւորենք նոր տարին:

Տարուան այս շրջանը կը բնորոշուի իր յատուկ բարեմաղթութիւններով: Մարդիկ սովոր են փոխադարձաբար գիրար շնորհաւորել եւ իրարու լաւագոյն մաղթանքները յայտնել: Իւրաքանչիւր մաղթանք ինքնիր մէջ կը պարունակէ փափաք մը, փափաքը՝ կարեւոր նկատուած իրողութեան մը, որուն կը ձգտինք եւ զոր կը բաղձանք ունենալ:

Որպէս նորօծ եպիսկոպոս Հիւսիսային Ամերիկայի Տիրամայր Նարեկի հայ կաթողիկէ թեմին՝ յառաջիկայ սուրբ Ծննդեան եւ ամանորի տօներուն սեմին, փափաքս ու բարեմաղթութիւնս ներշնչուած են սուրբ Պօղոսի կողմէ, իր աշակերտին՝ Տիմոթէոսի ուղղուած խօսքէն, զոր ընտրեցի որպէս նշանաբան իմ առաքելութեանս. «Պահէ բարի աւանդը, սուրբ Հոգիին միջոցաւ, որ մեր մէջ կը բնակի» (Բ. Տիմ 1, 14):

Բարի աւանդը՝ Աւետիսը, բարի լուրը, սիրելիներս, իրականացումն է Եսայի մարգարէին հետեւեալ պատգամին. «Ահաւասիկ կոյսը պիտի յղանայ եւ պիտի ծնի որդի մը եւ պիտի անուանեն զինք Էմմանուէլ, որ կը թարգմանուի Աստուած մեզի հետ» (Ես 7, 14: Մատթ 1, 23): Իր սուրբ Ծնունդով Աստուած ինքզինք կը պարզեւէ համայն մարդկութեան դառնալով Էմմանուէլը՝ Աստուած մեզի հետ: Առ այդ իմ սրտագին մաղթանքս է որ այս տարի, ամէն հայ օճախի մէջ, սուրբ Ծննդեան տօնը չըլլայ կրկնութիւն մը ամէն տարուան նման, մաղթանքներու եւ նուէրներու լոկ փոխանակում մը, այլ՝ այս բոլորէն վեր եւ ամէն բանէ առաջ ըլլայ իսկական Էմմանուէլին, այսինքն Աստուծոյ ներկայութիւնը ձեր ընտանիքներուն բոլոր անդամներուն սրտին, մտքին ու կեանքին մէջ: Թող ձեր զաւակներուն ակնկալածը սուրբ Ծննդեան տօնին առթիւ, չըլլայ լոկ գոյնգոյն թուղթերով փաթթուած ու զարդարուած նուէրները, այլ մանաւանդ աշխարհ եկող Աստուածային Մանուկը որ իր

կեանքով ու օրինակով, իր խօսքով թէ՛ «Ես չեմ եկած ծառայութիւն ընդունելու այլ ծառայելու» (Մատթ 20, 28), յեղաշրջեց ամբողջ մարդկութեան պատմութիւնը եւ սկզբնաւորեց մահուան վրայ սիրոյ յաղթանակի ժամանակաշրջանը:

«Լոյս Աշխարհի» տիտղոսով լոյս ընծայած իր գիրքին մէջ, Բենեդիկտոս ԺԶ Սրբազան Քահանայապետը խօսելով մարդկութեան պատմութեան մէջ կայացած Աստուծոյ սիրոյ արկածախնդրութեան մասին, կ'ըսէ հետեւեալը. «Աստուած ինքզինք թաքուն չպահեց մեզմէ, այլ ինքզինք բոլորանուէր մեզի պարգեւեց մարդացեալ Յիսուսի անձին մէջ, որովհետեւ այս Մարդ Յիսուսը Աստուած է, եւ երբ Իր մասին կը խօսինք, Աստուծոյ մասին է որ կը խօսինք: Բեթղեհէմի մէջ չծնաւ միայն մարդ մը որ կապ ունէր Աստուծոյ հետ, այլ Անոր անձին մէջ՝ Աստուած ծնաւ երկրի վրայ»: Սրբազան քահանայապետը կ'ըսէ թէ «Յիսուսի Մարդեղութեամբ ամէն բան արմատական կերպով փոխուեցաւ, որովհետեւ Աստուած մեզ բոլորս ալ դէպի իրեն առնիքնեց եւ մեզ մասնակից դարձուց իր կեանքին»:

Սուրբ Ծննդեան տօնը՝ Աստուծոյ մարդեղութեան սիրոյ արկածախնդրութիւնն է, որուն միջոցաւ Ան այլեւս անծանօթ չէ մեզի: Աստուած մարդացաւ որպէսզի «ամբողջ աշխարհը վերակերպարանափոխէ Իրմով»: Քրիստոսի ծնունդը ամբողջ մարդկութեան համար վերանորոգ հրաւէր է երջանկութեան: Այն օրը մեր Տիրոջ Խորհրդական Մարմնին՝ սուրբ Եկեղեցւոյ կազմաւորման պահն է: Սուրբ Ծնունդը հրաշագեղ երջանկութեան տօն է: Տօն մը՝ որ միշտ այժմէական է: Անիկա սկիզբն է Քրիստոնէութեան եւ Եկեղեցւոյ, որոնցմով աշխարհէն ներս նորութիւն մը մուտք գործեց «որ ամէն բան նոր կը ստեղծէ» (Յայտ 21, 5):

Սուրբ Ծննդեան շնորհաբեր տօնին առթիւ, կը մաղթեմ որ համերաշխութիւնը, խաղաղութիւնը, քաջառողջութիւնը եւ գործերու յաջողութիւնը անպակաս ըլլան ձեր ընտանիքներէն: Բայց այս բոլորէն ա՛լ աւելի մաղթանքս է որ բոլորս ալ վերանորոգ տրամադրութիւններով ընդունինք Աստուածային Մանուկը մեր սրտերուն մէջ որպէս էմմանուէլը՝ Աստուած մեզի հետ: Թող Անոր սէրը միշտ յաղթանակէ մեր կեանքին անցուղարձերուն մէջ, որպէսզի մենք՝ եպիսկոպոս, վարդապետներ, մայրապետներ եւ հաւատացեալ ժողովուրդ «ծառայենք Տիրոջ սրբութեամբ եւ արդարութեամբ մեր կեանքին բոլոր օրերուն» (Ղուկ 1, 74-75):

Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ ձեզի մեզի մեծ աւետիս:

12 Դեկտեմբեր 2011

Միքայէլ Եպս. Սուրատեան
Առաջնորդ Հիւսիսային Ամերիկայի
Տիրամայր Նարեկի Հայ Կաթողիկէ Թեմին

ԾՆՈՒՆԴԸ ԱՆՊԱՏՄԵԼԻ ՀՐԱՇՔ

Հայր Յովսէփ Թ.Ժ.Վ. Քէլէկեանի
Ծննդեան պատգամը

*Սիրելի եւ պատուական եղբայրներ ու քոյրեր,
Հաւատացեալ Հայ կաթողիկէ ժողովուրդ,
Որ ի Սուրբ Քաղաքն Երուսաղէմ եւ ի Յորդանան.*

Յետ ընդունման Պատրիարքական Եքսարքի պաշտօնը, զոր Ամենապատիւ Հայ Կաթողիկէ կաթողիկոս պատրիարքը վստահեցաւ ինձի՝ նուաստիս, պարտք կը համարիմ ուղղելու ձեզի առաջին իմ այս հովուական պատգամս, Քրիստոսի Սուրբ Ծննդեան առթիւ, առ ի պատրաստութիւն պատշաճ կերպով ընդունելու մեր Փրկիչը, նոյն այն երկրին մէջ ուր ան ծնաւ ու ապրեցաւ, խաչուեցաւ, մեռաւ, յարութիւն առաւ եւ համբարձաւ առ Հայր:

Մեզի համար մեծ պատիւ է եւ օրհնութիւն՝ ապրիլ այսպիսի սուրբ եւ օրհնեալ հոգի մը վրայ, հոն ուր մեր Տէրը ուղղեց իր պատգամը ժողովուրդին եւ ուր կերտուեցաւ քրիստոնէական առաջին Եկեղեցին:

Բազմահազար ուխտաւորներու այցելութիւնը դէպի Սուրբ Երկիր, աւելի կը շեշտաւորէ Եկեղեցոյ ընդհանրականութիւնը, կը խրախուսէ մեզ հաւատքի մէջ եւ կու տայ մեզի լուսաւոր ու ջերմ ուրախութիւնը, որով կը բաժնենք ամբողջ աշխարհի հաւատացեալներուն հետ՝ հրեշտակներու բերած աւետիսը. «Ահա Փրկիչ մը ծնաւ ձեզի, Բեթղեհէմի մէջ»:

Մեր եկեղեցիները զարդարուած են այսօր գեղազարդ մսուրներով, որոնք կը ներկայացնեն Յիսուսի գալուստը աշխարհ: Ամէնէն աղքատիկ մսուրն անգամ կը ջերմացնէ մեր սրտերը եւ կը թարմացնէ մեր մկրտութեան ու դրոշմի անջինջ կնիքը, ներշնչելով մեր մէջ քրիստոնէութեան մեր պատկանելիութեան հպարտանքն ու ցնծութիւնը:

Ամէն անգամ որ մանուկ մը կը ծնի աշխարհի վրայ, տեղի կ'ունենայ մեծ հրաշք մը: Մարմնաւոր եւ մահկանացու էակին որ ծնունդ կ'առնէ ընտանիքին մէջ՝ կը միանայ Աստուծոյ կողմէ տրուած անմահ հոգին, որ կ'ապահովէ նորածին էակին՝ յաւիտենական անմահութիւնը:

Յիսուսի ծնունդը մեծագոյն հրաշքն է մարդկութեան պատմութեան

Համար, որովհետեւ աստուածային հոգին կը միանայ մարդկային մարմնաւոր բնութեան. Աստուած ինքնին կու գայ մարդկութեան մէջ, ստանձնելով մարդկային բնութիւնն ամբողջութեամբ: Ահա այս անպատմելի հրաշքի տարեդարձն է որ կը տօնենք այսօր, միացած մարդկային բոլոր ազգերուն ու ցեղերուն հետ, որովհետեւ մանուկը որ կը ծնի՝ կը բերէ համայն մարդկութեան փրկութեան աւետիսը:

Բարի լուրը զոր հրեշտակները կ'աւետեն հովիւներուն ու, անոնց միջոցաւ, բոլոր մարդկութեան, Համաշխարհային Փրկիչի մը ծնունդն է, անոր որ պիտի քաւէ մարդկութեան գործած սկզբնական անհնազանդութիւնը Աստուծոյ Օրէնքին դէմ, անոր որ պիտի վերընծայէ, անխտիր բոլոր մարդոց՝ կարելիութիւնը հասնելու մեզի Համար նախապատրաստուած յաւիտենական երջանկութեան:

Նորածին մանուկը, Յիսուս, Որդին Աստուծոյ, սահմանուած է այս երկրի վրայ ապրելու դժուարին ու չարչարալից կեանք մը, որ պիտի պսակուի անարգ մահով մը, խաչափայտին վրայ, նման չարագործներու եւ իշխանութեան դէմ ըմբոստացողներու: Սակայն, Ան այս բոլորը յանձն պիտի առնէ հնազանդելով իր Հօր սուրբ կամքին եւ Անոր նախագծած ծրագրին: Այս պայմանով է որ Ան ի վերջոյ պիտի փառաւորուի պանծալի յարութեամբ, որով պիտի ստանայ նոր եւ անմահ կեանք, զոր պիտի բաշխէ իրեն հետեւորդներուն:

Սուրբ Քաղաքի եւ Անդրյորդանանի բնակիչներ, ինչպէս նաեւ Համայն աշխարհի քրիստոնեաներ, այսօր մանուկ Յիսուսը ձեզի պատգամներ կու տայ մսուրին մէջէն:

Առաջին պատգամն է խաղաղութիւնը. Խաղաղութիւն՝ ազգերու միջեւ, կասեցումովը պատերազմներու եւ իշխանութեան տիրանալու պայքարներու, որուն ի խնդիր հարկ է որ աղօթենք: Խաղաղութիւն՝ ընտանիքներու միջեւ, ուր հարկ է որ ամբողջովին մեր ջանքը թափենք, դադրեցնելով մեր մէջ տիրող քինախնդրութիւնն ու ատելութիւնը. Խաղաղութիւն՝ ի վերջոյ մեր հարազատներուն հետ, մեր ընտանիքին մէջ, իրարու աւելի սերտ ու սիրալիք միացումով:

Երկրորդ պատգամն է խոնարհութիւնը, որպէսզի կարենանք ընկճել մեր մէջ տիրող հպարտութիւնն ու ամբարտաւանութիւնը, որոնք յաճախ աղբիւրն են բոլոր չարիքներուն:

Երրորդ ու մեծագոյն պատգամն է սէրը, եղբայրսիրութեան հոգին, որով մեր անձն ու սիրտը պիտի դառնան նման Քրիստոսի մեր գերագոյն վարդապետի սրտին, իրմէ պիտի սորվինք ըլլալ հեզ եւ խոնարհ սրտով, ներել մեզի դէմ յանցանք գործողներուն, հաշտուիլ մեր հակառակորդներուն հետ եւ տարածել մեր շուրջը սիրոյ իր պատգամը՝ խօսքով եւ օրինակով:

Ասով պիտի ճանչնան մարդիկ թէ մենք քրիստոնեայ ենք, եթէ սիրենք իրար զիրար:

Ահա Սուրբ Ծննդեան պատգամը, որ ծրագիր մըն է ոչ միայն տարուայ մը, այլ ամբողջ կեանքի մը:

Աստուած հաստատ պահէ ձեզ ձեր հաւատքին մէջ, սիրով լեցնէ ձեր բոլորին սրտերը եւ միշտ վառ պահէ յոյսը յաւիտենական կեանքին. Ամէն:

Յովսէփ Թ.Ծ.Վ. Քէլէկեան
Երոսաղէմի եւ Յորդանանի
Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Առաջնորդ

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ ՍԻՆՆՈՂԻՈՍ

Զմմառու Վանք,
11-21 Հոկտեմբեր 2011

Հայ կաթողիկէ Եկեղեցւոյ եպիսկոպոսաց տարեկան Սիւնհոգոսը տեղի ունեցաւ 11-21 հոկտեմբեր 2011-ին, Զմմառու վանքին մէջ, որ հայ կաթողիկէ պատրիարքութեան դարաւոր Աթոռն է: Սիւնհոգոսին նախագահեց ամենապատիւ եւ գերերջանիկ Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Կաթողիկոս Պատրիարքը Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց:

Մասնակցեցան հայ կաթողիկէ բոլոր թեմերու առաջնորդները՝ Լիբանանէն, Հայաստանէն, Սուրիայէն, Իրաքէն, Եգիպտոսէն, Պարսկաստանէն, Թուրքիայէն, Փրանսայէն, Միացեալ Նահանգներէն ու Քանադայէն, Հարաւային Ամերիկայէն, Երուսաղէմէն ու Յորդանանէն, ինչպէս նաեւ Յունաստանէն:

Ներկաները պաշտօնական բացումը սուրբ Պատարագով կատարելէ ետք վանքին Տիրամօր Փոխման նուիրուած եկեղեցւոյ մէջ, ուղղուեցան ժողովասարահ, երգելով սուրբ Հոգւոյ շարականը «Նոյն եւ նման»: Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը ներկաներուն ուղղեց իր բացման խօսքը, մաղթելով որ Ժողովի օրակարգին զրուած հարցերուն գէթ կարեւորագոյնները քննարկուին եւ որոշումներ առնուին անոնց գործադրութեան համար:

Առաջին հերթին, քննութեան ենթարկուեցան պատրիարքական զանազան յանձնախումբերու իրագործած աշխատանքները անցնող տարուան ընթացքին: Ներկայացուեցան ծիսական յանձնախումբի իրագործած

Խորհրդատետրը եւ Մաշտոցէն առանձին առանձին տպուած գրքոյկները, մկրտութեան եւ դրոշմի, սուրբ պսակի, ինչպէս նաեւ թաղման արարողութեան: Յանձնախումբի նախագահը՝ արհի. Մանուէլ եպս. Պաթագեան չէր կրցած ներկայ գտնուիլ Սիւնհոգոսին, առողջական պատճառներով:

Ապա իւրաքանչիւր յանձնախումբի պատասխանատուն տեղեակ պահեց ներկաները իր յանձնախումբին գործունէութեան շուրջ: Արհի. Թէյրուզեան եպս. յայտնեց թէ արդէն պատրաստ են քրիստոնէականի դասագիրքերը Լիբանանահայ մեր դպրոցներուն ի սպաս: Արհի. Կապրոյեան եպիսկոպոս հաստատեց թէ մօտ օրէն պիտի հրատարակուի Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ համառօտ քրիստոնէականի արեւմտահայերէն թարգմանութիւնը: Արհի. Միրիաթեան արքեպիսկոպոս տեղեակ պահեց ներկաները միութենական զանազան ձեռնարկներուն մասին, ուր մեր Եկեղեցին իր ներդրումն ունեցաւ, միատեղ՝ կաթողիկէ, ուղղափառ եւ աւետարանական Եկեղեցիներու հետ, ապա նաեւ Կաթողիկէ եւ նախաքաղկեդոնական Եկեղեցիներու հետ: Խօսեցաւ նաեւ մեր մասնակցութեան մասին քրիստոնեայ-իսլամ երկխօսութեան՝ մասնաւորապէս արաբական երկիրներու մէջ:

Սիւնհոգոսական հայրերը ընդունեցան հայր Վարդան Գազանձեանը, որ տեղեակ պահեց զիրենք պատրիարքական համացանցի գործունէութեանց ու կարիքներուն մասին: Հրաւիրուեցաւ նաեւ Պր. Ռոպէր Աթթարեան, վարիչ Վատիկանեան ռատիոկայանի հայկական բաժնին, ինչպէս նաեւ «Թէյլփաչէ Արմենիա» հեռուստատեսական կայանին: Ան պարզեց իր գործունէութեան ընթացքը եւ ապագայի նախատեսութիւնները:

Ներկայացան նաեւ Պր. Սարգիս Նաճարեան եւ Կրէկուար Գալուստ, որոնք խօսք առնելով ժողովականներուն տեղեկացուցին Հայոց Յեղապանութեան հարիւրամեակի ոգեկոչման առթիւ մեր համայնքին կողմէ տարուելիք զանազան պատրաստութիւններուն մասին: Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը յայտնեց թէ այս ուղղութեամբ արդէն կազմուած է յատուկ յանձնախումբ մը, բաղկացած տասնինը անդամներէ:

Խօսք առաւ Արհի. Մուրատեան եպիսկոպոս, որ նախագահն է հայ նահատակներու երանացման գործի յանձնախումբին: Պարզեց կատարուած բոլոր ձեռնարկները այս ուղղութեամբ, յայտնելով սակայն թէ ինք՝ Ամբրիկայի եւ Քանադայի Առաջնորդի ներկայ իր պաշտօնի բերմամբ, այլեւս չի կրնար զբաղիլ այս գործով:

Սիւնհոգոսական հայրերը ժամանակ չունեցան քննարկելու մեր զանազան թեմերու ու մասնաւորապէս պատրիարքական թեմի հարցերը: Ուստի առնելէ հտք կարծիքը Լիբանանի մօտ Վատիկանի առաքելական նուրի-

րակին, Արհի. Կապրիէլէ Քաչչիա Եպիսկոպոսին, որ ամբողջ նիստի մը մասնակցեցաւ, որոշեցին 2012-ի մարտ ամսոյն ընթացքին գումարել ուրիշ սիւնհոդոս մը այդ հարցերու քննարկումին համար:

Մինչ այդ՝ սիւնհոդոսական հայերը լծուեցան Հռոմի մէջ՝ հոկտեմբեր 2012-ին տեղի ունենալիք եպիսկոպոսական Սիւնհոդոսի ընդհանուր գիծերու ուսումնասիրութեան: Նիւթերու առատութիւնն արդէն երկար ժամանակ խլեց Հայերէն, որոնք իրենց կարծիքն ու նշումները հարկ էին ներկայացնել Հռոմի Սիւնհոդոսներու ընդհանուր քարտուղարութեան: Հռոմի այս Սիւնհոդոսին նիւթն է «Նոր աւետարանացումը աշխարհին»: Բենեդիկտոս ԺԶ. քահանայապետը անձամբ իր մասնակցութիւնը պիտի բերէ սոյն համաժողովին:

Ապա զանազան գործնական որոշումներ առնուեցան դրուած հարցերուն շուրջ:

Ա. Հետապնդել դատը նոր երանելիներու, հայերու Ցեղասպանութեան զոհերու վերաբերեալ, մանաւանդ առ ի պատրաստութիւն 2015 թուականին, որ պիտի նշէ հարիւրամեակը Ցեղասպանութեան: Գործնական առաջարկներ եւս կատարուեցան, սակայն որոշում առնելու համար անոնք կը կարօտին յաւելեալ ուսումնասիրութեան:

Բ. Արտօնել տպագրութիւնը համառօտ քրիստոնէականին Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ, որուն արեւմտահայերէնի թարգմանութիւնը արդէն աւարտած է:

Գ. Իւրաքանչիւր թեմ իր նիւթական մասնակցութիւնը բերէ Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանի համացանցի ծախսերուն, ինչպէս նաեւ գործակցի անոր բարգաւաճման եւ լրատուական գործունէութեան:

Միևհողոսի փակման նիստին, հայրերը անդրադարձան Միջին Արեւելքի մէջ տիրող օրէ օր աւելի մտահգիչ կացութեան: Անոնք կ'ուզեն քաջալեր հանդիսանալ բոլոր անոնց որոնք կը գործեն խաղաղութեան ի նպաստ եւ կը հրաւիրեն բոլոր կողմերը իրար հետ հասկացողութեան եւ եղբայրութեան, տեսնելով ուրիշներու մէջ հարուստ գանձ մը մշակոյթի եւ աւանդութիւններու: Մասնաւորապէս կ'ուզեն քաջալերել երիտասարդութիւնը որ չքէ Արեւելքը՝ մեկնելով դէպի աւելի հանդարտ ու խոստմնալից ափունքներ: Այս առնչութեամբ, հայրերը դիտել տուին, որ աւելի նախընտրելի պիտի ըլլար եթէ երիտասարդները որոշէին մեկնիլ Հայաստան, որ ամէն Հայի անփոխարինելի հայրենիքն է:

Միևհողոսական հայրերը խնդրեցին նաեւ Լիբանանի քաղաքական պատասխանատուներէն որ իրենց ձայները միացնեն իրար, իրենց երկրին շահերուն եւ բարգաւաճման ի նպաստ, մէկդի թողելով անձնական եւ կուսակցական շահերը, որպէսզի զարգացնեն երկիրը տնտեսական, ընկերային ու կրթական մակարդակներով:

Այս առթիւ, Միևհողոսական հայրերը մաղթեցին համայն աշխարհի տեւական խաղաղութիւն, եւ Միջին Արեւելքի երկիրներուն՝ համերաշխութիւն եւ բարգաւաճում, որպէսզի հեռանայ անոնց մէջէն գաղթականութեան ճիւղաբեր: Այն ատեն նոր դարաշրջան մը պիտի բացուի ամբողջ Արեւելքի ժողովուրդներուն առջեւ, ուր ազգային հաշտութիւնը, ընկերային արդարութիւնը եւ համատարած եղբայրութիւնը, ազատութեան, հաւասարութեան եւ մարդկային իրաւունքներու յարգանքի լոյսին տակ՝ շրջանի ժողովուրդներու յառաջդիմութեան պիտի նպաստեն:

Ի վերջոյ, սիևհողոսական հայրերը խնդրեցին հաւատացեալներէն որ իրենց աղօթքը բարձրացնեն առ Աստուած, բարեխօսութեամբ Ձմմառու Սուրբ Աստուածամօր, ինչպէս նաեւ Երանելի նահատակ Իգնատիոս Մալոյեանի, որպէսզի խաղաղութիւն պարգեւէ մեր սիրելի Միջին Արեւելքի բոլոր շրջաններուն, որպէսզի սիրոյ կամուրջներ դրուին ամենուրեք՝ հոն ապրող ժողովուրդներու միջեւ, ըստ սուրբ Պօղոսի խօսքին. «Մէկ տեսակէտ ունեցէք եւ ապրեցէք խաղաղութեամբ, եւ սիրոյ ու խաղաղութեան Աստուածը ձեր հետ թող ըլլայ»:

Գերպ. Յովսէփ Թ.Մ.Վ. Քէլէկեան
Երուսաղէմի եւ Յորդանանի
հայ կաթողիկէ Եկեղեցւոյ առաջնորդ

**ԶՄՄԱՌՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ
ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ**

24-29 հոկտեմբեր 2011

Աշնանային ոսկեշող եղանակին, խալտաբղէտ բնութեան նահանջը ազդարարող հոկտեմբերին, խաչքարերով եւ յուշարձաններով պատուած Զմմառու հայ վանքը կը վիտար միաբաններով:

Յաւագին Տիրամօր շուրջ հաւաքուած էին ցիրուցան զաւակները: Յիրաւի, այն օրը, անոր տիրամած դէմքէն ուրախութիւն կը ծորէր, քանի հեռաւոր առաքելավայրերէ տուն վերադարձող որդիները ծնկաչոք կ'աղօթէին իր ոտքերուն տակ:

Նախապէս ընտրուած պատուիրակները, տարբեր երկիրներէ ժամանած, իրար զիրար ողջունեցին քանի, երկար բացակայութենէ ետք, կարօտցած էին իրենց վանքը: Անոնք նախ եւ առաջ այցելեցին վանքի ամէն մէկ անկիւնը, դիտելով նորութիւններն ու փոփոխութիւնները եւ անոր

տեսքէն հմայուած սուզուեցան քաղցր յիշատակներու մէջ:

Աշնանային մեղմ հովը, կարծէք երգ դարձած, կ'օրօրէր այգիները եւ ծառերը, իսկ դարեր գոյատեւած այս հնամենի օրօրանին մէջ դարձեալ կը կապուէին Արծիւեան Ուխտի գինուորազրեալները:

Միաբանական ընտրական Ժողով

Միաբանութեան սահմանադրութիւնը կ'որոշէ Զմմառու Պատրիարքական Կղերին հաստատութեան բնոյթն ու վախճանը, անոր կազմակերպութիւնը, միաբանական թեկնածուներու ընդունելութիւնը, միաբաններու պարտականութիւնները՝ հնազանդութեան եւ ողջախոհութեան ուխտերու, աղքատութեան երդման, հասարակական կեանքի ու բարեպաշտական հրահանգներու եւ կանոններու նկատմամբ: Նոյն սահմանադրութեան համաձայն, նաեւ կը կատարուին վանական ընտրութիւնները:

2011-ի Զմմառի միաբանական ընդհանուր ժողովի նպատակն էր ընտրութիւնը նոր «Պատրիարքական Ընդհանուր փոխանորդին եւ չորս վարչականներուն», քանի նախկին մեծաւորը՝ Հայր Միքայէլ Թ.Ծ.Վ. Մուրատեան, Հիւսիսային Ամերիկայի եւ Գանատայի եպիսկոպոս ընտրուած ըլլալով, հետեւաբար ամբողջ վարչութիւնը դադրած էր պաշտօնավարութենէ:

Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ Հայոց Ամենապատիւ եւ Գերերջանիկ Տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Կաթողիկոս Պատրիարքին, եւ Զմմառի Պատրիարքական Միաբանութեան Ընդհանուր Մեծաւորին նախագահութեամբ, մասնակցութեամբ 28 պատուիրակներու, գումարուեցաւ ընդհանուր Ժողով՝ բաղկացած միաբան արքեպիսկոպոս, եպիսկոպոս եւ վարդապետ հայրերէ, որոնք ժամանած էին աշխարհի չորս ծագերէն: Երեւոյթ մը, որուն յաճախակի չենք հանդիպիր Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ: Ասիկա եղելութիւն մըն է՝ նոր էջ բանալու եւ նոր սլացք տալու համար Միաբանութեան տրոփուն սրտին:

Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ Հայոց Ամենապատիւ եւ Գերերջանիկ Տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Կաթողիկոս Պատրիարքին, եւ Զմմառի Պատրիարքական Միաբանութեան Ընդհանուր Մեծաւորին նախագահութեամբ, մասնակցութեամբ 28 պատուիրակներու, գումարուեցաւ ընդհանուր Ժողով՝ բաղկացած միաբան արքեպիսկոպոս, եպիսկոպոս եւ վարդապետ հայրերէ, որոնք ժամանած էին աշխարհի չորս ծագերէն: Երեւոյթ մը, որուն յաճախակի չենք հանդիպիր Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ: Ասիկա եղելութիւն մըն է՝ նոր էջ բանալու եւ նոր սլացք տալու համար Միաբանութեան տրոփուն սրտին:

Ժողովի աշխատանքները սկսան Զորեքշաբթի, 26 Հոկտեմբեր 2011-ին, երկօրեայ Հոգեւոր ամփոփումէն անմիջապէս ետք:

Հոգևոր ամփոփումի օրեր

Երկուշաբթի, 24 Հոկտեմբեր 2011-ին տեղի ունեցաւ երկօրեայ Հոգեւոր ամփոփում մը՝ մասնակցութեամբ բոլոր ժողովական հայրերուն, վանական եկեղեցւոյ մէջ: «Վերափոխեալ Սուրբ Կոյսին փառքին նուիրուած այս գեղակառոյց տաճարը, որուն արեւելեան ճակատը նորածագ արեւին գեղանշոյլ ճառագայթները կը համբուրեն, իսկ արեւմտահայեաց ճակատը՝ Միջերկրականի հորիզոնին վրայ մեռնող արեւին վերջին շառափ շողերը, իր շինութենէն ի վեր, աղօթքի, լոյսի եւ խունկի սրբավայր դարձած է: Անոր կամարակապ ու գմբեթագարդ յարկին տակ, սրբակեաց հայրապետներու եւ անձնուէր վարդապետներուն հոգին կը սաւառնի եւ հայ շարականներու հոգեշունչ երգերն ու մելանոյշ մեղեդիները կ'արձագանգեն, որոնք տարուան բոլոր եղանակներուն, հո'ն, ամէն ազգէ ուխտի եկող բարեպաշտ հաւատացեալներուն հոգին կը պարուրեն եւ անոնց միտքը, Աստուծոյ բարձրացնելու համար, խորհուրդներու աշխարհը կ'առաջնորդեն» (Մ. Վրդ. Մոմճեան, Քրէյմի եւ Զմմառու վանքերուն հիմնարկութիւնը, Զմմառ, 1979, էջ 230):

Քարոզիչ վարդապետը որպէս նիւթ ընտրած էր մեր Միաբանութեան կանոնագիրքէն բնորոշ կէտեր: Միաբանները, որոնք նախ եւ առաջ առաքելութեան նուիրեալ քահանաներ են, կրօնաւորներու օրինակին համաձայն եւ Աւետարանի հոգիով համակուած, կոչուած են Աստուծոյ ժողովուրդը հովուելու:

«Կրօնաւորական կեանքին գլխաւոր ուղեգիծը Քրիստոսի հետեւորդութիւնն է. ուստի, մեր քահանաները պիտի ջանան ապրիլ ջերմագին աղօթքի կեանք մը՝ խորացնելով Աստուծոյ հանդէպ իրենց պատկանելիութեան իմաստը եւ զբաղելով իրենց վստահուած հոգիներով՝ սրբացնելու համար զանոնք» (Կանոնագիրք, Յօդուած 25):

Այսօր Միաբանութիւնը, ինչպէս բոլոր կրօնաւորական հաստատութիւնները կը գտնուին դժուարութիւններու առջեւ, որովհետեւ արդի աշխարհը կ'ընդդիմանայ մանաւանդ կրօնաւորական ուխտերուն, այսինքն՝ հնազանդութեան, ողջախոհութեան եւ աղքատութեան: Սակայն, ինչ որ աշխարհի համար անկարելի է, Աստուծոյ շնորհքով կարելի կը դառնայ: Հոգեւորականը պարտի խորապէս նորոգուիլ հոգեւոր պարտականութիւններով եւ աղօթքի յարատեւութեամբ:

«Անոնք այդ լուին ու խաղաղ վանքի կամարներուն տակ, աղօթքի, ապաշխարութեան եւ ուսմունքի մարդեր եղան ու իրենց անշուք խուցերուն խորհրդաւոր լուծեան մէջ եւ հմայագեղ բնութեան հոգեպարար ու աստուածապատում տեսարաններուն առջեւ, աղօթամուղ խորհրդածութիւններով բարձրեալին վերացան ու անոր լոյսին ու շնորհքներուն ազդեցութեան տակ, սրբութեան ու կատարելութեան հասնելու, իրենց ազգին զաւակները լուսաւորելու, եւ համօրէն խաւարակուռ մարդկութեան, բայց մանաւանդ Հայ ազգին դարձը խնդրելու համար, հոգեցուարճ խորհրդածութիւններու, զղջումի զգացումներուն եւ ապաշխարութեան արցունքներուն անձնատուր, լուսատենչ միտքով, շնորհաբաղձ հոգիով ու երախտագէտ կամքով ջերմեռանդօրէն աղօթեցին» (Մ. Վրդ. Մոմճեան, անդ, էջ 7):

Ընդհանուր Ժողովի ընթացքը

Միաբանական ընդհանուր ժողովի գումարումը կարեւոր դեր ունի Միաբանութեան համար: Անոր հիմնարկութենէն ի վեր՝ Կաթողիկոսը կամ Մեծաւորը անյապաղ աշխատած են անոր բարուք ընթացքին համար: Զմամուր կանոնագիրքը իշխանութիւն կու տայ միաբանական ընդհանուր ժողովին կարեւոր եւ կենսական որոշումներ առնելու կամ լուծելու, նոր պատրիարքական փոխանորդը եւ չորս վարչականներն ընտրելու՝ անշուշտ նախագահութեամբ Ամենապատիւ Կաթողիկոս Պատրիարքին, որ Միաբանութեան գլուխն է:

Առաջին օրը, 26 Հոկտեմբեր 2011-ին, առաւօտեան ժամը 9-ին, կարդացուեցան նախորդ վարչութեան տեղեկագիրները: Նախկին մեծաւորը եւ նախկին վարչականները կարդացին անցած չորս տարիներուն մասին տեղեկագիրները՝ յիշելով կատարուած գնահատելի գործունէութիւնները եւ մասնաւորապէս իրենց խոստացած ծրագիրներու իրականացումներն ու զանցառումները:

Յաջորդ օրը, 27 Հոկտեմբեր 2011-ին, առաւօտեան ժամը 9-ին, իւրաքանչիւր միաբան ներկայացուց զեկոյց մը իր առաքելութեան մասին՝ խօսելով դրական եւ ժխտական կէտերու մասին:

Միջանկեալ յիշենք, որ այս աշխատանքներուն ժամանակ առիթ ունեցանք լսելու իւրաքանչիւր միաբանի դժուարութիւնները՝ իր հովուական առաքելութեան մէջ:

Մանրակրկիտ կերպով քննարկուեցան միաբանութեան երրորդ հազարամեակի մարտահրաւէրները, դպրեվանքերը, աշակերտներու ընդունե-

լուծիւնն ու պաշտօնը վերակացուներուն: Վերատեսութեան ենթարկուեցան բարեկարգչական եւ հասարակական հրահանգներն ու կանոնները:

Միաբաններու առաքելութեան համար լաւագոյն պայմաններ ստեղծելու համար, որոշուեցաւ թեմի առաջնորդներուն հետ պայմանագրի մը ստորագրութիւնը:

Ընդհանուր ժողովի որոշումները լոկ ազնիւ իղձերու արտայայտութիւն չեն, այլ՝ կը համապատասխանեն իրականութեան եւ փորձառու կեանքին: Ուստի, կարգ մը որոշումներ կանոնական հանգամանք ստացան, որպէսզի անյապաղ գործադրութեան դրուին:

Հանգիստի ժամերը, ճաշի եւ ընթրիքի պահերն ալ առիթ էին, որ միաբանները միասին տեսակցին, խօսին ու գաղափարներ փոխանակեն:

Մեր վաստակաւոր միաբաններէն՝ հայր Անդրանիկ Ծ.Վ. Կռանեան ժողովական հայրերուն առաջարկեց անհրաժեշտութիւնը ստեղծելու «Միաբանական Յանձնախումբ» մը, որ պիտի որոնէ վանքին փառքը, օգուտն ու «քարիզմը» եւ այսպէս ներկայանայ ներկայ աշխարհին աւելի ցայտուն կերպով: Այս առաջարկը ժողովականները միաձայն ընդունեցան եւ որդեգրեցին որպէս միաբանական նոր ծրագիր մը:

Յիշատակելի է Գերպօ. Գէորգ եպս. Խազումեանի առաջարկը՝ վերածարծելու Զմմառի Պատրիարքական Միաբանութեան երեւելի դէմքերը, զանոնք արդի հանրութեան ծանօթացնելու մատենաշարով մը: Անոնց շարքին են օրինակ՝ Աբրահամ Պետրոս Ա. Արծիւեան, Յակոբ Պետրոս Բ. Յովսէփեան, Գրիգոր Պետրոս Ե. Քիւրեղեան՝ հրաշագործ կաթողիկոսը, հայր Անդրէաս Թ.Ծ.Վ. Աղեքսանդրեան, հայր Պօղոս Ծ.Վ. Արիս եւ սրբակեաց հայր Օգոստինոս Հատտատ:

Նշելի է հայր Վարդան Վրդ. Գազանձեանի զեկոյցը, ընդ որում ըսաւ. «Զմմառու միաբանը պահակն է հաղորդութեան Հռոմի սուրբ Աթոռին հետ: Մեզի համար անցեալին այս համոզումը արտայայտուեցաւ Աբրահամ Պետրոս Ա.ի գործով: Շարունակուեցաւ 260 տարիէ աւելի բոլոր կաթողիկոս պատրիարքներու հետ: Սակայն անհրաժեշտ է այսօր նորանոր հեռանկարներ բանալ մանաւանդ երբ անցան երկուքուկէս դարեր, եւ Եկեղեցւոյ կեանքին մէջ բաւական նորութիւններ մտան համամիութենական յարաբերութիւններուն մասին: Նշենք Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ եւ Սուրբ Աթոռին միջեւ յարաբերութիւնները: Եկող վեց տարիներու հրամայականներէն մէկն է, որ Միաբանութիւնը կարեւորութիւն տայ համամիութենական շարժումին եւ անկէ ծագած նորութիւններուն»:

Ժողովի ընտրական պահը

Երրորդ օրը, 28 Հոկտեմբեր 2011-ին, ժամը 9-ին, ընդհանուր ժողովը սկսաւ ընտրել Պատրիարքական Փոխանորդն ու չորս խորհրդականները:

Հայր Գաբրիէլ վրդ. Մուրատեան ստացաւ ձայներու համեմատական մեծամասնութիւնը եւ ընտրուեցաւ Պատրիարքական Փոխանորդ Միաբանութեան: Հոգեւոր Տէրը հաստատեց ընտրութիւնը: Ընտրական ժողովի աշխատանքները շարունակուեցան եւ Միաբանութեան ընդհանուր ժողովը ընտրեց նաեւ չորս վարչականները: Նորընտիր պատրիարքական փոխանորդն ու վարչականները ժողով մը գումարեցին, որուն ընթացքին հետեւեալ պաշտօնները որոշուեցան: Հայր Գաբրիէլ վրդ. Մուրատեան՝ Վանքի Մեծաւոր, գերյ. հայր Անդրանիկ Ծ.Վ. Կոստեան՝ առաջին Խորհրդական եւ վանքի փոխ մեծաւոր, գերպտ. հայր Բարսեղ վրդ. Պաղտասարեան՝ ընդհանուր մատակարար եւ տեսուչ Ջմմաուի «Երանելի Մալոյեան» ընծայարանին եւ «Սուրբ Միքայէլ» կղերանոցին, գերպտ. հայր Մովսէս վրդ. Տօնանեան՝ միաբանութեան ընդհանուր քարտուղար, մատենադարանապետ, թանգարանապետ ու լուսարար եւ գերպտ. հայր Եղիա վրդ. Դերձակեան՝ ներքին մատակարար:

Ընտրութեան արարողութիւն

Հոկտեմբերի 28-ին, երեկոյեան, Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը Թագադիր Ծայրագոյն Վարդապետի աստիճանի կարգը կատարեց՝ նորընտիր Պատրիարքական Փոխանորդին մատանի, լանջախաչ, խոյր եւ եպիսկոպոսական գաւազան շնորհելով: Ներկայ էին ժողովական հայրերը եւ նորընտիր Պատրիարքական Փոխանորդին պարագաները:

Միաբանութեան տեսլականով

«Այս երկու հարիւր վաթսուն տարուան վանքը, վերանորոգ Հայ Կաթողիկէ Նուիրապետութեան օրրանը եղած է, անոր կեանքին ընթացքին մեծ դեր խաղցած է ու տակաւին կը խաղայ բազմաթիւ գիտուն, անձնուրաց, առաքինի եւ աստուածասէր առաքեալներ, վարդապետներ ու քարոզիչներ հասցնելով, որոնք աշխարհիս հինգ ծագերուն վրայ ցրուած՝ Հայ Ազգին գաւակներուն հոգիներուն փրկութեամբ կը զբաղին, իսկ պաշտօնի բերմամբ վանք մնացած վարդապետները ոչ միայն վաղուան եռանդուն քարոզիչները կը պատրաստեն, այլ նաեւ ազգային մշակոյթի սատարելու համար մեծ նախանձախնդրութեամբ՝ անոր հիացում առթող գանձերը կը պահեն» (Միքայէլ Վրդ. Մոմճեան, Յուշամատեան, Զմմառ, 1973, էջ 9):

Աստուածամայրը բարեխօս ըլլայ իր Որդիին առջեւ, որպէսզի Զմմառի Պատրիարքական Միաբանութեան անդամները, հաւատարիմ իրենց նախնիքներուն կտակին, շարունակեն նուիրեալ առաքելութիւնը Հայ Կաթողիկէ Նուիրապետութեան պայծառութեան ու բովանդակ հայութեան բարօրութեան համար:

Հայր Մովսէս վրդ. Տօնանեան
Ընդհանուր Քարտուղար
Զմմառու Պատրիարքական Միաբանութեան

Զմմառ, 2 Փետրուար 2012

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԿԱԹՈՂԻԿԵ ՊԱԻՏՐԱՐՔՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԵՋ

Երկուշաբթի, 14 նոյեմբեր 2011-ին, երեկոյեան ժամը 5-ին, Պքերքէի մէջ տեղի ունեցաւ Արեւելքի կաթողիկէ պատրիարքներու համաժողովին բացումը: Համաժողովը ընթացաւ մինչեւ հինգշաբթի՝ 17 նոյեմբեր, եւ քննարկեց Միջին Արեւելքի Եպիսկոպոսաց յատուկ սիւնհոգոսէն յառաջացած առաջադրանքներուն գործադրումը, ինչպէս նաեւ անդրադարձաւ Միջին Արեւելքի վերջին զարգացումներուն եւ շրջանի քրիստոնեաները յուզող հարցերուն եւ անոնց դիմագրաւած մարտահրաւէրներուն:

Արեւելքի կաթողիկէ պատրիարքներու 20-րդ համաժողովը (14-17 նոյեմբեր, Պքերքէ - Լիբանան) փակման հաղորդագրութեան մէջ կոչ ուղղեց Միջին Արեւելքի քրիստոնեաներուն կառչած մնալու իրենց հայրենիքին, հաւատարիմ մնալով իրենց առաքելութեան, համակեցութեամբ ապրելու շրջանի ընկերային ու կրօնական այլ հատուածներուն հետ: Համաժողովը առաջարկեց միացեալ եւ հովուական համագործակցութիւնը Եկեղեցիներուն միջեւ, որպէս հիմնական հրամայական՝ միասնականութեան: Հաղորդագրութիւնը շեշտեց ազգային երկխօսութեան եւ մարդկային իրաւանց յարգանքին վրայ, կոչ ուղղելով քաղաքական եւ ընկերային բարենորոգումներու գործադրման, ի սպաս խաղաղութեան ու արդարութեան հաստատման:

Համաժողովը հաստատեց նաեւ պաղեստինեան հարցին արդար ու խաղաղ լուծումի մը պահանջը, հասնելու համար խաղաղութեան սուրբ Երկրին մէջ, միջազգային օրէնքին եւ բանաձեւերուն համաձայն:

ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԱՐՀԻՊԱՏԻ ՀԱՅՐ ՄԻՔԱՅԷԼ ԵՊՍ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

Կիրակի, 2 հոկտեմբեր 2011-ին, կէսօրէ ետք ժամը 2-ին, տեղի ունեցաւ Հիւսիսային Ամերիկայի հայ կաթողիկէ թեմին նոր առաջնորդ արհիպապատիւ հայր Միքայէլ եպս. Մուրատեանի գահակալութեան հանդիսութիւնը: Այս առիթով մատուցուեցաւ հայրապետական սուրբ Պատարագ, Պրուքլինի Լատինաց Սէնթ Ճէյմս աթոռանիստ եկեղեցւոյ մէջ, հանդիսապետութեամբ պաշտօնաւարտ առաջնորդ՝ արհիպապատիւ հայր Մանուէլ եպս. Պաթագեանի եւ մասնակցութեամբ արհիպապատիւ հայր Յովհաննէս եպս. Թէյրոլզեանի, որ ներկայացուց ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց կաթողիկոս պատրիարքը, ինչպէս նաեւ Արեւելեան Եւրոպայի, Հայաստանի եւ Վրաստանի առաջնորդ արհիպապատիւ հայր Ռաֆայէլ եպս. Մինասեանի:

Հանդիսութեան ներկայ գտնուեցան նաեւ Պրուքլինի առաջնորդ՝ արհիպատիւ Նիքոլա Տի Մարցիո եպիսկոպոսը, Ամերիկայի հայ առաքելական արեւելեան թեմի առաջնորդ՝ գերշ. Օշական արք. Չորոյեան, գերշ. Եղիշէ արք. Գիգիրեան, վաստակաւոր առաջնորդ Անգլիոյ, որ կը ներկայացնէր գերշ. Խաժակ արք. Պարսամեանը, Միացեալ Նահանգներու Արեւելքցի կաթողիկէ եպիսկոպոսներու համագումարի նախագահ՝ Ճոն եպս. Քոտտրիք, Մարոնի առաջնորդ՝ Կրէկորի եպս. Մանսուր, Ուքրաինացի առաջնորդներ՝ Պասիլ եպս. Լոստըն եւ Ուիլիամ եպս. Սքուրլա, Պապական դեսպանատան խորհրդատու՝ գերպօ. Անճէլո Աքքադզիոնո, որ կը ներկայացնէր պապական նուիրակը, հիւսիսային Ամերիկայի հայ կաթողիկէ կղերը, Անարատ Յղութեան քոյրեր եւ զանազան նահանգներէ ժամանած հաւատացեալներ: Ներկայ էր նաեւ ՄԱԿ-ի մօտ Հայաստանի հանրապետութեան մնայուն դիրտորդ՝ պր. Կարէն Նազարեանը իր տիկնոջ հետ, ինչպէս նաեւ հայ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ:

Պատարագիչին առընթերակներն էին թեմին ընդհանուր փոխանորդ գերյ. հայր Գէորդ Ծ.վ. Չապարեան եւ թեմին ղեկանապետ գերյ. Ռափայէլ Ծ.վ. Անտոնեան: Պատարագին երգեցողութիւնը կատարեց ԱՄՆ-ի զանազան ժողովրդապետութիւններէ համախմբուած երգչախումբը, ղեկավարութեամբ ղոկտ. Դերենիկ Դերճանեանի եւ երգեհոնի ընկերակցութեամբ Ուիլիամ Սարրայի:

Պատարագի սկիզբը, ծիսական աղօթքներէն ետք, պապական նուիրակին ներկայացուցիչը ընթերցեց արհիապատիւ հայր Միքայէլ Մուրատեանի եպիսկոպոս նշանակման քահայանապետական կոնդակը: Որմէ ետք արհի. Մանուէլ եպս. Պաթագեան յանձնեց նոր առաջնորդին սուրբ Գիրքը՝ որպէս խորհրդանիշ անոր ուսուցանելու պաշտօնին, եւ եպիսկոպոսական գաւազանը՝ որպէս խորհրդանիշ անոր հովուական իշխանութեան, միանգամայն առաջնորդելով զինք դէպի եպիսկոպոսական գահը: Այս արարողութենէն ետք, արհի. Մանուէլ եպս. Պաթագեան փոխանցեց իր պատգամը, ուղղուած նոր առաջնորդին, մատնանշելով անոր նուիրական պաշտօնը հովուելու, ուսուցանելու եւ սրբութեան առաջնորդելու իր հոգեւոր հօտը:

Սուրբ Պատարագի հանդիսութեան աւարտին, Պրուքլինի առաջնորդ՝ արհի. Նիքոլայ Տի Մարցիօ եպիսկոպոսը խօսք մը ուղղեց նոր առաջնորդին, իր գնահատանքը յայտնելով վաստակաւոր առաջնորդին՝ արհի. Մանուէլ եպս. Պաթագեանին:

Հոգեւոր արարողութեան յաջորդեց երեկոյեան պաշտօնական ճաշկերոյթը, Քուինզի «Terrace on the Park» ճաշասրահին մէջ: Այս առիթով, արհիապատիւ հայր Յովհաննէս եպս. Թէյրոլզեան փոխանցեց ողջոյնն ու բարեմաղթութիւնները ամենապատիւ Հոգեւոր Տիրոջ եւ համայն հայ կաթողիկէ եպիսկոպոսաց սիւնհոգոսին:

Ընդհանուր փոխանորդ Պրուքլինի թեմին՝ արհիպատիւ Ֆրանք Գաճճիանօ իր խօսքին մէջ յայտնեց թէ իրենք որքան ուրախ եւ հպարտ կը զգան, որ Արեւելեան կաթողիկէ թեմ մը հաստատուած է իրենց սահմաններուն մէջ, բաղձալով որ համագործակցութիւնն ու եղբայրական ոգին, որ յատկանշած էին յարաբերութիւնները նախկին առաջնորդին հետ, շարունակուին եւ առաւել սերտանան նորին հետ:

Վաստակաւոր առաջնորդ՝ արհիւ Մանուէլ եպս. Պաթագեան, որ մեծաւորը եղած էր նոր առաջնորդին Զմմառու դպրեվանքին մէջ, նշեց անոր բարեմասնութիւնները, անոր երիտասարդ տարիքին առաւելութիւններն ու նախաձեռնութեան ոգին, եւ յորդորեց ներկաները որ իրենց բոլոր միջոցներով աջակցին անոր հետ, համայնքին հոգեւոր ու մարդկային կարողութիւնները բազմապատկելու համար:

Իսկ նոր առաջնորդը՝ արհիւ Միքայէլ եպս. Մուրատեան իր գոհունակութիւնը յայտնեց բոլորին կողմէ ցոլցաբերուած բարի կամքի արտայայտութիւններուն համար եւ յայտարարեց թէ ոչ մէկ ջանք պիտի խնայէ համայնքին բոլոր ուժերը մէկտեղելու, խիզախ քայլեր առնելու եւ նոր թափ տալու այլեւայլ մարզերու մէջ գոյութիւն ունեցող գործունէութիւններուն:

Փակման գոհաբանական խօսքն ու աղօթքը կատարելու հրաւիրուեցաւ գերշ. Օշական արք. Չորոյեան, որ իր ոգեւորիչ ոճով անդրադարձաւ իր եղբայրական սերտ յարաբերութիւններուն մասին Պաթագեան եպիսկոպոսին հետ եւ վստահեցուց, որ նոյն ջերմութեամբ պիտի շարունակուին յարաբերութիւնները նոր առաջնորդին հետ, առաքելական եւ կաթողիկէ համայնքներուն առջեւ տալով միասնականութեան ու համագործակցութեան վկայութիւնը, շինիչ օգուտ բերելով Ամերիկայի հայ գաղութին:

«Յառաջ պիտի տանիմ քրիստոնէական հաւատքն ու ազգապահպանումն աշխատանքը» ըսաւ Մուրատեան եպիսկոպոսը:

Հիւսիսային Ամերիկայի հայ կաթողիկէ թեմի նոր առաջնորդ արհիպատիւ հայր Միքայէլ եպս. Մուրատեան հարցազրոյց մը ունեցաւ Ռատիօ Վատիկանի հայերէն բաժնին հետ: Գերապայծառ տէրը նախ յայտնեց որ Հռոմ կը գտնուի Արեւելեան Եկեղեցիներու ժողովի կարգինային հրաւերով մասնակցելու համար նոր եպիսկոպոսներու համար յատուկ կազմակերպուած ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ 7-էն 16 սեպտեմբեր 2011: Ապա ան անդրադարձաւ իր քահանայական կոչումին եւ առաքելութեան մասին Միջին Արեւելքի ու Հայաստանի մէջ, մինչեւ իր եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը այս տարւոյն յուլիսին:

Մուրատեան եպիսկոպոսը պարզեց Ամերիկայի հայ կաթողիկէ թեմին ներկայ համայնապատկերը եւ մարտահրաւէրները, հաստատելով թէ որպէս հովիւ յառաջ պիտի տանի իր եղբայրակից վարդապետներուն հետ

իրենց յանձնուած ժողովուրդը, քրիստոնէական հաւատքին ու ազգապահպանութեան մէջ: Ան հաստատեց, որ մեկնելով իր եպիսկոպոսական առաքելութեան նշանաբանէն՝ «Պահէ բարի աւանդը սուրբ Հոգիին միջոցաւ որ կը բնակի մեր մէջ» (սուրբ Պօղոս առաքեալի խօսքերէն), պիտի փոխանցէ Քրիստոսի յարութեան բարի լուրը նոր սերունդներուն, հաստատ պահելու համար հայ ազգը քրիստոնէական հաւատքին մէջ:

Վատիկանի մօտ Քանատայի դեսպանը կը մեծարէ արհիապատիւ Միքայէլ եպս. Մուրատեանը

Ուրբաթ 9 սեպտեմբերի կէսօրին, սուրբ Աթոռի մօտ Քանատայի դեսպան տրկին Աննա Լէհէյ պաշտօնական ճաշկերոյթ մը սարքեց ի պատիւ Հիւսիսային Ամերիկայի՝ Տիրամայր Նարեկի անուան հայ կաթողիկէ նոր առաջնորդ արհիապատիւ հայր Միքայէլ եպս. Մուրատեանին:

Ճաշկերոյթին մասնակցեցան նաեւ Վատիկանի պետական քարտուղարութենէն ներկայացուցիչներ, Սուրբ Աթոռի մօտ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու դեսպանատան պատուիրակը եւ Վատիկանի մօտ Լիբանանի դեսպան տիար Ժորժ Շաքիպ էլ Ուուրին:

Հանդիպումին ընթացքին սեղանակիցները զրուցեցին ու հետաքրքրուեցան ընդհանուր կերպով հայ ժողովուրդի ազգային ու եկեղեցական պատմութեան մասին՝ կեդրոնանալով ի մասնաւորի Հիւսիսային Ամերիկայի հայ համայնքի իրողութեան:

Արհիապատիւ հայր Միքայէլ եպս. Մուրատեան շնորհակալութիւն յայտնեց դեսպան Աննա Լէհէյին մաղթելով, որ այս հանդիպումը ըլլայ ապագայի բարելաւ յարաբերութիւններու եւ պտղաբեր համագործակցութեան սկիզբ:

ՈՂՋՈՒՆԵԼՈՎ ՆՈՐ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ԳԱԼՈՒՍՏԸ «ՕՐՀՆԵԱԼ ՈՐ ԳԱՍ ՅԱՆՈՒՆ ՏԵԱՌՆ»

Աւետարանական այս օրհնաբեր խօսքերով կ'ողջունենք մօտալուստ ժամանումն ու գահակալութիւնը Հիւսիսային Ամերիկայի նորընտիր առաջնորդ՝ արհիապատիւ Միքայէլ եպօ. Մուրատեանի:

Նոր առաջնորդի մը պաշտօնի ստանձնումը ցնծութեան եւ նորոգուած յոյսերու նոր հանգրուան մը կը բանայ համայնքի մը կեանքին մէջ:

Արդարեւ այն, որ կու գայ յանձն առնելու Աստուծմէ եւ Աստուծոյ ժողովուրդէն իրեն վստահուած ծանրակշիռ ու պատասխանատու այս առաքելութիւնը, իր յոյսը կը դնէ աստուածային շնորհքին եւ իր նոր հօտին վստահութեան ու աղօթքներուն վրայ: Ան գիտակից է թէ առանձին չէ վերցնելու համար նման բեռ մը, որ շատ վեր է սոսկ մարդկային ոյժերէն: Անիկա, կարգուած ըլլալով յաջորդը առաքեալներուն եւ ներկայացուցիչը Քրիստոսի անոր հօտին առջեւ, ինքզինքը կրկնապէս գրահուած կը զգայ իր պաշտօնին դժուարութիւններուն, զոհողութիւններուն եւ յանձնառութիւններուն դիմաց:

Ամէն ոք գիտէ թէ որքան ծանրակշիռ ու միանգամայն արդիւնաշատ է Հիւսիսային Ամերիկայի առաջնորդի մը առաքելութիւնը: Անոր յանձնուած է Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ մեծագոյն առաքելական դաշտը, մայր հայրենիքի սահմաններէն դուրս, առաքելավայր մը, որ կ'երկարի Ատլանտեանի ափերէն մինչեւ Խաղաղականի ափերը, ներառեալ Հիւսիսային հեռաւոր սահմանները, որ կ'ընդգրկեն նաեւ Գանատան: Եթէ ան կ'ուզէ ըլլալ ճշմարիտ հովուապետ մը, որու առաջին մտահոգութիւնն է մօտիկ ըլլալ իր հօտին, ճանչնալ անոր կարիքները, հաղորդել իր հովուական քաջալերանքն ու խրատականը իր ցիրուցան հաւատացեալներուն, ան պէտք է յատկացնէ իր ժամանակին մեծագոյն մասը՝ նահանգէ նահանգ, քաղաքէ քաղաք երկար ու սպառիչ ուղեւորումներու, ուխտաւորի ցուպը ձեռքին:

Բարեբախտաբար նոր առաջնորդը ունի բոլոր տուեալները՝ լիացնելու համար իրմէ ակնկալուած յոյսերը: Անոր երիտասարդ տարիքը, կարճ ժամանակուայ մէջ իր վաստակած փորձառութիւնը հովուական, տեսչական, ընկերային մարզերու մէջ, մէյմէկ բարենիշներ են, որոնք կ'արդա-

րացնեն իր նշանակումը իբր դեկավար հայ կաթողիկէ համայնքին՝ այս լայնատարած ցամաքամասին մէջ: Արդարեւ ան պաշտօններ ստանձնած է, ի մէջ այլոց՝ իբր ժողովրդապետ, իբր հոգեւոր վարիչ երիտասարդական շարժումներու, իբր դաստիարակ ու տեսուչ կղերանոցի, իբր վարիչ բարեսիրական միութիւններու, պաշտօններ, որոնք ցոյց կու տան իր բազմազան յատկութիւններն ու կարողութիւնները հոգիներու առաջնորդութեան մէջ:

Նոր առաջնորդը իր պաշտօնին նշանաբան ընտրած է խորիմաստ յորդորը Պօղոս առաքեալին, ուղղուած իր աշակերտին՝ Տիմոթէոսին, նշանաբան մը, որ ինքնին խտացած ծրագիր մըն է հովուական առաքելութեան, «Պահէ՛ բարի աւանդը՝ մեր մէջ բնակող սուրբ Հոգիին միջոցաւ» (2 Տիմ 1, 1):

Բարի աւանդը Քրիստոսի հաղորդած բարի լուրն է փրկութեան, խոստումը յարութեան, երաշխաւորութիւնը երկնքի արքայութեան, որոնց պահակն ու խօսնակը ըլլալու կը կոչուի՝ Առաքեալներու յաջորդը՝ եպիսկոպոսը: Ծանր, բայց որքա՛ն ոգեւորիչ ու խրախուսիչ առաքելութիւն, որու ոչ մէկ արարած արժանի է՝ եթէ ի՛նքը, տէ՛րը չկանչէ զայն, ինչպէս կանչեց առաքեալները:

Նոր առաջնորդը իր պատգամին մէջ կը շեշտէ յոյսի կարեւորութեան վրայ, որ մղիչ ոյժը պէտք է ըլլայ ամէն քրիստոնեայի կենցաղին ու գործունէութեան, որովհետեւ այդ յոյսն է, որ կու տայ մեզի քաջութիւնը խիզախ ու անվճատ վկաներն ըլլալու Աւետարանի հռչակած ճշմարտութեան, ճանապարհին եւ կեանքին գոր կը մարմնաւորէ նոյնինքն Քրիստոս, լոյս եւ յոյս աշխարհի: Հսկայ ու համբերատար աշխատանքի դաշտ մը կը սպասէ մեր առաջնորդին այս անծայրածիր առաքելավայրին մէջ, ուր դժուարութիւններն ու խոչընդոտները ոչ միայն պիտի չյուսալքեն զայն, այլ ընդհակառակն մէյմէկ խթաններ պիտի ըլլան, որպէսզի կրկնապատկուած ոյժերով ու եռանդով աշխատանքի լծուի ան առաքելական այս վաստակաշատ դաշտին մէջ:

Բարի գալուստ եւ բեղմնաւոր առաքելութիւն կը մաղթենք մեր նոր առաջնորդին եւ կը հայցենք աստուածային օրհնութիւնները անոր անձին, գործունէութեան ու ծրագիրներուն վրայ:

Մանուէլ եպս. Պաթաքեան
Վաստակաւոր Առաջնորդ
Հիւսիսային Ամերիկայի Կաթողիկէ Հայոց

Հայր Յովսէփ Թ.Ծ.Վ. Քէլէկեան նոր էկզարք Երուսաղէմի եւ Յորդանանի կաթողիկէ հայոց

Կիրակի, 9 Հոկտեմբեր 2011, առաւօտեան ժամը 10.30-ին, Պատրիարքարանի Սրբոյ Կոստին Աւետման եկեղեցւոյ մէջ, Ամենապատիւ Տէր Ներսէս Պէտրոս ԺԹ. Կաթողիկոս Պատրիարքը հայրապետական սուրբ պատարագին ընթացքին թագադիր ծայրագոյն վարդապետ յայտարարեց հայր Յովսէփ վարդապետ Քէլէկեանը, տալով անոր եպիսկոպոսական թագ եւ գաւազան:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը իր խօսքին մէջ յիշեց հայր Յովսէփին կատարած առաքելութիւնները եւ անոր ազնիւ ծառայութեան հոգին, մինչեւ անոր վերջին առաքելութիւնը՝ Հայաստանի մէջ: Հոգեւոր Տէրը նկատեց վերաւետարանացման անհրաժեշտութիւնը այսօրուան աշխարհին մէջ, մանաւանդ կաթողիկէ եկեղեցւոյ յանձն առած պատասխանատուութիւնը եւ 2012-ի սիւնհոդոսը: Ան յաջողութիւն մաղթեց հայր Յովսէփին իր նոր առաքելութեան մէջ:

Թէյրուզեան եպիսկոպոս նախագահ հայ կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու յանձնախումբին

Երկուշաբթի, 21 նոյեմբեր 2011, թիւ 254/11 նամակով, ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը անուանեց արհիպատիւ հայր Յովհաննէս եպս. Թէյրուզեանը նախագահ՝ հայ կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու յանձնախումբին, նկատի առած որ այս կարեւոր պաշտօնը թափուր մնացած է արհիպատիւ հայր Վարդան եպս. Աշգարեանի հրաժարումով:

Հոգեւոր տէրը նամակին մէջ կը յայտնէ թէ «Մեր վարժարանները կը նկատուին երրորդ ազդակը մտային կազմաւորումին եւ հոգեւոր սկզբունքներու դաստիարակութեան՝ ընտանիքէն եւ ժողովրդապետութենէն ետք: Ինչ որ մանուկը կամ երիտասարդը կը սորվի վարժարանէն ներս դրոշմուած կը մնայ անոր մտքին ու սրտին մէջ: Կը բարձրացնենք Մեր աղօթքը առ Աստուած որպէսզի քեզի պարգեւէ աւետարանական իմաստութիւնը եւ լոյսը ուղիղ կերպով առաջնորդելու համար ապագայ հայրերն ու մայրերը, որոնք սիւնները պիտի կազմեն մեր հայ կաթողիկէ

եկեղեցւոյ: Աղօթող եմ, որպէսզի Զմմառու Տիրամայրը հովանի ըլլայ քեզի եւ վարժարաններու տնօրէններուն եւ սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցին հարազատ շառաւիղները ըլլաք»:

Պատրիարքական անուանումներ

Երկուշաբթի, 14 նոյեմբեր 2011-ին, ամենապատիւ Հոգեւոր տէրը նշանակեց հայր Միքայէլ վրդ. Պասայէն Արեւելեան Եւրոպայի առաջնորդութենէն ներս առաքելութեան, հայր Անտոն վրդ. Շատարեւեանը եւ հայր Անտոն վրդ. Նորատունկեանը՝ Հիւսիսային Ամերիկայի թեմէն ներս առաքելութեան, իսկ պատրիարքական թեմէն ներս, Հոգեւոր Տէրը նշանակեց հայր Նարեկ վրդ. Լուիսեանը, որպէս ժողովրդապետ Զալքայի սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ:

ՆՈՐ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱՑՈՒՄԸ՝ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՀԱԻԱՏՔԸ ՓՈԽԱՆՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

«Ինչպէս որ Հայրը զիս զրկեց, ես ալ ձեզ կը զրկեմ» (Յովհ 20,21): Այս խօսքերը արտասանելով, Յիսուս Քրիստոս, որ իր յարուժեամբ խափանեց մեղքն ու մահը, իր աշակերտները կը զրկէ դէպի համայն աշխարհ յայտարարելու համար Աւետիսը: Այս առաքելական հրաւերը կրկնուած է նաեւ իւրաքանչիւր աւետարանին աւարտին. «Գացէք ուրեմն, աշակերտեցէք բոլոր ազգերը, եւ մկրտեցէք զանոնք, յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ» (Մատթ 28,19), «Գացէք ողջ աշխարհով եւ քարոզեցէք Աւետարանը բոլոր արարածներուն» (Մարկ 16,15); «Իր Անունով քարոզել ապաշխարութիւն՝ մեղքերու թողութեան համար, բոլոր ազգերուն մէջ, Երուսաղէմէն սկսեալ» (Ղուկ 24,47):

Եկեղեցին, զօրացած Սուրբ Հոգիով, կ'աշխատի հաւատարմօրէն իրագործելու այս առաքելութիւնը, որքան ատեն որ ուխտագնացութեան մէջ է այս աշխարհին սահմաններուն մէջ: Այս պատճառով, Բենեդիկտոս ԺԶ Սրբազան Քահանայապետը հրաւիրեց եպիսկոպոսական սիւնդոդոսը՝ 13րդ ընդհանուր ժողովի մը, որ տեղի պիտի ունենայ 7-էն 28 հոկտեմբեր 2012-ին, որպէս նիւթ ունենալով՝ «Նոր աւետարանացումը՝ քրիստոնեայ հաւատքը փոխանցելու համար»: Ըստ սրբազան քահանայապետին, այս ընդհանուր ժողովը պիտի ըլլայ առիթ մը նոր ընթացք որդեգրելու՝ տարածելու համար սուրբ Աւետարանը այսօրուան աշխարհին մէջ:

Այս առիթը, սրբազան քահանայապետը նախագիծ մը ուղարկեց բոլոր սիւնդոդոսական հայրերուն, որպէսզի անոնք իրենց թեմերուն հաւատացեալ աշխարհականներուն հետ միասին ժամանակ տրամադրեն խորհրդածելու եւ վերլուծելու նոր աւետարանացման վերաբերող հարցերը: Նախագիծին մէջ զետեղուած են նաեւ հարցարանները, որոնց պատասխանները պիտի արժեւորուին Ընդհանուր ժողովին հաւաքոյթին: Աւելցնելու ենք նաեւ թէ այս նախագիծը բաղկացած է երեք տարբեր բաժանումներէ. ա-Նոր աւետարանացման ժամանակը, բ-Յայտարարել Յիսուս Քրիստոսի

Աւետարանը, դ-Սորվեցնել քրիստոնեայ փորձառութիւնը: Անշուշտ չմոռնալով յառաջաբանն ու վերջաբանը:

Խորհրդածութիւն

Պահանջները առաքելական կոչումին

Մենք՝ քրիստոնեաներս կանչուած ենք հետեւելու Քրիստոսի: Քրիստոս ընտրեց 12 առաքեալներ եւ 72 աշակերտներ: Առաքեալները կը ներկայացնեն եկեղեցւոյ նուիրապետութիւնը, իսկ աշակերտները կը ներկայացնեն քրիստոնեայ աշխարհականները, որոնք կը կազմեն Աստուծոյ ժողովուրդը: Քրիստոս հրաւէր մը կը կարգայ նուիրապետութեան եւ ժողովուրդին իրեն հետեւելու, որպէսզի ըլլան անոր հետ, եւ ղրկուին յայտարարելու, խօսքով եւ գործով, Աւետարանի բարի լուրը, որուն համար Քրիստոս մարմնացաւ:

Հարազատ քրիստոնեան այն անձն է որ գիտէ իր կեանքին մէջ աշակերտի մը կեցուածք ունենալ: Կատարեալ քրիստոնեան ան է որ գիտէ լսել, սորվիլ, առիթը տալ փոփոխութեան իր կեանքին մէջ, ինչպէս նաեւ տարբեր նայուածք մը ունենալ աշխարհին նկատմամբ: Ան՝ իր խոնարհութեամբ կ'ընդունի, թէ կարիքը ունի կաղապարուելու: Իր համեստ հոգիով, գիտէ նստիլ Քրիստոսի ոտքերուն՝ Իրեն մտիկ ընելու եւ կամ, սամարացիին նման, ճանչնալու զինքը որպէս Փրկիչ: Քրիստոնեան ան է, որ ինքնիրմէ դուրս կու գայ, եւ կ'երթայ քարոզելու, խօսքով ու գործով, այն ինչ որ տեսաւ եւ լսեց: Կ'ապրի սիրով եւ կը փնտռէ մարդուն մէջ Աստուծոյ պատկերը: Արդար է եւ ճշմարտութիւնը կ'ըսէ: Կը ներէ: Ուղիղ մարդ է եւ թափանցիկ՝ իր յարաբերութիւններուն մէջ:

Ուրեմն քրիստոնեայ աշխարհականը, որպէս աշակերտ, կանչուած է հետեւելու իր Ուսուցիչին. կը հետեւի անոր որպէսզի սորվի Անկէ: Ուշադրութեամբ կը հետապնդէ իր ուսուցիչին շարժումները, խօսքերն ու գործերը, եւ զանոնք կ'որդեգրէ իր կեանքին մէջ: Անձ մըն է որ կը խոստովանի թէ ամէն բան չունի, ամէն բան չի գիտեր եւ ամէն բանի կարող չէ: Իր պարզութեամբ կ'երթայ գտնելու ճշմարտութիւնը, որ իր կեանքը կ'իմաստաւորէ: Մարիամի նման, աշակերտը կը լսէ Խօսքը, կը պահէ զայն իր սրտին մէջ, կը մտածէ անոր վրայ եւ զայն կը նոյնացնէ իր անձին: Աշակերտը կը ճանչնայ եւ կ'ապրի Խօսքը, հարց տալով միշտ, թէ Քրիստոս ինչ պիտի ընէր եթէ իր տեղը ըլլար: Քրիստոս մեզ կը կանչէ ըլլալու Իրեն

նման եւ ընելու այն ինչ որ ինք ըրաւ:

Ահաւասիկ, ինչպիսի առաքինութիւններով պէտք է զարդարուի աշակերտ մը, որ պէսզի կարենայ աւետարանել: Հոս կրնանք այլեւս հարց տալ, թէ ի՞նչ է աւետարանելը եւ որո՞նք են արգելքները:

Աւետարանել կամ յայտարարել բարի լուրը, կը նշանակէ նմանիլ Աստուծոյ, այսինքն մասնակցիլ Աստուծոյ փրկչագործական ծրագրին: Աստուած որ պէսզի մեզ փրկէ, մեզ ստեղծեց եւ մեզ ազատագրեց: Ուրեմն աւետարանողը ստեղծիչ է, ինչպէս նաեւ ազատագրող: Աւետարանելը վկայութիւն կը պահանջէ, այսինքն Քրիստոսի պատկերը մարմնացնեմ իմ անձիս մէջ:

Սակայն շատ յաճախ մեր կեանքին մէջ որոշ պատճառաբանութիւններ արգելք կը հանդիսանան աւետարանելու Քրիստոսը:

Քրիստոսի աշակերտին կեանքը անպայման հանգիստ չէ: Իր փափաքը Աստուծոյ Արքայութեան ինքնաբերաբար զինքը կը մղէ մասնակցելու Քրիստոսի չարչարանքներուն: Ով որ կ'ուզէ Քրիստոսի հետեւիլ, ըլլալու համար Անոր աշակերտը՝ այսինքն վկան, պէտք չէ թեթեւի առնէ այս կոչը:

Ղուկասի աւետարանին մէջ կը կարդանք. «Եւ մինչ կը քալէին, ճամբուն վրայ մէկը ըսաւ Յիսուսի. «Պիտի հետեւիմ քեզի, ուր որ երթաս»: Յիսուս պատասխանեց անոր. «Աղուէսները իրենց որջերն ունին, երկնքի թռչունները՝ իրենց բոյնը, իսկ Մարդու Որդին չունի կայք մը, ուր գլուխը հանգչեցնէ»: Ուրիշ մը ըսաւ. «Հետեւէ ինծի»: Անիկա պատասխանեց. «Թոյլ տուր ինծի, որ երթամ նախ հայրս թաղեմ»: Յիսուս ըսաւ. «Թող որ մեռելները թաղեն իրենց մեռելները, իսկ դուն գնա՛ Աստուծոյ Արքայութիւնը քարոզելու»: Ուրիշ մըն ալ ըսաւ. «Տէր, պիտի հետեւիմ քեզի, սակայն արտօնէ որ նախ երթամ եւ տնեցիներէս հրաժեշտ առնեմ»: Յիսուս պատասխանեց. «Ով որ ձեռքը մաճին վրայ դնէ, յետոյ ետեւ նայի, անատակ է Աստուծոյ Արքայութեան» (Ղուկ 9, 57-62):

Ահաւասիկ աւետարանական դէպք մը, որ մեզի կը պատկերացնէ Քրիստոսի հետեւելու եւ անոր վկաները դառնալու տարբեր պահանջները:

1- Յարաբերութիւնը իր անձին հետ եւ աշխարհին հետ

Այս հատուածին մէջ կը գտնենք աստուածաշնչական ուսուցում մը: Մէկը կը ներկայանայ Քրիստոսի առջեւ, եւ խանդավառ ձայնով կ'ըսէ. «Պիտի հետեւիմ քեզի, ուր որ երթաս»: Առաջին վայրկեանին մեզի կը թուի

Թէ այս խօսքերը անձնուկրումի հրաշայի նշան են: «Պիտի հետեւիմ քեզի, ուր որ երթաս», այսօր ո՞վ կարողութիւնը ունի այսպիսի որոշում մը առնելու: Ահաւասիկ մէկը որ կ'ուզէ Քրիստոսի շուքը դառնալ: Եթէ այսօր մէկը ներկայանայ եկեղեցի այս որոշումով, կը կարծեմ թէ բոլորս ալ փառք պիտի տանք Աստուծոյ, պիտի քաջալերենք զինք հաստատ մնալու իր առած քայլին մէջ: Բայց եկէք լսենք Քրիստոսի պատասխանը. «Աղուէսները իրենց որջերն ունին, երկնքի թռչունները՝ իրենց բոյնը, իսկ Մարդու Որդին չունի կայք մը, ուր գլուխը հանգչեցնէ»: Կարծէք թէ Քրիստոս պաղ ջուր մը կը թափէ անոր վրայ: Այս անձը որ զարհուրած էր Քրիստոսի ուսուցումներուն վրայ, ափիբերան կը մնայ Անոր պատասխանին առջեւ: Կը կարծէր թէ Քրիստոս լայն սրտով անմիջապէս պիտի ընդունէր իր փափաքը: Քրիստոսի նպատակը այս մարդուն պատրաստակամութիւնը մերժելը չէր, այլ զայն իրականութեան առջեւ դնել. «Բարեկամ, նախքան որոշում առնելը, ձգէ որ ըսեմ թէ ինչ կը սպասէ քեզի երբ սկսիս ինծի հետեւիլ: Ամէն արարած տեղ ունի իր գլուխը հանգչեցնելու, նոյնիսկ աղուէսներն ու թռչունները: Բայց Մարդու Որդին, այսինքն ես, ոչ մէկ տեղ ունիմ»: Քրիստոսի խօսքին վրայ հիմնուելով կ'անդրադառնանք թէ անոր աշակերտը ըլլալու առաջին արդելքը ինքնահաւանութիւնն ու մեծամտութիւնն է: Ան մեզ կը հրաւիրէ մեր անձերով չհպարտանալու: Արդեօք ձիւ չգ է որ Քրիստոս տեղ չունէր իր գլուխը դնելու. ամբողջ աշխարհը իր տրամադրութեան տակ է. եթէ տեղ չգտնէր, անապատ կ'երթար հանգստանալու: Սակայն Անոր նպատակն էր հասկցնել այս մարդուն, թէ «եթէ կ'ուզես աշակերտս» ըլլալ. պէտք է գիտնաս թէ դուն ճամբորդ մըն ես այս օտար աշխարհին մէջ: Սուրբ Պօղոս խօսելով Աբրահամի մասին կ'ըսէ. «Հաւատքով բնակեցաւ խոստացուած երկիրը, իբրեւ պանդուխտ՝ վրաններու տակ, ինչպէս նաեւ Իսահակ եւ Յակոբ՝ ժառանգակիցները նոյն խոստումին» (Եբր 11,9): Ճշմարիտ աշակերտ մը, որ կ'ուզէ աւետարանել պէտք է գիտնայ սահմանել իր կապը աշխարհին հետ, պէտք է նաեւ սահմանէ իր անձը: Յովհաննէս առաքեալ կ'ըսէ. «Եթէ մէկը կը սիրէ աշխարհը, անոր մէջ չկայ Հօր սէրը» (1 Յովհ 2,15): Չենք կրնար նոյնացնել աշխարհիկ ու աստուածալին սէրերը, որովհետեւ աշխարհի արժէքները կը տարբերին Երկինքի Արքայութեան արժէքներէն: Աւետարանելու համար պահանջուած է մեզմէ հրաժարիլ աշխարհիկ մտածումներէ, զգացումներէ, արժէքներէ, որպէսզի կարենանք մտնել Քրիստոսական աշխարհին մէջ: Ճիշդ է որ Քրիստոս կ'ուզէ որ մարդիկ դառնան իր աշակերտները, վկայեն իր անունը տարածելով իր աւետարանը, սակայն չ'ուզեր որ անոնք խաբուած զգան կարծելով թէ պիտի վայելեն հանգիստի ու փառքի ժամեր:

2- Ընտանեկան եւ ընկերային պարտականութիւնները:

Երկրորդ պարագայ մը կը ներկայանայ Քրիստոսի, որ տարբեր արգելք մը կը յառաջացնէ: Ան կ'ըսէ. «Թոյլ տուր ինծի, որ երթամ նախ հայրս թաղեմ»: Ահաւասիկ մարդ մը որուն համար ընտանեկան եւ ընկերային պարտականութիւնները կը ներկայանան որպէս պատճառաբանութիւն մը Քրիստոսի աշակերտը դառնալու ժամանակամիջոցը ուշացնելու: Պէտք է ընդունիլ որ դիւրին բան մը չէ, յատկապէս երբ հարցը կ'առնչուի մեր պարտականութիւններուն ու իրաւունքներուն: Վերջապէս ընտանիքին անդամներուն կ'իյնայ պարտականութիւնը թաղելու իրենց մեռելները: Այս երկրորդ պարագան մեզի առիթը կ'ընծայէ սահմանելու մեր կապը այս աշխարհի պարտականութիւններուն նկատմամբ:

Մէկ կողմէն հարց կու տանք թէ արդեօք երիտասարդ մը, որուն հայրը մեռած էր, պէտք չէ՞ր ընտանիքին մօտ ըլլար, արցունքոտ աչքերով նստած իր հօրը դիակին առջեւ: Սակայն այս անձը փողոցն էր, եւ կարծէք թէ իսկական մահ չկար: Իր պատասխանը ցոյց կու տար թէ նախ պէտք էր կեանքի բոլոր պարտականութիւնները կատարէր, յետոյ հետեւէր Քրիստոսի: Արդեօք կեանքի պարտականութիւնները կը վերջանա՞ն: Ուրեմն ե՞րբ պիտի հետեւի Քրիստոսի:

Երկրորդ կողմէն արդեօք Քրիստոս դէ՞մ է որ մենք մեր ընտանեկան պարտականութիւնները կատարենք: Չէ՞ որ Աստուած ըսաւ մեզի որ պէտք է պատուենք մեր հայրն ու մայրը: Վստահ Քրիստոս չ'ուզեր որ թերանանք մեր պարտականութիւններուն մէջ, սակայն առաջնահերթութիւնը պէտք է յարգուի: Այս մարդուն պատասխանին մէջ «նախ» բառը կայ: Ինչ որ կը նշանակէ թէ առաջնահերթութեան հարց մը կայ:

Քրիստոսի աշակերտը պէտք չէ ուշացնէ իր որոշումը: Ժամանակը կրնայ արգելք հանդիսանալ: Ճիշդ է որ կեանքին մէջ շատ մը պարտականութիւններ կան, բայց պէտք է նաեւ գիտնանք թէ անոնք վերջ չունին, եթէ պիտի սպասենք որ պարտականութիւնները վերջանան որպէսզի աշակերտինք Քրիստոսի եւ իր աւետարանը քարոզենք, կարծեմ երբեք մեր նպատակին պիտի չհասնինք: Ժամանակը մեզի չի սպասեր: Կեանքին մէջ պէտք է լաւագոյն բաժինը ընտրել, նման Մարիամին, Ղազարոսի քրոջը, որ Քրիստոսի ոտքը նստած Անոր մտիկ կ'ընէր, իսկ Մարթա խոհանոցի գործերով կը զբաղէր. եւ երբ գանգատեցաւ, Յիսուսէն խնդրելով որ քոյրը իրեն օգնէ, ան պատասխանեց. «Մարթա, Մարթա, քոյրդ լաւագոյն բաժինը ընտրեց»:

«Ով որ իր հայրը կամ մայրը կը սիրէ ինձմէ աւելի, արժանի չէ ինծի: Ով որ իր տղան կամ աղջիկը կը սիրէ ինձմէ աւելի արժանի չէ ինծի» (Մատթ

10, 37): Տանք առաջնահերթութիւնը Քրիստոսի, եւ ձգենք որ հոգիով մեռածները թաղեն մարմինով մեռածները:

3- Մրտի երկուութիւնը

Երրորդ մը կը ներկայանայ տարբեր արգելք մը յառաջ բերելով. «Տէր, պիտի հետեւիմ քեզի, սակայն արտօնէ որ նախ երթամ եւ տնեցիներէս հրաժեշտ առնեմ»: Քրիստոս կ'անդրադառնայ թէ այս երրորդ պարագային մէջ կայ որոշ երկդիմութիւն մը կար, անորոշութիւն մը. ասոր համար անոր կը պատասխանէ ըսելով. «Ան որ ձեռքը մաճին վրայ դնէ, յետոյ ետեւ նայի, անատակ է Աստուծոյ Արքայութեան»: Կարելի չէ Քրիստոսի աշակերտիլ մեր դէմքերը հակառակ ուղղութեամբ պահելով: Կարելոր է մեր աչքերը սեւեռել Քրիստոսի, որպէսզի իր քայլերուն հետեւինք: Շատեր կ'ուզեն աշակերտիլ Քրիստոսի, քարոզել իր անունը, սակայն կարող չեն աշխարհէն հրաժարելու: Իրենց սրտերը կապուած կը մնան աշխարհիկ իրականութիւններուն: Չեն ուզեր հրաժարիլ անիմաստ արժէքներէն, նման Իսրայէլի ժողովուրդին, որ երբ Աստուած ազատագրեց զիրենք Մովսէսի ձեռքով, անոնք անապատին մէջ չդիմացան դժուարութեան եւ նախընտրեցին այդ գերութեան օրերը: Եթէ կ'ուզենք ժառանգել խոստացուած երկիրը, պէտք չէ ետեւ նայինք: Սուրբ Պօղոս կ'ըսէ. «Մոռնալով անցեալը ես կը ձգտիմ դէպի յառաջ» (Փիլ 3, 13):

Եթէ կ'ուզենք իսկապէս աշակերտիլ Քրիստոսի, մասնակից դառնալ Աստուծոյ փրկչագործութեան ծրագրին աւետարանելով անոր անունը ամենուրեք, կանչուած ենք նախ հրաժարելու այս արգելքներէն ու պատճառաբանութիւններէն: Մեր առաջնահերթութիւնը պէտք է Քրիստոսը ըլլայ. իրեն ծառայենք, սիրահարուինք այս մարդուն, այս Աստուծոյ, որ ոչ մէկ բան խնայեց մեզի համար: Ով որ կ'ուզէ աւետարանել երբեք հանգիստ կեանք պիտի չունենայ, որովհետեւ աշխարհը պիտի չհասկնայ զինք: Բայց կ'արժէ այսպիսի քայլ մը առնել ի գին ամէն բանի, որովհետեւ այս կեցուածքով է որ պիտի ապահովենք մեր կեանքի նպատակը՝ այսինքն Աստուծոյ Արքայութիւնը:

Հայր Սեպուհ վրդ. Կարապետեան

Դիւանային պրպտումներ

«ՄԻՄԻԹԱՐ»

Վիեննայի մէջ կեցողներնս միշտ կ'օգտագործեմ մեր Մայրականքին դիւանն այցելելու՝ նոր «բան մը» գտնելու ակնկալութեամբ, ինչ որ ընդհանրապէս կը դիպի՝ միշտ ուրախութիւն պատճառելով տրուպիս...:

Վիեննական Միմիթարեաններուն Վիեննայի մէջ հաստատման 200-ամեայ յոբելեանին առթիւ Սեպտեմբեր 10-11 օրերուն կազմակերպուած հանդիսութիւնները փայլուն յաջողութեամբ աւարտելով՝ ալ աւելի ազատ ու թեթեւ տրամադրութեամբ հանդիպեցայ այսօր մեր դիւանին մէջ պահպանուած ծանօթ-անծանօթ դէմքերուն, որոնց հետ մօտ երեսուն տարիներու մտերմութիւն մը մշակած եմ նոյնիսկ ի հեճուկս նորանոր պաշտօնավայրերուս առկայութեան:

Քանի դեռ երեք օր պիտի մնայի, ուզեցի թարմացնել մտերմութիւնս, կամ աւելի ճիշդ՝ Այնճարէն արդէն մտադրած էի կատարել դիւանային պրպտում մը «Յրանց Վէրֆէլի-Մուսայեռ-Մուսատաղի քառասուն օրեր»-ուն կապակցութեամբ, սակայն նշանաւոր գրագէտին տուփերուն շատութիւնն ու անոնց խճողուածութիւնը պարտադրեցին դիտաւորութեանս իրագործումն աւելի յարմար ժամանակի մէջ...:

Մտերմութեանս թարմացումին՝ անակնկալօրէն գտայ «Միմիթար» անունով ձեռագիր թերթին եօթ համարները: Լիովին մոռցած էի անոր գոյութիւնը: Ուստի, այսքան աւելի մեծ եղաւ իմ հրճուանքս: Դիւանէն (ՎՄԴ) առի, որպէս զի տամ անոր պատմութիւնն ու նկարագրութիւնը: Վերջապէս, ականջալուր եւ ականատես վկան էի իբր նորեկ ու արաբախօս ժառանգաւոր Միմիթարեան մեծ կղերանոցին, Վիեննա:

«Միմիթար» անձնական նախաձեռնութիւնը եւ խմբագրութիւնն էր Եղբ. Ստեփան Պապիկեան ժամանակաւոր ուխտեային, որ մուսալեռցի էր: Լոյս հանեց եօթ թիւեր լոկ...: Շատ սիրուած էր մեզմէ՝ փոքր կղերացուներէս: Միշտ պատրաստ էր մեզի օգտակար ըլլալու, մանաւանդ արաբախօսներուս:

«Խմբագրական»-էն կ'իմանանք «Միմիթար»-ի նուիրական առաջադրանքը: Շատ թերթեր լոյս տեսած են կղերանոցիս մէջ, որոնք բոլորն ալ

նպաստած են իրենց շրջապատին կրթութեան: "Մխիթար" ալ կու գայ անոնց թուին խառնուելու: Ի հարկէ, այս նոր թերթը - նոր շարժումի մը օրգանը - երբե՛ք յաւակնութիւնը չունի մրցակցութեան ելլելու 50-ամեայ պատկառագրու "Փունջ"-ին հետ:

Ընդհակառակն, "Մխիթար"-ի նպատակն է՝ նոր շարժում ստեղծելով հասարակութեան մէջ՝ գրիչներ պատրաստել "Փունջ"-ին համար, ինչպէս որ "Փունջ"-ն ալ իր կարգին աշխատակիցներ կը պատրաստէ "Հանդէս Ամսօրեայ"-ին:

"Փունջ"-ը բարձր է՝ իր 50 տարիներու վեհափառութեամբ եւ շատերուն համար անմատչելի: "Մխիթար" կը ստանձնէ "Փունջ"-ին առաջնորդող սանդուխի մը պաշտօնը: Ա՛յս է իր նպատակը¹:

Ճիշդ է, որ Վիեննայի Մխիթարեան կղերանոցը (1811-2000) շատ ձեռագիր թերթեր ունեցած է իր պատմութեան ընթացքին՝ պատրաստուած, կազմուած եւ «հրատարակուած» անոր սան ժառանգաւորներէն, ինչպէս՝ «Փնջիկ», «Սրտերու արձագանգ», «Ժիր մեղու», եւ այլն:

Դպրեվանքին թերթերու ամէնէն յաջողը, հաստատօրը, բովանդակալիցը եւ երկարակեացն եղաւ «Փունջ» (1911-1973°), որուն տարիներու աշխատակիցը, խմբագրապետն ըլլալու պատիւը եւ ուրախութիւնն ունիմ այսօր:

Որքան գիտեմ, հայաշխարհին մէջ «Փունջ» բացառիկ երեւոյթ է իր ձեռագիր վիճակին մէջ, իր հանգամանքով եւ իր երկարակեցութեան համար: Ու յատկապէս իր պատրաստած ու կերտած գրիչներու համար: «Փունջ»-ին մասին, սակայն, ամբողջական ուսումնասիրութիւն մը պիտի կատարեմ յաջորդիւ...:

Նոր գրողներ պատրաստելու եւ կերտելու բարձր նախանձախնդրութեամբ առջուն երիտասարդ խմբագրապետը կը փակէ իր խօսքը այս պահանջոտ եւ արդարացի խրախուսանքով: «Ու ձեզի կը մնա՛յ, Եղբայրներ, ընդառաջել "Մխիթար"-ի հրաւերին: Ամէն տեսակ յօդուած տուէք իրեն: "Մխիթար" ո՛չ ոք կը մերժէ: Ընդհակառակն, կ'ուզէ որ ամէնքը գան իրեն՝ զանոնք բարձունքներ հանելու համար: Կ'ուզէ եւ կը հրամայէ՛ որ գրէք, գրէք, գրէք ... յօդուած՝ գրէք իրեն, դո՛ւք բոլորդ, ամէնէն մեծէն մինչեւ ամէնէն պզտիկը»²:

«Մխիթար»-ի եօթ համարներուն վայրերը եւ թուականներն են՝ «Ա.

¹ ՎՄԴ, Եղ. Ստեփան, Խմբագրական, ի՛ Մխիթար, Ա. տարի, թիւ 1, (Վիեննա - Մառէր), 1 Ապրիլ 1961, էջ 1:

² Եղ. Ստեփան, Խմբագրական, անդ, էջ 1:

տարի, թիւ 1, (Վիեննա - Մառլբորո 1961), «Ա. տարի, թիւ 2, (Վիեննա - Մառլբորո 1961)», «Ա. տարի, թիւ 3, (Վիեննա - Մառլբորո 1961)», «Ա. տարի, թիւ 4, (Վիեննա - Մառլբորո 1961)», «Ա. տարի, թիւ 5, (Վիեննա - Մառլբորո 1961)», «Ա. տարի, թիւ 6, (Վիեննա - Մառլբորո 1961)» եւ «Ա. տարի, թիւ 7, (Վիեննա - Մառլբորո 1961)»:

«A4» մեծութիւն ունեցող թուղթերը կը մատնանշեն իւրաքանչիւր շարադրողին լեզուն եւ ինքնագիրը, որքան ալ անոնք ըլլան սխալ ու դժուար ընթեռնելի...: Հոգեկրօսական մեթոտ է՝ շահելու եւ քաջալերու համար աշխատակիցները:

Առաջին համարը ունի 8 էջ՝ խմբագրութեամբ ու շարադրութեամբ Եղբ. Ստեփան Պապիկեանի, որուն երեք գրութիւններուն վերտառութիւններն են՝ «Մեծարժէք ընծան» (պատմուածք)³, «Սուրբ Գիրքը»⁴ եւ «Նորէն սա սկովտիացիները...»⁵:

Հետաքրքրական է խմբագրապետին այս յորդորը. «Մեծ ուսանողներ, կարգացէ՛ք 1օ Հայոց Պատմութիւն 2օ Ընդհանուր Պատմութիւն 3օ Հանդէս Ամսօրեայ 4օ Ազգային Մատենադարան»⁶:

Արդէն պատմական տարողութիւն ունի երեք դասարաններուն համար դրուած «Դասացուցակ 1960-1961» էջը, որ քանի մը տեսանկիւններէ նշանակալից ու բացայայտիչ է: Օրինակի համար՝ «Ուխտեալը» (առաջին դասարանը) ունին 3 պահ փրիստփայլութիւն, 2 պահ լատիներէն, 2 պահ եկեղեցական պատմութիւն, 2 պահ Ֆրանսերէն, 3 պահ թուաբանութիւն, 1-ական պահ քրիստոնեական եւ երգ:

«Մեծ ուսանողներ» (երկրորդ դասարանը) ունին 5 պահ հայերէն, 3 պահ գրաբար, 4 պահ գերմաներէն, 3 պահ ֆրանսերէն, 2 պահ կրօն, 2 պահ հայոց պատմութիւն, 2 պահ աշխարհագրութիւն, 3 պահ թուաբանութիւն, 1-ական պահ գծագրութիւն եւ երգ:

«Փոքր ուսանողներ» (երրորդ դասարանը) ունին 10 պահ հայերէն, 2 պահ կրօն, 3 պահ ֆրանսերէն, 6 պահ թուաբանութիւն, 1-ական պահ գեղագրութիւն, գծագրութիւն եւ երգ: Մեր խումբն էր:

Դասերը, որոնք կը տեւեն Երկուշաբթիէն-Շաբաթ, կը սկսին առաւօտեան 9.15 եւ կ'աւարտին կէսօրէ ետք ժամը 3.45: Դասապահին յատկացուած է երեքբառորդ ժամ: «Ծանթ. Պէտք է գիտնալ, թէ Երկուշաբթի եւ

³ Մխիթար 1, անդ, էջ 2-4:

⁴ Մխիթար 1, անդ, էջ 5:

⁵ Մխիթար, անդ, էջ 6:

⁶ Մխիթար 1, անդ, էջ 2:

Հինգշաբթի օրերուն, կէսօրէ վերջ մինչեւ նախընթրիք (Ժ. 4.30) պտոյտ կայ»⁷:

Առաջին համարը նաեւ դրած է «Յանկ Կղերանոցիս աշակերտներուն», թիւով 28 հոգիներ, որոնց անունները, մականուններն ու ծննդավայրերը կը տրուին հաւանաբար տարիքի կարգով: Կային 2 քէսապցիներ, 2 մուսալեռցիներ, 2 երուսաղէմացիներ, 7 հայկպցիներ, 7 պէյրութցիներ եւ 7 գղարթացիներ: Թիւ 16-ի անուն-մականունը մոռցուած է⁸:

Այս 28 աշակերտներէն միայն չորս հոգիներ վարդապետներ եղան՝ Յարութիւն- Հարմանտիկեան (թիւ 11), Հայր Անդրէաս, Համբարձում Թոփալեան (թիւ 17), Հայր Յովսէփ, Անտոն Թոփալեան (թիւ 22), Հայր Մեսրոպ եւ Սարգիս Պայեան (թիւ 25), Հայր Սիմոն:

«Մխիթար»-ի երկրորդ համարը արդէն լման պրակ է, այսինքն՝ 16 էջեր, գորոնք լեցուցած են վեց նոր գրիչներ իրենց ինն յօդուածներով:

«Խմբագրական»-էն կ'իմանանք, թէ Եղբ. Ստեփան մասամբ գոհ է, որ «Մխիթար»-ին «ոմանք ընդառաջեցին ԻՐ այս հրակէրին: Բայց այդ քիչ է՝ կ'ուզէ, որ բոլորդ յօդուած տաք»: Միւս կողմէն, շատ գոհ է, որ «մեծ ուրախութիւն էր "Մխիթար"-ին՝ այդպէս համակրութեամբ հիւրասիրուիլ հասարակութեանս կողմէ Ապրիլ 1-ին: Կը յուսանք, թէ, Եղբայրներ, ըմբռնեցիք ԻՐ նպատակը, Ձեզմէ յօդուած կ'ուզէ, յօդուած»⁹:

«Մխիթար» ունի երկու հետաքրքրական նորութիւններ այս թիւին մէջ՝ «Երգեր Ս. Կոստին» եւ «Ժամանակագրութիւն»:

Առաջին՝ հետաքրքրականն անոր համար, որ մեզի կ'իմացնէ այն մարեմագով տաղերը, որոնց երգեցողութիւնը հինաւուրց սովորութիւնն էր Մայրավանքին կղերանոցին մէջ, եւ այն՝ ամէն օր երեկոյեան աղօթքի ու խղճի քննութեան աւարտին: Նաեւ ամենօրեայ վարդարանէն ետք իբր վերջանուած՝ ուղղուած Մարիամ Սիրամօր:

Կը տրուին այս երեք երգերուն բնագիրները՝ «Անկանիմք» (Շարական), «Որ վառեցար» (Շարական) եւ «Ով ամենասուրբ, ով բազումողորմ» (Թրգ. գերմաներէնէ): Ուշադրութիւնս գրաւեց այս «ԾԱՆԹ.»-ը: «Այս երգերը կ'երգենք Օրհնութենէն կամ Երեկոյեան Աղօթքէն վերջը: Փափաքելի պիտի ըլլար, որ ամէն մէկը գիտնար ասոնք (դեռ քանի մը հասալ կայ) եւ երգէր գիր առ գիր, ոչ թէ լոկ ձայնաւորներու անորոշ արտա-

⁷ Մխիթար, անդ, էջ 7:

⁸ Մխիթար 1, անդ, էջ 8:

⁹ ՎՄԴ, Եղ. Ստեփան, Խմբագրական, ի՝ Մխիթար, Ա. տարի, թիւ 2, (Վիեննա - Մառէր), 21 Ապրիլ 1961, էջ 1:

բերութեամբ»¹⁰:

Երկրորդ՝ հետաքրքրական անոր համար, որ «Ժամանակագրութիւն»-ով չի տրուիր միայն կղերացուներուն օրակարգը, այլ նաեւ անոնց ապրած սովորութիւնները, ինչպէս օրինակի համար՝ «Ապրիլ մէկ, բայց խաբել չ'ըլլար՝ այսօր Աւագ Շաբաթ ըլլալուն:

Արթնցանք 6.30-ին: 7-ին Գիշերային Ժամ.(երգութիւն), որուն մասնակցեցան տղաքն ալ: Ժամը 9-ը անց այցելելու գացինք եկեղեցիներուն "գերեզմանները": Վերադարձանք ժամը 11-ի մօտերը»¹¹:

Աւանդութիւն էր, որ Զատիկէն ետք անմիջապէս վարդապետացուները փոխադրուէին իրենց ամառանոցը՝ Մառէր, որ սկիզբը մայրաքաղաքէն դուրս էր, ապա դարձած էր Վիեննայի թիւ 23 արուարձանը:

«Օր մեռելոց»-ի յաջորդած 4-6 Ապրիլ 1961-ի ժամանակագրութեան մէջ կը կարդանք.«Դաս չկայ: Փոխադրութեան պատրաստութիւն: Ժամը 4-ին քառորդ մնացած վերջին խումբն ալ օդոյով լքեց Վիեննան: Մառէր փոխադրուեցանք: Աշխատանք: Մառանը, պարտէզի ճամբաները, ծաղկանոցը մաքրել»¹²:

Աղօթական ու ջերմեռանդական պահերուն մասին կան շահեկան տեղեկութիւններ, ինչպէս օրինակի համար՝ «Վարդարանը դուրս պարտէզ կ'ըսենք»¹³:

Ճիշդ է: Շատ լաւ կը յիշեմ, թէ ամառանոցային ժամանակաշրջանին՝ վարդարանն ու լիթանիան ամէն օր հասարակաց կ'աղօթէին շրջագայելով մեր գեղեցիկ պարտէզին մէջ՝ միշտ առաջնորդութեամբ մեր երկու վերակացու վարդապետներուն:

«Մխիթար»-ի երրորդ համարը, որ կէս պրակ է լոկ, ձօնուած է Սեբաստացի Մխիթար Աբբային եւ ունի երկու յօդուած՝ հեղինակութեամբ խմբագրապետին: Այս առիթով՝ «Երգեր Ս. Կոստին» վերտառութեան տակ դրուած է «Աղաչեմ գՔեզ, Աստուածածին» տաղը, որուն հեղինակն է մեր սրբաշնորհ Հիմնադիրը: Չորս տուն ընդօրինակելէն յետոյ՝ հետաքրքրուողը կը զրկուի օգտագործուած երգարանին. «Ամբողջ, 18 տուններ տեսնել՝ "Տաղարան", Հ. Մատթէոս Վ. Հաճեան, Վիեննա, 1910, էջ 1-4»¹⁴:

¹⁰ Մխիթար 2, անդ, էջ 2:

¹¹ ՎՄԴ, Եղ. Ստեփան, Ժամանակագրութիւն Մխիթար-ի, Մխիթար, Ա. տարի, թիւ 2, (Վիեննա - Մառէր), 21 Ապրիլ 1961, [14-16], էջ 14:

¹² Եղ. Ստեփան, Ժամանակագրութիւն, անդ, էջ 14-15:

¹³ Եղ. Ստեփան, Ժամանակագրութիւն, անդ, էջ 15:

¹⁴ Մխիթար 3, անդ, էջ 7:

Վերջին էջը արեւին շողարձակումներուն տակ գաղափարապաշտ խմբագրապետը կը ներկայացնէ կարմրատառ ու զանազան ուղղութեամբ գրուած այս կոչը, որ այժմէական է տակաւին ու միշտ՝ մինչեւ որ իրականանայ բոլորիս ցանկացածը, որ, զժբախտաբար, մոռցուած կը թուի ըլլալ Մեծաւորներէն եւ փոքրաւորներէն: «Մխիթարեան Ապագայի՛ Սերունդ, կը մտածե՞ս երբեք Աղօթել, որ մեր Հայրը՝ ՄԽԻԹԱՐ ո՛րքան կարելի է շուտով Եկեղեցիէն Սուրբ Հռչակուի:

Ամէն օր գէթ մէկ Ողջոյն պիտի չաղօթե՞ս այս դիտաւորութեան համար»¹⁵:

Ճառախօս խմբագրապետը կ'աւարտագրէ իր «Իղձ» ուղերձն այս երկու պարբերութեամբ՝ կոչ ուղղելով իր ունկնդիրներուն, որոնց «Որդեգիր Կուսի - Վարդապետ Ապաշխարութեան» մակդիրը ընտրեց երանաշնորհ Հիմնադիրը: «Եկէ՛ք նորէն մենք բոլորս, զաւակները, Որդեգիրներ Կուսին, ու ճրագներուն հետ մեր սէրերուն ու մեր պաշտումներուն, խոնկերուն հետ մեր յարգանքներուն ու երախտագիտութիւններուն - վառենք, Տիրամօր առջեւ, սա իղձն ալ վարդ, որ Նա, Մայր Աստուծոյ, առնէ իր Որդիէն պսա՛կը սրբութեան ու բոլորէ անբիծ ճակատը իր Որդեգրներէն ամէնէն մեծին, ամէնէն հարազատին, ամէնէն արժանաւորին, որ ՄԽԻԹԱՐԻՆ է:

Ու "Եղիցի" -ն, Տիրամօր ամենագոր "Եղիցի" -ն, թո՛ղ մեր յոյսերուն լոյսերը վառէ՛»¹⁶:

Առաջին յօդուածը գեղեցիկ գաղափարներով ձօներգութիւն է Մխիթարի մասին: «Փթթեր է արդէն գարունը վաղաբաց:

Ու կեանք ամէնուր: Վերագարթնում բնութեան:

Ու սա կենսայորդ ըսպէին մտածե՞լ երբեք մահուան սեւ ուրուականին վրայ: Գարնան օր մըն էր, ու ճի՛շդ այս օրը¹⁷, երկու հարիւր եւ տասներկու գարուններ առաջ, որ առ յաւէտ կը փակէր իր աչքերը լուսաշող՝ կեանքի արեւին դէմ, զանոնք վերստին բանալու համար մշտնջենական լոյսերու, յաւերժափթիթ գարուններու անհորիզոն երկինքներուն:

Այս օրը, 1749-ին, մեր անմահանուն Հայրը երկնահամբաւ ու երկրահռչակ, կոթողական Մխիթար, կը լքէր հիւլէի խեղճուկ զանգուածը՝ երկինքի ծառին վրայ պատուաստելու համար իր հոգին»¹⁸:

¹⁵ Մխիթար 3, անդ, էջ 8:

¹⁶ ՎՄԻ, Եղ. Ստեփան, Իղձ, ի՛ Մխիթար, Ա. տարի, թիւ 3, (Վիեննա - Մառէր), 27 Ապրիլ 1961, [1-4], էջ 4:

¹⁷ Թիւ 3 ՄԽԻԹԱՐ լոյսընծայուեցաւ ոսկետառ «27 Ապրիլ 1961»-ին:

¹⁸ Եղ. Ստեփան, Իղձ, անդ, էջ 1:

Գրուածեան վերջը դրուած ծանօթագրութիւնը կ'իմացնէ Մխիթարեան Դպրեվանքին մէկ աւանդութիւնը: Ամէն տարի, մեր Հիմնադրին ծննդեան կամ վախճանումին օրը, կղերացուները կը կազմակերպէին ներքին ու վանապատկան տօնահանդէս մը ասմունքներով, երգերով եւ ճառախօսութիւններով: «Ասիկա, Միաբանութեանս երանաշնորհ Հիմնադրին՝ Մխիթար Աբբա՛օր մահուան 212րդ տարեդարձին առիթով, Ապրիլ 27-ին, ճաշի ժամանակ, իբրեւ ճառ կարդացուեցաւ»¹⁹:

«Մխիթար Աբբա՛հայր 1676-1749» վերտառեալ երկրորդ յօդուածը «համառօտ գիծերով» ներկայուած կենսագրութիւնն «ամէնքէն ալ ամէնէն ՄԵԾ»-ին: Վերջաւորութեան կը յիշուին անուններ Վենետիկի ու Վիեննայի նշանաւոր վարդապետներէն եւ թերթերը²⁰:

«Մխիթար»-ի չորրորդ համարը մէկ պրակ է: Ունի խմբագրականը, «Երգեր Ս. Կուսին» հինգերորդը՝ «Առ ընկալ զիս Քեզ»²¹ եւ տասներկու գրութիւններ վեց աշխատակիցներէ:

«Վեց» թիւը, սակայն, գոհ չէ ձգած խմբագրապետը, որ կը ձայնէ. «Եղբայրներ, տօ՛նն է այսօր Քրիստոսի Համբարձման:

ՄիտԹԱՐ լիառատ մաղթանքներով կը շնորհաւորէ ձեզի այս տօնը: Բայց այս շնորհաւորութեան կը միացնէ նորէն իր "տաղտկալի" խնդրանքը՝ յօդուած գրեցէ՛ք:

Մխիթարեան դրօշը պարզուած է եւ Մխիթարեան կամաւորներու բանակը կը քալէ յառաջ, վեր դէպի յաղթանակ:

Ո՞վ պիտի չուզէ այս յաղթականներու թուին մէջ չգտնուիլ:

Այն ատե՛ն...:

Մի՛ դանդաղիք. ՄիտԹԱՐ կը սպասէ»²²:

«Մխիթար»-ի հինգերորդ համարը ութ էջնոց կէս պրակ է: Ունի «Եղբայրներ» վերտառութեամբ խմբագրականը, «Երգեր Ս. Կուսին» վեցերորդն ու եօթներորդը՝ «Սիրտ Մարեմայ» եւ «Մայր իմ գլխած»²³:

Յաջորդ գրութիւնը գուշակութի՞ւն է, մարգարէութի՞ւն է, ապագայատեսութի՞ւն է, չեմ գիտեր, բայց գիտեմ, որ ան հետաքրքրական է եւ մասամբ՝ ո՛չ այնքան երեւակայածին...:

¹⁹ Մխիթար 3, անդ, էջ 4:

²⁰ Տես ՎՄԴ, Եղ. Ստեփան, Մխիթար Աբբահայր 1676-1749, ի՛ Մխիթար, Ա. տարի, թիւ 3, (Վիեննա - Մառէր), 27 Ապրիլ 1961, էջ 5-6:

²¹ Մխիթար 4, անդ, էջ 2:

²² ՎՄԴ, Եղ. Ստեփան, խմբագրական, ի՛ Մխիթար, Ա. տարի, թիւ 4, (Վիեննա - Մառէր), 11 Մայիս 1961, էջ 1:

²³ Մխիթար 5, անդ, էջ 2:

«Մխիթար-ի քաղաքական լուրերը» էջը կ'ընդօրինակեմ ամբողջութեամբ. «Լիբանանի նախագահը՝ Ջօր. Շեհապ եւ ԱՄՀ-ի (Արաբական Միացեալ Հանրապետութիւն = Եգիպտոս եւ Սուրիա) ղեկատարը Նասրը համաձայնութիւն մը կնքած են իրարու հետ, ըստ որում, ցնծացէ՛ք, հայեր,

Սուրիայի քրիստոնեաները, յատկապէս հայերը պիտի դրկուին Լիբանան, որուն փոխարէն՝ Լիբանանի մահմետականները եւ արաբները պիտի ելլեն իրենց երկրէն՝ Լիբանանէն ու երթան գրաւեն Սուրիայի մէջ հայոց լքած բնակութիւնները:

Ասով Լիբանան գերազանցապէս հայաբնակ պետութիւն մը պիտի ըլլայ: Ծէմէլ Ապտէլ Նասրը պիտի տայ Լիբանանի 12 միլիոն եւ 800,000 տոլար:

Մխիթար կը խնդակցի Լիբանանի հայութեան, որ կ'ազատի մահմետական բնակչութեան ղրացնութենէն, եւ սուրիացի հայերուն, որոնք կը գերծանին այսպէսով իսլամի բռնակալութենէն:

Դիտողութիւն.-

Այս լուրը քաղեցինք հայ Express-էն, "Սուր ածելի" անուանուած, որուն այս լուրը մեզի հաղորդելուն համար մեր թանկագին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք: "Սուր ածելի" առանձնական նամակով մը մեզի կը խոստանայ դեռ տեղեկացնել ուրիշ այսպիսի լուրեր ալ»²⁴:

Թէեւ «Մխիթար»-ի վեցերորդ համարը ունի 12 էջ, բայց եւ այնպէս կը պակսին 1, 2, 4, 9, 11 եւ 12 էջերուն գրութիւնները: Խմբագրականը չկայ: Կան վեց յօդուածներ՝ վեց աշխատակիցներէ: Առաջին գրութեան տողատակի ծանօթագրութեամբ կը յայտարարուի. «Հարկ կա՞յ մի անգամ ընդ միշտ ըսել, "հեղինակներուն" իրաւունքը կը պահենք անայլայլ՝ ամենատարրական սխալներուն ալ ձեռք չդպցնելով, ո՛չ միայն ա՛յս յօդուածին, այլ բոլորին անխտիր»²⁵:

«Մխիթար»-ի եօթներորդ ու վերջին համարը չորս էջ ունի: Առաջին էջին վրայ կ'պատկարէ, բայց ապա ինկած կամ փրցուած է սրբանկար մը, ամենայն հաւանականութեամբ՝ Յիսուսի Աստուածային Սրտին պատկերը: Չորրորդ էջը կը բովանդակէ համարեա յարանման կոչը, ինչպէս «Մխիթար»-ի թիւ 3 համարն ունի»²⁶:

«Գրտէ՞ք...» վերտառութեամբ եւ «Ո. Կ.» ստորագրութեամբ՝ խմբագրապետը թողութիւն յանձնած է այս խորհրդածութիւնները՝ խօսքն ուղղելով իր «եղբայրներ»-ուն:

²⁴ Մխիթար 5, անդ, էջ 8:

²⁵ Մխիթար 6, անդ, էջ 3:

²⁶ Հմմտ. Մխիթար 3, անդ, էջ 8:

«Յուճուհի ամիսը նուճիրուած է Յիսուսի ամենասուրբ Սրտին, ինչպէս Մայիսը՝ Տիրամօր, Մարտը՝ Ս. Յովսէփին:

Եւ այս նուճիրական ամսուան ճի՛շդ առաջին օրը կը զուգադիպի տօնը Յիսուսի Մարմնին եւ Արիւնին:

ՄԽԻԹԱՐ ուրախ է, որ այս օրն ալ լոյս կը տեսնէ: Որովհետեւ առջեւը առաքելութիւն մ'ունի կատարելիք. առաքելութիւն մը՝ սիրցնելու Սիրտը Փրկչին:

Վայրկեան մը մտածենք, Եղբայրներ՛ր, Յիսուսի յաւիտենական, անչափ Սիրոյն եւ Տապանակին վրայ, որ զգալապէս ուղղակի մեր քովիկն է յարաժամ: Ու պիտի լսենք մեր հոգևոյն խորքը գանգատ մը.՝ Օրը 24 ժամ քեզի կը սպասեմ, ինչո՞ւ գէթ վայրկեան մը չես գար իծի այցելութեան՝:

Այո՛, վայրկեան մը: Դժբախտաբար, այդ վայրկեանն իսկ կը զլանանք Աստուծոյ: Եթէ օրը իրապէս միայն մէ՛կ վայրկեան այցելէինք Յիսուսի, ո՛րքան շնորհքներ պիտի չստանայինք Իր առատաձեռնութենէն:

Վայրկեան մը միայն, այո՛, մէ՛կ վայրկեան: Փորձէ՛ այս Յուճուհի ամիսին ամէն օր ու պիտի տեսնես օգուտները:

Բայց դո՛ւն, խեղճո՛ւկ արարած, որ ոչինչ ունիս փոխարինելու Աստուծոյ քեզի հանդէպ ունեցած անհուն Սիրոյն, մէ՛կ վայրկեանը բաւակա՞ն պիտի համարիս...»²⁷:

«Մտիկ ըրէ՛ք...» գրութիւնը կը նկատեմ կտակը «Մխիթար»-ին, եւ կտակին բովանդակութիւնը յոյժ այժմէական է այսօր: Այժմէականութիւնը, որ յատակ հոգեկանութիւն ու համոզում կ'արտացոլայ, կը պարտադրէ ամբողջ յօդուածին մէջբերումը:

«ՄԽԻԹԱՐ խնդրանք մ'ունի այս ամիս, Մխիթարեան Ապագայի՛ Սերունդ, ու եթէ իրա՛պէս կը սիրէք ձեր Հայրը, Միաբանութեանս երանաշնորհ Հիմնադիր Մխիթար Աբբահայրը, անպատճառ պէտք է կատարէք ՄԽԻԹԱՐ-ի այս խնդրանքը:

ՄԽԻԹԱՐ ծրագրած է աշխատիլ Մխիթար Աբբահայր սրբացուցման համար: Մխիթար Աբբահայրը դեռ "Մառայ Աստուծոյ" է: Մտածեցէ՛ք, ի՛նչ մխիթարութիւն, ի՛նչ ոյժ պիտի ըլլայ մեզի՛՝ Մխիթարեաններու համար մեր Միաբանութեան Հիմնադրին, Մխիթար Աբբահայր ՍՈՒՐԲ հռչակուելը Եկեղեցիէն:

Այս նպատակիս համար կազմակերպուած է Աղօթքի Խաչակրութիւն մը: Մինչեւ Յուճուհի վերջը պիտի նայինք, թէ Մխիթարեան Կղերանոցը

²⁷ ՎՄԴ, Եղ. Ստեփան, Գիտէ՞ք..., ի՛ Մխիթար, Ա. տարի, թիւ 7, (Վիեննա - Մառէր), 13 Յունիս 1961, էջ 2:

ի՞նչ մասնակցութիւն բերած է այս Աղօթքի խաչակրութեան: Կարելի է մասնակցիլ ասոր՝ հետեւեալ կէտերուն գործադրութեամբ:

1.- Կատարել Մխիթար Աբբա՛ճօր սրբացուցումը խնդրող աղօթքը, որ կը սկսի «Ամենասուրբ Երրորդութիւն...», տպուած Մխիթար Աբբա՛ճօր պատկերին ետեւ:

2.- Ս. Հաղորդութիւն առնել՝ նոյն դիտաւորութեամբ:

3.- Հոգեւորական Հաղորդութիւն՝ նոյն դիտաւորութեամբ:

4.- Պատարագ տեսնել՝ նոյն դիտաւորութեամբ:

5.- Ս. Հաղորդութեան այցելել՝ նոյն դիտաւորութեամբ:

6.- Վարդարան աղօթել՝ նոյն դիտաւորութեամբ:

7.- Զոհողութիւն՝ նոյն դիտաւորութեամբ:

8.- Մեռուցում-մահացուցում՝ նոյն դիտաւորութեամբ:

9.- Զանազան աղօթքներ՝ նոյն դիտաւորութեամբ:

10.- Պարտականութիւններու ճշգրիտ, խղճամիտ կատարում՝ նոյն դիտաւորութեամբ:

Դիտ. Ով որ այս նշանակուածներէն մին կամ բոլորը կամ մէկ մասը կը գործադրէ, ամէն անգամուն թո՛ղ նշանակէ թիւը (քանի՞ անգամ. օրինակ՝ 2 մահացուցում, 1 Ս. Հաղորդութիւն, 5 Հոգեւորական Հաղորդութիւն) եւ կէտը (թիւ 1. Մխ. Աբբա՛ճօր աղօթքը, կամ թիւ 4. Պատարագ տեսնել Նայլն) եւ գանձանակին մէջ նետէ: Անունը պէտք չէ դնէ մէջը: Օգոստոս 1-ին կամ 2-ին, ՄԽԻԹԱՐ-ի այն թուին մէջ պիտի նշանակուի արդիւնքը:

Մխիթար Աբբա՛ճօր Սրբացուման

Աղօթքի խաչակրութիւն»²⁸:

Կը ցաւիմ, որ ՄԽԻԹԱՐ ունեցաւ եօթ համար լոկ: Կը ցաւիմ, որ այսօր չեմ յիշեր անոր դադրումին կամ ընդհատումին պատճառները: Բայց ուրախ եմ, որ Վիեննական Մխիթարեան Կղերանոցին նախկին կղերացու ընկերներէս ոմանց անուն-մականունները պիտի հրապարակեմ՝ արժեւորելով անոնց աշխատակցութիւնը:

Սակայն, արժեւորումս ու գնահատանքս կ'երթան առաջնահերթօրէն մուսալեռցի Եղբ. Ստեփան Պապիկեանին՝ «Մխիթար»-ի հիմնադիր-խմբագրապետին՝ թէ՛ անոր այս նախաձեռնութեան, թէ՛ «եղբայրներ»-ուն տուած քաջալերանքներուն եւ թէ՛ երկու մխիթարապատկան կոչերուն:

²⁸ ՎՄԴ, Եղ. Ստեփան, Մտիկ ըրէք..., ի՛ Մխիթար, Ա. տարի, թիւ 7, (Վիեննա - Մառէր), 13 Յունիս 1961, էջ 3:

«Մխիթար»-ի աշխատակիցներուն անուանացանկը կու տամ սկսողներուն կարգով:

«Յարուժիւն Հարմանտիկեան,
Ալլայէր Հայլօ,
Մինաս Ճօսախեան,
Յակոբ Իգնայեան,
Նազարէթ Նալչայեան,
Յարուժիւն Սէփէթճեան,
Մօրիս Սապէհեան,
Յովակիմ Վարդապետեան,
Յովհաննէս Պայեան,
Մկրտիչ Հաժժար (Մարգարեան)
Վազգէն Երանոսեան,
Նշան Գոնտրաճեան,
Յովհաննէս Քէլէշեան»:

Վիեննա, 14 Սեպտեմբեր 2011

Մեսրոպ Հայունի

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌԹԻԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐ

19-էն 20 սեպտեմբեր 2011ին, տեղի ունեցաւ Համահայկական Համաժողով մը Հայաստանի մէջ, որուն մասնակցեցան սփիւռքի կազմակերպութիւնները, ղեկավարները եւ ներկայացուցիչները:

Ժողովը ժամանակ տրամադրեց, որպէսզի ներկաները խումբերու բաժնուէին աւելի մօտէն հետաքրքրուելու չորս տարբեր թեմաներով, որոնք ընդհանրապէս կը մտահոգեն մեր ազգը՝ Հայոց Յեղասպանութիւնը, լեզուն ու կրթութիւնը, Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւնները եւ երիտասարդական հիմնախնդիրները:

Անձամբ մաս կազմեցի «Երիտասարդական հիմնախնդիրներ» թեման կրող յանձնախումբին, որ երեք ժամերու ընթացքին կրցաւ գաղափարներ փոխանակել, վերլուծումներ կատարել եւ, անձնական փորձառութիւններէ մեկնելով, դատողութիւններ կատարել բարելաւելու համար հայ երիտասարդին պատկերը Հայաստանի, Արցախի եւ Սփիւռքի մէջ:

Հայ երիտասարդը կանչուած է ըլլալու ժառանգորդը ազգային ինքնութեան. անոր վիճակուած է սրբացնել հայ լեզուն, հայ մշակոյթը, հայ Եկեղեցին: Որովհետեւ երիտասարդ ուժը կարեւոր տեղ կը գրաւէ ազգերու մէջ, ուրեմն Հայաստան Սփիւռք գործակցութեան գլխաւոր նպատակակէտերէն մէկը պէտք է դառնայ հայ երիտասարդութիւնը:

Մարտահրաւերներ

Սփիւռքահայ երիտասարդութեան առջեւ բազմաթիւ մարտահրաւերներ կը գտնուին:

- Ազգային ինքնութեան թուլացում, հեռացում հայկական արմատներէն:
- Մայրենի լեզուին իմացականութեան պակասը: Հայկական դպրոց յաճախող աշակերտներուն թիւի նուազումը:
- Հայկական հասարակաց կեանքին նկատմամբ անտարբերութիւն եւ հեռացում հայկական միջավայրերէն:
- Խառն ամուսնութիւններու թիւը կ'աւելնայ. ձուլման գործընթացը կ'արագանայ:

- Սփիւռքահայ երիտասարդութեան մեծ թիւը տակաւին Հայաստան չէ այցելած եւ նոյնիսկ գաղափար չունի Հայաստանի մասին:
- Սփիւռք-Սփիւռք փոխ յարաբերութիւններու պակասը:
- Երիտասարդութեան ինդիւրներուն հանդէպ տկար մօտեցում:
- Հայկական երիտասարդական կազմակերպութիւններուն սակաւաթիւ ըլլալը, որուն պատճառով երիտասարդները նուազ ներգործում կը ցուցաբերեն:
- Երիտասարդ առաջնորդներու պատրաստման բացակայութիւնը:
- Հայկական երիտասարդական կազմակերպութիւններուն միջեւ համագործակցութեան պակասը:
- Երիտասարդներուն անձնական նախաձեռնութիւններուն իրականացման միջոցներու պակասը, հնարաւորութիւններու մասին տեղեկացնելու բացակայութիւնը:
- Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ իրականացուող ծրագիրներուն մասնակցող երիտասարդներուն թիւի պակասը:
- Երիտասարդութեան առողջ ապրելակերպի քարոզչութեան բացակայութիւնը:
- Հայրենիք-Սփիւռք երիտասարդական քաղաքականութեան իրականացման համար ռազմավարութեան մշակման անհրաժեշտութիւնը:
- Հայրենադարձութեան նպաստող ծրագիրներուն պակասը:
- Երիտասարդներու ընկերային, կենցաղային եւ ընտանեկան դժուարութիւններու գոյութիւնը:

Լուծման ընթացք

Այս բոլոր մարտահրաւէրներուն դիմաց կարելի չէ լուռ մնալ: Ուստի համաժողովը որդեգրեց լուծման ընթացք մը, որ կրնայ օգտակար դառնալ յաղթահարելու համար դժուարութիւնները, ինչպէս նաեւ օժանդակելու համար հայապահպանման:

- Հայաստանակեդրոն ծրագիրներու մշակում եւ իրականացում:
- Հայ ինքնութեան պահպանման գլխաւոր գէնքը համարել հայ լեզուն:
- Հայաստանի մասին տեղեկատուութեան տարածում, հայկական ականդրութիւններու, սովորութիւններու, մայրենի լեզուի, հայոց պատմութեան եւ մշակոյթի մասին անհրաժեշտ նիւթերու ներկայացում. հայով եւ հայաստանով հպարտ երիտասարդ սերունդի դաստիարակում:
- Գաղութներուն մէջ երիտասարդներուն համար, ըստ տարիքի, տարբեր ծրագիրներու մշակում եւ իրականացում:
- Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ հաւաքներ եւ համաժողովներ կազմակերպել, գաղութներուն միջեւ ծրագիրներ իրականացնել, որպէսզի գա-

ղուծալին միջավայր մը ստեղծուի:

- Գաղուծի դեկավարները աշխատին երիտասարդներու խնդիրները լուծելու համար:

- Երիտասարդական կազմակերպութիւններու ցանցի ստեղծում, որպէսզի կապերը աւելի ամրապնդուին:

- Լաւազոյն մասնագէտներու օգնութեամբ մատչելի տեսա-լսողական ուսուցողական եւ քարոզչական բնոյթի նիւթերու պատրաստում:

- Երիտասարդներու իրաւունքներուն եւ հնարաւորութիւններուն վերաբերող նիւթեր պատրաստել եւ հրապարակել:

- Հայաստանի, Արցախի եւ Հայոց Յեղասպանութեան հիմնախնդիրներու շուրջ երիտասարդական ուժերը եւ կարողութիւնները համախմբել եւ օգտագործել:

- Հաղորդամիջոցներու մէջ երիտասարդական թեմաներ արծարծել: Ինչպէս նաեւ Հայաստանի մէջ աշխատանք տարած երիտասարդներու մասին անհրաժեշտ տեղեկութիւններ տարածել:

- Միջ-մշակութային միջոցառումներ կազմակերպել:

- Արդիւնաւէտ համագործակցութիւն պետական եւ ոչ պետական համակարգերու միջեւ:

- Երիտասարդներուն ներգրաւումը համազգային շարժումներուն մէջ: առողջ ապրելակերպի վերաբերող քարոզարշաւի իրականացում:

- Հայրենիք-Սփիւռք երիտասարդական քաղաքականութեան արդիւնաւէտ իրականացման համար օրէնսդրութիւն կատարելագործել:

- Սփիւռքի երիտասարդներուն Հայրենիքի մէջ կրթութիւն ստանալու հնարաւորութեան ընդլայնում: Այդ նպատակով յատուկ հիմնադրամի եւ սփիւռքահայի տուն-հանրակացարանի ստեղծում:

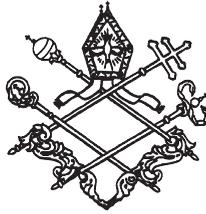
- Համահայկական երիտասարդական շինարարական ջոկատներու աշխատանքներու ընդլայնում:

- Մշակութային խումբերու գործունէութեան աշխուժացում:

- Մեր երիտասարդները կանչենք հայկական անուններով, այսպէսով հայ ինքնութեան առաջին կնիքը կը դնենք անոնց վրայ:

Այսօր, աւելի քան երբեք, մեր ազգը կանչուած է արժեւորելու երիտասարդ ուժերը, տալով անոնց ազգային ու հոգեւոր տիպար դաստիարակութիւն մը: Դժբախտաբար կ'ապրինք այնպիսի օրեր, ուր որոշ անտարբերութիւն մը կը տիրէ մեր շրջանակներուն մէջ. սակայն հակառակ այս բոլոր մարտահրաւէրներուն, մեր հաւատքը վառ կը պահենք հանդէպ մեր Հայրենիքին, մեր Ազգին ու մեր Եկեղեցւոյ:

Հայր Սեպուհ վրդ. Կարապետեան

ԼՈՒՐԵՐ

Ալ Բայի պատրիարքը այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան

Հինգշաբթի, 29 դեկտեմբեր 2011-ին, երեկոյեան ժամը 4-ին, Պիշարա Պոլիթրոս Ալ Բայի մարոնի պատրիարքը այցելեց Հայ կաթողիկէ պատրիարքարան, ուր հանդիպում ունեցաւ ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս պատրիարքին հետ, սուրբ Մննդեան եւ Ամանորի տօներուն առթիւ: Հանդիպման ներկայ գտնուեցան արհիապատիւ հայր Վարդան եպս. Աշգարեան, արհիապատիւ հայր Ռաֆայէլ արք. Մինասեան եւ այլ հոգեւորականներ:

Հանդիպման ընթացքին երկու հոգեւոր պետերը քննարկեցին քրիստոնեաներու ներկայ իրավիճակը Միջին Արեւելքի մէջ, եւ կոչ ուղղեցին Եկեղեցիներու միջեւ համերաշխութեան եւ միութեան, դատապարտելով վայրագ եւ ծայրայեղ կրօնական երեւոյթները տարածաշրջանին մէջ: Այս առթիւ նաեւ արհիապատիւ հայր Ռաֆայէլ արք. Մինասեան մարոնիթ պատրիարքին ներկայացուց Հայաստանի եւ Արեւելեան Եւրոպայի Հայ կաթողիկէ թեմը եւ անոր նուիրեց հայկական զանգակ մը կաղանդի առթիւ:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը անդրադարձաւ նաեւ Փրանսայի խորհրդարանին վերջերս որդեգրած Հայոց Յեղասպանութեան Ժխտումը քրէականացնող օրինագիծին մասին, եւ պատրիարք Պիշարա Ալ Բային նուիրեց Հայոց Յեղասպանութեան մասին գիտական համառօտ գրքոյկ մը:

Հանդիպման աւարտին, ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը եւ Ալ Բայի պատրիարքը բարեմաղթութիւններ փոխանակեցին սուրբ Մննդեան ու Ամանորին առթիւ: Այնուհետեւ, Ալ Բայի պատրիարքը արձանագրեց իր խօսքը պատրիարքարանին ոսկեմատեանին մէջ:

Իրանի դեսպանը այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան

Չորեքշաբթի, 21 դեկտեմբեր 2011-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին, ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը ընդունեց Իրանի դեսպան պրն. Ղատանֆար Բոքն Ապատին, հայ կաթողիկէ պատրիարքարանին մէջ: Հանդիպման ներկայ էին արհիապատիւ Յովհաննէս եպս. Թէյրուզեան եւ հայր Վարդան վրդ. Գազանճեան:

Հանդիպման ընթացքին արժարժուեցան Միջին Արեւելքի ընդհանուր կացութիւնը եւ վերջին քաղաքական զարգացումները շրջանային մակարդակով, մանաւանդ Սուրիոյ տագնապին առնչուող հարցեր:

Պրն. դեսպանը քննադատեց արտաքին ոտնձգութիւնները Միջին Արեւելքի երկիրներուն մէջ եւ հաստատեց ժողովուրդներու ազատ կամքը ազգային բարենորոգումներ կատարելու: Ան այս առթիւ հրաւիրեց Հոգեւոր Տէրը մասնակցելու խլամ-քրիստոնեայ վեհաժողովին, որ նախատեսուած է յունուար 2012-ին Պէյրութի մէջ, կազմակերպութեամբ խլամ-քրիստոնեայ արաբական կեդրոնին եւ Իրանի դեսպանատան:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը քաջալերեց այս նախաձեռնութիւնը եւ յոյս յայտնեց որ շրջանի հարցերը կը լուծուին համերաշխութեամբ եւ խաղաղ միջոցներով:

Հանդիպման աւարտին, Հոգեւոր Տէրը դեսպանէն խնդրեց իր բարեմաղթութիւններն ու շնորհակարարութիւնները փոխանցել Իրանի նախագահին եւ հանրապետութեան հոգեւոր պետին:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ի կեդրոնական վարչութեան ատենապետը այցելեց Հոգեւոր Տիրոջ

Ուրբաթ, 16 դեկտեմբեր 2011-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին, ամենապա-

տիւ Հոգեւոր Տիրոջ այցելեց Հ.Մ.Ը.Մ.-ի կեդրոնական վարչութեան պատուիրակութիւն մը, որ կը բաղկանար եղբայր Գառնիկ Մկրտիչեանէ եւ եղբայր Միհրան Շիմշիրեանէ:

Հանդիպման ընթացքին ներկաները Հոգեւոր Տիրոջ հետ արծարծեցին լիբանանահայութիւնը յուզող հարցեր եւ ներկայացուցին Հ.Մ.Ը.Մ.-ի ընդհանուր գործունէութիւնն ու յաջորդ ծրագիրները մանաւանդ Հ.Մ.Ը.Մ.-ի սկստական շարժումին 100 ամեակի վերաբերեալ: Անոնք խօսեցան նաեւ սփիւռքեան կառույցներու միջեւ գործակցութեան անհրաժեշտութեան մասին:

Երեսփոխաններ Սամի եւ Նատիմ ժըմայէլ այցելեցին ամենապատիւ Հոգեւոր Տիրոջ

Չորեքշաբթի, 7 դեկտեմբեր 2011-ին, երեկոյեան ժամը 7-ին, Լիբանանի Մեթնի շրջանի երեսփոխան Սամի ժըմայէլ այցելեց հայ կաթողիկէ պատրիարքարան, ուր հանդիպում ունեցաւ Ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս պատրիարքին հետ, ներկայութեամբ արհիպատիւ Յովհաննէս եպս. Թէյրուզեանին, հայր Աւետիք վրդ. Յովհաննէսեանին, տէր Կարապետ քհնյ. Թադէոսեանին, տիարք Ապուտ Պօղոսի եւ Ֆուատ Գարգուրի:

Երեսփոխան Սամի ժըմայէլ Ամենապատիւ Հոգեւոր Տիրոջ բարի պապքինում մայրթեց եւ իր հետ քննարկեց լիբանանեան ներքին եւ շրջանային հարցեր:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը ընդունեց նաեւ Պէյրութի երեսփոխան Նատիմ ժըմայէլը անցեալ 21 նոյեմբեր 2011-ին:

CNEWA կաթողիկէ բարեգործական կազմակերպութեան ընդհանուր քարտուղարը այցելեց Հ.Կ. Պատրիարքարան

Երկուշաբթի, 5 դեկտեմբեր 2011-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին, «CNEWA» Մերձաւոր Արեւելքի օժանդակութեան համար կաթողիկէ բարեգործական կազմակերպութեան ընդհանուր քարտուղար՝ մոնսիւրոր Ճոն Քոզար, ընկերակցութեամբ հայր Կիսո Կոքէյի եւ տիար Իսամ Պշարայի, այցելեց Ամենապատիւ Հոգեւոր Տիրոջ, հայ կաթողիկէ պատրիար-

քարանին մէջ: Հանդիպման ներկայ գտնուեցան հոգեւոր հայրեր, հայ կաթողիկէ կրթական ու ընկերաբժշկական հաստատութիւններու ներկայացուցիչներ:

Մոնսինիոր Քոզար ներկայացուց «CNEWA» կազմակերպութեան ընդհանուր գործունէութիւնն ու բարեսիրական ծրագիրները, որոնք կ'օժանդակեն քրիստոնեայ հասարակութիւններուն ապահովելով անոնց կենսական կարիքները: Ան նշեց որ կազմակերպութիւնը, նիւթական ու բարեսիրական օժանդակութիւններուն կողքին, կը քաջալերէ քրիստոնեայ հասարակութիւնները գործելու ի սպաս խաղաղութեան, մանաւանդ Միջին Արեւելքի մէջ, ուր մեծ թիւով մարդիկ կը կորսնցնեն իրենց մշակոյթն ու ինքնութիւնը հալածանքներու ու կեանքի դժուար պայմաններու պատճառաւ: Մոնսինիոր Քոզար անդրադարձաւ նաեւ կազմակերպութեան ներկայիս դիմագրաւած դժուարութիւններուն, տնտեսական տագնապալի պայմաններուն եւ մարտահրաւէրներուն լոյսին տակ:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը իր կարգին ներկայացուց հիւր հոգեւորականներուն Հայ կաթողիկէ Եկեղեցոյ հաստատութիւնները, որոնք հովուական, կրթական եւ բարեսիրական բնոյթ ունին: Ան պարզեց դժուարութիւնները եւ մարտահրաւէրները, որ կը դիմագրաւեն այս հաստատութիւնները Լիբանանի մէջ 1975-էն ի վեր, երկրի քաղաքական անկայուն եւ դժուար պայմաններուն պատճառաւ:

Ապա տեղի ունեցան միջամտութիւններ ներկաներէն, որոնք լուսաբանական հարցումներ ուղղեցին պատուիրակութեան եւ ներկայացուցին

իրենց պահանջքն ու կարիքները:

Նշենք, որ «CNEWA» կաթողիկէ կազմակերպութիւնը հիմնուած է 1926-ին Պիոս ԺԱ.Քահանայապետի հրամանագրով: Ան կը գործէ մարդկային եւ հովուական օժանդակութեան համար Մերձաւոր Արեւելքի տարբեր շրջաններուն մէջ (Միջին Արեւելք, Հիւսիս-Արեւելեան Ափրիկէ, Հնդկաստան եւ Արեւելեան Եւրոպա), նպաստելով յատկապէս քրիստոնեայ կարիքաւոր հասարակութիւններուն եւ բարեգործական ծրագիրներուն:

Թղթակցութիւն՝ Հոգեւոր Տիրոջ եւ Լիբանանի վարչապետ Նաժիպ Միքաթիի միջեւ

Ուրբաթ, 2 դեկտեմբեր 2011-ին, ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս պատրիարքը շնորհաւորական նամակ մը ուղղեց Լիբանանի վարչապետ Նաժիպ Միքաթիին, Լիբանանի համար կազմուած միջազգային դատական ատեանին ֆինանսաւորումը ապահովելուն առիթով, յոյս յայտնելով որ Լիբանանի ներկայ կառավարութիւնը կը շարունակէ գործել ի սպաս երկրի խաղաղութեան եւ միշտ յանձնառու կը մնայ իր ազգային պարտականութիւններուն:

Չորեքշաբթի, 7 դեկտեմբեր 2011-ին, Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը նամակ մը ստացաւ Լիբանանի վարչապետ պարոն Նեժիպ Միքաթիէն, ի պատասխան Հոգեւոր Տիրոջ ուղղած նամակին, Լիբանանի համար կազմուած միջազգային դատական ատեանը ֆինանսաւորելու վարչապետ Միքաթիի որոշումին առիթիւ: Նամակին մէջ, վարչապետ Միքաթի կը հաստատէ Լիբանանի ազգային դիրքորոշումը եւ պարտաւորութիւնը պաշտպանելու երկրի կայունութիւնը եւ արդարութեան իրագործումը վարչապետ նահատակ Հարիրիի եւ այլ ազգային դէմքերու սպանութեան գծով, խնդրելով Աստուծոյն որ զինք առաջնորդէ ի սպաս երկրի ապահովութեան, կայունութեան եւ բարգաւաճման:

Լիբանանի մշակոյթի նախկին նախարար Սալիմ Ուարտէ այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան

12 դեկտեմբեր 2011-ին, Լիբանանի մշակոյթի նախկին նախարար Սալիմ Ուարտէ այցելեց Հայ կաթողիկէ պատրիարքարան, ուր հանդիպում ունեցաւ ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Տանն Կիլիկիոյ կաթո-

ղիկոս պատրիարքին հետ, ներկայութեամբ արհի. Յովհաննէս եպօ. Թէյրուզեանի, հայր Վարդան վրդ. Գազանճեանի եւ հայր Աւետիք վրդ. Յովհաննէսեանի:

Հանդիպման ընթացքին քննարկուեցան Լիբանանի ընդհանուր կացութիւնը, քրիստոնեաներուն միջեւ գործակցութիւնը եւ անոնց ներկայութիւնը Լիբանանէն ներս: Ինչպէս նաեւ նախկին նախարար Սալիմ Ուարտէ նշեց, որ ան թէեւ պաշտօնապէս չի գործեր քաղաքական մարզէն ներս, սակայն միշտ կը հետեւի քաղաքական կեանքին եւ վերջին զարգացումներուն:

Հոգեւոր Տէրը այցելեց Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանատունը Լիբանանի մէջ

Ուրբաթ, 30 սեպտեմբեր 2011-ի առաւօտեան, Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքը մեծ պատուիրակութեամբ այցելեց Հայաստանի հանրապետութեան դեսպանութեան Լիբանանի մէջ: Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրոջ ընկերացան արհիապատիւ հայր Վարդան եպօ. Աշգարեան, հայր Անդրանիկ Ծ.Վ. Կոռնեան, հայր Մեսրոպ Ծ.Վ. Սիւլահեան, հայր Նարեկ վրդ. Լուիսեան, քոյր Արմինէ Մակարոսեան, պրն. Սարգիս Նաճարեան եւ պրն. Անթուան Էմիրզեան:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը շնորհաւորեց Հայաստանի հանրապետութեան դեսպանը եւ անձնակազմը Հայաստանի անկախութեան հռչակման 20-րդ տարեդարձին առթիւ, յոյս յայտնելով որ հայոց պետականութիւնը ալ աւելի կ'ամրապնդուի եւ կը բարգաւաճի եւ ծաղկուն ապագայ կ'ունենայ յաջորդ ամեակներուն:

Այցելութեան աւարտին, Հոգեւոր Տէրը ըսաւ. «Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան 20-րդ տարեդարձը եւ հայ ժողովուրդի ցուցաբերած հասունութիւնը Հայաստան Սփիւռք փոխյարաբերութեան մէջ, լաւագոյն վկայութիւնն է քսան դարերէ աւելի հայ տիպարին մէջ կերտուած աստուածասէր եւ ազատատենչ բարի նկարագրին: Ասիկա արդիւնքն է մեր նախնիքներուն աւանդին՝ ապահով զանձ եւ անկորնչելի դրամագլուխ: Աստուծոյ սուրբ Հոգին անպակաս ըլլայ մեր ղեկավարներէն եւ ժողովուրդէն»:

Հոգեւոր Տէրը կը մասնակցի Արեւելքի քրիստոնեաներու համախմբումի առաջին բարեսիրական ճաշկերոյթին

Ուրբաթ, 23 սեպտեմբեր 2011-ին, երեկոյեան ժամը 8.30-ին, ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքը եւ հայր Վարդան վրդ. Գազանձեան մասնակցեցան Արեւելքի քրիստոնեաներու համախմ-

բուժին կազմակերպած բարեսիրական ճաշկերոյթին, հովանաւորութեամբ ու ներկայութեամբ մարտնիթ Ալ Րաաի պատրիարքին, '«Le Royal» պանդոկին մէջ, Տըպպայէ: Ճաշկերոյթին յայտարարուեցաւ Արեւելքի քրիստոնեայ համախմբումին կայքէջի նոր հասցէն, ինչպէս նաեւ վաւերագրական տեսաերիզով մը ցուցադրուեցան այն մարտահրաւէրները, որ ներկայիս կը դիմագրաւեն քրիստոնեաները Արեւելքի մէջ, եւ պատրաստութիւնները այս առնչութեամբ յառաջիկայ համագումարին համար:

Այս առիթով, պատրիարք Ալ Րաաի իր խօսքին մէջ յայտնեց, որ Արեւելքի քրիստոնեաները հիմնական մաս կը կազմեն այս տարածաշրջանին, կը պատկանին անոր մշակոյթին ու քաղաքակրթութեան, հետեւաբար անոնք իւրայատուկ դեր ունին կատարելիք համերաշխութեամբ գործակցելով իրենց իսլամ եղբայրակիցներուն հետ, դիմագրաւելու համար բոլոր դժուարութիւններն ու մարտահրաւէրները, եւ հասնելու համար այն միասնական արժանի ընկերութեան, լի կրօնական ու մարդկային վեհ արժէքներով:

Նորվեկիոյ դեսպանը այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան

Չորեքշաբթի, 21 սեպտեմբեր 2011-ին, կէսօրուան ժամը 12-ին, Նորվեկիոյ լիազօր դեսպան Սվէյն Աասս այցելեց ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց կաթողիկոս պատրիարքին, հայ կաթողիկէ պատրիարքարանին մէջ, Ժէյթթաուի: Հանդիպումին ներկայ էր նաեւ հայր Վարդան վրդ. Գազանճեան՝ ժողովրդապետ Սրբոյ Կուսին Աւետման եկեղեցւոյ:

Հանդիպման ընթացքին Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը անդրադարձաւ հայ Եկեղեցւոյ պատմականին, նշելով հայոց քրիստոնէացումը 301 թուին, ապա պատմական հոլովոյթը մինչեւ 1915-ի ցեղասպանութիւնը, որուն զոհ դացին աւելի քան 1.5 միլիոն հայեր:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը նկարագրեց հայ կաթողիկէ Եկեղեցւոյ ծագումը եւ հաստատումը Չմմառու վանքին մէջ 18-րդ դարէն սկսեալ: Ան ներկայացուց դեսպանին հայ կաթողիկէ համայնքը Լիբանանի մէջ, պատկան ժողովրդապետութիւնները ու կրթական հաստատութիւնները, որոնք միշտ կը պահեն հայ լեզուն ու մշակոյթը լիբանանեան իրականութեան մէջ:

Հոգեւոր Տէրը եւ դեսպանը անդրադարձան նաեւ արաբական երկիրներու մէջ ներկայիս տեղի ունեցած յեղաշրջումին ու զարգացումներուն

մասին, նկատի առնելով անոնց լուրջ հետեւանքներն շրջանի կայունութեան ու քրիստոնեաներու գոյավիճակին համար:

Հանդիպման աւարտին, ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը հրաւիրեց դեսպանը այցելելու Զմամառու հնադարեան վանքը, եւ անոր նուիրեց երանելի Իգնատիոս արք. Մալոյեանի յուշագիրքը:

Յարութ Սասունեան այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան

Ուրբաթ, 9 սեպտեմբեր 2011-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին, ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը ընդունեց ամերիկահայ հրապարակագիր Յարութ Սասունեանը Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանին մէջ:

Հոգեւոր Տէրը նախ շնորհաւորեց պր. Յարութ Սասունեանը նոր արաբերէն գիրքի շնորհահանդէսին համար: Ապա անոր տեղեկացուց Ամերիկայի նորանշանակ առաջնորդ արհի. հայր Միքայէլ եպս. Մուրատեանի գահակալութեան մասին, յառաջիկայ 2 հոկտեմբեր 2011-ին:

Հոգեւոր Տէրը յատուկ կերպով անդրադարձաւ Ճինիչեան հաստատութեան նկատմամբ Ամերիկայի նախագահ Օպամայի կողմէ առնուած վերջին որոշումներուն՝ հաստատութեան Սուրբոյ մէջ գործունէութեան կապակցութեամբ: Ան նաեւ յայտնեց իր մտահոգութիւնը լիբանանահայութեան ապագայի մասին եւ Լիբանանի հայ դպրոցներու տնտեսական

իրավիճակին մասին:

Հանդիպման ընթացքին քննարկուեցան հայութիւնը յուզող հարցեր: Պրն. Յարութ Սասունեան ներկայացուց իր գործունէութիւնները, ինչպէս նաեւ Միացեալ Նահանգներու եւ Հայաստանի միջեւ փոխյարաբերութիւնները եւ Միջին Արեւելքի առնչութեամբ հարցեր:

Հանդիպման աւարտին, պր. Սասունեան նուիրեց Հոգեւոր Տիրոջ իր նոր հատորը՝ «Հայաստան - Թուրքիա արձանագրութիւնները՝ ճշմարտութի՞ւն, թէ՞ խաբէութիւն», որ տոբթ. Նորա Արիսեան թարգմանած է արաբերէնի:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը ընդունեց ՀՀ Սփիւռքի նախարար Հրանոյշ Յակոբեանը Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանին մէջ

Կիրակի, 4 սեպտեմբեր 2011-ին, կէսօրուան ժամը 12-ին, ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքը ընդունեց հայ կաթողիկէ պատրիարքարանին մէջ ՀՀ Սփիւռքի նախարար տիկին Հրանոյշ Յակոբեանը ընկերակցութեամբ ՀՀ Լիբանանի մօտ դեսպան պրն. Քոչարեանի եւ ՀՀ սփիւռքի նախարար Միջին Արեւելքի բաժնի վարիչ Արթուր Տումանեանի:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը իր բարի գալուստի խօսքին մէջ նախ շնորհաւորեց իր հիւրերը Արցախի անկախութեան հռչակման 20ամեակին առիթով եւ մաղթեց որ Արցախի հանրապետութեան միջազգային ճանաչումը շուտով իրականութիւն դառնայ: Այնուհետեւ զրոյցը շօշափեց Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւններուն առնչուող հարցեր եւ յատկապէս յառաջիկայ սեպտեմբեր 19-20-ին գումարուելիք համահայկական համաժողովի նախապատրաստական աշխատանքները:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը գնահատանքով արտայայտուեցաւ սփիւռքի նախարարութեան ծաւալած գործունէութեան ու ծրագիրներուն մասին՝ «ծանօթանալ վստահիլ եւ համագործակցել» ընդհանուր կարգախօսին ներքեւ, յատուկ կերպով նշելով կարգինալ Աղաճանեանին նուիրուած հատոր մը հրատարակելու ծրագիրը:

Տիկին նախարարուհին իր կարգին շնորհակալութիւն յայտնեց Ամենապատիւ Հոգեւոր Տիրոջ, Հայ կաթողիկէ Եկեղեցւոյ հայնապատ եւ հայրենանուէր գործունէութեան համար, եւ վերահաստատեց նախարարութեան պատրաստակամութիւնը աջակցելու հայ կաթողիկէ կազմակերպութիւններու ձեռնարկներուն, յատկապէս այն ծրագիրներուն, որոնք կը մտնեն հայապահպանութեան եւ այլասերման դէմ պայքարի շրջափոփէն ներս: Ան անդրադարձաւ նախարարութեան ծաւալած աշխատանքներուն, որոնց մէջ յատուկ տեղ ունին երիտասարդները, որոնք ապագան կը մարմնաւորեն: Նախարար Յակոբեան յիշեց այս տարուան ընթացքին ցարդ իրականացած ծրագիրներն ու ապագայի նախաձեռնութիւններուն

մասին խօսեցաւ: Ան նկատել տուաւ, որ նախարարութիւնը յատուկ ուշադրութիւն կը դարձնէ երիտասարդները Հայաստան բերելու եւ հոն անոնց յատկացուած ծրագիրներ իրականացնելու հարցին:

Այնուհետեւ շուրջ 45 վայրկեան տեւած հանդիպման ընթացքին, տիկին նախարարուհին պատասխանեց հանդիպման ներկայ հոգեւորական եւ աշխարհական գործիչներու հարցումներուն: Յաւարտ հանդիպման Տիկին Յակոբեան եւ դեսպան Քոչարեան հիւրընկալուեցան ամենապատիւ Հոգեւոր Տիրոջ կողմէ կէսօրուան ճաշի սեղանին շուրջ:

Ստորեւ Ամենապատիւ Հոգեւոր Տիրոջ այս առթիւ արտասանած բարի գալուստի խօսքը:

Ազնուափայլ տիկին Շրանուշ Յակոբեան,

Ձեր ներկայութիւնը այս Պատրիարքական յարկին տակ մեզի հաճոյք կը պատճառէ, գիտնալով ձեր կարեւոր դերը եւ ծանր բեռը Սփիւռքահայութեան մէջ: Յատկապէս, Ձեր այցելութիւնը կը նկատենք մեր միջեւ եղած համագործակցութեան մէկ նոր ապացոյց մը:

Ձեր այցելութեան բուն շարժառիթը, որքան որ գիտենք, Շայկաղեան համալսարանի Գիտաժողովն է, բայց ասիկա առիթ եղաւ, որ զանազան պատասխանատու լիբանանահայերու հետ հանդիպիք եւ ամրացնէք ձեր կապերը Լիբանանի Սփիւռքին հետ: Լիբանանը ոչ թիւով այլ որակով՝ հոգեւոր մարզին մէջ, ինչպէս նաեւ մտաւոր, կրթական եւ մշակութային մարզերով յատուկ դեր ունի Սփիւռքահայութեան մէջ:

19-20 սեպտեմբերի Շամահայկական Շամաժողովին կը պատրաստուիք մեծ շուքով: Մօտ օրէն, ձեզի պիտի ուղարկենք մեր մասնակցութեան եւ մեր խորհրդածութիւններու արդիւնքը անոր մասին: Անձնապէս, վատառողջութեանս պատճառաւ պիտի չկարենամ ներկայ գտնուիլ: Զիս պիտի ներկայացնէ այս Շամաժողովին նորընտրեալ հայր Ռաֆայէլ արք. Մինասեանը, որուն հետ առիթ ունեցած էք տեսնուելու եւ զինք մօտէն ձանչնալու: Ան պիտի կարգայ մեր Օրհնանքի Գիրը:

Տեղեկացայ որ երկու նորօծ եպիսկոպոսներուն հետ արդիւնաւէտ հանդիպումներ ունեցաք: Ուրախ եմ Ձեր համագործակցութեան տրամադրութեան համար: Մենք համագործակցելու մեր պատրաս-

տակամութեան վկայութիւնը տուած ենք:

Ուրախ եմ Կարդինալ Աղաճանեանը «Մեր Մեծերը» հատորներու շարքին մէջ ներգրաւելու ձեր պատրաստակամութեան համար: Այդ շարքին մէջ, կ'արժէ նաեւ ներգրաւել Միսիթար Սեբաստացին, որ աստուծահաճոյ Միաբանութեան հայրերուն միջոցաւ՝ հայերէն լեզուի վերածնունդը յառաջ բերաւ 18-րդ եւ 19-րդ դարերուն:

Ազնուազարդ Տիկին Յակոբեան,

Ձեր ուշադրութեան կ'ուզեմ յանձնել հետեւեալ եռեակ ազդակները՝ աստուածասիրութիւնը, հայրենասիրութիւնը եւ համայնքասիրութիւնը: Ով որ համայնքը կը սիրէ կրնայ հայրենիքն ալ սիրել: Բայց առանց աստուածասիրութեան, անկեղծ հայրենասիրութիւն չկայ, հարազատ հայրենասէրներ չկան, այլ՝ անձնական շահ փնտռողներ եւ պատիւի ետեւէն վազողներ: Անգամ մը եւս կարդացէք Նարեկացին, Ծնորհալին եւ Լամբրոնացին, եւ իրազեկ պիտի ըլլաք աստուածասիրութեան կարեւորութեան եւ իմաստին:

Այս պատճառաւ, ուրախ եմ եկեղեցւոյ դերի կարեւորութիւնը Վահայկական Վամաժողովի ուշադրութեան յանձնելու միտումին համար: Եկեղեցւոյ եւ քրիստոնէական դաստիարակութեան դերը շատ կարեւոր է մեր ժողովուրդի հոգեւոր անվտանգութիւնը երաշխաւորելու համար:

Այս նպատակով, կարեւոր է զգոյշ ըլլալ աղանդներու սիռած թիւր վարդապետութիւններէն եւ քարոզութենէն, որ Լուսաւորչեան քրիստոնէայ վարդապետութիւնը չէ:

Արցախի ազատագրումին 20 ամեակի առիթով, կ'ուզենք մեր համայնքի անունով մեր սրտագին բարեմաղթութիւնները արտայայտել Արցախի պետութեան եւ քաջառի ժողովուրդին, յուսալով որ մօտ օրէն Արցախը կը վայելէ ճանաչումը միջազգային ընտանիքի կողմէ եւ իր արդար իրաւունքները կը ստանայ:

Ունինք 100 ամեակի ոգեկոչման ծրագիրներ, որոնք Վայաստանի համագործակցութեան կը կարօտին: Յետագային, ձեզ տեղեակ պիտի պահենք:

Ծայրագոյն Վարդապետի Աստիճանի Տուչութիւն հայր Գէորգ վրդ. Ասատուրեանին Փարիզի մէջ

Շաբաթ, 19 նոյեմբեր 2011, ժամը 18.30-ին, Արնուիլի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ անուան հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ, հանդիսաւոր սուրբ Պատարագ մատոյց եկեղեցւոյ ժողովրդապետ՝ գերապատիւ հայր Գէորգ վրդ. Ասատուրեան: Պատարագին ընթացքին նշուեցաւ պատարագիչ հօր քահանայութեան 25 ամեակը, նախագահութեամբ Ֆրանսայի հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ՝ արհիպատիւ տէր Գրիգոր եպս. Կապրոյեանի:

Իսկ կիրակի 20 նոյեմբերին Փարիզի մէջ, գերապատիւ հայր Գէորգ վրդ. Ասատուրեանի քահանայական ձեռնադրութեան 25-ամեայ յորելեանին առթիւ, մատուցուած հանդիսաւոր սուրբ Պատարագի ընթացքին, արհիպատիւ տէր Գրիգոր եպս. Կապրոյեան ծայրագոյն վարդապետի աստիճան շնորհեց յորելեար վարդապետին, անոր յանձնելով լանջախաչն ու մատանին, առ ի գնահատանք անոր 25 տարիներու եկեղեցւոյ ու հաւատացեալներուն մատուցած ծառայութեան համար՝ ըլլայ Լիբանանի, ըլլայ վերջին տարիներուն Փարիզի ու Արնուիլի ժողովրդապետութիւններուն մէջ:

Գերյ. Յովսէփ վրդ. Պէզէզեանի քահանայութեան 25 ամեակը

11 սեպտեմբեր 2011-ի առաւօտեան ժամը 10-ին, Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ մատուցուեցաւ սուրբ եւ անմահ Պատարագ նուիրուած եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝ գերյարգելի հայր Յովսէփ Ծ. վրդ. Պէզէզեանի հովուական գործունէութեան 25-ամեակին:

Արարողութեան կը նախագահէր Բերիոյ թեմի կաթողիկէ հայոց առաջնորդ՝ արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեան: Պատարագիչ հայր Յովսէփ վրդ. Պէզէզեան՝ «Դարերու խորքէն աւանդ մնացած հայկական սրբազան հաւատքի նուիրական պատգամը սերունդներու փոխանցել գիտութեան, ճշմարտութեան եւ լոյսի բիւրեղեայ բովով» այս գաղափարին շուրջ ծաւալելով իր քարոզը, գայն փոխանցեց հաւատացեալներուն:

Յաւարտ սուրբ Պատարագին, արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեան ողջունեց յոբելեարը եւ յիշատակեց անոր հովուական գործունէութեան 25 երկար ու ձիգ տարիներու ընթացքին մատուցած ծառայութիւնները: Իր խօսքն ուղղելով հայր սուրբին, ան ըսաւ. «Մենք սրտանց կ'ողջունենք հայ եկեղեցւոյ պանծացման համար ձեր կատարած արգասաբեր եւ բեղմնաւոր գործունէութիւնը եւ կը ցանկանք շարունակական տեսնել ձեր ազգանուէր եւ եկեղեցանուէր գործունէութիւնը, եւ կը մաղթենք, որ անիկա ապագային նոյնպէս բարեյաջող ընթացք ունենայ»: Այնուհետեւ սրբազան հայրը լանջախաչով, որ կը խորհրդանշէ Գերյարգելիութիւնը եւ ադամանդեայ մատանիով պարգեւատրեց յոբելեարը: Լանջախաչին եւ մատանիին տուչութենէն ետք, գերյ. հայր Յովսէփ Ծ. վրդ. Պէզէզեանն ու արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեանը եկեղեցւոյ դահլիճին մէջ ընդունեցին հաւատացեալ հանրութեան շնորհաւորանքներն ու բարեմաղթանքները:

**Ծայրագոյն Վարդապետի Աստիճանի տուչութիւն
հայր Անդրանիկ վրդ. Ադամեանին
Սուրբ Ներսէս Շնորհալիի անուան եկեղեցւոյ
Օծման առթիւ
Սէն Շամոն, Ֆրանսա**

Ֆրանսայի հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ՝ արհիապատիւ տէր Գրիգոր եպս. Կապրոյեան, շաբաթ 3 դեկտեմբերին օրհնեց, Սէն Շամոնի

«Սուրբ Ներսէս Շնորհալի»-ի անուան եկեղեցին: Սոյն եկեղեցւոյ պաշտօնական օծումը պիտի կատարուի յառաջիկայ 3 մարտ 2012-ին:

Կիրակի 4 Դեկտեմբերին, առաւօտեան ժամը 10.30-ին, հայածէս ձայնաւոր սուրբ Պատարագ մատոյց եկեղեցւոյ ժողովրդապետ՝ գերապատիւ հայր Անդրանիկ վրդ. Աղամեան:

Այս առթիւ արհիապատիւ հայր Գրիգոր եպս. Կապրոյեան ծայրագոյն վարդապետի աստիճանի կարգը շնորհեց հայր Անդրանիկ վրդ. Աղամեանին, տալով անոր լանջախաչն ու գերյարգելիի մատանին, առ ի գնահատանք հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ անոր 38 տարիներու ծառայութեան Միջին Արեւելքի, Ամերիկայի եւ այժմ Փրանսայի մէջ:

ՏԵՐ ՄԻՔԱՅԷԼ ՍՐԿ. ՔԱՅԱԼԻ ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, 2 հոկտեմբեր 2011-ին, երեկոյան ժամը 6-ին, Հալէպի Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ տէր Միքայէլ սրկ. Քայալի քահանայական ձեռնադրութիւնը, ձեռամբ արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեանի՝ առաջնորդ Բերիոյ թեմի կաթողիկէ հայոց, իարտաւիճակութեամբ գերպ. Յովսէփ Ծ. վրդ. Պէզէզեանին՝ ժողովրդապետ Հալէպի Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ:

Ձեռնադրութեան արարողութեան ընթացքին, արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեան խօսքը ուղղելով ձեռնադրեալ քահանային իր հայրական պատգամը փոխանցեց ըսելով.

«Միրելի՛ նորօժ վարդապետ, Քեզի կը յանձնեմ հետեւեալ չորս խրատները, զորս քաղած եմ ձեռնադրութեան մաշտոցէն, որպէսզի ուղեցոյց ըլլան քու քահանայական կեանքիդ.

Եղիր «Քրիստոսի լոյսը», որպէսզի առաջնորդես մարդիկը դէպի ձշմարտութիւն:

Եղիր «Ժառայ Աստուծոյ»՝ կեանքդ նուիրելով Անոր փառքին, ըսելով Աստուածամօր նման «Ահա, ես Աստուծոյ ծառան եմ»:

Եղիր «բարի հովիւր», որ կ'առաջնորդէ իրեն յանձնուած հօտը, եւ կեանքը կու տայ անոր համար:

Եղիր «տաճար Սուրբ Եղևույն», որպէսզի լեցուիս անոր շնորհքներով ու պարգևներով եւ զանոնք բաշխես հաւատացեալներուն:

Շայ ժողովուրդը քեզի կը սպասէ, նուիրէ՛ քու կեանքդ ուրախութեամբ՝ ի փառս Աստուծոյ, ի պայծառութիւն եկեղեցւոյ եւ ի սպաս հայ հաւատացեալներուն»:

Արարողութենէն ետք, նորո՞ծ վարդապետ հայր Միքայէլ Քայալի եւ անոր ծնողքը Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ դահլիճին մէջ ընդունեցին շնորհաւորութիւնները հաւատացեալ ժողովուրդին:

Նորո՞ծ վարդապետը իր անդրանիկ ձայնաւոր սուրբ Պատարագը մատոյց Հայէպի Սուրբ Երբորդութիւն (Զուարթնոց) եկեղեցւոյ մէջ, Կիրակի, 9 հոկտեմբեր 2011-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին, որուն ընթացքին նորո՞ծ վարդապետը քարոզեց ըսելով:

«Այսօրուան Աւետարանին մէջ Յիսուս խոնարհ ըլլալու գեղեցիկ ու դժուար խրատը կը փոխանցէ մեզի:

Այսօրերու մարդիկ շատ դժուարութեամբ կը գտնեն ու կ'ընդունին խոնարհութեան գաղափարը որպէս արժէք կամ որպէս առաքինութիւն: Կը կարծուի թէ երբ մէկը համեստ է, թոյլ ու պարտուող մարդ է: Սակայն այսպէս չէ: Շամեստութիւն չի նշանակեր նուաստութիւն, չի նշանակեր անարժէք ըլլալ, չի նշանակեր արժանապատուութիւնը կորսնցնել, այլ կը նշանակէ ունենալ ճիշտ հասկացողութիւնը՝ ինքն իրեն մասին որպէս մարդ, ճիշդ հասկացողութիւնը՝ հարեւանին մասին, ճիշդ հասկացողութիւնը՝ Աստուծոյ մասին:

Խոնարհ մարդը ան է, որ ազատօրէն ու ուրախութեամբ կ'ընդունի իր անձնական աղքատի իրավիճակը. ան է, որ մերժեց այն մղումը, որ ճիշդ հասկացողութեան չի տանիր որպէս հարստութիւն կամ

որպէս նուէր Աստուծոյ կողմէն:

Խոնարհ մարդը գիտէ, թէ կրնայ հարուստ ըլլալ միայն Աստուծոյ օգնութեամբ: Ըամեստը զԱստուած կը հրապուրէ իր խոնարութեամբ եւ Աստուած իրեն կը շնորհէ ամէն ինչ, իրեն կու տայ իր ներկայութիւնը իր սրտին մէջ: Բայց պէտք է ուշադրութիւն ընել, որ չշփոթենք համեստութիւնը կամ խոնարհութիւնը խորամանկութեան ու խաբէբայութեան հետ, որովհետեւ կրնանք իրար խաբել, բայց չենք կրնար մենք զմեզ կամ զԱստուած խաբել:

Խոնարհութիւնը ճշմարտութիւն կը պահանջէ, որովհետեւ Աստուած կրնայ խոնարհ սրտերը տեսնել ու զգալ թէ մարդու պահանջքները ի՞նչ են:

Այսօր, աշխարհի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ, բոլոր տղամարդիկն ու կիները, բոլոր երիտասարդներն ու պզտիկները, պապէն սկսեալ մինչեւ բոլոր եպիսկոպոսները վարդապետները ու մայրապետները մտածած են ու խորհրդածած են խոնարհութեան կամ համեստութեան մասին: Խոնարհը կամ համեստը հաճելի կը դառնայ մարդոց աչքերուն ու կ'ուրախանայ, որ հաճելի եղաւ մարդոց առջեւ:

Ըպարտ մարդը իրմէ կը հեռացնէ միւս մարդիկը, նոյնիսկ անոնց թշնամի կը դառնայ: Ով որ կը սորվի համեստ մնալ երանելի, մեծ, հարուստ ու սիրելի կը դառնայ:

Մենք մեզի հարցնենք, կրնա՞նք ըմբռնել խոնարհության իմաստը որպէս բանալի, որուն միջոցաւ կրնանք հասկնալ մեր կեանքը: Պէտք է ընդունինք մեր գիտության սահմանները ու մեր տկարութիւնը եւ չփնտռենք ամէն գնով մեր հպարտութիւնը պահել, կամ մեր հեղինակութիւնն ու փառքը: Աւելին. պէտք է իրարու օգնենք եւ իրարու օգնելով կարենանք մեր հարեւանը կամ ուրիշ մարդ մը ընդունիլ անշահախնդրօրէն:

Ուստի, սիրելիներս, Աստուծմէ խնդրենք, որ մեր սրտերուն մէջ խոնարհության առաքիլութիւնը ցանկ, որպէսզի մեռնի ու պտուղ տայ»:

ՏԵՐ ԱՆՏՈՆ ՍՐԿ. ԹԱՀԱՆԻ ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, 11 սեպտեմբեր 2011-ին, երեկոյեան ժամը 6-ին, Հալէպի Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, ձեռամբ՝ Բերիոյ թեմի կաթողիկէ հայոց առաջնորդ՝ արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեանի եւ խարտաւիլակութեամբ Հռոմի Լեւոնեան հայ վարժարանի մեծաւոր՝ գերյարգելի հայր Գէորգ ծ. վրդ. Նորատունկեանի, տէր Անտոն սրկ. Թահան ընդունեց քահանայական կարգը:

Հանդիսաւոր արարողութեան ընթացքին, արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեան՝ խօսքը ուղղելով ձեռնադրեալ վարդապետին, իր հայրական պատգամը փոխանցեց: Ան նորօժ քահանային ուշադրութեանը յանձնեց հինգ հիմնական հանգամանքներ, որոնցմով կարելի կը դառնայ ըլլալ օրինակելի վարդապետը: Արհի. գերապայծառը ըսաւ. «Միրելի որդեակս Անտոն, դուն այսօր կանչուած ես քահանայութեան եւ որպէսզի դառնաս օրինակելի քահանայ եւ քու բարի համբաւդ օրինակ ծառայէ ուրիշներուն, ապա պէտք է քահանայութեանդ ողջ ընթացքին ուշադրութիւն դարձնես Պետրոս առաքեալի նամակներէն մէկուն մէջ նշուած հինգ սկզբունքներու վրայ՝ հօտի հսկում, հովուութիւն յանուն Տիրոջ, հովուութիւն խանդավառութեամբ եւ անձնուիրումով, հօտին բարի օրինակ ծառայելով»: Գերապայծառ տէրը իր խօսքը շնորհակալութեամբ եւ բարեմաղթութիւններով եզրափակեց:

Արարողութենէն ետք նորօժ քահանան՝ գերապատիւ հայր Անտոն վրդ. Թահանն ու անոր ծնողքը եկեղեցւոյ դահլիճին մէջ ընդունեցին շնորհաւորանքները:

Իսկ երկուշաբթի, 19 սեպտեմբերի երեկոյեան, Հալէպի Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ մէջ նոր ձեռնադրեալ վարդապետը մատոյց իր անդրանիկ պատարագը եւ փոխանցեց իր առաջին քարոզը:

Արհիապատիւ Գերապայծառ Տէր,
Գերապատիւ Վարդապետներ,
Բարեշնորհ սարկաւազ,
Յոյժ սիրելի հաւատացեալներ,

Նախախնամութեան առաջնորդութեամբ առաջին անգամ երբ խորան բարձրացայ ընդամէնը ինն տարեկան էի: Աստուծոյ ծառայելու եւ ինքզինքս ամբողջութեամբ անոր նուիրելու զգացումով զեղուն էր հոգիս: Սակայն այս ամէնը վերջնականապէս չէր արմատացած սրտիս ու հոգիիս մէջ. ահա այստեղ մեծ էր թեմական վարդապետներուն դերը, որոնց քաջալերանքին եւ օժանդակութեանը շնորհիւ ամրապնդուեցայ եւ կայացաւ կոչմանս շնորհքը:

Դպրեվանք մուտք գործելու առաջին իսկ պահէն կարգախօսս եղաւ՝ աղօթք, գիտութիւն եւ հովուական առաքելութիւն:

Ըստ իս, քահանայութիւնը սոսկ ծառայութիւն մը չէ, այլ՝ համակ նուիրում:

Քահանան կոչուած չէ միայն խորհուրդներ ու խրատներ շռայլելու, այլ պարտաւոր է իր բարի օրինակով այդ խրատներն ու

խորհուրդները սպրելու, ու անով իսկ զանոնք այլոց համար առօրեայի վերածելու:

Նշանաբանս է ամէն բանի մէջ եւ ամէնոր գոհութիւն եւ փառաբանութիւն տալ Աստուծոյ՝ Իր ստեղծած ամէն ինչի համար:

Փառք եւ գոհութիւն Տիրոջ, որ արժանի ըրաւ զիս ներկայանալու սուրբ խորանին:

Իմ խորին շնորհակալութիւնս Բերիոյ թեմի կաթողիկէ հայոց բարեջան առաջնորդ՝ արհիապատիւ տէր Պետրոս արքեպիսկոպոս Միրիաթեանին՝ իր հայրական սիրոյ եւ քաջալերանքին համար:

Ինչպէս նաեւ իմ խորին շնորհակալութիւններս եւ երախտագիտութիւններս կ'ուզեմ յայտնել մեծաւորներուս, որոնց շնորհիւ թրծուեցայ հայեցի եւ քրիստոնէական դաստիարակութեամբ ըլլա՛յ Հալէպի Զմմառեան միաբանութեան փոքր նորընծայարանը, ըլլայ Հռոմի Լեւոնեան հայ վարժարանէն ներս յատկապէս գերպ. Յովսէփ վրդ. Պէղէզեանէն, արհի. տէր Միքայէլ եպս. Մուրատեանէն, գերպ. Յովսէփ թ.ճ. վրդ. Քէլէկեանէն եւ գերպ. Գէորգ ծ. վրդ. Նորատունկեանէն:

Շնորհակալութիւններս ծնողքիս որոնց քաջալերանքին եւ խրատներուն շնորհիւ արժանացայ քահանայական աստիճանի:

Շնորհակալութիւններս Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ ժողովրդապետներ՝ արհի. տէր Գրիգոր եպս. Գուսանին եւ գերպ. Ներսէս վրդ. Զապարեանին, որոնք նոյնպէս քաջալերեցին զիս եւ նեցուկ կանգնեցան ինձի

իմ կոչմանս մէջ:

Իմ խորին շնորհակալութիւններս ամենապատիւ եւ գերերջանիկ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքին՝ Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց հայրապետին՝ ինծի ուղղած ուղերձին համար, քահանայական ձեռնադրութեանս առթիւ:

Շնորհակալութիւն բոլոր անոնց որոնք իրենց ներկայութեամբը հաստատեցին քահանայութիւնս եւ զարդարեցին ձեռնադրութեան արարողութիւնը, յատկապէս անոնք որոնք եկած են այլազան երկիրներէ:

Եւ վերջապէս իմ խորին շնորհակալութիւններս կը յայտնեմ Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ մեծ ընտանիքին ինչպէս Տիկնաց օժանդակ յանձնախումբին եւ Շնորհալի երգչախումբին, որոնք իրենց անզուգական երգեցողութեամբ գեղեցկացուցին ձեռնադրութեանս արարողութիւնը:

Կուղեմ խօսքս եզրափակել խնդրանքով մը, աղօթեցէ՛ք նոր կոչումներու համար վասնզի հունձքը առատ է, իսկ մշակները սակաւաթիւ են: Ամէն:

**ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ
ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ
ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՁ**

Պապ Շարքիի յոյն կաթողիկէ աթոռանիստ եկեղեցւոյ մէջ 13 դեկտեմբերին տեղի ունեցաւ սուրբ Ծննդեան տօնին առթիւ Սուրիոյ խաղաղութեան համար միասնական աղօթք, մասնակցութեամբ քրիստոնեայ համայնքներու հոգեւոր պետերու եւ ներկայացուցիչներու, որ ուղղակի սփռուեցաւ պետական հեռուստակայանէն: Յանուն մեր համայնքին աղօթքին մասնակցեցան Դամասկոսի հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ արհի. Յովսէփ եպս. Առնաուլթեան, Հալէպի հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ արհի. Պետրոս արք. Միրիաթեան եւ հայր Գէորգ վրդ. Պահէյեան: Հայկական երկու շարականներ կատարեցին եկեղեցւոյ երգչախումբի անդամներէն պարոնայք Սարգիս Քէշիշեան, Արամ Գայայեան, Ժողէֆ եւ Ժան Բիէր Իսքենտէրեաններ, երգեհոնի ընկերակցութեամբ Աննօ Քէշիշեանի:

Հինգշաբթի 22 դեկտեմբերի երեկոյեան, Դամասկոսի ՀԿՄ-ի պատանիներն ու երիտասարդները խմբակներու բաժնուէլով այցելեցին Համայնքին ու միութեան համակիրներու բնակարանները տալով աւետիսը Փրկչի ծնունդին, երգելով «Սորհուրդ մեծ եւ սքանչելի» շարականը: Իսկ 24 դեկտեմբերի երեկոյեան, Ճրագալոյցի սուրբ Պատարագը մատոյց ու քարոզեց գերապատիւ հայր Գէորգ վրդ. Պահէյեան, ներկայութեամբ բազմաթիւ հաւատացեալներու: Ինչպէս ամէն տարի, սուրբ Պատարագին ներկայ գտնուեցաւ Դամասկոսի հայոց թեմի առաջնորդ գերաշնորհ տէր Արմաշ եպիսկոպոս Նալպանտեանը: Բազմաձայն երգեցողութիւնը կատարուեցաւ «Քնար» երգչախումբի կողմէ: Կիրակի 25 դեկտեմբերի առաւօտեան, հանդիսաւոր սուրբ Պատարագը մատոյց արհի. Յովսէփ եպս. Առնաութեան եւ յաւուր պատշաճի քարոզեց, խնդրելով Մանուկ Յիսուսէն խաղաղութիւն բերել մեր սիրելի երկրի Սուրիոյ, մաղթելով որ շուտով վերջ գտնէ աւերիչ տագնապը: Սուրբ Պատարագին ներկայ գտնուեցաւ Հայաստանի հանրապետութեան արտակարգ ու լիազօր դեսպան՝ դոկտ. Արշակ Փոլատեանն ու դեսպանատան խորհրդական՝ տիար Տիգրան Գէորգեանը: Յետ սուրբ Պատարագին, գերապայծառ տէրն ու ժողովրդապետ հայր Գէորգ վարդապետը ընդունեցին շնորհաւորութիւնները համայնքի զաւակներուն, մեծայարգ պրն. դեսպանին, Հայոց թեմի առաջնորդ Արմաշ սրբազանին եւ այլ հիւրերու:

Կէսօրէ ետք, ՀԿՄ Պատանեկանը կազմակերպեց ծննդեան տօնական

Հանդէս, եկեղեցւոյ «Ռ. Պասմաճեան» սրահին մէջ, որուն ներկայ գտնուեցան Պատանեկանի անդամները՝ բազմաթիւ ծնողներ, փոքրիկներ, բարեկամներ, գլխաւորութեամբ առաջնորդ գերապայծառ տիրոջ եւ գերապատիւ Գէորգ վարդապետին: Բացման խօսքը կատարեց Առնօ Քէչիշեան, որ խնդրեց խաղաղութեան իշխան Մանուկ Յիսուսէն լուսաւորել բոլոր սուրիացիներուն միտքերը երկրին մէջ պահպանելու համար խաղաղ գոյակցութիւնը բոլոր քաղաքացիներուն: Հանդէսի ընթացքին խօսք առին գերապայծառ տէրը, միութեանս ատենապետ պրն. Սարգիս Քէչիշեանը եւ ժողովրդապետ հայր Գէորգ վարդապետը: Հաճելի յայտագիր մը՝ հարուստ երգերով, զաւեշտներով ու նուագներով, հրամցուեցաւ ներկաներուն: Աւարտին, սրահին մէջ յայտնուեցաւ Կաղանդ Պապան՝ շրջապատուած իր դիկնապահներով, մեծ ուրախութիւն պատճառելով ներկայ փոքրիկներուն: Ան իր խրատներով ու բաժնած բազմաթիւ նուէրներով յաջող աւարտին հասցուց հանդէսը, որմէ հրաժեշտ առին ներկաները տօնական տրամադրութեամբ:

Անարատ Յղութեան տօնը Հալէպի մէջ

Անարատ Յղութեան եղբայրակցութեան նախաձեռնութեամբ, չորեքշաբթի 7 դեկտեմբերի երեկոյեան ժամը 6-ին, Հալէպի «Սուրբ Խաչ» եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ հոգեւոր կրթութիւն, Անարատ Յղութեան տօնին առթիւ:

Երեք օրերու վրայ երկարող հոգեւոր կրթութեան պատարագեց Անարատ Յղութեան եղբայրակցութեան հոգեւոր հայր՝ գերպ. Անտոն վրդ. Թահանը եւ քարոզեց հայր Էլիաս Ատեսը:

Եզրափակիչ պատարզը տեղի ունեցաւ ուրբաթ երեկոյեան ժամը 6-ին Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, ուր պատարագեց Բերիոյ թեմի կաթողիկէ հայոց առաջնորդ արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեանը:

Պատարագի ընթացքին Անարատ Յղութեան եղբայրակցութիւնը համալրուեցաւ 5 անդամներով եւս եւ դարձաւ 65 հոգինոց խումբ մը:

Պատարագէն ետք, Անարատ Յղութեան արձանը բարձրացուցած հոգեւորականները թափօրով դարձան եկեղեցւոյ շրջափակը:

Արարողութեան աւարտին Միրիաթեան գերապայծառը, հայր Էլիաս Ատեսը, «Սուրբ Խաչ» եկեղեցւոյ հոգեւոր հայրերը, Անարատ Յղութեան եղբայրակցութեան անդամները ընդունեցին հաւատացեալներուն շնորհաւորանքները:

Յիշենք, որ 2012-ին Անարատ Յղութեան եղբայրակցութիւնը պիտի նշէ իր հիմնադրութեան 260 ամեակը (1752-2012):

Աղօթքի հանդիպում Սուրիոյ Գամիշլի քաղաքի հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ

Սուրիոյ մէջ խաղաղութեան ի խնդիր աղօթքի հանդիպում մը տեղի ունեցաւ Գամիշլիի Սուրբ Յովսէփ հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ, որուն մասնակցեցան կաթողիկէ, ուղղափառ եւ աւետարանական Եկեղեցիներու հաւատացեալներ եւ հոգեւոր հովիւներ:

Աղօթքի հանդիպումը սկիզբ առաւ խաղաղութեան համար երգով մը, որուն մէջ հաւատացեալները Աստուծոյ հայցեցին խաղաղութիւն, անդորրութիւն ու միասնականութիւն Սուրիոյ համար, ուր դադրին ամէն տեսակի բռնութիւններն ու թշնամութիւնները, եւ երկիրը կերտէ խաղաղ ապագայ մը:

Այս առթիւ, Բարձր Ճէզիրէի լրատուական գործակալութիւնը հանդիպում մը ունեցաւ զանազան եկեղեցականներու՝ հոգեւոր հովիւներու հետ, որոնք ցաւ յայտնելով երկրին այս դժուար վիճակին համար մաղթեցին, որ խաղաղութիւնը հաստատուի Սուրիոյ մէջ եւ ինչպէս միշտ Սուրիան մնայ ամուր բերդը, որուն մէջ բոլորը ապրին եղբայրական սիրով ու միասնական հոգիով: Այս առթիւ իրենց վկայութիւններն ու մաղթանքները կատարեցին նաեւ ներկայ հաւատացեալները՝ մանուկներ, երիտասարդներ եւ տարեցներ:

Հայ կաթողիկէ համայնքի հոգեւոր պետը՝ գերապայծառ Անդրանիկ Այվազեան, ըսաւ թէ «Սուրիան կրօնքներու եւ բարգաւաճման օրրանն է եւ կը մնայ այդպէս, եւ մենք այսօր եկած ենք մեր աղօթքը բարձրացնելու Տիրոջ՝ որպէսզի խաղաղութիւնը հաստատուի այստեղ»: Յիսուս ըսաւ. «Եթէ ձեզմէ երկու հոգի միաբանին երկրի վրայ, ինչ որ խնդրեն՝ պիտի ընդունին երկնաւոր Հօրմէս: Որովհետեւ հոն ուր երկու կամ երեք հոգի հաւաքուած են իմ անունովս, ես անոնց մէջն եմ» եւ մենք (աւելցուց գերապայծառ Այվազեան) վստահ ենք որ ինք՝ Յիսուս հոս ներկայ է եւ ինքն է մեր ապաւէնը, ու խաղաղութիւնը ստոյգ մօտ է: Գերապայծառ Անդրանիկ Այվազեան յիշեց, որ «Սուրիան միակ երկիրն է որ զօրակցութիւն եւ առանձնաշնորհումներ տուած է եկեղեցիներուն ու աղօթավայրերուն: Արդարեւ՝ պետութիւնը ազատ պահած է եկեղեցիները հարկեր վճարելէ: Սուրիան է խաղաղութեան Նաւը ու կը մնայ այդպէս, թող նահատակներու սուրբ արիւնը փրկէ Սուրիան եւ սուրիացիները...: Մենք այսօր հոս խմբուած ենք միասնաբար աղօթելու եւ ասիկա փաստ մըն է, որ բոլորս մէկ ենք եւ եղբայրական սէրը մեզ բոլորս իրարու կը միացնէ»:

ՍՈՒՐԲ ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՍՐԲԱՊԱՏԿԵՐԻ ՕԾՈՒՄ ՀԱԼԵՊԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 6 նոյեմբեր 2011-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին, Հալէպի Սուրբ Երրորդութիւն հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ հայածէս ձայնաւոր սուրբ Պատարագ, զոր մատոյց սոյն եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւը՝ գերյարգելի հայր Յովսէփ Ծ. վրդ. Պէգէզեան: Արարողութեան նախագահեց Բերիոյ թեմի կաթողիկէ հայոց առաջնորդ արհի. Պետրոս արք. Միրիաթեան: Այս առթիւ արհի. Պետրոս արք. Միրիաթեան արտասանեց նաեւ քարոզ մը, որուն մէջ նախ անդրադարձաւ մկրտութեան խորհուրդի իմաստին, ապա ներկայացուց սուրբ Ներսէս Շնորհալի հայրապետին վարքը եւ ըսաւ. «Ներսէս Շնորհալի հայրապետը ծնած է Կիլիկեան Հայաստանի մերձակայքը գտնուող Ծովք անուան ամրոցը 1102-ին, Բերդատէր իշխան Ապիրատ Պահլաւունի ընտանիքին մէջ: Ան իր երէց եղբօր հետ ուսում ստացաւ Շուղրի Սեւ լեռան կարմիր վանքի եւ Հռոմկլայի մէջ (Կիլիկիոյ մայրաքաղաք) եւ միշտ ապրած ու ստեղծագործած է Հռոմկլայի մէջ ուրկէ ստացած է «Կլայեցի» անունը եւս:

Եղած է Գրիգոր Մագիստրոսի աղջկան թոռը, մեծ հօրմէն ժառանգած է քաղաքական գործիչի եւ գրողի ձիրքը»:

Գերապայծառ տէրը նաեւ շեշտը դրաւ Ներսէս Շնորհալի հայրապետին յօրինած հիասքանչ մատենագրական աշխատասիրութիւններու փայլուն օրինակներուն վրայ եւ ըսաւ. «1166 թուին՝ Շնորհալին իր եղբօր՝ Գրիգորիս Գ. Պահլաւունի կաթողիկոսին կողմէ հայրապետական օծում կը ստանայ որպէս կաթողիկոսական տեղապահ ու անոր վախճանումէն ետք, կը ստանձնէ հայրապետական գահը որպէս Ամենայն Հայոց կաթողիկոս: Ներսէս Շնորհալի հայրապետը որպէս կաթողիկոս ծառայեց մինչեւ իր մահը՝ 1173 թուականը:

Ան յօրինած է բազմաթիւ շարականներ, աղօթքներ, տաղեր, մեղեդիներ, հայրապետական թուղթեր, նամակներ, դաւանաբանական գրութիւններ եւ առակներ»:

Իր հիասքանչ շարականներէն են. «Առաւօտ Լուսոյ», «Խորհուրդ Խորին», «Նորահրաչ պսակաւոր», «Հաւատով Խոստովանիմ» եւ այլ կարեւոր գործեր: Շնորհիւ Ներսէս Շնորհալիին «շարական» հասկացողութիւնը մոռտք գործեց հայ ժողովուրդի գիտակցութեան մէջ. ըսաւ արհիւ ապատիւ արքեպիսկոպոսը, մէջբերելով «Մէր անուն Յիսուս, Սիրով քով ճմլեա՝ Սիրտ իմ քարեղէն» շարական աղօթքը ու եզրափակեց խօսքը:

Ապա տեղի ունեցաւ սուրբ Ներսէս Շնորհալիի սրբապատկերին օծման արարողութիւնը: Սրբապատկերը գետեղուած է եկեղեցւոյ աջ պատին վրայ:

Յաւարտ սուրբ Պատարագին, հաւատացեալները Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ դահլիճին մէջ շնորհաւորեցին մկրտութեան ուխտը վերանորոգող երեխաները, որոնք նաեւ գերապայծառ տիրոջմէն ստացան յուշանուէրներ:

ԱՐՀԻԱՊԱՏԻՒ ՏԵՐ ԳՐԻԳՈՐ ՕԳՈՍՏԻՆՈՍ ԵՊՍ. ԳՈՒՍԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԸ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՀԵՏ

Աղեքսանդրիոյ հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ արհիապատիւ տէր Գրիգոր Օգոստինոս եպս. Գոուսան 29 նոյեմբերին, հարցազրոյց մը ունեցաւ եգիպտական «The Egyptian Gazette» ելեկտրոնային լրատուամիջոցին հետ:

Գերապայծառ տէրը կոչ կ'ուղղէ եգիպտացիներուն ձերբազատուելու մտավախութիւններէն, հաստատելով որ երկիրը պատրաստ է յաղթահարելու բոլոր խնդիրները եւ հասնելու բարգաւաճման ու խաղաղութեան հանգրուան: Ան կը յայտնէ, որ ներկան վախի եւ շահարկումներու ժամանակը չէ, այլ՝ գործելու եւ աղօթելու: Այս ուղղութեամբ, առաջնորդ հայրը սուրբ Պատարագ մատոյց Հելիոփոլիսի հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ, ի սպաս խաղաղութեան Եգիպտոսի մէջ:

Հարցազրոյցին մէջ, գերապայծառ Գոուսան խօսք կ'ուղղէ Եգիպտոսի ամբողջ ժողովուրդին, ըսելով թէ «մենք բոլորս կ'ապրինք միասին, մէկ սրտով ու մէկ հաւատքով, պաշտելով մէկ Աստուած»:

«Արտերկրի մարդիկ պէտք է իմանան, որ արեւելեան ժողովուրդները ունին եզակի բնոյթ մը, որուն պատճառաւ կրնան միասին ապրիլ համերաշխութեամբ եւ եղբայրսիրութեամբ, ինչքան ալ ըլլան տարբերութիւնները անոնց միջեւ: Ասիկա այլ պատճառ է, որպէսզի լաւատես ըլլամ», աւելցուց գերապայծառ տէրը: Ան շարունակեց ըսելով. «Այստեղ մենք բոլորս կ'ապրինք մէկ երկրի մէջ, գործելով նոյն ուղիով եւ պաշտելով մէկ Աստուած: Երբեմն անյայտ ձեռքեր կը փորձեն բաժնել նոյն երկրի գաւախները, սակայն այս բոլոր ձեռքերը շուտով պիտի բացայայտուին եւ պատիժը պիտի գտնեն իրենց չարագործութիւններուն համար: Այսօր, շէյխերն ու քահանաները պէտք է ձեռք ձեռքի տան եւ ըսեն մարդոց, յատկապէս համեստ դասակարգին, թէ որքան սերտ են յարաբերութիւնները, յայտնելով որ ան Եգիպտոսի մէջ իր առաքելութեան առաջին օրէն, սերտ

կապեր հաստատած է բոլոր կրօնապետներուն հետ:

Առաջնորդ հայրը ցաւով յայտնեց, որ որոշ լարուածութիւն կայ Սուրբ Աթոռին եւ Ալ-Ազհարին միջեւ, նշելով որ կ'աշխատի մեղմացնել այս լարուածութիւնը, մեկնելով իր բարեկամութիւններէն Ազհարի զանազան շէյխերուն հետ: Ան, այս ուղղութեամբ, մտադիր է կազմակերպել զանազան ձեռնարկներ եւ սեմինարներ ցոյց տալու համար թէ բոլոր աստուածային գիրքերը կոչ կ'ուղղեն մարդոց միասին ապրելու, յարգելով իւրաքանչիւրին հաւատքն ու ապրելակերպը»:

Առաջնորդ հայրը հարցազրոյցին ընդմէջէն կոչ կ'ուղղէ երկխօսութեան տարբեր մարդոց միջեւ, հիմնուելով աստուածային գիրքերուն վրայ որ նոյն պատգամը կ'ուղղեն՝ ապրելու խաղաղութեամբ եւ յարգելու իւրաքանչիւրին հաւատքը:

Հարցազրոյցին աւարտին, ան հաստատեց, թէ այն հայերը որոնք Եգիպտոս տեղափոխուեցան 20-րդ դարու սկիզբը, օրինակ դարձան խաղաղ ապրելու եւ գիրար ընդունելու աշխարհի այս հողամասին մէջ: «Թափանցիկութեամբ եւ արդարութեամբ կարելի է գերազանցել դժուարութիւնները, որոնցմէ այժմ կը տառապինք: Այս երկու սկզբունքներուն բացակայութիւնը հիմնական պատճառն է երիտասարդ սերունդին բողոքելու եւ պահանջելու պետական կարգին փոփոխութիւնը: Հիմա ժամանակն է խուսափելու անցեալի սխալներէն» եզրափակեց գերապայծառ տէրը:

Արհիպպատիւ տէր Գրիգոր Օգոստինոս եպս. Գուսանի հարցազրոյցներն ու յօդուածները լոյս տեսան նաեւ՝ «Ալ Ահրամ Արապի», «Ուաթանի», «Ալ Ճումհուրիա» եւ «Ալ Մեսսա» եգիպտական տարբեր լրատուամիջոցներու մէջ: Գերապայծառ տէրը եգիպտական մամուլին նշեց խաղաղութեան հաստատման հրամայականը Եգիպտոսի մէջ, ինչպէս նաեւ անդրադարձաւ քրիստոնեաներու իրավիճակին եւ անոնց դիմադրուած մարտահրաւէրներուն Միջին Արեւելքի տարածաշրջանին մէջ:

Արհի. Գրիգոր Օգոստինոս եպս. Գուսան պատուիրակութեամբ մը այցելեց Եգիպտոսի հանրապետութեան միւֆթիին

Հինգշաբթի, 3 նոյեմբեր 2011-ին, Աղեքսանդրիոյ հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ արհի. տէր Գրիգոր Օգոստինոս եպս. Գուսան պատուիրակու-

Թեամբ մը այցելեց Եգիպտոսի հանրապետութեան միլիթի տոքթոր Ալի Ճումաա-ին, որուն հետ քննարկեց երկրի վերջին իրադարձութիւնները:

Հանդիպման ընթացքին, հոգեւոր պետերը

չեչտը դրին Եգիպտոսի ազգային միասնականութեան վրայ, ամրապնդելով իսլամ-քրիստոնեայ սերտ կապերը ի սպաս երկրի կայունութեան ու զարգացման: Հայ կաթողիկէ պատուիրակութիւնը շնորհաւորեց միլիթի Ատհա տօնին առթիւ, մաղթելով խաղաղութիւն ու բարգաւաճում Եգիպտոսի ժողովուրդին:

Եգիպտոսի եւ աշխարհի խաղաղութեան համար աղօթք՝ Սրբուհի Թերեզա եկեղեցւոյ մէջ

Յանուն համայն աշխարհի եւ յատկապէս Եգիպտոսի խաղաղութեան, միասնական աղօթք կատարուեցաւ հինգշաբթի 27 հոկտեմբերի երեկոյեան, Հելիոպոլսոյ Սրբուհի Թերեզա եկեղեցւոյ մէջ:

Աղօթքին մասնակցեցան Եգիպտոսի հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ՝ արհի. տէր Գրիգոր Օգոստինոս եպիսկոպոս Գուսան եւ Եգիպտոսի մօտ վատիկանի դեսպան՝ Մայքըլ Լուիս Արքեպիսկոպոս Ֆիթճերալտ:

Ներկայ էին նաեւ ներկայացուցիչներ Եգիպտոսի բոլոր կրօնական համայնքներէն, ներառեալ Եգիպտոսի հայոց թեմի առաջնորդ Գերաշնորհ տէր Աշոտ եպիսկոպոս Մնացականեան, Սուտանի հոգեւոր հովիւ տէր Գաբրիէլ Աբեղայ Սարգիսեան:

Ներկաներու շարքին էին նաեւ Հայաստանի դեսպան՝ Արմէն Մելքոնեան, Գահրիէի քաղաքական ժողովի ատենապետ Գէորգ Երզնկացեան:

Խօսք արտասանեցին «Ազգարի» եւ «Վազէֆներու» շէյխեր, ինչպէս նաեւ ղպտիական, յունական եւ բողոքական եկեղեցիներու առաջնորդներ կամ ներկայացուցիչներ:

Եզրպտոս կը մնայ առանց նախագահի եւ խորհրդարանի յետ յունուար 25-էն փետրուար 11-ի միջոցին կատարուած զանգուածային ցոյցերուն, որոնք ստիպեցին նախագահ Հոսնի Մուպարաքին որ հրաժարի իր 30 տարի վարած պաշտօնէն: 27 ղպտի ցուցարարներ սպաննուած են հոկտեմբեր 9-ին Գահիրէի մէջ եզրպտական բանակին հետ բախումներու հետեւանքով:

Սրբոց Թարգմանչաց տօնին առթիւ դասախօսութիւն Դամասկոսի մէջ

Երկուշաբթի, 10 հոկտեմբեր 2011-ին, Դամասկոսի ՀԿՄ Տիկնանց վարչութիւնը նշեց Սրբոց Թարգմանչաց տօնը դասախօսութեամբ մը, որ ներկայացուց Դոկտ. Նորա Արիսեանը, հովանաւորութեամբ արհի. Յովսէփեպօ. Առնաուլթեանին, Դամասկոսի Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանի

դահլիճին մէջ: Դոկտ. Նորա Արիսեան՝ դասախօս Դամասկոսի պետական համալսարանին մէջ, հեղինակ է կարեւոր աշխատութիւններու հայերէն եւ արաբերէն լեզուներով, նուիրուած Հայոց Յեղասպանութեան ու բազմաթիւ թարգմանութիւններու հայ գրական գործերու արաբերէն լեզուով: Վերջերս լոյս տեսաւ անոր նոր աշխատանքը նուիրուած Սուրիոյ խորհրդարանի մէջ Հայ երեսփոխաններու կեանքին, գործունէութեան ու քաղաքական աշխատանքին: Հայաստանի անկախութեան 20 ամեակի առթիւ, դոկտ. Նորա Արիսեան պարգեւատրուեցաւ Սփիւռքի նախարարութեան «Ուիլեամ Սարոյեան» մետալով առ ի գնահատանք իր կատարած գիտական աշխատութիւններուն:

Դասախօսութեան ներկայ գտնուեցան դամասկահայ տիկիներու ընտրանի մը, որոնց շարքին Տիկին Յասմիկ Փոլատեանը, կողակիցը ՀՀ դեսպան Դոկտ. Արշակ Փոլատեանին: Ներկայ էր նաեւ ժողովրդապետ հայր Գէորգ վրդ. Պահէ: Զեռնարկին բացման խօսքը կատարեց Տիկնանցի ատենապետուհի Տիկին Շաքէ Քէշիշեան, որ նշեց թէ իւրաքանչիւր վերամուտ մեզի վերապրիլ կու տայ ազգային մշակոյթի զարթօնքը: «Մաշտոցի յայտնագործութիւնը հրաշք մը չէր, այլ կենսական պահանջք մը հայ ժողովուրդի գոյատեւման ի ինդիքը» ըսաւ ան: Ողջունելով անկախ Հայաստանի 20 ամեակը ու Սուրիոյ հոգատար իշխանութիւնները, ան հրաւիրեց Տիկին Նորա Զաուրը, որ ներկայացուց օրուայ դասախօսին հակիրճ կենսագրականը:

Դոկտ. Արիսեան իր դասախօսութիւնը վերնագրած էր «Պատկերներ Հայ-Արաբական թարգմանական շարժումէն»: Ան յստակ եւ հասկնալի ոճով ներկայացուց սոյն թարգմանական շարժումի կարեւոր հանգրուաններն ու պատմականը՝ նշելով այն թարգմանիչները որոնք հայերենէ արաբերէն գրական գործեր թարգմանած են ինչպէս նաեւ արաբական գրականութեան նմոյշներ հայերէնի թարգմանող գրագէտներու աշխատանքները, մեծապէս շեշտելով կարեւորութիւնը սոյն շարժումին ու անոր յարատեւումին, երկու ժողովուրդներու մշակութային կապերու ամրացման ու զիրար աւելի լաւ հասկնալու ուղղութեամբ: Յարգարժան դասախօսը յիշատակեց թարգմանիչներու անուններ, որոնք 13-րդ դարէն սկսեալ ունեցած են կարեւոր աշխատանքներ ինչպէս՝ Ապու Սալէհ, հասնելով 17-18րդ դարեր Մկրտիչ ալ Քասիհ ալ Արմանի, Րիզքալլահ Հասուն, եւ վերջապէս Էտիպ Իսհաք, Հրաչեայ Աճարեան, Նիզար Խալիլի, Ալեքսան Քէշիշեան եւ ուրիշներ: Ան անդրադարձաւ նաեւ իր արաբերէնի թարգմանած Յակոբ Պարոնեանի աշխատութիւններու գտած մեծ արձագանգին արաբ ընթերցասէր հասարակութեան մօտ, որոնք մեծապէս զարմացած էին թէ հայ երգիծական գրականութիւնը այսպիսի գոհարներ ունի:

Դասախօսույթեան աւարտին՝ տիկին Սիմա Քէչիշեան վարչույթեան անունով յուշանուէր մը յանձնեց Դոկտ Արիսեանին: Այնուհետեւ տիկ. Շաքէ Քէչիշեան ներկայացուց Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի կենսագրականը եւ տուաւ տեղեկութիւններ Մաշտոցի անունը կրող զանազան հաստատութիւններու ու կառոյցներու մասին: Ապա յաջորդեց ասմունքներու շարք մը: Հայր Գէորգ Պահէ իր շնորհակալական խօսքով շնորհաւորեց ձեռնարկի կազմակերպիչները, դասախօսն ու ներկաները, խնդրելով բոլորէն պահպանել մայրենի լեզուն իբրեւ գանձ:

Հալէպի Սուրբ Երրորդութիւն Ժողովրդապետութեան չորրորդ համագումար

Իւրաքանչիւր համագումար ինքնին իւրօրինակ հաշուետուութիւն մըն է իրագործուած եւ չիրագործուած ծրագիրներու շուրջ: Իսկ իւրաքանչիւր եկեղեցական համախմբում հաշուետուութեան կողքին անկասկած առաւել հզօր ու ազդու խթան մըն է մեր լինելիութեան եւ յարատեւման ճամբուն վրայ: Այսպիսի նշանակալից համագումար հր Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ գերյարգելի հայր Յովսէփ Ծ. վրդ. Պէգէզեանի կազմակերպած «Ժողովրդապետութիւնը եւ աշխարհականի դերը Եկեղեցւոյ ծիրէն ներս» խորագրով միօրեայ հաւաքը, ուր քննարկուեցան Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ իւրաքանչիւր մարմինն ու յանձնախումբը՝ յուզող բազմաթիւ հարցեր, սկսած տնտեսական, մշակութային, կրթական եւ այլ այժմէական խնդիրներէ: Հաւաքի ծիրէն ներս քննարկուեցան կղերական-աշխարհական փոխյարաբերութեան եւ համագործակցութեան հարցեր:

Համագումարին նպատակն էր վերանորոգել Եկեղեցւոյ եւ հաւատացեալներուն միջեւ անբակտելի կապը, որպէսզի ան դառնայ աւելի կենսունակ, լծացումէ հեռու, կապ մը, որ պէտք է դիտել աւելի ընդարձակ տեսանկիւնէն:

Կիրակի, 9 հոկտեմբեր 2011-ին, երեկոյեան ժամը 5.30-ին, Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ «Աղաճանեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ համագումարը, նախագահութեամբ Բերիոյ հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ՝ արհիպպատիւ տէր Պետրոս արք. Միրիաթեանի:

Աղօթքէն ետք, համագումարի բացման խօսքը արտասանեց Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Ժողովրդապետ՝ գերյարգելի հայր Յովսէփ Ծ. վրդ. Պէգէզեան, որ նախ շնորհակալութիւն յայտնեց Բերիոյ թեմի առաջնորդին, որ անձամբ կը մասնակցի համագումարին, ապա մասնակիցները ող-

Չունելէ ետք մեկնաբանեց ժողովրդապետութիւն հասկացողութիւնը եւ աւելցուց «ի ծաղկումն եւ ի բարօրութիւնը մեր եկեղեցւոյ ապագային պարտինք ուղիներ որոնել՝ միասնաբար մտածելու, միասնաբար բանավիճելու, միասնաբար տազնապելու եւ միահամուռ ուժերով կղերական-աշխարհական այս համագործակցութիւնը՝ աւելի ամրապնդելու, խորացնելու եւ այս նախաձեռնութեամբ խորացնելու...»: Ապա հայր Յովսէփ իր խօսքը եզրափակելով ըսաւ. «Սա ինքնին դրական ու օգտաշատ երեւոյթ մըն է: Պիտի ուզէի, որ նման երեւոյթներ յաճախակի դառնան մեր կեանքէն ներս եւ կղերական-աշխարհական երկխօսութիւնը մղիչ ուժը հանդիսանայ այս համագործակցութեան»:

Այնուհետեւ Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ իւրաքանչիւր յանձնախումբի ներկայացուցիչ պարզեց իր մարմինին կատարած միամեայ աշխատանքը. բարեսիրական մարմնին անունով զեկուցեց տիկին Մինաս Մալճեան, Սիրտ Յիսուսի տիկնանց միութեան անունով զեկուցեց տիկին Սիրվա Շահպազեան, «Ալեմշահ» երգչախումբի անունով զեկուցեց տիար Մարտիրոս Տատաղլեան, Երիտասարդաց միութեան անունով զեկուցեց արժանապատիւ տէր Զարեհ քհնյ. Սարգիսեան, Պատանեաց ընկերակցութեան անունով զեկուցեց տիար Սահակ Քէշիշեան եւ Սրահի յանձնախումբի անունով զեկուցեց օրիորդ Անի Տիչչէքէնեան: Ընդհանուր յանձնախումբերու պատասխանատու տիար Խաչիկ Ափրիկեան միամեայ աշխատանքներու գնահատականը կատարեց զեկույցներու ընթերցումներէն ետք, որոնց շուրջ բանավէճեր, քննարկումներ եւ մտքերու փոխանակումներ կատարուեցան, ապա ներկայացուեցան առաջարկներ եւ ծրագիրներ:

Համագումարի եզրափակիչ խօսքով ելույթ ունեցավ Բերիոյ Հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ՝ արհիապատիւ տէր Պետրոս արք. Միրիաթեան, որ շեշտը դրավ մի քանի կէտերու վրայ, ըսելով. «Մենք հոգեւորական-աշխարհականներս, աւանդական ձեւերէն դուրս գալով համագործակցութեան նոր ոճի, նոր որակի մասին պէտք է մտածենք: Նախ անհրաժեշտ է մարդու զգացմունքները, որովհետեւ որակն է կենսականը, ուրեմն պէտք է պրպտել, որոնել եւ գտնել յարմար անձը յարմար պաշտօնի կոչելու համար: Գործը ուժականութիւն կ'ենթադրէ, ուստի եւ համապատասխան մարդու զգացմունքի հայ կաթողիկէ Եկեղեցին, իր կերտուածքով եւ կառուցցով գերիշխանական է, ուր աշխարհականը ունի որոշ պարտականութիւններ եւ պարտաւորութիւններ՝ քաղաքական, ընկերային, մշակութային, դաստիարակչական, վարչական, տնտեսական եւ եկեղեցական մարգերու մէջ:

Փոխադարձ տպաւորութիւններ պէտք է յստակացնել եւ անով առաջ ընթանալ»:

Սրբազան Հայրը մասնակիցներուն ուշադրութեան յանձնեց դասեր քաղելու անցած տարիներու բացթողումներէն եւ բարի աշխատանքային տարեշրջան մը մաղթելով փակեց իր խօսքը:

Համագումարի աւարտին տեղի ունեցավ Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ գերյարգելի Հայր Յովսէփ Ծ. վրդ. Պէգէզեանի քահանայական ձեռնադրութեան 25-ամեայ յոբելեանի նուիրուած տարեդարձ:

Հայաստանի անկախութեան 20 ամեակի նշում Դամասկոսի մէջ

29 սեպտեմբեր 2011-ին Դամասկոսի «Four Seasons» պանդոկի «Levant» սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Դամասկոսի մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանութեան կազմակերպած ընդունելութիւնը՝ Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան 20 ամեակին նուիրուած:

Ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան պետական բարձրաստիճան նախարարներ ու երեսփոխաններ, դիւանագէտներ, դամասկոսահայ համայնքապետերը ու մեծ թիւով ազգայիններ ու միութենականներ:

Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպան՝ դոկտ. Արշակ Փոլատեան հակիրճ խօսքով մը վեր առաւ անկախութեան խորհուրդը հայ ժողովուրդին համար ու 20ամեայ նուաճումներու շարքը, կերտելու Հայաստանի անկախ պետականութիւնը, որպէս ժողովրդավար, ազատ եւ ինքնիշխան երկիր: Պրն. դեսպանը անդրադարձաւ Սուրիոյ եւ Հայաստանի երկկողմ յարաբերութիւններուն, որոնք բարձր մակարդակի վրայ կը գտնուին ու մաղթեց որ Սուրիոյ ժողովուրդը կարողանայ յաղթահարել ներկայ տագնապը ու երկիրը վերագտնէ իր խաղաղութիւնը ու կայունութիւնը եւ շարունակէ շրջանի մէջ իր հիմնական

դերակատարութիւնը: Ընդունելութեան վերջաւորութեան, դեսպան դոկտ. Փոլատեանի ձեռամբ տեղի ունեցաւ, անկախութեան 20 ամեակին առթիւ, պարգեւատրումը Հայաստանի Սփիւռքի եւ Մշակոյթի նախարարութեան մետալներով ու պատուոյ գիրքերով, շարք մը դամասկոսահայ կրթա-

կան մշակներու, արուեստագէտներու եւ ազգայիններու, որոնք իրենց նպաստը բերած են հայ մշակոյթի պահպանման ու Հայաստան-Սփիւռք կապերու ամրացման: Այս առթիւ՝ Դամասկոսի հայ կաթողիկէ միութեան «Քնար» երգչախումբը, ինչպէս նաեւ Նոր

Սերունդ մշակութային միութեան «Մեղրի» պարախումբը ստացան Սփիւռքի նախարարութեան պատուոյ դիրերը: Երգչախումբի պատուոյ դիրը յանձն առաւ ՀԿՄ-ի ատենապետ ու երգչախումբի պատասխանատու պրն. Սարգիս Քէչիշեանը:

Հայաստանի անկախութեան 20 ամեակի տօնակատարութիւն Հռոմի մէջ

Չորեքշաբթի, 21 սեպտեմբեր 2011-ին, երեկոյեան ժամը 7.15-ին, Հռոմի քահանայապետական Լեւոնեան հայ վարժարանի շրջափակին մէջ տեղի ունեցաւ տօնակատարութիւն-հանդէս Հայաստանի հանրապետութեան անկախութեան 20 ամեակին առիթով:

Տօնակատարութեան մասնակցեցան Հայաստանի հանրապետութեան դեսպանը Խտալիոյ մօտ՝ պրն. Ռուբէն Կարապետեան, դեսպանատան անձնակազմը, Հռոմի քաղաքապետին ներկայացուցիչ՝ պրն. Ֆրետերիքօ Րոքքո, ինչպէս նաեւ Ռուսաստանէն ժամանած բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, Անարատ Յղութեան հայ քոյրերը, «Comunito Armena»-ի խորհուրդը եւ հայ ու իտալացի հիւրեր:

Տօնակատարութիւնը սկիզբ առաւ Հայաստանի հանրապետութեան քայլերգով որմէ ետք խօսք առաւ գերջ. հայր գէորգ ծ.վրդ Նորատունկեանը շեշտը դնելով Հայ բառին վրայ: Ան կապ մը ստեղծեց հայու անձին

անկախութեան ու Հայաստանի անկախութեան միջեւ, յայտնելով, թէ հայու համար ազատ ու անկախ ըլլալը երազ մըն էր, որ այսօր դարձած է իրականութիւն: Հայր Գէորգ մերժեց որ հայոց մէջ տեղի ունենայ որեւէ մէկ խտրութիւն ներառեալ Եկեղեցւոյ,

հողի ու կուսակցութիւններու միջեւ, որովհետեւ ի վերջոյ այս բոլորը եղած են ի նպաստ հային ու հայ ազգին համար:

Իսկ Հայաստանի հանրապետութեան դեսպան՝ պրն. Ռուբէն կարապետեան իր խօսքը ուղղեց ներկաներուն նախ շնորհակարարելով այս տօնն ու տօնակատարութիւնը, յաղթանակ նկատելով այս 20 ամեայ անկախութիւնը, որովհետեւ հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն, Արցախը այսօր կը գտնուի հայոց ձեռքերուն մէջ: Ան ըսաւ թէ հայր հայ է եւ բարձրագոյն արժէքն է եւ չկայ տարբերութիւն իրարու միջեւ, այլ ձեռք-ձեռքի տալով պէտք է աշխատիլ Հայաստանի հզօրացմանը համար եւ այդ ալ համախմբուելով հանրապետութեան կողքին ու շուրջը:

Պրն. Ռուբէն Կարապետեան իր խօսքը աւարտեց ընտանիքներուն մաղթելով սէր ու երջանկութիւն, իսկ երիտասարդներուն՝ հաւատք իրենց Հայաստան հայրենիքին հանդէս:

Տօնակատարութեան աւարտին, խօսք առաւ նաեւ Հռոմի քաղաքապետի ներկայացուցիչ՝ պրն. Ֆրետերիքօ Րոքքօ անուանելով այս անկախութիւնը «երիտասարդ» անկախութիւն: Հայաստան իր այս 20-ամեայ անկախութեամբ չէ, որ կը դիտուի, այլ՝ իր դարաւոր պատմութեամբ որ կը պարփակէ տխուր եւ ուրախ հանգրուաններ: Ան նչեց թէ

Ինչպէս հայերը կապուած են իրենց հայրենիքին եւ այս հանդիպումը մեծ փաստ է այս իրականութեան: Ան փակեց իր խօսքը բարձր գնահատելով հայկական գաղութին գործն ու ներկայութիւնը Հռոմի մէջ:

Տօնակատարութեան աւարտին տեղի ունեցաւ ցուցադրութիւն ժամանակակից արուեստի պատկանող հայ նկարիչներու գործերուն՝ «Հայերը» խորագրի տակ, որ պիտի շարունակուի մինչեւ կիրակի 25 սեպտեմբեր 2011: Ինչպէս նաեւ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն այս պատմական օրուան առիթով:

Պսակեալ գոյգերու հանդիպում Ձմմառու վանքին մէջ

Կիրակի, 18 սեպտեմբեր 2011-ին, կազմակերպութեամբ Ձմմառու ժողովրդապետութեան, վանքին մէջ տեղի ունեցաւ պսակեալ գոյգերու հանդիպում: Հրաւիրեալ գոյգերը արդէն իսկ կը տօնէին իրենց պսակադրութեան 30 եւ աւելի ամեակները հասնելով մինչեւ 40 եւ 45 ամեակներու:

Առաւօտեան ձայնաւոր սուրբ Պատարագը մատոյց վանքի մեծաւորի տեղապահ հայր Գաբրիէլ վրդ: Մուրատեան: Ան իր խօսքին մէջ շեշտեց ընտանիքի եւ գոյգերու հաւատարմութեան եւ փոխադարձ յարգանքի եւ սիրոյ կարեւորութեան վրայ: Պատարագի երգեցողութիւնը կատարեցին Ձմմառու ընծայարանի ժառանգաւորները:

Ապա բոլոր հրաւիրեալները այցելեցին վանքին երկու թանգարանները, ինչպէս նաեւ զինեմառանը: Ապա բոլորը մեկնեցան սեղանատուն՝ մասնակցելու բարեկամական ազապին, որուն ընթացքին հայր Եղիա վրդ. Դերձակեան խօսք առնելով շեշտեց այս իւրայատիւկ առիթին ժամանած յոբելեարներուն կարեւորութեան եւ անոնց երկարամեայ կեանքի փորձառութիւններուն վրայ: Ինչպէս նաեւ ան իր խօսքին մէջ յստակ ըսաւ թէ՛ «մենք պատրաստ ենք բոլորին տուները այցելելու նամանաւանդ երբ տուներու մէջ խնամքի կարօտ անձեր գոյութիւն ունին: Մեր ժողովրդապետութիւնը պիտի աշխուժանայ շնորհիւ ձեր ջանքերուն եւ մի մոռնաք թէ Չմմառու Աստուածամայրը միշտ կը հսկէ ձեր ընտանիքներուն վրայ. այցելեցէ՛ք անոր մատուռը»:

Ապա, հայր Գաբրիէլ վրդ. Մուրատեան իւրաքանչիւր զոյգի յանձնեց Չմմառու Յաւազին Աստուածամօր պատկերը որպէսզի անոր օրհնութիւնը իրենց հետ տանելով օրհնուին իրենց ընտանիքնե-

ըուն բոլոր անդամները ու յաճախ հաւաքուին անոր պատկերին շուրջ ու միասին աղօթեն:

Ագապի աւարտին, բոլորը միասին յիշատակի խմբանկար մը առին երանելի Իգնատիոս արք. Մալոյեանի յուշակոթողին առջեւ:

«Սիրով ծառայել միութեան» իր առաքելութեան ընդմէջէն»

**հաստատեց
արհի. հայր Ռաֆայէլ արք. Մինասեան**

Արեւելեան Եւրոպայի հայ կաթողիկէ թեմի նոր առաջնորդ՝ արհիապատիւ հայր Ռաֆայէլ արք. Մինասեան հարցազրոյց մը ունեցաւ Ռատիօ Վատիկանի հայերէն բաժնին հետ: Գերապայծառ տէրը նախ յայտնեց, որ Հռոմ կը գտնուի մասնակցելու համար նոր եպիսկոպոսներու համար յատուկ կազմակերպուած ժողովին՝ 7-էն 16 սեպտեմբեր 2011: Ապա ան անդրադարձաւ Հայաստանի մէջ իր նոր առաքելութեան մասին, յայտնելով որ ինք պիտի շարունակէ Եկեղեցւոյ առաքելութիւնը հայրենիքի մէջ եւ նշելով, որ Եկեղեցին միշտ եղած է զօրավիգ ամէն մակարդակի վրայ հայ պետութեան ու ժողովուրդին Հայաստանի անկախութենէն մինչեւ այսօր: Ան ըսաւ որ պիտի շարունակէ գործել ու առաջնորդել մեկնելով իր նոր առաքելութեան բնաբանէն՝ «սիրով ծառայել միութեան»:

Մինասեան արքեպիսկոպոսը պարզեց Արեւելեան Եւրոպայի հայ կաթողիկէ տարածուն թեմին համայնապատկերը, հաստատելով որ նոյն ու հաւասար կերպով պէտք է նայիլ բոլոր ժողովրդապետութիւններուն եւ առաքելավայրերուն, դիւրացնելով վարդապետներուն ու քահանաներուն գործը ժողովուրդին մէջ: Իսկ ինչ կը վերաբերի յարաբերութիւններուն քոյր Եկեղեցիներուն հետ, գերապայծառ տէրը ըսաւ թէ կը հաւատայ մէկ հայ Եկեղեցւոյ հակառակ տարբեր գունաւորումներուն, որոնք բոլորը կը պատկանին մէկ հոգւոյ դաւանանքի: Հետեւաբար պէտք է միջին ճամբայ մը գտնել իրարու հետ համընթաց քալելու եւ ծառայելու հայ հաւատացեալ ժողովուրդին, եզրափակեց Մինասեան արքեպիսկոպոսը:

Խաչվերացի տօնն ու Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ անուանակոչութիւնը Հալէպի մէջ

11 սեպտեմբերի առաւօտեան ժամը 11-ին, Հալէպի հայ կաթողիկէ «Սուրբ Խաչ» եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ Խաչվերացի տօնին եւ Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ անուանակոչութեան նուիրուած սուրբ Պատարագ, հանդիսապետութեամբ հայ կաթողիկէ Բերիոյ թեմի առաջնորդ արհիւ- տէր Պետրոս արք. Միրիաթեանին:

«Հայ եկեղեցին սուրբ Խաչին նուիրուած 5 տօներ ունի» ըսելով սկսաւ

իր քարոզը արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեան, որ Քրիստոսի օրինակը տալով շարունակեց իր խօսքը. «Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս կ'ըսէ՝ Ան որ կ'ուզէ ինծի հետեւիլ, թող առնէ իր խաչը ամէն օր եւ ինծի հետեւի»:

Այնուհետեւ մեզմէ իւրաքանչիւրին կրած խաչին անդրադառնալով գերապայծառը աւելցուց. «մեզմէ ամէն ոք կեանքի ընթացքին խաչ մը ունի, այդ խաչը կրնայ մեծ կամ փոքր, ծանր կամ թեթեւ ըլլալ»:

Մեզմէ իւրաքանչիւրը կրնայ միւսին համար երբեմն խաչ մը, այսինքն պատուհաս մը ըլլալ:

Հիւանդութիւնը, նիւթական դժուարութիւնները, յուսահատութիւնը եւ այսպիսի պայմաններ մեզի համար խաչեր են: Սակայն այս խաչը կը թեթեւնայ երբ զայն սիրով ընդունինք եւ յօտար կամքով կրենք զայն մեր կեանքի ողջ ընթացքին:

Գերապայծառ տէրը մանրամասնօրէն անդրադարձաւ Ռեհանի օրհնութեան խորհուրդին ըսելով. «Սովորութեան համաձայն, խաչվերացի տօնին կ'օրհնուի Ռեհանը: Ռեհանը կը խորհրդանշէ Քրիստոսի ծաղկած խաչը որպէս օրհնութիւն կը տարուի հաւատացեալներու տուները, օրհնուելու եւ ծաղկեցնելու համար»:

Ինչպէս Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս խաչը ուսին առնելով քալեց, մենք եւս պարտինք կրել մեր խաչը եւ հետեւիլ Քրիստոսին:

Ապա գերապայծառ հայրը խաչվերացի տօնին առթիւ երգուած «Քառաթեւեան» շարականը մեկնաբանեց ըսելով. «խաչվերացի տօնին կ'եր-

գենք Քառաթեկեան շարականը, որ օրհնութիւնն է աշխարհի չորս ծագերուն»:

Խաչը չորս կողմեր ունի, որոնք կը խորհրդանշեն աշխարհի չորս ծագերը: Առ այդ, սուրբ Պատարագէն ետք պիտի ուղղուինք դէպի եկեղեցւոյ բակը կատարելու անդաստանը:

Ահա թէ ինչու խաչը օգնական է մեզի, թող մեզմէ ամէն մէկը ապաւինի սուրբ Խաչին:

Գերապայծառ տէրը բարեմաղթութիւններով եւ շնորհաւորանքով եզրափակեց խօսքը:

Յաւարտ սուրբ Եւ անմահ Պատարագին արհի. տէր Պետրոս արք. Միրխաթեանը, արհի. տէր Գրիգոր եպս. Գուսան առաջնորդ Եգիպտոսի թեմին, «Սուրբ Խաչ» եկեղեցւոյ ժողովրդապետ գերպ. Ներսէս վրդ. Զապարեանը եւ եկեղեցւոյ մեծ ընտանիքը եկեղեցւոյ դահլիճին մէջ ընդունեցին շնորհաւորանքները:

Երիտասարդական հաւաք Վանաձորի մէջ

«Արմատաւորուած եւ կառուցուած Յիսուս Քրիստոսի վրայ հաստատ մնանք հաւատքի մէջ» բնանիւթով, տեղի ունեցաւ երիտասարդական հաւաք Վանաձորի մէջ 2011-ի Երիտասարդութեան համաշխարհային օրուան առթիւ (Մատրիտ, 16-21 Օգոստոս 2011):

Այս հաւաքին գերյարգելի Յովսէփ Թ. Ծ. վրդ. Քելէկեան դասախօսական հանդիպումի մը ընթացքին խօսեցաւ երիտասարդներուն դերին մասին մեր ընկերութեան մէջ:

Ան խօսեցաւ հայկական խաչի մասին, անոր խորհրդանշաններուն ու արմատներուն մասին, ինչպէս նաեւ մեր արմատներուն՝ Դրոշմի խորհուրդի կնիքի ընդմէջէն: Ան նշեց, որ իրական երիտասարդութիւնը սրտի ու հոգիի մէջն է եւ ոչ թէ տարիքին հետ կապուած է, եւ այսօր աւելի քան երբեք Եկեղեցին պէտք ունի երիտասարդութեան:

Ան եզրափակեց ըսելով. «Եկէ՛ք ուրեմն, այսօր միասին դնենք հիմնաքարը այդ ամուր կառոյցին, որով մեր եկեղեցին պիտի վերանորոգուի: մեր անասան հաւատքի ուժը թող ըլլայ հիմը ապագայ սերունդներու կերտումին: Մտէք երգչախումբի մէջ, դպրաց դասի մէջ, կարգապահական խմբակներու մէջ... ձեռք ձեռքի տուած՝ շրջապատեցէք ձեր եկեղեցիները եւ մի թողուք որ անոնք փուլ գան ձեր անհոգութեան պատճառաւ: Այս է գլխաւոր պատգամներէն մին զոր ձեր հետ պիտի տանիք այս հաւաքոյթէն ետք»:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԻՈՐՈՒՄԻ ԵՌԱՄՍԵԱԿ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՁ

Լիբանանի հայ կաթողիկէ Վարժարաններու Տնօրէններու Խորհուրդին եւ հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի «Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» կեդրոնի հրաւէրով Խաչատուր Աբովեանի անուան Երեւանի պետական մանկավարժական համալսարանի մանկավարժական ամբիոնի դասախօս Դոկտ. Փրոֆ. Ճուլիեթա Կիւլամիրեան 30 սեպտեմբերին ժամանեց Պէյրութ՝ շարունակելու համար Լիբանանի հայ կաթողիկէ վարժարաններու ուսուցիչներուն ուղղուած մանկավարժական կազմաւորումի դասընթացքները, որոնք սկիզբ առին անցած դարնան:

«Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» կեդրոնի դպրոցական հայագիտութեան զարգացման գրասենեակին կողմէ նախաձեռնուած՝ 2011-ի մայիսին Լիբանանի հայ կաթողիկէ վարժարաններուն մէջ Դոկտ. Կիւլամիրեանի կատարած կազմաւորումի աշխատանքները յատկանշուեցան մեծ արդիւնաւէտութեամբ: Ծրագիրը շարունակելու որոշումը կը բխի ի սպաս հայ աշակերտներուն հայերէնի ուսուցման եղանակները զարգացնելու նկատմամբ հայ կաթողիկէ պատրիարքարանին եւ անոր կրթական մարմիններուն յանձնառութենէն, ինչպէս նաեւ լիբանանահայ մանկավարժներուն մասնագիտական օգնութիւն տրամադրելու պատրաստակամութենէն: Աշխատանքներուն մասնակից դպրոցներն են՝ Մեսրոպեան, Գ. Հարպոյեան, Սրբ. Հովսիսիմեանց, Սրբուհի Ագնէս, Այնճարի Հայ Քոյրերու եւ Հազմիէի Մխիթարեան վարժարանները:

Հայերէնի ուսուցման մեթոտի եւ մանկավարժական կազմաւորումի դասընթացքներու ծրագիրին այս շարունակութիւնը կը վայելէ Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքին բարձր հո-

վանաւորութիւնը եւ անձնական քաջաբերանքը:

Եռամսեայ դասընթացքներուն շնորհիւ Լիբանանի հայկական վեց վարժարաններուն մէջ էական յառաջընթաց արձանագրուեցաւ ինչպէս ուսուցիչներու ընդհանուր մանկավարժական կազմաւորումին, այնպէս ալ հայերէնի ուսուցման պայմաններուն մէջ:

Այս առիթով, կեդրոնը շնորհակալութիւն յայտնեց Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարար պրն. Արմէն Աշոտեանին, նախարարութեան Սփիւռքի բաժնի աշխատակիցներուն եւ Խաչատուր Աբովեանի անուան Երեւանի պետական մանկավարժական համալսարանի նախագահ պրն. Ռուբէն Միրզախանեանին՝ այս ծրագրի կատարման ի ինդիւր անոնց ցուցաբերած աջակցութեան համար:

Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց պատրիարքական շքանշան Դոկտ. Ժիւլիեթա Կիւլամիրեանին

22 դեկտեմբեր 2011-ին, Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքը հայ մտաւորականներուն յատուկ պատրիարքական բարձրագոյն պարգեւը՝ «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի» շքանշան շնորհեց հայրենի մեծ մանկավարժ դոկտ. փրոֆ. Ժիւլիեթա Կիւլամիրեանին՝ Լիբանան հայ կաթողիկէ վարժարաններու հայերէնի ուսուցիչներու

մանկավարժական կազմաւորման աշխատանքները մեծագոյն արդիւնաւէտութեամբ ղեկավարելուն համար:

Այս առիթով հայ կաթողիկէ պատրիարքարանին մէջ կայացած պատրիարքական ընդունելութեան ներկայ եղան Լիբանանի հայ կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու խորհուրդի նախագահ արհի. հայր. Յովհաննէս եպս. Թէյրուզեան, արհի. հայր Վարդան եպս. Աշգարեան, Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի կեդրոնի տնօրէն հայր Վարդան վրդ. Գազանճեան, Մեսրոպեան, Գ. Հարպոյեան, Սրբոց Հռիփսիմեանց, Սրբուհի Ագնէս եւ Մխիթարեան վարժարաններու տնօրէնները, նոյն վարժարաններու կրթական պատասխանատուներ եւ կազմաւորման աշխատանքներուն մասնակցած ուսուցիչներ:

Հանդէս գալով բարի գալուստի խօսքով՝ հայր Վարդան վրդ. Գազանճեան դոկտ. Կիւլամիրեանի աշխատանքները արժեւորեց հայ կաթողիկէ վարժարաններուն մէջ եւ անոնց համար կատարուող զարգացման ծրագիրներու ընդհանուր պարունակին մէջ: Ան յատկապէս շեշտեց ուսուցիչներու մանկավարժական կազմաւորման եւ վերապատրաստութեան կարեւորութիւնը՝ դպրոցական գործի յառաջընթացին մէջ: Հայր Գազանճեան ուրախութիւն արտայայտեց այն առիթով, որ դոկտ. Կիւլամիրեան 2011 թուականի մայիս եւ հոկտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներուն ընթացքին ոչ միայն յաջողեցաւ էական օգնութիւն ցոյց տալ հայ կաթողիկէ վարժարաններու հայոց լեզուի ուսուցիչներուն, այլ նաեւ պատրաստեց հայոց լեզուի ուսուցման ծրագիրներ՝ մանկապարտէզի եւ նախակրթարանի դասարաններուն համար: Այս աշխատանքներու կազմակերպման մէջ ան մեծապէս գնահատեց Նարեկացի կեդրոնի Դպրոցական հայագիտութեան զարգացման գրասենեակի վարիչ տնօրէնին՝ Վարդան Թաշճեանի եւ մանաւանդ տիկին Զուարթ Նաճարեանի դերը:

Ապա խօսք առաւ Մեսրոպեան եւ Գ. Հարպոյեան վարժարաններու հայոց լեզուի աւարկայի համակարգող Ռաֆֆի Տեմիրճեան: Ան վեր առաւ դոկտ. Կիւլամիրեանի արժանիքները՝ որպէս հայոց լեզուի ուսուցման մեթոտի մասնագէտ, որպէս մանկավարժ եւ որպէս կազմակերպիչ՝ կազմաւորման աշխատանքներու: Տեմիրճեան շեշտեց, որ կազմաւորման աշխատանքներու արդիւնաւէտ կայացման մէջ վճռական նշանակութիւն ունեցան դոկտ. Կիւլամիրեանի նրբամտութիւնը, մեր իրականութեան նկատմամբ անոր իրապաշտ

մօտեցումը, աշխատանքներու մասնակից ուսուցիչներու նկարագրային առանձնա-յատկութիւնները հաշուի առնելու անոր կարողութիւնը եւ ամենակարեւորը՝ անոր հաւատքը՝ կատարուող աշխատանքներուն նկատմամբ: Ան աւելցուց, որ դուկտ. Կիւլամիրեան յաջողեցաւ Հայ կաթողիկէ վարժարաններու ուսուցիչներուն միջեւ ստեղծել հաւաքական աշխատանքի միջնորդ, որուն մէջ էր, որ կարելի եղաւ յառաջացնել հայոց լեզուի ուսուցման ծրագիրները:

Հանդիսութեան յաջորդ մասով, Հագմիէի Մխիթարեան վարժարանի տնօրէն հայր Յովսէփ Ծ.վրդ. Թոփալեան ընթերցեց Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքի Օրհնութեան գիրը, որմով

ան Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի շքանշան կը շնորհէր Դուկտ. Ժիւլիէթա Կիւլամիրեանին: «Կը գնահատենք ձեր օրինակելի ջանասիրութիւնը, հետեւողականութիւնը, բծախնդրութիւնը, ինչպէս նաեւ մանկավարժի, դասախօսի եւ հոգեբանի գերազանց կարողութիւնները, զորս ի գործ դրիք սիրով՝ մեր վարժարաններու հայերէնի ուսուցիչներու մանկավարժական վերապատաստութեան ուղղուած աշխատանքներուն մէջ: Որպէս լեզուի ուսուցիչ եւ հայերէնի ուսուցման տեսաբան՝ դուք հիմերը գետեղեցիք մեր վարժարաններուն մէջ հայերէնի ուսուցման ծրագիրներու, որոնք անկասկած մեծագոյնս պիտի նպաստեն մեր նորահաս սերունդներու հայեցի դաստիարակութեան», ըսուած էր Հոգեւոր Տիրոջ գիրին մէջ՝ ուղղուած դուկտ. Կիւլամիրեանին:

Խօսք առաւ դուկտ Կիւլամիրեան՝ իրեն շնորհուած պատրիարքական պարգեւը համարելով ամենաթանկարժէքը՝ կեանքին մէջ ստացածներուն մէջ: Ան ըսաւ, որ այս շքանշանը կը պարտաւորեցնէ զինք յանձնառու մնալ ուսուցիչներու կազմաւորման եւ հայոց լեզուի ծառայութեան մէջ՝ ուր որ պարտականութիւնը կանչէ: «Կը խոնարհիմ բոլորիդ առջեւ՝ օտար ամիբրու վրայ հայոց լեզուի եւ մշակոյթի պաշտպանութեան ի խնդիր ձեր կատարած զոհողութեան համար: Առանձնապէս իմ սէրս կը յայտնեմ ուսուցիչներուն եւ մեծապէս կը գնահատեմ իրենց կամքն ու ջանասիրութիւնը, առանց որոնց որեւէ բան պիտի չկրնայինք իրականացնել», ըսաւ դուկտ. Կիւլամիրեան:

Այնուհետեւ խօսք առաւ Հոգեւոր Տէրը: Ան ըսաւ, որ հիմնուելով անցեալ մայրս ամսուան ընթացքին դուկտ. Կիւլամիրեանի կատարած աշխատանքներուն արժեւորումին վրայ, որոշում կայացուցեալ շարունակելու ուսուցիչներու կազմաւորման ծրագիրը՝ աւելի երկար ժամանակով, դարձեալ դուկտ.

Կիւլլամիրեանի ղեկավարութեամբ: Գոհունակութիւն արտայայտելով արձանագրուած արդիւնքներուն համար, Հոգեւոր Տէրը կոչ ուղղեց վարժարաններու տնօրէններուն եւ պատասխանատուներուն, լրջօրէն նկատի ունենալ դոկտ. Կիւլլամիրեանի ղեկավարութեամբ պատրաստուած ծրագիրները՝ հայերէնի ուսուցման գործընթացին մէջ եւ հետեւիլ անոր գործադրութեան: Ան կոչ ուղղեց ուսուցիչներուն, անընդմէջ զբաղիլ իրենց մասնագիտական հմտութիւններու զարգացումով՝ օգտուելով արդի արհեստագիտութիւններու ընձեռած միջոցներէն եւ այս վերջիները ծառայեցնել փոքրերու կրթութեան: Այս առիթով, Հոգեւոր Տէրը հաստատեց.

«Հայեցի կրթութեան օճախը, ընտանիքին հետ հաւասար, հայ դպրոցն է. ան է նաեւ լեզուի պահպանման եւ տարածման պատասխանատուն: Հայ կաթողիկէ պատրիարքական աթոռի հովանիին տակ, աշխատանքները կանգ պիտի չառնեն, եւ աւելին՝ միշտ պիտի զարգանան, պաշտպանելու համար հայկականութեան օճախները՝ օտար ափերու վրայ: Մեր այս համոզումը պարտի գործի վերածուիլ ամէն մէկ հաստատութեան մէջ՝ ամէնօրեայ ջանասիրութեամբ: Գործին լծուած պէտք է ըլլան սերունդներու կրթութեան առնչակից բոլոր կողմերը՝ իւրաքանչիւրը իր պատասխանատուութեան համաձայն: Մենք, որպէս հայ կաթողիկէ պատրիարքական աթոռի գահակալ, ամբօրէն պիտի պահպանենք մեր զօրակցութիւնը իւրաքանչիւր կողմի՝ հնարաւորութիւններու ամբողջ ուժով: Տնօրէն, ուսուցիչ, կրթական պատասխանատու, ծնողք թէ՛ աշակերտ կրնան վստահ ըլլալ, որ Զմմառու աթոռը կայ ու պիտի մնայ որպէս հայութեան եւ հայ մշակոյթի պաշտպան՝ դժուար այս ժամանակներու առաջաւոր դիրքերուն վրայ»:

«Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» կեդրոնը կը մասնակցի միջազգային գիտագործնական համագումարի Երեւանի մէջ

2011-ի 9 դեկտեմբերի, Երեւանի մէջ մեկնարկեց Հայաստանի Հանրապետութեան սփիւռքի նախարարութեան, «Հիքսոս» հիմնադրամի եւ «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած «Հայութեան կրօնադաւանական հատուածներ. մարտահրաւէրներ եւ հնարաւորութիւններ» խորագրով միջազգային գիտագործնական համագումարը:

Ներկայ էին ՀՀ սփիւռքի նախարարի տեղակալ՝ Արմէն Հայրապետեանը, ՀՀ կառավարութեան աշխատակազմի ազգային փոքրամասնութիւններու եւ կրօնական հարցերու վարչութեան պետ՝ Վարդան Ասցատրեանը, «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի գործադիր տնօրէն՝ Գագիկ Յարութիւնեանը, հասարակական, քաղաքական, կրօնական կազմակերպութիւններու, հայագիտական կեդրոններու ներկայացուցիչներ, գիտնականներ Հայաստանէն եւ Սփիւռքէն, ուսանողներ եւ այլք:

Համագումարին իր մասնակցութիւնը բերաւ նաեւ Լիբանանի հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի «Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» կեդրոնի՝ «Դպրոցական հայագիտութեան զարգացման գրասենեակ»-ի վարիչ տնօրէն Վարդան Թաճեանը: Համագումարի առաջին օրը ան զեկուցեց «Միջարանուանական գործակցութիւնը Լիբանանի հայ համայնքին մէջ, փորձառութիւններ եւ հեռանկարներ» թեմայով:

Գիտաթողովին քննարկուեցան հայութեան կրօնադաւանական հատուածներու ազգային ինքնութեան պահպանման եւ միջդաւանական համերաշխութեան, համագործակցութեան միջոցառումի ապահովման միջոցներուն առնչուող եւ այլ հարցեր:

Զեկույցներով հանդէս եկան «Նորավանք» ԳԿՀ գործադիր տնօրէն Գ. Յարութիւնեանը («Հայութեան կրօնադաւանանքային խնդիրները համաշխարհային զարգացումներու ծիրին մէջ»), ՀՀ կառավարութեան աշխատակազմի ազգային փոքրամասնութիւններու եւ կրօնական հարցերու վարչութեան պետ՝ Վ. Ասցատրեանը («Հայութեան այլակրօն եւ այլադաւան հատուածներու յարաբերութիւններն ու միաւորման խնդիրները»), «Նորավանք» ԳԿՀ հայագիտական կեդրոնի ղեկավար Արիստակէս Սիմաւորեանը («Հայութեան դաւանանքային հատուածների համախմբման ձեւերը եւ մեքանիզմները»), Դոկտ. Միհրան Դաբաղը՝ Գերմանիայէն, պատմաբան Յակոբ Զոլաքեանը՝ Սոււրիայէն, գիտնականներ՝ Հայաստանէն եւ այլ երկիրներէն:

«Կռունկ» պատրիարքական երգչախումբի սուրբ Ծննդեան համերգ

Հովանաւորութեամբ ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց կաթողիկոս պատրիարքի եւ կազմակերպութեամբ հայ կաթողիկէ Սուրբ Փրկիչ եկեղեցւոյ ժողովրդապետութեան, 18 դեկտեմբեր 2011-ին, հայ կաթողիկէ «Յովհաննէս Պօղոսեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ սուրբ Ծննդեան համերգ՝ կատարողութեամբ հայ կաթողիկէ «Կռունկ» միացեալ երգչախումբին:

Երգչախումբը՝ որ ելոյթ ունեցաւ խմբավարութեամբ դոկտ. Եղուարդ Թորիկեանի, տարբեր լեզուներով ներկայացուց սուրբ Ծնունդի հոգեւոր երգեր եւ շարականներ, որոնցմէ կարելի է նշել «Այսօր տօն է Ծննդեան», «Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի», «Քրիստոս ծնաւ», «Աւետիք» շարականները: Երգչախումբը նաեւ երգեց իտալերէն, արաբերէն, անգլերէն, Ֆրանսերէն եւ չինարէն տօնական երգեր:

Յայտագիրի վերջին բաժինով երգչախումբին միացաւ «Կռունկ» երիտասարդաց երգչախումբը. անոնք միասնաբար երգեցին երեք երգեր: Երգչախումբը արժանացաւ ներկաներու գնահատանքին:

Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդի ընդհանուր քարտուղարի Ծննդեան պատգամը

Յիսուսի սուրբ Ծննդեան տօնին առթիւ վերապատուելի Օլլավ Թվէյդ՝ ընդհանուր քարտուղարը Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդին, իր պատգամը ուղղեց «հրաւիրելով բարի կամքի տէր մարդիկը աշխատելու երկրի մէջ խաղաղութեան հաստատումին ի խնդիր»:

Հրեշտակներու կանչը (գրուած սուրբ Դուկասի Աւետարանին մէջ) մեզ կը հրաւիրէ Աստուծոյ Փառքը փնտուելու եւ աշխատելու Ձեր դարու արդար խաղաղութեան համար: Խաղաղութիւնը (կը գրէ վերապատուելի Օլլավ Թվէյդ իր պատգամին մէջ) կը պատկանի զանազան կրօններու, հետեւաբար խաղաղութիւնը կեդրոնական արժէք ունի բոլոր կրօններուն համար: Միջ-կրօնական երկխօսութիւն կազմակերպելով մենք կը միտինք լուծում մը գտնել աշխարհի հարցերուն եւ ընդհարումներուն:

Հայաստանի հանրապետության նախագահ Սերժ Սարգսեան այցելեց Իտալիա

Երկուշաբթի, 12 դեկտեմբեր 2011-ին, Հայաստանի հանրապետության նախագահ Սերժ Սարգսեան՝ Իտալիա իր պաշտօնական այցելութեան ընթացքին, հանդիպում ունեցաւ սրբազան քահանայապետ Բենեդիկտոս ԺԶ-ի հետ Վատիկանի մէջ: Հանդիպման ընթացքին, սրբազան քահանայապետը եւ նախագահ Սարգսեան անդրադարձան Հայաստանի եւ Վատիկանի միջեւ բարձր մակարդակի յարաբերութիւններուն, ինչպէս նաեւ Վատիկանի եւ Էջմիածնի սուրբ աթոռներու միջեւ համագործակցութեան, յանուն համընդհանուր բարօրութեան երկու Եկեղեցիներուն միջեւ: Անոնք ընդգծեցին նոր սերունդներու քրիստոնէական արժէքներու ոգիով դաստիարակչութեան կարեւորութիւնը:

Հայաստանի հանրապետության նախագահը այցելեց նաեւ Հռոմի «Սուրբ Նիկողայոս»ի անուան հայ կաթողիկէ Եկեղեցին, ուր հանդիպում ունեցաւ Լեւոնեան հայ վարժարանի մեծաւոր՝ գերյ. հայր Գէորգ Թ.Ծ.Վ. Նորատունկեանի հետ, ներկայութեամբ Արեւելեան Եւրոպայի, Վրաստանի եւ Հայաստանի հայ կաթողիկէ թեմի առաջնորդ արհի. Ռաֆայէլ արք. Մինասեանի, հայ կաթողիկէ Եկեղեցւոյ հոգեւոր հայրերու, Անարատ Յղութեան հայ քոյրերու եւ հռոմահայ համայնքի ներկայացուցիչներու:

Նախագահ Սերժ Սարգսեան հանդիպում ունեցաւ նաեւ Վատիկանի պետութեան քարտուղար կարգինալ Դարչիզիո Պերթոնէի հետ:

Բարեկամութեան խաչքարի գետեղում Հռոմի Պրասքի պալատին մէջ

13 դեկտեմբեր 2011-ին, Հռոմի մէջ տեղի ունեցաւ հայկական խաչքարի գետեղման արարողութիւնը մասնակցութեամբ Հռոմի քաղաքապետ Ճաննի Ալէմաննոյի եւ Հայաստանի պատուիրակութեան գլխաւորութեամբ՝ նախագահ Սերժ Սարգսեանի եւ Երեւանի քաղաքապետ Տարօն Մարգարեանի:

Հայկական խաչքարը գետեղուեցաւ Հռոմի Պրասքի Պալատի (Palazzo Braschi) ներքնաբակին մէջ: Ճաննի Ալէմաննո շատ գեղեցիկ արտայայտութիւններ ունեցաւ Հայաստանի ու Հայերու մասին ըսելով. «Ինձի համար մեծ պատիւ է եւ մեծ ուրախութիւն ստանալ խաչքարը, որ Հայաստան որոշեց նուիրել քրիստոնէութեան մայրաքաղաքին: Ասիկա պատմական պահ մըն է հայերուն եւ իտալացիներուն համար: Բոլորս լաւ կը ճանչնանք կորովը Հայ Եկեղեցւոյ, մասնաւորապէս այն ինչ որ անիկա ներկայացուց որպէս պատնէշ մահամեռականութեան դէմ, եւ տառապանքը հայ ժողովուրդին Աստուածամերժ վարչակարգերու տարիներուն: Այս խաչքարը, ըսաւ Հռոմի քաղաքապետը, մեզի համար խորհրդանիշ մըն է, կը ներկա-

յացնէ՝ Եկեղեցին, հայ համայնքը եւ սրբակոթողն է խաղաղութեան ու եղբայրութեան»:

Նախագահ Սերժ Սարգսեան դեկտեմբերի 14-ին այցելեց Վենետիկի սուրբ Ղազար կղզի՝ Մխիթարեան միաբանութեան մայրավանք, ուր հանդիպում ունեցաւ Մխիթարեան միաբանութեան անդամներու եւ Իտալիոյ հայ համայնքի հոգեւոր ու մշակութային կազմակերպություններու ներկայացուցիչներու հետ: Այս առթիւ, Հայաստանի նախագահը յայտնեց թէ հպարտութիւն եւ մեծ պատիւ է այսօր Մխիթարեան միաբանութեան անդամներու հետ Վենետիկի մէջ յայտարարել հայատառ գրատպութեան 500 ամեակի միջոցառումներու սկիզբը:

Ֆրանսայի խորհրդարանը վաւերացուց Հայոց Ցեղասպանութեան Ժխտումը քրէականացնող օրինագիծը

Ֆրանսայի Խորհրդարանը 22 դեկտեմբեր 2011-ին, աւելի քան երեքուկէս ժամ տեւած քննարկումներէ ետք որդեգրեց Հայոց Ցեղասպանութեան Ժխտումը քրէականացնող օրինագիծը, որ խորհրդարանին ներկա-

յացուած էր երեսփոխան տիկին Վալերի Պուլայէի առաջարկով: Միութիւնն Յանուն ժողովրդային Շարժումի կուսակցութեան (UMP) հայազգի երեսփոխան Փաթրիք Տեւեճեան խորհրդարանին առջեւ իր արտասանած խօսքին մէջ յայտնեց, որ կարծիքի ազատութիւնը եւ քարոզչութիւնը պէտք է իրարու հետ շփոթել: Ան ընդգծեց, որ քննարկուող օրինագիծը ուղղուած է Հայոց Յեղասպանութիւնը ժխտող Թուրքիոյ պետական քարոզչութեան դէմ:

Նոր օրինագիծին համաձայն՝ Ֆրանսայի մէջ Հայոց Յեղասպանութիւնը ժխտողներուն մինչեւ մէկ տարուան բանտարկութիւն կը նախատեսուի եւ 45.000 էուրօ տուգանք:

Հայոց ցեղասպանութիւնը եւ Վատիկանի գաղտնի փաստաթուղթերը

Վատիկանի արխիւներու պատասխանատու՝ գերապայծառ Սերժիօ Փականօ, անցեալ յուլիսին մամուլին յայտարարած էր որ Հայոց Յեղասպանութեան վերաբերեալ Վատիկանի գաղտնի փաստաթուղթերը պիտի հրատարակուին: Արդարեւ «Միջին Արեւելքի հարցը Հայոց Յեղասպանութեան հայեացքի ընդմեջէն» խորագիրը կրող հատորը ի վերջոյ լոյս տեսաւ այս օրերուս: Անոր հեղինակն է Լէչչէ համալսարանի Արեւելեան Եւրոպայի պատմութեան դասատու Լեհ փրօֆ. Մարգօ Եաքով: 350 էջերէ բաղկացած այս հատորին մէջ՝ հիմնուած Վատիկանի գաղտնի արխիւներու վրայ, հրատարակուած են փաստաթուղթեր, որոնք կը վերաբերին 1894-1897 թուականներուն Օսմանեան կայսրութեան մէջ հայերուն դէմ գործուած ջարդերուն: Գերապայծառ Փականոյի յայտարարութեամբ գիրքը քաղաքական ոչ մէկ բնոյթ ունի, այլ լոկ պատմական է ու հիմնուած՝ պատմական փաստաթուղթերու վրայ: Այս նկատմամբ նշենք որ Վատիկանը զանազան առիթներով վկայած է Հայոց Յեղասպանութեան իր ճանաչումը ու այս փաստաթուղթերը կու գան հաստատելու, միջազգային գետնի վրայ, պարզուած անժխտելի իրողութիւնը:

Գիրքին մէջ անդրադարձ կատարուած է նաեւ ժամանակաշրջանին Հռոմի Լեւոն ԺԳ․ պապի յորդորագիրին, որ ուղղուած էր սուլթան Ապտուլ Համիտին զթասրտութիւն ցուցաբերելու եւ դադրեցնելու հայերուն դէմ գործուող սպանդը: Փաստաթուղթերէն ի յայտ կու գայ նաեւ հայերու ապրած վայրերու ու եկեղեցիներու քարտէսը ու անոնց կործանումը:

Նշենք նաև, որ ոչ պաշտօնական աղբյուրներէ կը յայտնուի թէ թրքական կառավարութիւնը բաւական ճնշում բանեցուցած է Վատիկանի վրայ գիրքի հրատարակումը կանխարգիլելու նպատակաւ:

Մամլոյ ասուլիս Բենեդիկտոս Ժ2-ի «Աշխարհի Լոյսը» հատորին մասին

Ուրբաթ 9 դեկտեմբեր 2011-ի առաւօտեան, Լիբանանի ընկերային հաղորդամիջոցներու եպիսկոպոսական յանձնախումբը գումարեց մամլոյ ասուլիս մը, կաթողիկէ լրուատուական կեդրոնին մէջ, ներկայացնելու համար սրբազան Բենեդիկտոս Ժ2. քահանայապետի նոր հատորը՝ «Աշխարհի Լոյսը» խորագրով: Հանդիպման ներկայ գտնուեցան յանձնախումբի նոր նախագահ՝ եպիսկոպոս Պուլլոս Մաթարը, Պիշարա Ալ Րաաի մարոնի պատրիարքին ներկայացուցիչ՝ եպիսկոպոս Հաննա Ուլուան, առաքելական նուիրակը եւ մեծ թիւով հոգեւոր ու մտաւորական դէմքեր, որոնց կարգին ներկայ էր նաև գերապատիւ հայր Վարդան վրդ. Գազանձեան:

Սկիզբը՝ կեդրոնի տնօրէն տէր Ապոս Ապու Քասս ողջունեց Մաթար եպիսկոպոսն ու ներկաները, նշելով որ նոր հատորը կը մարմնաւորէ սրբազան քահանայապետին անձնաւորութիւնը իր բոլոր աստուածաբանական, հոգեւոր, մարդկային եւ ընկերային իմաստներով, որոնք յատկանշեցին իր առաքելութիւնը քահանայական շրջանէն մինչեւ քահանայապետական աստիճան բարձրանալը, յոյս յայտնելով որ այս գիրքը առիթ կը հանդիսանայ խորհրդածելու ամէն հաւատացեալ անհատի անձին մասին, որ կը պահէ կրօնական ու բարոյական արժէքները:

Իսկ Լիբանանի ընկերային հաղորդամիջոցներու եպիսկոպոսական յանձնախումբի նախագահ՝ եպիսկոպոս Պուլլոս Մաթար իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ սրբազան քահանայապետի նոր հատորին մասին եւ անոր ընդմէջէն լայնօրէն խօսեցաւ այս դարաշրջանին Եկեղեցւոյ զանազան խնդիրներուն ու դժուարութիւններուն մասին:

Մամլոյ ասուլիսին խօսք առին նաև Լիբանանի խորհրդարանի նախկին փոխ նախագահ՝ էյի Ֆէրզլի, որ շեշտեց գիրքին առաքելութեան վրայ՝ յառաջացնելու քաղաքակրթութիւններուն միջեւ երկխօսութիւն: Թաուհիտ Ուրֆան հաստատութեան ընդհանուր քարտուղար՝ շէյխ Ապուլ Մունա իր կարգին կոչ ուղղեց աւելի ճիգ թափելու որպէսզի մեր կրօնները չվերածուին հեթանոսական անփոփոխելի ծիսակատարութիւններու: Ինչպէս նաև խօսք առին Վատիկանի հրատարակչատան տնօրէն՝ տոքթոր Ժոզէֆ Տը

Գոսթա եւ գիրքի արաբերէնի թարգմանիչ՝ պարոն Անթուան Շպէյր, որ անդրադարձաւ գիրքին ընդհանուր պարունակութեան:

Հանդիսութեան աւարտին տեղի ունեցաւ մետալներու բաշխում անոնց, որոնք մասնակցեցան այս հատորին հրատարակութեան գործին ինչպէս նաեւ ասուլիսին մասնակիցներուն:

Պուլոս Մաթար եպիսկոպոսը՝ նախագահ ընկերային հաղորդամիջոցներու եպիսկոպոսական յանձնախումբին

Հինգշաբթի, 8 դեկտեմբեր 2011-ին, առաւօտեան ժամը 9-ին, Պքերքէի մէջ Լիբանան տեղի ունեցաւ ընկերային հաղորդամիջոցներու եպիսկոպոսական յանձնախումբի նախագահութեան փոխանցումի հանդիսաւոր հանդիպում մարոնի պատրիարք Պիշարա Ալ Րաաիի եւ եպիսկոպոս Պուլոս Մաթարի միջեւ, որ վերջերս այս պաշտօնին համար ընտրուեցաւ Լիբանանի կաթողիկէ պատրիարքներու եւ եպիսկոպոսաց խորհուրդին կողմէ: Հանդիսութեան մասնակցեցան պատրիարք Ալ Րաաիի եւ Մաթար եպիսկոպոսի կողքին, կաթողիկէ լրատուութեան կեդրոնի տնօրէն՝ տէր Ապտո Ապու Քասսի եւ ընկերային հաղորդամիջոցներու եպիսկոպոսական յանձնախումբի կղերական ու աշխարհական անդամներ, ինչպէս նաեւ հայր Վարդան վրդ. Փագանճեան՝ հայ կաթողիկէ հաղորդամիջոցներու ներկայացուցիչ, որ մաս կը կազմէ այս եպիսկոպոսական յանձնախումբին:

Հանդիպումին նախ խօսք առաւ Պէյրութի մարոնի եպիսկոպոս Պուլոս Մաթար, որ երախտագիտութիւն յայտնեց այս պաշտօնին իր ընտրութեան համար եւ բարձր գնահատեց իր նախորդները, որոնք օրինակելի դարձան իրենց հաղորդութեան առաքելութեան մէջ, տարածելու համար Քրիստոսի խօսքը ամէնուրեք:

Ապա մարոնիթ պատրիարք Պիշարա Ալ Րաայի իր խօսքին մէջ ողջունեց Մաթար եպիսկոպոսն ու ընկերային հաղորդամիջոցներու եպիսկոպոսական յանձնախումբի անդամները, նշելով որ «ներկայ աշխարհը կարիքն ունի լսելու առարկայական ճշմարտութիւնը եւ մեր ընկերութիւնը այսօր զգայուն է, պէտք ունի լսելու ճշմարտութիւնը ինչպէս որ է, առանց կորսուելու ձեւակերպութեան մէջ»: Ան յոյս յայտնեց, որ «յանձնախումբը աւելի մեծ դեր կատարէ Մաթար եպիսկոպոսի գլխաւորութեամբ, գործակցութեան լայն կամուրջներ կանգնելով այլ լրատուամիջոցներու եւ լրագիրներու հետ, որպէսզի օգնենք որ մեր լիբանանեան ընկերութիւնը

հասնի առարկայական ճշմարտութեան: Ոչ ոք կրնայ ապրիլ առանց ճշմարտութեան կամ զայն պահելով ու խեղաթիւրելով, որովհետեւ ճշմարտութիւնը հիմնաքարն է եւ միայն իրմով կարելի է կառուցել եւ ազատագրել: Իսկ Եկեղեցւոյ դերն է լուծել խնդիրները ամբողջովին»:

Այլ Րաաի պատրիարքը շեշտը դրաւ նաեւ ընկերային հաղորդամիջոցներու եպիսկոպոսական յանձնախումբի կարեւոր դերակատարութեան եւ ամենամեծ առաքելութեան վրայ լիբանանեան ընկերութեան մէջ եւ աշխարհի տարածքին: «Անհրաժեշտ է քարոզել բացայայտօրէն ճշմարտութիւնը Լիբանանի եւ արաբական աշխարհի մէջ, որպէսզի մարդիկ յստակ իմանան իրողութիւնները: Եկեղեցին միայն կրնայ ըլլալ ճշմարտութեան սիւնը, ինչպէս որ յայտնեց Պօղոս առաքեալը, եւ այս ճշմարտութեան արժէքը պէտք է կրէ այս յանձնախումբը», ըսաւ մարտիրոս պատրիարքը: Ան աւելցոյց, որ «այս յանձնախումբին հիմնական դերն է բացայայտել ճշմարտութիւնը, որպէսզի իրապէս հաստատենք սիրոյ եւ ընկերութեան նշանաբանը Լիբանանի մէջ, որ կը մնայ միշտ ազատ ճշմարտութեան օրրանը»:

Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարարի պաշտօնական այցելութիւնը Լիբանան

24 նոյեմբեր 2011-ին, Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարար՝ Արմէն Աշոտեան երկօրեայ պաշտօնական այցելութեամբ ժամանեց Լիբանան, ընկերակցութեամբ մարդկային պաշարներու «Փիւնիկ» հիմնադրամի նախագահ Գաբրիէլ Չեմպերճեանի:

Երեկոյեան, ժամը 6.30-ին, Հայաստանի դեսպանատան մէջ տեղի ունեցաւ լիբանանահայ դպրոցներուն հետ կազմակերպուած պաշտօնական ընդունելութիւն ներկայութեամբ Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարար Արմէն Աշոտեանի, Լիբանանի մօտ Հայաստանի դեսպան Աշոտ Քոչարեանի եւ մասնակցութեամբ Լիբանանի հայ կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններուն: Հանդիպման նպատակն էր քննարկել հայկական դպրոցներուն ներկայիս դիմագրաւած հարցերը, կարիքները եւ ակնկալութիւնները Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութեանէն, լիբանանահայ վարժարաններուն կարիքները գոհացնելու իմաստով:

Այցելութեան ընթացքին, նախարար Արմէն Աշոտեան Հայաստանի հանրապետութեան անունով նուիրեց նաեւ 120 տարրայլուծարաններ լիբանանեան 120 պետական վարժարաններու համար, ինչպէս նաեւ այցե-

լուծիչները առիթ հանդիսացաւ վերահաստատելու կրթական երկկողմանի յարաբերութիւնները, հիմնուելով նախապէս ստորագրուած համաձայնագիրներուն վրայ Լիբանանի եւ Հայաստանի կրթութեան նախարարութիւններու միջեւ:

Լիբանանահայ կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու խորհուրդին խօսքը նախարար Արմէն Աշոտեանին

Այս պաշտօնական ընդունելութեան ելոյթին, Լիբանանի հայ կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու խորհուրդին խօսքը փոխանցեց հայ կաթողիկէ Մեսրոպեան վարժարանի տնօրէն պրն. Կրէկուար Գալուստ: Ստորեւ՝ պրն տնօրէնին խօսքը:

«Մեծարգոյ Պարոն Արմէն Աշոտեան

Շայաստանի Շանրապետութեան Կրթութեան եւ Գիտութեան նախարար

Պարոն Նախարար, թոյլ տուէք նախքան զեկոյցիս անցնիլը ողջունել ձեր ներկայութիւնը լիբանանահայ գաղութին մէջ: Բարի եկած էք:

Յարգարժան նախարար,

Ներկայացնելով Լիբանանի Շայ Կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու խորհուրդը այսօր պիտի փորձեմ համառօտ կերպով ձեր յարգոյ ուշադրութեանը յանձնել լիբանանահայ կաթողիկէ վարժարաններու այսօրուան պատկերը:

Լիբանանի մէջ մենք ունինք թիւով եօթ (վեց երկրորդական եւ մէկ արուեստից) վարժարաններ, որոնցմէ չորսը՝ ունին ֆրանսական թեքում, իսկ երեքը՝ անգլիական թեքումով վարժարաններ են: Մեր վարժարանները, որոնք տեղակայուած են հիմնականին մէջ հայահոծ շրջաններու մէջ, իսկ անոնցմէ մին՝ հայաբնակ Այնձար աւանին մէջ, ունին թիւով աւելի քան 2600 աշակերտութիւն: Սակայն գաղտնիք ըսած պիտի չըլլամ, երբ յիշեմ, որ այս թիւը տարուէ տարի աճ կ'արձանագրէ: Մեր բոլոր վարժարաններն ալ կը հետեւին Լիբանանի կրթական նախարարութեան կողմէ մշակուած ու հաստատուած ուսումնական ծրագիրին: Անշուշտ հայեցի դաստիարակութեան եւ հայ քրիստոնէական հաստքի թրծման նպատակով պետական այս ծրագիրին կու գան աւելնալու եւ այսպիսով զայն ամբողջացնելու հայադասական նիւթերը (ինչպէս հայոց լեզուի եւ գրականութեան, հայոց պատմութեան դասանիւթերը, այնպէս ալ կրօնագիտութեան դասանիւթը):

Ընդհանուր առումով մեր վարժարանները ընդհանրապես կրթա-դաստիարակչական մարզին մէջ ոչ մէկ ձիգ կը խնայեն, ընտրելով առաջին հերթին մանաւանդ ուսուցիչներու ընտրանի մը եւ մնայուն հետեւելով այդ ընտրանիին այժմէականացման կազմակերպելով ուսուցիչներու վերապատրաստման յատուկ դասընթացքներ եւ սեմինարներ: Մենք նաեւ մեր դպրոցական համակարգը այժմէականացնելու նպատակով կը համագործակցինք լիբանանեան գետնի վրայ մեծ համբաւ ու պատիւ վայելող կրթական բարձրագոյն հաստատութիւններու եւ կաճառներու հետ:

Ծինարարական կամ կահաւորման մարզի մէջ չենք զլանար հնարաւորինս արդի միջոցներով եւ սարքաւորումներով օժտել մեր վարժարանները՝ միշտ հարազատ մնալով 21-րդ դարու կրթական պահանջներուն:

Անշուշտ մեծ կարեւորութիւն ընծայելով հայագիտական նիւթերուն եւ անոնց զարգացմանը, ձեռնածալ չենք նստած: Եայ կաթողիկէ պատրիարքարանին կից վերջին տարիներս ստեղծուած «Նարեկացի» կեդրոնի մէջ բացուած դպրոցական հայագիտութեան զարգացման գրասենեակը ծաւալած է բուն գործունէութիւն: Այս առնչութեամբ Լիբանանի հայ կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու խորհուրդի եւ հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի սուրբ Գրիգոր Նարեկացի կեդրոնի հրաւերով անցեալ սեպտեմբերին խաչատուր Աբովեանի անուան Երեւանի պետական մանկավարժական համալսարանի մանկավարժական ամբիոնի դասախօս՝ դոկտոր փրոֆեսոր Ծուլիէթա Կիւլամիրեան կը գտնուի Պէյրութ, մեր վարժարաններու ուսուցիչներուն ուղղուած մանկավարժական կազմաւորումի դասընթացքներ ղեկավարելու համար: Այս ծրագիրը նախաձեռնութիւնն էր սուրբ Գրիգոր Նարեկացի կեդրոնի դպրոցական հայագիտութեան զարգացման գրասենեակին, որ մեկնարկ առաւ 2011-ի մայիսին դոկտ. Կիւլամիրեանի կատարած կազմաւորումի աշխատանքներով, նկատի ունենալով այդ աշխատանքներուն արդիւնաւէտութիւնը, որոշում առնուեցաւ այդ ծրագիրը շարունակել, ի սպաս հայ աշակերտներուն հայերէնի ուսուցման եղանակներու զարգացման, ինչպէս նաեւ լիբանանահայ մանկավարժներու մասնագիտական օգնութեան: Մենք կ'ակնկալենք, որ շնորհիւ նմանօրինակ գործունէութեան, Լիբանանի մէջ մեր եօթ վարժարաններուն մէջ պիտի նկատուի էական յառաջընթաց ինչպէս ուսուցիչներու ընդհանուր մանկավարժական կազմաւորումին, այնպէս ալ հայերէնի ուսուցման պայմաններուն մէջ: Այս առթիւ, Պր. Նախարար, թոյլ տուէք լիբանանահայ

կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու խորհուրդին անունով յատուկ շնորհակալութիւն յայտնել Ձեզի, Ձեր նախարարութեան սփիւռքի բաժնի աշխատակիցներուն եւ մանաւանդ՝ Խաչատուր Աբովեանի անուան Երեւանի պետական մանկավարժական համալսարանի նախագահ՝ Պր. Ռուբէն Միրզախանեանին, այս ծրագրի կատարման ի խնդիր ձեր ցուցաբերած աջակցութեան համար:

Շնորհիւ դուկտ. փրոֆ. Շուլիէթա Կիւլամիրեանի ջանքերուն, այսօր արդէն մեր մանկապարտէզները, ինչպէս նաեւ նախակրթարանները ունին իրենց յատուկ ուսումնական ծրագիրը (յետ դիտարկումներու, երկարատեւ դասալսումներու եւ ուսուցիչներու հետ սեմինարներու):

Մենք կը հաւատանք, որ մեր վարժարաններու գոյութիւնը պայմանաւորուած է հայեցի դաստիարակութեամբ եւ հոգեւոր՝ քրիստոնէական կրթութեամբ: Այս ծիրին մէջ շուտով պիտի ստեղծուին նոր, արդի դասագիրքեր նաեւ մանկապարտէզներու համար:

Այսպիսով, Շայաստան հայրենիքի հետ մեր համագործակցութիւնը կը զարգանայ: Մենք կ'ունենանք տարբեր մարզերէն այցելուներ եւ սերտօրէն կը գործակցինք Սփիւռքի նախարարութեան հետ:

Մեծարգոյ Պարոն Նախարար,

Մենք ունինք մի խնդրանք Շայաստանի Շանրապետութեան Կրթութեան եւ Գիտութեան նախարարութենէն. մեր վարժարաններուն մէջ այսօր խիստ կարիքը կը զգացուի հայոց պատմութեան առնչուող լսատեսողական միջոցներու, անշուշտ արեւմտահայերէն տարբերակով: Մենք մեծապէս ուրախ պիտի ըլլանք, եթէ նախարարութիւնը կարենայ հայթայթել մեզի համար այս յոյժ կարեւոր միջոցները:

Նաեւ, արուեստի մարզին մէջ խստագոյնս կարիքը կը զգանք մասնագէտ-մարդուժի: Մեծ կ'ըլլայ բոլորիս երջանկութիւնը, երբ նախարարութիւնը կարենայ նաեւ այս մարզին մէջ օգտակար դառնալ մեր վարժարաններուն:

Մեր հիմնական դժուարութիւններէն է տնտեսական տագնապը, որ այսօր ամէնուր է, բայց մանաւանդ Միջին Արեւելքի մեր գաղութները տարբերօրէն կը զգան այդ մէկը: Ասիկա ահազանգ մըն է, որ յատկապէս կը տարածուի միջին խաւին վրայ: Այս պատճառով մեր ժողովուրդի զգալի հատուած մը իր զաւակները կ'ուղղէ կառավարական վարժարաններ, ուր ուսումնառութիւնը անվճար է: Ընդդէմ է, որ հայկական բոլոր վարժարաններու տնօրէնութիւնները ամէն ինչ կ'ընեն այս երեւոյթին առաջը առնելու համար, կասեցնելու համար, սակայն անկեղծ ըլլալու համար ըսեմ, որ անիկա որպէս այդպիսին

խիստ մտահոգիչ է: Երկրորդ դժուարությունը, կամ մտահոգությունը ընդհանրապես դեպի օտար վարժարաններ հայ աշակերտներու հոսքն է, որ մեր կարծիքով, գերակայական բարդոյթ մըն է, կամ կը յանդգնինք ըսելու՝ ազգային դաստիարակութեան կարեւորութեան գիտակցութեան պակասի հետեւանք է, որովհետեւ լիբանանահայ դպրոցը, թող վկայեն իմ գործընկերներս, ոչինչով պակաս է այն դպրոցներէն, որոնք աւելի բարձրամակարդակ սեպելով իրենց զաւակները հոն կ'ուղղեն որոշ ազգայիններ: Մեր դպրոցներուն բարձրամակարդակ իրականութիւնը մենք բազմիցս փաստած ենք, յատկապէս լիբանանեան պետական քննութեանց արդիւնքները կրնան այդ մէկը վկայել: Մեր վարժարաններու շրջանաւարտները ոչ միայն պետական քննութեանց հպարտութիւն ներշնչող բացառիկ բարձր արդիւնքներ կ'արձանագրեն, այլեւ կը փայլին բոլոր այն համալսարաններու մէջ, ուր կ'ուղղուին շարունակելու իրենց բարձրագոյն ուսումնառութիւնը:

Վերջացնելով խօսքս, Պարոն Նախարար, եւ օգտուելով ձեր ներկայութենէն, որ մեզի խթան կը հանդիսանայ մեր կրթական առաքելութեան մէջ, քաջ գիտակցելով եւ առարկայական մօտեցում ցուցաբերելով, իրապաշտ ըլլալով ըսեմ, որ բոլորը գիտեն, թէ Լիբանանը, հանդիսանալով Սփիւռքի մայրաքաղաք, տարիներէ ի վեր ինք եղած է նաեւ համայն սփիւռքի մարդուժ ապահովողը: Իսկ այդ մէկը միանշանակ կը սկսի ՇՍՅ ԴՊՐՈՑԷՆ: Մենք պիտի մնանք հաւատարիմ մեր պապերէն մեզի փոխանցուած մեր սուրբ առաքելութեան: Զբաւարարուելով մեր այսօրուան ունեցածով, մենք աւելի պիտի զարգացնենք այդ ամէնը:

Պարոն Նախարար,

Մեր փափաքն է, որ մեր յարաբերութիւնները հայրենիքի՝ ձեր հետ աւելի կանոնաւորուին, օրինաւորուին, որուն համար, դարձեալ մեր կարծիքով, լաւ կ'ըլլար, որ Ձեր նախարարութեան մէջ ստեղծուէր նաեւ յատուկ յանձնախումբ մը, որ մնայուն կապի մէջ մնար մեզի հետ, ծրագրուած աշխատանքով օգտակար դառնալով մեզի: Մենք ալ մեր ներդրումը, ինչու չէ, սիրով կը բերենք մեր հայրենիքին, անոր բարգաւաճման գործընթացին մէջ: Մեր փափաքն է, որ մեր շրջանաւարտներէն կարեւոր բաժին մը իր բարձրագոյն ուսումնառութիւնը առանց վարանելու շարունակէ հայրենի բարձրագոյն կրթական հաստատութիւններէն ներս: Իսկ այս մէկը կրնանք իրականացնել ծրագրուած եւ միասնական աշխատանքով միայն՝ մենք եւ դուք ձեռք-ձեռքի տուած:

Մեծարգոյ նախարար, Դարձեալ բարի եկած էք Լիբանան:
Շնորհակալութիւն, որ այս ելոյթիս համար առիթ ընծայեցիք ինծի:
Յաջողութիւն կը մաղթեմ Ձեզի: Շնորհակալութիւն»:

Քրիստոնէական լրատուութեան եւ մշակոյթի ցուցահանդէս Լիբանանի մէջ

24 նոյեմբեր 2011-ին, երեկոյեան ժամը 6-ին, տեղի ունեցաւ քրիստոնէական լրատուութեան եւ մշակոյթի ցուցահանդէսի հանդիսաւոր բացումը Անթիլիասի մէջ: Բացման հանդիսութեան ներկայ գտնուեցան լիբանանեան հոգեւոր եւ պետական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ: Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց Ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքը ներկայացուց գերապատիւ հայր Վարդան վրդ. Գազանճեան: Հանդիսութեան պաշտօնական խօսքերէն ետք յայտարարուեցաւ «GROACT» երիտասարդական միութեան ստեղծումը:

Ցուցահանդէսը ընթացաւ մինչեւ 4 դեկտեմբեր 2011, ընդգրկելով հոգեւոր, մշակութային եւ երիտասարդական զանազան ձեռնարկներ, անդրադառնալով յատկապէս երիտասարդներուն դիմագրաւած խնդիրներուն ու մարտահրաւէրներուն (արտագաղթը, անգործութիւնը, բռնութիւնը...):

Խաղաղութեան միջկրօնական հանդիպում Ասիզիի մէջ

Բենեդիկտոս ԺԶ. սրբազան քահանայապետը հինգշաբթի 27 հոկտեմբեր 2011-ի առաւօտեան մեկնեցաւ Ասսիզի քաղաքը, ուր աշխարհի հինգ ցամաքամասերէն ժամանած զանազան դաւանանքներու եւ կրօններու ներկայացուցիչներուն հետ միասին նշեց երջանկայիշատակ Յովհաննէս Պօղոս Բ. սրբազան քահանայապետի 25 տարի առաջ կազմակերպած խաղաղութեան միջկրօնական հաւաքի յօբելեանը:

Սրբազան քահանայապետը այս առթիւ՝ ի շարս այլ կրօնապետներուն՝ խօսք մը արտասանեց ներկաներուն որուն մէջ յիշելով երանելի Յովհաննէս Պօղոս Բ.ի 1986-ին կազմակերպած հաւաքը, հարց տուաւ. «Ի՞նչ պատահեցաւ այդ օրէն ի վեր: Ու՞ր հասաւ խաղաղութեան ընթացքը»:

Այդ օրերուն - ըսաւ նորին սրբութիւնը - բաժանումներն էին, որ կը

ներկայացնելին խաղաղութեան սպառնալիքը ու այդ բաժանումներու ակնառու խորհրդանիշն էր Պերլինի Պատը, որ երկու մասերու բաժնած էր քաղաքը: 1989-ին՝ Ասսիզիի հաւաքէն երեք տարի ետք ակնանտես եղանք այդ պատի փլուզումին:

Ազատութիւնը կարեւոր պարգեւ մըն է, սակայն շատ անգամ ազատութիւնը կորսնցուցած է իր ուղեցոյցը եւ շատերու կողմէ օգտագործուած է ուժգնութիւն բանեցնելու համար, ըսաւ սրբազան քահանայապետը, որ ապա ականարկեց աշխարհի մէջ տիրող բռնութիւններուն, ահաբեկչական արարքներուն ու կրօնի շահագործութեամբ բռնութեանը գործադրումին:

Մենք եւս այսօր, ըսաւ սրբազան հայրը, կը հաստատենք 1986-ին յայտարարուած կրօնքի իսկական բնոյթը:

Որպէս Քրիստոնեայ, կ'ուզեմ ըսել որ ժամանակի ընթացքին քրիտոնէութեան անունով ալ ուժգնութիւններ կատարուեցան եւ ամօթ կը զգանք սակայն կ'ընդունինք այս իրողութիւնը ու կ'ընդունինք նաեւ որ այս արարքները կրօնի բնոյթի զեղծումն էին:

Սրբազան հայրը ապա խօսեցաւ մարդու կեանքին մէջ, Աստուծոյ բացակայութեան մասին, որ մարդուն անկումին պատճառ կը դառնայ: Ու ականարկեց կրօններու միջեւ երկխօսութեան հաստատումի կարեւորութեան, ընդունելով որ աշխարհի մէջ չկան միայն հաւատացեալներ եւ ոչ հաւատացեալներ այլ կան նաեւ շատ մը անձեր որոնք պատեհութիւնը չունեցան ճանչնալու հաւատքը բաց եւ այնպէս ճշմարտութիւնը կը փնտռեն: Հոսկ սրբազան քահանայապետը եզրափակեց իր խօսքը հաստատելով՝ որ եկեղեցին պիտի չդադրի պայքար մղելէ բռնութեան դէմ ու յանձնառումով պիտի աշխատի խաղաղութեան հաստատման ի խնդիր:

Ոգեւորուած ենք նոյն զգացումներով, ըլլալու՝ խաղաղութեան եւ ճշմարտութեան ուխտաւորներ, եզրափակեց ան:

Սրբազան Քահանայապետը 2012-2013 տարեշրջանը հռչակեց Հաւատքի Տարի

Կիրակի 16 հոկտեմբեր 2011-ին, սրբազան քահանայապետ Բենեդիկտոս Ժ.Զ. սուրբ Պետրոս տաճարին մէջ, մատոյց սուրբ Պատարագ նոր աւետարանութեան համար որուն աւարտին, հռչակեց «Հաւատքի Տարին», որ պիտի սկսի 11 հոկտեմբեր 2012-ին, Վատիկանեան Բ. տիեզերական ժողովի աւետումին 50-րդ տարեդարձին օրը, եւ պիտի եզրափակուի 24 նոյեմ-

բեր 2013-ին՝ «Քրիստոս տիեզերքի թագաւոր»ի տօնին օրը:

«Հաւատքի Տարին» ըսաւ սրբազան հայրը, առիթ պիտի տայ առաքելական թուղթի հրապարակումին: Հաւատքը՝ աստուածաբանական երեք առաքինութիւններէն մէկն է: Նախապէս նորին սրբութիւնը շրջաբերական թուղթեր հրապարակած է. «Սէր եւ Յոյս» աստուածաբանական առաքինութիւններու մասին՝ «Աստուած սէր է» վերնագրով 2005-ի դեկտեմբերին եւ «Փրկարար յոյսը» նոյեմբեր 2007-ին:

Իր արտասանած քարոզին մէջ, սրբազան պապը ողջունեց Եկեղեցիէն նախաձեռնուած նոր աւետարանութեան դերակատարները: Ան ընդգծեց «պատմութեան աստուածաբանութիւնը» որպէս արտայայտութիւնը նոր աւետարանութեան: Այսօրուան մարդիկը, ըսաւ սրբազան քահանայապետը, 20-րդ դարու մենատիրական իշխանութիւններու դժբախտ փորձառութենէն ետք, կարիքը ունին վերագտնելու համապատկեր նայուածք մը աշխարհին վրայ, նայուածք մը որ Վատիկանեան Բ. Տիեզերական ժողովը հաղորդեց իր հրապարակած վաւերագիրներուն միջոցաւ:

Բացայայտելով օրուան Աւետարանը. «Կայսրին տուէք ինչ որ Կայսրինն է եւ Աստուծոյ՝ ինչ որ Աստուծոյ է», Բենեդիկտոս ԺԶ. քահանայապետը ի յայտ դրաւ Յիսուսի քաղաքական իրապաշտութիւնը եւ հարստութիւնը մարդաբանական խօսքերուն: Յիսուս ինքզինք քաղաքական դաշտէն վեր կը դնէ: Նոյնպէս՝ Եկեղեցւոյ առաքելութիւնը չի բաւականանար սահմանելով կայսրին եւ Աստուծոյ իշխանութիւնը, այլ պարտական է վերակոչել Աստուծոյ գերիշխանութիւնը, մասնաւորապէս այն քրիստոնեաներուն, որոնք «կորսնցուցին իրենց ինքնութիւնը»:

Ռատիօ Վատիկանի հայկական բաժնի 45 ամեակ

Երկուշաբթի 3 հոկտեմբեր 2011-ին, ժամը 12-ին, Փալացցօ Փիօ կոչուած չէնքին մէջ (Յայտագիրներու Կեդրոն) տեղի ունեցաւ Ռատիօ Վատիկանի հայկական բաժնի 45-րդ ամեակի նշումը ներկայութեամբ Ռատիօ Վատիկանի ընդհանուր տնօրէն եւ սուրբ Աթոռի բանբեր՝ հայր Ֆետերիքօ Լոմպարտիի, հաղորդումներու տնօրէն՝ հայր Անտրէա Քրերովսքիի, անձնակազմի բաժնի տնօրէն՝ տիար Ալպերթօ Կասպարրիի ու երաժշտութեան եւ հաղորդումներու բոլոր բաժիններու պաշտօնեաներուն: Ներկայ էին նաեւ Անարատ Յղութեան հայ քոյրերը, քահանայապետական Լեոնեան հայ վարժարանի ներկայացուցիչ՝ հայր Թովմաս վրդ. Կարապետեան, եւ Ռատիօ Վատիկանի 44 յայտագիրներու 65 տարբեր երկիրներ ներկայաց-

նող աւելի քան 200 լրագրողները:

Բացման խօսքը կատարեց Հաղորդումներու տնօրէն՝ Հայր Անտրէա Քոբրովսքի յատկապէս անդրադառնալով Ռատիօ Վատիկանի հայկական բաժնի խմբագրական կազմի մտահոգութիւններուն ու մանաւանդ այն հարցադրումին, թէ ինչպէ՞ս կարելի է ծառայել թէ՛ հայրենիքի՝ Հայաստանի մէջ գտնուող հայութեան եւ թէ՛ լայնածաւալ սփիւռքահայութեան: Ան մեծ կարեւորութիւն ցուցաբերեց 2012-ի «Նոր Աւետարանացումի» մասին Վատիկանի մէջ գումարուելիք Եպիսկոպոսական Սիւնհոդոսին, կոչ ուղղելով բոլորին լաւագոյն ձեւով պատրաստուելու այս կարեւոր ժամադրութեան: Հայր Քոբրովսքին ապա առիթէն օգտուելով շնորհակալութիւն յայտնեց Ռատիօ Վատիկանի հայերէն հաղորդումներու երբեմնի պատասխանատու՝ Սարկաւազ Միշել Ժանփիին, որ անցեալ օգոստոս 1-ին՝ տարիքի բերումով 20 տարիներ ամբողջ վարելով Ռատիօվատիկանի Հայկական հաղորդումներու պատասխանատուի պաշտօնը եզրափակած էր իր ծառայութիւնը եւ թոշակի արժանացած: Հայր Քոբրովսքի ապա իր բարեմաղթութիւնները ուղղեց հաղորդումներու նոր պատասխանատու՝ Ռոպէր Աթթարեանին ու անոր գործակիցներուն:

Հոսակ, խօսք առաւ Ռատիօ վատիկանի հայկական բաժնի պատասխանատուն Ռոպէր Աթթարեան որ իր կարգին շնորհակալութիւն յայտնեց Վատիկանի Զայնասփիւռի տնօրէնութեան ու բոլոր ներկաներուն ինչպէս նաեւ յատուկէն երախտագիտութիւն յայտնեց Միշել Ժանփիին տարիներու ընթացքին իր տարած աշխատանքին համար: Տիրաւ Աթթարեան ապա եզրափակեց խօսքը ըսելով. «Այս 45 տարիներու նշումի հանգրուանը պարզապէս նոր մեկնակէտ մըն է որուն առջեւ կան լայնածաւալ մարտահրաւէրներ: Վստահ եմ, ըսաւ ան, որ միասնաբար պիտի կարենանք դիմագրաւել այս մարտահրաւէրները ու վեհանձնութեամբ պիտի ծառայենք Աստուծոյ Այգիին մէջ»:

Տօնակատարութեան իր մասնակցութիւնը բերաւ Լիբանանահայ ջութակահար՝ պրն. Շանթ Էսքէնեան: Ան այս առթիւ բոլոր ներկաներուն ծանօթացուց հայուն ինքնութիւնը, անոնց հրամցնելով հայկական երաժշտութիւն ու շարականի նմոյշներ:

Հանդիսութեան ընթացքին տեղի ունեցաւ ճոխ հիւրասիրութիւն մը հայկական համադամներով:

Յիշեցնենք, որ Ռատիօ Վատիկանի հայերէն ամէնօրեայ հաղորդումները սկիզբ առած են 1966-ի մայիսի 29-ին՝ երկարող շաբաթական քառորդ ժամուայ երկու հաղորդումներով: 1975-ին է որ հայկական հաղորդումները

րը դարձան առօրեայ սփռում եւ երկար տարիներէ ի վեր 19 վայրկեան տեւող հաղորդումները ուղղուած են Հայաստանի բնակիչներուն ու նաեւ սփիւռքի տարածքին գտնուող բոլոր հայերուն: Վատիկանի ճայնասփիւռի հայկական հաղորդումները զուգահեռ կը յառաջանան ներկայ ընկերութեան պահանջներուն ընդառաջելով, գործածելով միաժամանակ լրատուական ամենաարդի թէքնիք մեթոտները:

Կարելի է հետեւիլ Ռատիօ Վատիկանի հաղորդումներուն (նաեւ հայերէնով) ոչ միայն ճայնասփիւռի դրութեամբ, այլ նաեւ համացանցի միջոցաւ՝ այցելելով Ռատիօ Վատիկանի կայքէջը՝ www.radiovatican.org:

Լիբանանի հոգեւոր պետերու վեհաժողով

Նախաձեռնութեամբ մարոնիներու Պշարա Ալ Բաաի պատրիարքին եւ հիւրընկալութեամբ Լիբանանի հանրապետութեան միւլֆթի՝ շէյխ Մոհամետ Ռաշիտ Քապպանիի, երեքշաբթի, 27 սեպտեմբերին, առաւօտեան ժամը 11-ին, Տարըլ Ֆաթուայի մէջ տեղի ունեցաւ Լիբանանի հոգեւոր պետերու վեհաժողովը, քննարկելու համար Լիբանանի եւ Միջին Արեւելքի վերջին իրադարձութիւններն ու շրջանին դիմագրաւած ներկայ զգայուն կացութիւնը:

Վեհաժողովին ներկայ գտնուեցան Լիբանանի 17 համայնքներուն հոգեւոր պետերը, որոնց կարգին նաեւ՝ Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց ամենապատիւ տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքը:

Իր արտասանած խօսքին մէջ հանրապետութեան միւլֆթի Քապպանի անդրադարձաւ ոչ միայն Լիբանանի, այլեւ՝ ամբողջ շրջանին մէջ քրիս-

տոնեաներուն եւ իսլամներուն միջեւ հաստատուած այն ուխտին, թէ իրենք պիտի հոգան իրարու ապահովութիւն եւ անվտանգութիւն:

Մարտիթ Ալ Րայի պատրիարքը նիստին մասնակիցներուն ներկայացուց իր Ֆրանսա կատարած այցելութեան արդիւնքները: Ան նաեւ անդրադարձաւ Սուրիոյ միջադէպերուն մասին, իր մտահոգութիւնը յայտնելով այս առնչութեամբ, եւ մաղթեց որ Սուրիոյ մէջ ապահովական իրադարձութիւնները չյանգին սիւննի եւ ալեւի համայնքներուն միջեւ քաղաքացիական պատերազմի մը:

Վեհաժողովէն բխած հաղորդագրութիւնը ընդգծեց Արեւելքի մէջ քրիստոնէական գոյութեան կենսականութիւնը՝ շեշտելով Միջին Արեւելքի մէջ անոնց կարեւոր դերակատարութիւնը: Լիբանանի մէջ ազգային միասնականութեան ամրապնդման կարեւորութիւնը, ինչպէս նաեւ ներքին լիբանանեան հարցերուն արտաքին որեւէ միջամտութիւն մերժելու անհրաժեշտութիւնը: Վեհաժողովը ընդգծեց նաեւ Լիբանանի մէջ բարեկարգումներ կատարելու եւ ընկերային ապահովութիւնը պահպանելու կարեւորութիւնը՝ աւելցնելով, որ Լիբանան կը մերժէ պաղեստինցի գաղթականներուն բնակեցումը՝ կառչած մնալով անոնց տունդարձի իրաւունքին գործադրութեան:

Համահայկական ժողով Երեւանի մէջ

19 եւ 20 Սեպտեմբեր 2011-ին, Երեւանի մէջ տեղի ունեցաւ համահայկական համաժողովը մասնակցութեամբ Հայաստանի, Արցախի եւ Սփիւռքի բարձրաստիճան ղեկավարներուն եւ ներկայացուցիչներուն: Հայ կաթողիկէ պատրիարքական պատուիրակութիւնը գլխաւորեց Արեւելեան Եւրոպայի առաջնորդ՝ արհիպատիւ հայր Ռաֆայէլ արք. Մինասեան, որ ներկայացուց ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը, եւ որուն ընկերացան հայր Անդրանիկ վրդ. Այվազեան, հայր Սեպուհ վրդ. Կարապետեան. պր. Սարգիս Նաճարեան, տիկ. Զուարթ Նաճարեան, պր. Սարգիս Քէշիշեան եւ պր. Ռաֆայէլ Ումուտեան:

Պատուիրակութեան անդամները իրենց մասնակցութիւնը բերին համաժողովի տարբեր յանձնախումբերուն ու նիստերուն: Հայոց ցեղասպանութիւն - հայ դատ թեմայով նիստին մասնակցեցաւ պր. Ռաֆայէլ Ումուտեանը, Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւններ թեմայով նիստին մասնակցեցաւ պր. Սարգիս Քէշիշեանը, Լեզու եւ Կրթութիւն թեմայով նիստին մասնակցեցան տիկ. Զուարթ եւ պր. Սարգիս Նաճարեան, որ իրելոյթին մէջ հաստատեց քրիստոնէական դաստիարակութեան անհրաժեշ-

տուժիկները հայ լեզուի եւ ընդհանուր կրթութեան կողքին, իսկ Երիտասարդական յանձնախումբի աշխատանքներուն մասնակցեցաւ հայր Սեպուհ վրդ. Կարապետեանը:

Հայ կաթողիկէ պատուիրակութիւնը ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Հայաստանի անկախութեան նուիրուած համերգին ու զօրահանդէսին:

Համաժողովի բացումը Երեւանի մէջ

19 սեպտեմբերի 2011-ին, Երեւանի Կարէն Դեմիրճեանի անուան մարզահամերգային համալիրին մէջ սկսաւ համահայկական համաժողովը, մասնակցութեամբ՝ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանին, Արցախի նախագահ՝ Բակո Սահակեանին, Գարեգին Բ. եւ Արամ Ա. Վեհափառներուն: Այս համաժողովին Ամենապատիւ Տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս պատրիարքը կը ներկայացնէին արհի. արհի. տէր Պետրոս արք. Միրիաթեանն ու հայր Ռաֆայէլ արք. Մինասեանը: Իրենց մասնակցութիւնը բերին նաեւ սփիւռքի՝ 46 երկիրներէ 151 կազմակերպութիւններու ղեկավարներ ու ներկայացուցիչներ եւ հոգեւոր առաջնորդներ: Որպէս հայ կաթողիկէ Եկեղեցիէն մասնակցողներ կային հայր Սեպուհ վրդ. Կարապետեան եւ պր. Սարգիս Նաճարեան:

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան իր ողջոյնի խօսքին մէջ նշեց, որ համաժողովը կը նպաստէ Հայաստան-Սփիւռք կապերու ամրապնդմանը: «10 միլիոն Սփիւռքի շնորհիւ Հայաստանը բազմաթիւ հարցեր կը քննարկէ լուծել անկախութեան 20 տարիներու ընթացքին: Վստահ եմ, որ համաժողովը մեծապէս կը նպաստէ Հայաստան-Սփիւռք գործակցութեան զարգացման ընթացքին՝ ի շահ հայրենիքի խաղաղ ու բարեկեցիկ ապագայի»:

Ան նաեւ նշեց, որ Սփիւռքի մշակութային ժառանգութիւնը, մասնաւորապէս արեւմտահայերէնի պահպանումը, առաջնահերթ հարց է Հայաստանի համար. «Հայաստանը բոլոր ջանքերը կը գործադրէ արեւմտահայերէնի պահպանման համար»:

Ապա Արցախի նախագահ՝ Բակօ Սահակեանը շնորհաւորեց Հայաստանի անկախութեան 20 ամեակը եւ այդ կապակցութեամբ նշեց, որ նման համաժողովը լաւ ձեւաչափ է: Արցախը հետաքրքրուած է եւ պատրաստ է աշխատելու այս հարթութիւնով՝ զայն դիտարկելով որպէս Հայաստան-Արցախ-Սփիւռք միասնութեան ամրապնդման ազդակ:

«Համաժողովը վկայութիւնն է համահայկական հիմնախնդիրները միասնական ճիգերով լուծելու պատրաստակամութեան»

Երեւանի մէջ համահայկական համաժողովին մասնակցող հայ կաթողիկէ պատուիրակութեան անդամ՝ Լիբանանի «Մասիս» շաբաթաթերթի պատասխանատու տնօրէն պր. Սարգիս Նաճարեանի հարցազրոյցը Հայաստանի տեղական մամուլին հետ, Հայաստան իր կեցութեան ընթացքին:

Համախմբուածութիւնը, սփյուռքահայ կառույցներու եւ կազմակերպութիւններու առաջնորդներու, ղեկավարներու այսքան բազմաթիւ մասնակցութիւնը վկայութիւնն է սփյուռքահայութեան, համայն Սփիւռքի՝ հայրենիքի հանդէպ տածած սիրոյն եւ հայկական պետականութիւնը հզօրացած տեսնելու նախանձախնդրութեան: Եթե այդ սէրը և նախանձախնդրութիւնը չլիներ, այս մարդիկ հոս ի՞նչ գործ ունէին:

Ասիկա վկայութիւնն է նաեւ համահայկական հիմնախնդիրները միասնական ճիգերով լուծելու պատրաստակամութեան: Հիմնախնդիրները միայն Սփիւռքինը, Հայաստանինը կամ Արցախինը չեն, այլ համայն հայրենիքն են, համայն ազգինն են, հետեւաբար համայն ազգը միայն միաբուռնեցք, միասնական, միաբերան կրնայ այդ խնդիրները լուծելու աշ-

խատանքները սկսիլ: Եւ յուսամ, որ այս համաժողովը այդ աշխատանքներու մեկնակէտը կը դառնայ:

Խորհրդանշական է, որ մենք հայրենիքի մէջ հաւաքուած ենք Անկախութեան տօնին: Անկախութիւնը որեւէ երկրի, որեւէ ժողովուրդի համար բարիք պէտք է դառնայ, ժողովուրդը անկախութեան բարիքը պէտք է վայելէ, որովհետեւ անկախութեան համար պայքարած կ'ըլլայ, քանզի անկախութիւնը հենց այնպէս չի տրուիր. ան պայքարի, տոկոնութեան, զրկանքի արդիւնք է: Այնուհետեւ, երբ անկախութեանը ձեռք կը բերուի, պէտք է անկախութիւնը ժողովուրդը վարձատրէ: Այսօր, շատ անկեղծ կ'ըսեմ, դժբախտաբար, վարձատրութիւնը առաւել կամ նուազ համեմատութեամբ իրականացած չէ: Ժողովուրդը այդ անկախութեան բարիքն ամբողջութեամբ չի վայելեր: Մաղթանքս, ցանկութիւնս է, որ իշխանութիւնները անկախութիւնը ժողովուրդի համար բարիք դարձնելու աշխատանքին լծուին:

Հայ Եկեղեցւոյ շքանշան՝ պապական նուիրակ գերապայծառ Գլաուտիօ Արք. Կուճէրոթթին

9 Սեպտեմբեր 2011-ին, Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածնի մէջ, Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը ընդունեց Հայաստանի մօտ Անդրկովկասի ընթացաւարտ պապական նուիրակ գերապայծառ Գլաուտիօ Կուճէրոթթին:

Այս առիթով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հանդիսաւոր արարողութեամբ Հայաստանեայց Առաքելական սուրբ Եկեղեցւոյ Սուրբ Ներսէս Շնորհալի պատուոյ բարձր շքանշանը յանձնեց գերապայծառ Կուճէրոթթին, գնահատելով Հայոց Եկեղեցւոյ եւ Հայ ժողովուրդի հանդէպ անոր ազնիւ վերաբերմունքը եւ մատուցած օգտակար ծառայութիւնը:

Այնուհետեւ ընթերցուեցաւ Գարեգին Բ. վեհափառին հայրապետական սրբատառ կոնդակը, որուն մէջ ան անդրադարձաւ տասը տարիներ շարունակ պապական նուիրակի տարած գործունէութեան Հայաստանի եւ Հարաւային Կովկասի երկիրներու մէջ, ինչպէս նաեւ անոր ջանքերուն ի սպաս եղբայրական համագործակցութեան քոյր Եկեղեցիների միջեւ՝ յանուն հաւատքի զօրացման եւ քրիստոնէական հոգեւոր ու բարոյական արժէքներու ամրապնդման:

Ապա արքեպիսկոպոս Կուճէրոթթի շնորհակալութիւն յայտնելով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին (բարձր պարգեւի համար) ջերմ գգացումով

վերջիչեց հայ մշակույթի եւ ընդհանրապէս հայ կեանքի հետ ունեցած իր առաջին առնչութիւնը, ներկայացուց իր կեանքի ուղին եւ ծառայութիւնը Հայաստանի մէջ:

Արարողութիւնը եզրափակուեցաւ Ամենայն Հայոց հայրապետի օրհնութեան խօսքով, որով մասնաւոր կերպով անդրադարձաւ Գլառուտիօ Կուճէրոթթի արքեպիսկոպոսի նուիրեալ եւ օգտաշատ ծառայութեան ի նպաստ Հայաստանին, եւ վերստին իր գնահատանքը յայտնեց Հայ Եկեղեցւոյ հանդէպ ունեցած անոր ջերմ վերաբերմունքին համար:

Գերապայծառ Մարէք արք. Սոլչինսքի Հայաստանի առաքելական նուիրակ

Բենեդիկտոս ԺԶ. սրբազան քահանայապետը՝ Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Սերժ Սարգսեանի վատիկան կատարած պաշտօնական այցէն մի քանի օր ետք, Վրաստանի պապական նուիրակ գերապայծառ Մարէք Սոլչինսքին (Marek Solczyński) անուանեց որպէս Հայաստանի Առաքելական Դեսպան: Ան կը յաջորդէ գերապայծառ Գլառուտիօ արքեպիսկոպոս Կուճէրոթթին:

Գերապայծառ Մարէք արք. Սոլչինսքի ծնած է Լեհաստան, 7 ապրիլ 1961-ին: Ան ան մտած է Վարսովիայի նորընծայառանը, եւ քահանայ ձեռնադրուած է 1984-ին:

նադրուած է 28 մայիս 1987-ին, Վարսովիայի թեմին համար ձեռամբ Կլեմբ կարդինալին: 1989-էն սկսեալ պատրաստուելէն ետք, Սուրբ Աթոռի ղեկանագիտական կարգին անցած է՝ 1 ապրիլ 1993-ին, երբ ան առաքելական նուիրակ նշանակուած է Փարակուէյի, յաջորդաբար՝ Ռուսիոյ, ՄԱԿ-ին՝ Միացեալ Նահանգներու մէջ, Թուրքիոյ, Չեխիոյ եւ Սպանիոյ մօտ: 26 յուլիս 2011-ին սրբազան քահանայապետը զինք կ'անուանէ պապական նուիրակ եւ արքեպիսկոպոս կը ձեռնադրէ զինք 6 յունուար 2012-ին Սուրբ Պետրոսի մէջ որպէս տիտղոսաւոր Սորիթանիայի Կեսարիոյ:

Այժմ, ան առաքելական նուիրակի պաշտօնը կը վարէ Վրաստանի մէջ Հայաստանի եւ Վրաստանի պետութիւններուն մօտ:

Լէհերէնին կողքին ան կը խօսի անգլերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, ռուսերէն, սպաներէն եւ չեխերէն:

Միջազգային միջկրօնական հանդիպում Միւնիխի մէջ

11-էն 13 սեպտեմբեր 2011, Գերմանիոյ Միւնիխ քաղաքին մէջ տեղի ունեցաւ

«Վիճակուած են ապրելու միասին» կրօններ եւ մշակոյթներ երկխօսութեան մէջ» խորագրով միջազգային հանդիպում մը, որուն մասնակցեցան մօտ 300 կրօնական առաջնորդներ, «Sant'Egidio» համայնքի եւ Միւնիխի արքեպիսկոպոս՝ կարդինալ Մարքսի հրահանգով:

Այս միջազգային միջկրօնական հանդիպման աւարտին հրապարակուեցաւ «Համաշխարհայինացումը, որ մեծ աղբիւր է, կարիքը ունի գտնելու հոգին» խորագրով հաղորդագրութիւնը, զոր ստորագրեցին մասնակցող հոգեւոր առաջնորդները: Անոնք կը յայտնեն, որ «եսասիրութիւնը կ'ուղղէ մահուան քաղաքակրթութեան, մեծ թիւով զոհեր տալով»: Հետեւաբար կոչ կ'ուղղեն «համաշխարհայինացնելու արդարութիւնը», որդեգրելու երկխօսութիւնը որպէս «ամենախելացի եւ ամենախաղաղ զէնքը», որ կարելի է հակադրել բռնատիրական ուժերուն, ատելութեան ու չարագործութիւններուն: Անոնք կը յորդորեն վերստին ղիմագրաւել խաղաղութեան խնդիրը իր բոլոր չափանիշներով, մեկնելով «միասնաբար ապրելու մշակոյթի» համընդհանուր պատասխանատուութենէն:

Յաջորդ միջազգային հանդիպումը տեղի պիտի ունենայ Սարայեվոյի մէջ (Պոսնիա-Հերցեկովինա), 2012-ին:

Բենեդիկտոս Ժ2. ընդունեց 120 նորոժ եպիսկոպոսներ

Հինգշաբթի 15 սեպտեմբեր 2011-ի առաւօտեան ժամը ժամը 11.30-ին, Բենեդիկտոս Ժ2. սրբազան քահանայապետը ընդունեց 120 նորոժ եպիսկոպոսներ որոնք Հռոմ կը գտնուին Եպիսկոպոսներու Ժողովի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած կազմաւորումի դասընթացքին 7-16 սեպտեմբեր, որոնց շարքին էին արհիապատիւ հայր Ռաֆայէլ արք. Միանասեան՝ առաջնորդը Հայաստանի, Վրաստանի ու Արեւելեան Եւրոպայի երկիրներու եւ արհիապատիւ հայր Միքայէլ եպս. Մուրատեան՝ առաջնորդ Հիւսիսային Ամերիկայի:

Ունկնդրութեան ընթացքին Բենեդիկտոս Ժ2. քահանայապետը ճամբ արատասանեց նորոժ եպիսկոպոսներուն, որուն մէջ նշեց որ՝ 10 տարի է ի վեր նոր նշանակուած եպիսկոպոսները ուխտագնացութիւն կը կատարեն Հռոմ, այցելելու սուրբ Պետրոսի Դամբանը եւ միասնաբար խորհրդածելու եպիսկոպոսական նոր առաքելութեան մասին: Դուք ահա կանչուած էք Ձեր հաւատքի դաւանանքը նորոգելու սուրբ Պետրոսի դամբանին առջեւ ու առաքեալներու իշխանի սիրով դուք ձեզ յանձնելու Յիսուսին, ամրապնդելով Սուրբ Պետրոսի յաջորդին ու ձեր միջեւ հաղորդութեան կապը:

Եպիսկոպոսը միայնակ անձ մը չէ այլ մաս կը կազմէ «եպիսկոպոսական դասի» մարմնոյն: Եպիսկոպոսական եղբայրութիւնը զոր կ'ապրիք այս օրերուն թող շարունակուի ձեր առօրեայի մէջ ալ, օգնելով իրարու, մնալով սրբազան հօր ու ձեր եղբայրակից եպիսկոպոսներու հետ հաղորդութեան մէջ, նաեւ բարեկամութեան զգացումներ մշակելով անոնց ու ձեզի հետ գործող քահանաներուն հետ : Այս հաղորդութեան եւ բարեկամութեան հոգիով է որ ձեզ կ'ընդունիմ ողջունելով ձեզմէ ամէն մէկուն միջոցաւ, այն եկեղեցիները զոր կը ներկայացնէք , ըլլան լատինական ծէսի պատկանող եկեղեցիները, ըլլան՝ Արեւելեան ծէսի: Յատուկ ողջոյն մը կ'ուղղեմ մանաւանդ Միջին Արեւելքի տանջուած եկեղեցիներուն:

Այս խօսքերէն ետք սրբազան հայրը շնորհակալութեան խօսք մը ուղղեց եպիսկոպոսներու հաւաքը կազմակերպող Սուրբ Աթոռի եպիսկոպոսներու ժողովի կառավարիչ՝ կարդինալ Մարք Ուելլէին ու Արեւելեան Եկեղեցիներու ժողովի նախագահ՝ կարդինալ Լէոնարտօ Սանտրիին:

Հոսակ, սրբազան պապը խօսքը կեդրոնացուց եպիսկոպոսական օժման իմաստին ու սուրբ Հոգևոյն պարգեւներուն ու շնորհքներուն վրայ: Եպիսկոպոսական օժումը ձեզի տուաւ ձեռնադրութեան կարգի լիութիւնը, որ եկեղեցական հասարակութեան ներքեւ կը դասաւորուի որպէս

հաւատացեալներուն ծառայութիւն, անոնց հոգեւոր աճումին ու անոնց սրբութեան ի սպաս: Եպիսկոպոսներու պարտականութիւնն է հսկել որպէսզի մկրտեալները աճին սուրբ Հոգւոյն շնորհքներու պարգեւներուն ներքեւ: Ու ակնարկելով Մատրիտի մէջ անցեալ օգոստոսին կայացած երիտասարդական համաշխարհային օրուան, սրբազան հայրը դիտել տուաւ թէ ինչպէս այդ օրերուն յայտնաբերուեցաւ եկեղեցւոյ հարստութիւնը ու քարիզման, ինչպէս նաեւ եկեղեցւոյ միութիւնը: Կենսունակութիւն մը որ աշխարհի մէջ կ'ամրապնդէ եկեղեցւոյ աւետարանութեան գործունէութիւնը:

Ձեր նոր պաշտօնին բերումով ձեզմէ կը խնդրուի որ սնուցէք ձեր հոգեւոր կեանքը ու ձեզ կը յորդորեմ մնալու՝ «Բարի Հովիւի» հովանիին տակ, եւ օրէ օր աւելիով Անոր նմանելու ու ձեր առանձնական աղօթքները ընկերակցին ձեր այս ամէնօրեայ պարտականութիւններուն: Ձեր կեանքի սրբութեամբ եղէք օրինակներ ձեր քահանաներուն եւ ձեր գործակիցներուն, օժանդակելով անոնց զարգացումին:

Ձեզ բոլորդ կը յանձնեմ Մարիամին՝ եկեղեցւոյ մայր ու ձեր մայրը, եւ կու տամ ձեր թեմբրու քահանաներուն ու ձեզի յանձնուած հօտին իմ առաքելական օրհնութիւնս:

200 ամեակի ակադեմական ձեռնարկ Վիեննայի Մխիթարեան միաբանութեան

10 Սեպտեմբեր 2011-ին, Վիեննայի մէջ տեղի ունեցաւ Մխիթարեան միաբանութեան 200ամեայ յօբելեանի առիթով ակադեմական ձեռնարկ:

Մխիթարեան միաբանութեան պատմութեան, Վիեննայի միաբանութեան հիմնադրութեան, հայագիտութեան ասպարէզին նպաստած Մխիթարեաններու, միաբանութեան Մատենադարանի ձեռագիրներու, տպարանի վերաբերեալ դասախօսութիւններով ելոյթ ունեցան Վիեննայի Մխիթարեան միաբանութեան արքահայր՝ հայր Պօղոս Թ.Ծ.Վրդ. Գոճանեանը, Վիեննայի պապական ներկայացուցիչ՝ արքահայր Միշէլ վան Պարի-

սը, հայր Մեսրոպ Ժ.վրդ. Թոփալեանը, ակադրիացի փրոֆեսոր Հելմուտ Բուչհաուզենը, գրականագէտ Բարբարա Դենշերը: Ձեռնարկին ակարտին յոբելեանական տօնի առիթով ընդունելութիւն կազմակերպուեցաւ:

Սեպտեմբեր 11-ին, Միխիթարեան միաբանութեան «Սուրբ Մարիամ Աստուածածնի» հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ արբահայր հայր Պօղոս վրդ. Գոճանեանը մատոյց սուրբ Պատարագ, որմէ ետք ելոյթով հանդէս եկաւ Վիեննայի եպիսկոպոս դոկտոր Հելմուտ Քրետցլը:

Այս ձեռնարկներուն ներկայ էին Ակադրիայի մօտ Հայաստանի դեսպան Աշոտ Յովակիմեանը եւ հայ համայնքի հոգեւոր ներկայացուցիչներ:

Հարաւային Կովկասի մէջ պապական նուիրակը հրաժեշտի այցելութիւն կու տայ նախագահ Սարգսեանին

Չորեքշաբթի, 7 սեպտեմբեր 2011-ին, Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան հրաժեշտի հանդիպում ունեցաւ Հարաւային Կովկասի մէջ պապական նուիրակ գերապալածառ Գլաուտիօ Կուճերոթթիի հետ:

Հանրապետութեան նախագահը շնորհակալութիւն յայտնեց Հարաւային Կովկասի մէջ պապական նուիրակին՝ անցնող աւելի քան ութ տարիներուն սերտ եւ արդիւնաւէտ համագործակցութեան համար եւ բարձր

գնահատեց անոր անձնական ներդրումը Հայաստան-Վատիկան յարաբերություններում ամրապնդման գործին մէջ:

Սերժ Սարգսեան նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեց պապական նուիրակին հայագիտական գործունէութեան, հայ ժողովուրդի պատմութիւնը եւ մշակոյթը աշխարհին ներկայացնելու անկեղծ ջանքերուն համար եւ յաջողութիւն մաղթեց յետագայ աշխատանքին մէջ:

«Հայաստանի Հանրապետութիւն - Սփիւռք գործակցութիւն. երէկ, այսօր եւ վաղը» նիւթով գիտաժողով

Երկուշաբթի, 5 սեպտեմբեր 2011-ին, Երեկոյեան ժամը 6-ին, Պէյրութի Հայկազեան համալսարանին մէջ տեղի ունեցաւ Հայաստանի հանրապետութեան սփիւռքի նախարարութեան, Հայկազեան համալսարանին եւ Երեւանի պետական համալսարանին կողմէ կազմակերպուած «Հայաստանի Հանրապետութիւն-սփիւռք գործակցութիւն. երէկ, այսօր եւ վաղը» նիւթով գիտաժողովին պաշտօնական բացումը, որուն մասնակցեցան արհի. հայր Վարդան եպս. Աշգարեան, գերյ. հայր Անդրանիկ Ծ.Վ. Կռանեան եւ տէր Րաֆֆի քհնյ. Յովհաննէսեան:

Հայաստանի Սփիւռքի նախարար Հրանոյշ Յակոբեանին եւ Երեւանի պետական համալսարանի նախագահ դոկտ. Արամ Միմոնեանին յատուկ շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք Հայկազեան համալսարանի նախագահ վեր. դոկտ. Փօլ Հայտոսթեան յայտարարեց, որ Հայկազեան համալսարանին մէջ հաստատուած է եւ 2011-2012 տարեշրջանին պիտի սկսի գործել Հայկական սփիւռքի ուսումնասիրութեանց կեդրոն, որուն հիմնական կեդրոնացումը պիտի ըլլայ Միջին Արեւելքի վրայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Հուսկ Բանք... <i>Վարդան Չորենց</i>	6
Արհիապատիւ Հայր Վարդան եպս. Աշգարեանի Մեծարանքի Հ անդիսութիւն	8
Հարուստները սիրող եւ ունեւորներու տունն այցելող վիեննական մխիթարեան եպիսկոպոսը... <i>Մեսրոպ Հայունի</i>	21
Արի ու կորովի կրօնաւորը <i>Յակոբ Բագրատունի</i>	23
Գերապայծառ Հայր Վարդան եպս. Աշգարեան՝ Յոբելեար <i>Կարապետ Փամպուքեան</i>	25
Յարգանք Վաստակին <i>Շահան Գանտահարեան</i>	27
Ծառայ եկեղեցւոյ եւ Ազգին <i>Սարգիս Նաճարեան</i>	28
Սրտի խօսք՝ հայր Վարդան եպս. Աշգարեան գերապայծառի մեծարման առթիւ <i>Համբիկ Մարտիրոսեան</i>	29
Պաշտպան Հայ Դպրութեան <i>Մկրտիչ Մկրտիչեան</i>	30

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

Հայրապետական պատգամ սուրբ Ծննդեան տօնին առթիւ <i>+ Ներսէս Պետրոս ժԹ. Կաթողիկոս Պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց</i>	32
ՈՂՋՈՅՆԻ ԽՕՍՔ առ Հաւուրտ Գարակէօզեան Յիշատակի Հիմնարկ <i>+ Ներսէս Պետրոս ժԹ. Կաթողիկոս Պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց</i>	35
Շնորհաւորագիր Սերժ Սարգսեանին <i>+ Ներսէս Պետրոս ժԹ. Կաթողիկոս Պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց</i>	37
ՄԱՂԹԱՆՔԻ ԳԻՐ Առ Յոյժ Սիրելի Նորօծեալ Գերապատիւ Տէր Միքայէլ Վարդապետ Քայալ	38

ՄԱՂԹԱՆՔԻ ԳԻՐ Առ Սիրեցեալ Նորոճեալ Որդին Մեր Անտոն Վարդապետ Թահան	39
Աշխարհականներու առաքելութեան աստուածաբանութիւնը Ծանիր ու զարթիր, ով հսկայ <i>Յովսէփ եպս. Առնաութեան</i>	40
Ծնունդը՝ վերանորոգ հրաւեր երջանկութեան <i>Միքայէլ եպս. Մուրատեան</i>	45
Ծնունդը՝ անպատմելի հրաշք <i>Յովսէփ Թ.Ծ.Վ. Քէլէկեան</i>	47

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ

Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցոյ Եպիսկոպոսաց Սիւնհոդոս <i>Գերայ. Յովսէփ Թ.Ծ.Վ. Քէլէկեան</i>	50
---	----

ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ

Զմնառու Միաբանական Ընդհանուր ժողով <i>Հայր Մովսէս վրդ. Տօնանեան</i>	54
--	----

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

Արեւելքի Կաթողիկէ Պատրիարքներու Համաժողով Լիբանանի Մէջ	61
--	----

ԹԵՄԱԿԱՆ

Գահակալութիւն Արհիպատիւ Հայր Միքայէլ եպս. Մուրատեանի	62
Վատիկանի մօտ Քանաւայի դեսպանը կը մեծարէ արհիպատիւ Միքայէլ եպս. Մուրատեանը	66
Ողջունելով Նոր Առաջնորդին Գալուստը «Օրհնեալ որ գաս յանուն տեառտ»	67
Հայր Յովսէփ Թ.Ծ.Վ. Քէլէկեան նոր էկզարթ Երուսաղէմի եւ Յորդանանի կաթողիկէ հայոց	69
Թէրուզեան Եպիսկոպոս նախագահ հայ կաթողիկէ վարժարաններու տնօրէններու յանձնախումբին	69
Պատրիարքական անուանումներ	70

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ

Նոր աւետարանացումը՝ քրիստոնեայ հաւատքը փոխանցելու համար «ՄԽԻԹԱՐ» Դիւանային պրոյտումներ	71
	77

Համահայկական խորհրդատուական առթիւ Երիտասարդական հիմնախնդիրներ	88
--	----

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ալ Ռայի պատրիարքը այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան	92
Իրանի դեսպանը այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան	92
Հ.Մ.Ը.Մ.-ի կեդրոնական վարչութեան ատենապետը այցելեց Հոգեւոր Տիրոջ	93
Երեսփոխաններ Սամի եւ Նատիմ ժըմայէլ այցելեցին ամենապատիւ Հոգեւոր Տիրոջ	94
CNEWA կաթողիկէ բարեգործական կազմակերպութեան ընդհանուր քարտուղարը այցելեց Հ.Կ. Պատրիարքարան	94
Թղթակցութիւն՝ Հոգեւոր Տիրոջ եւ Լիբանանի վարչապետ Նաժիպ Միքաթիի միջեւ	96
Լիբանանի մշակոյթի նախկին նախարար Սալիմ Ուարտէ այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան	96
Հոգեւոր Տէրը այցելեց Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանատունը Լիբանանի մէջ	97
Հոգեւոր Տէրը կը մասնակցի Արեւելքի քրիստոնեաներու համախմբումի առաջին բարեսիրական ձաշկերոյթին	98
Նորվեկիոյ դեսպանը այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան	99
Յարութ Սասունեան այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան	100
Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը ընդունեց ՀՀ Սփիւռքի նախարար Հրանոյշ Յակոբեանը Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանին մէջ	101

ԹԵՄԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ծայրագոյն Վարդապետի Աստիճանի Տուչութիւն Հայր Գէորգ վրդ. Ասատուրեանին Փարիզի մէջ	105
Գերյ. Յովսէփ վրդ. Պէզէզեանի քահանայութեան 25 ամեակը	106
Ծայրագոյն Վարդապետի Աստիճանի տուչութիւն Հայր Անդրանիկ վրդ. Ադամեանին	106
Տէր Միքայէլ սրկ. Քայալի քահանայական ձեռնադրութիւնը	108
Տէր Անտոն սրկ. Թահանի քահանայական ձեռնադրութիւնը	112
Սուրբ Ծննդեան տօնակատարութիւնը Դամասկոսի հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ	116
Անարատ Յղութեան տօնը Հալէպի մէջ	118

Աղօթքի հանդիպումն Սուրիոյ Գամիշլի քաղաքի հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ	119
Սուրբ Ներսէս Շնորհալի հայրապետի սրբապատկերի օծումն Հալէպի մէջ	120
Արհիպատիւ տէր Գրիգոր Օգոստինոս եպս. Գուսամի հարցազրոյցը եգիպտական մամուլին հետ	122
Արհի. Գրիգոր Օգոստինոս եպս. Գուսամ պատուիրակութեամբ մը այցելեց Եգիպտոսի հանրապետութեան միւֆթիին	123
Եգիպտոսի եւ աշխարհի խաղաղութեան համար աղօթք՝ Սրբուհի Թերեզա եկեղեցւոյ մէջ	124
Սրբոց Թարգմանչաց տօնին առթիւ դասախօսութիւն Դամասկոսի մէջ	125
Հալէպի Սուրբ Երրորդութիւն ժողովրդապետութեան չորրորդ համագումար	127
Հայաստանի անկախութեան 20 ամեակի նշումն Դամասկոսի մէջ	130
Հայաստանի անկախութեան 20 ամեակի տօնակատարութիւն Հռոմի մէջ	131
Պսակեալ զոյգերու հանդիպում Ձմնառու վանքին մէջ	133
«Սիրով ծառայել միութեան» իր առաքելութեան ընդմէջէն»	135
Խաչվերացի տօնն ու Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ անուանակոչութիւնը Հալէպի մէջ	136
Երիտասարդական հաւաք Վանաձորի մէջ	138

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ ԿԵԴՐՈՆ

Մանկավարժական կազմաւորումի եռամսեակ Լիբանանի հայ կաթողիկէ վարժարաններուն մէջ	139
Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց պատրիարքական շքանշան Դոկտ. Ժիլիէթա Կիւլամիրեանին	140
«Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» կեդրոնը կը մասնակցի միջազգային գիտագործնական համագումարի Երեւանի մէջ	144

360° ԼՈՒՐԵՐ

«Կռունկ» պատրիարքական երգչախումբի սուրբ Ծննդեան համերգ	145
Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդի ընդհանուր քարտուղարի Ծննդեան պատգամը	145
Հայաստանի հանրապետութեան նախագահ Սերժ Սարգսեան այցելեց Իտալիա	146
Բարեկանութեան խաչքարի զետեղումն Հռոմի Պրասքի պալատին մէջ	147
	175

Ֆրանսայի խորհրդարանը վաերացուց Հայոց Ցեղասպանութեան ժխտումը քրէականացնող օրինագիծը	148
Հայոց ցեղասպանութիւնը եւ Վատիկանի գաղտնի փաստաթուղթերը	149
Մամլոյ ասուլիս Բենեդիկտոս ԺԶ.-ի «Աշխարհի Լոյսը» հատորին մասին	150
Պուլոս Մաթար եպիսկոպոսը՝ նախագահ ընկերային հաղորդամիջոցներու եպիսկոպոսական յանձնախումբին	151
Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարարի պաշտօնական այցելութիւնը Լիբանան	152
Քրիստոնէական լրատուութեան եւ մշակոյթի ցուցահանդէս Լիբանանի մէջ	157
Խաղաղութեան միջկրօնական հանդիպում Ասիզիի մէջ	157
Սրբազան Քահանայապետը 2012-2013 տարեշրջանը հռչակեց Հաւատքի Տարի	158
Ռատիօ Վատիկանի հայկական բաժնի 45 ամեակ	159
Լիբանանի հոգեւոր պետերու վեհաժողով	161
Համահայկական ժողով Երեւանի մէջ	162
Համաժողովի բացումը Երեւանի մէջ	163
«Համաժողովը վկայութիւնն է համահայկական հիմնախնդիրները միասնական ձիգերով լուծելու պատրաստակամութեան»	164
Հայ Եկեղեցւոյ շքանշան՝ պապական նուիրակ գերապայծառ Գլաուտիօ Արք. Կուճերոթթիին	165
Գերապայծառ Մարէք արք. Սուլչինսքի Հայաստանի առաքելական նուիրակ	166
Միջազգային միջկրօնական հանդիպում Միւնիխի մէջ	167
Բենեդիկտոս ԺԶ. ընդունեց 120 նորօժ եպիսկոպոսներ	168
200 ամեակի ակադեմական ձեռնարկ Վիեննայի Մխիթարեան միաբանութեան	169
Հարաւային Կովկասի մէջ պապական նուիրակը հրաժեշտի այցելութիւն կու տայ նախագահ Սարգսեանին	170
«Հայաստանի Հանրապետութիւն - Սփիւռք գործակցութիւն. Երէկ, այսօր եւ վաղը» նիւթով գիտաժողով	171

